

A. FISCHER · A. MUHIEDDIN

ANTHOLOGIE
AUS DER NEUZEITLICHEN
TÜRKISCHEN LITERATUR

I.

TEXTE UND LITERAR-
GESCHICHTLICHE EINFÜHRUNG

B. G. TEUBNER · LEIPZIG · BERLIN

ANTHOLOGIE AUS DER NEUZEITLICHEN TÜRKISCHEN LITERATUR

MIT EINER LITERARGESCHICHTLICHEN EINFÜHRUNG
UND EINEM GLOSSAR ALLER UNGEWÖHNLICHEN
WÖRTER UND WENDUNGEN

HERAUSGEGEBEN VON

DR. A. FISCHER UND A. MUHIEDDIN

PROFESSOR DER ORIENT. PHILOGIE
AN DER UNIVERSITÄT LEIPZIG

LEKTOR DES TÜRKISCHEN
AN DER UNIVERSITÄT LEIPZIG

I.

TEXTE UND LITERARGESCHICHTLICHE
EINFÜHRUNG

VERLAG VON B. G. TEUBNER IN LEIPZIG UND BERLIN 1919

Einleitung.

Die vorliegende Anthologie will eine Lücke ausfüllen, die wohl überall, wo man das Osmanisch-Türkische studiert, und besonders im Lehrbetriebe unserer Universitäten und sonstigen Hochschulen, lebhaft gefühlt wird.

Sie will natürlich in erster Linie ein linguistisches Hilfsmittel sein und strebt als solches, den Benutzer mit Sprache und Stil der verschiedenen Gattungen von Poesie und Prosa des neueren und neuesten türkischen Schrifttums bekannt zu machen.

Darüber hinaus verfolgt sie aber auch Unterrichtsziele literarischen Charakters, indem sie dem Leser so ziemlich sämtliche namhaften Autoren der modernen Türkei vorführt (39 kommen zum Wort; der eine und andre, den man vielleicht vermissen wird, mußte aus Raumrücksichten fortbleiben), und zwar erstens mit besonders gefeierten oder jedenfalls für ihre ganze schriftstellerische Art besonders bezeichnenden Erzeugnissen ihrer Feder, und zweitens in literargeschichtlicher Gruppierung, d. h. nach ihrer engeren oder weiteren Zugehörigkeit zu den verschiedenen Hauptphasen der neuzeitlichen türkischen Literatur geordnet.

Mit Rücksicht auf diese zweite Seite unsres Buches scheint es uns unerläßlich, den bisherigen Verlauf dieser Literatur, der sogen. »Türkischen Moderne« (türk. ادبیات جدیدہ *edebijât-⁹-ğedide*¹, die moderne Literatur¹), hier in aller Kürze, so wie er sich uns darstellt, zu schildern.

1) Die Umschrift des Türkischen in Kursiv, die diese Einleitung zeigt, gibt A. Muhieddin's Aussprache wieder. M. wurde zu Stambul geboren, siedelte, drei Jahre alt, mit seinen Eltern nach Üsküb über, kehrte aber nach fünf Jahren mit ihnen nach Stambul zurück, wo er dann ununterbrochen bis zum Mannesalter gelebt hat. Seine Mundart wird also als stambulisch zu gelten haben, natürlich mit der durch die bekannte Tatsache gegebenen Einschränkung, daß Höhergebildete (M. hat die Stambuler Universität absolviert) zumeist keinen wirklich bodenständigen Dialekt sprechen. — Auf allzu große lautliche Feinheiten haben wir uns, aus Zweckmäßigkeitsgründen, hier nicht eingelassen. *k'* ist das palatalisierte *k*. *x* entspricht dem velaren, *x'* dem palatalen stimmlosen deutschen *ch* (in *Nacht* bzw. *nicht*), nur daß die zwei türkischen Laute viel stärker *h*-artig und deshalb auch von einem schwächeren Reibungsgeräusch begleitet sind als die deutschen (vgl. Bergsträßer, *Zeitschr. d. Deutschen Morgenländ. Gesellschaft*, Bd. 72, S. 253). *e* ist mehr oder weniger offenes, *ε* geschlossenes *e*. *ə* bezeichnet Vokale von unbestimmter Klangfarbe. Vokale mit untergesetztem *̣* sind unsilbisch. *ˊ* steht über langen oder halblangen Vokalen. *ˋ* bezeichnet Silben mit zweigipfliger Betonung. Hochstellung von Lauten bedeutet, daß sie geschwächt sind. Alle andern Zeichen dürfen als bekannt vorausgesetzt werden. — Bei Eigennamen, bekannten Kunstaussdrücken u. ä. bedienen wir uns in der Regel einer — stets in Antiqua erscheinenden — einfacheren, mehr konventionellen Umschrift.

Sie beginnt, was natürlich kein Zufall ist, im Zeitalter der »Reformen« (تanzimat *tanzimāt*), die, mit dem خط شریف (*hatt-^o-šerif*) von 1839 anhebend, den ersten Versuch einer Modernisierung (Europäisierung) der Türkei darstellen. Als ihr Begründer wird gewöhnlich Schināsi (* 1826/27 zu Stambul, † ebenda 1871) genannt, hauptsächlich auf Grund seiner 1859 zum ersten Male erschienenen Übersetzungen französischer poetischer Texte und Fabeln¹. Schināsi kommt das in jedem Falle sehr beträchtliche Verdienst zu seinen Landsleuten, deren Geistesleben bis dahin noch rein asiatisch gewesen war, die Literatur und damit auch die Kultur Europas, genauer Frankreichs, erschlossen und außerdem die Schaffung eines natürlicheren, namentlich auch zum Ausdruck westlicher Anschauungen und Ideen geeigneten Schrifttürkisch erstrebt zu haben. Aber in diesen Ruhm muß er sich mit einigen andern, namentlich Zia (*Zīa*) Pascha (* 1829/30 in Stambul, † 1880 in Adana) teilen, die unabhängig von ihm ganz ähnliche Ziele verfolgten. Dazu kommt, daß diese ganze Generation von Neuerern in ihren eigenen literarischen Erzeugnissen nicht über bloße Versuche hinausgekommen ist und daß sie, was insonderheit die Poesie anlangt, ausnahmslos die erstarrten Gedichtformen und den Versmechanismus der »Alten Literatur« (ادبيات عتيقه *edebiyāt-^o-atīqa* oder اد. قديمه *ed.-^o-qadīme*) beibehalten hat. Nach allem sollte man Schināsi lieber einen »Vorläufer« der Moderne nennen.

Deren wirkliche Schöpfer sind Nāmuq Kemal und Abdülhaqq Hāmid und, in einem gewissen Abstand von diesen, Ekrem.

Des vielseitigen Kemal (* 1837 in Stambul, † 1888 auf Chios) Hauptleistungen liegen auf den Gebieten der romanartigen Erzählung und des Bühnenstücks in Prosa. (Der »alten«, d. h. der klassischen türkischen Literatur waren Prosaroman und Drama völlig unbekannt gewesen.) Wie sein Stil zeigt, der bereits große Elastizität und Eindringlichkeit und, wo nötig, auch Wucht aufweist, ist ihm die Lösung der Aufgabe, für die modernen Ideen die entsprechende sprachliche Form zu finden, zum ersten Male geglückt, und mit Recht gilt er als der Vater der heutigen türkischen Prosa.

Der geniale Hāmid (* 1852 in Stambul, ist noch am Leben) hat die neuen literarischen Anschauungen kühn auf die Lyrik angewandt. Er schwor der Orthodoxie der hergebrachten Gedichtformen, Gazel (غزل) und Qaside (قصيده), entschlossen ab, führte in weitestem Um-

1) Die erste Auflage dieser Veröffentlichung trug die Aufschrift: «فرانسى لسانندن» و «نظماً ترجمه ايلديكم بعض اشعار منتخبات اشعرا». Bekannt ist sie unter dem Titel «منتخبات اشعرا» (*Müntchabāt-^o-eš'ār*, 'Ausgewählte Gedichte') geworden, den die 1870 erschienene zweite Auflage zeigt.

fange europäische Gedichtformen ein, stellte zugleich ganz neue Muster der arabisch-persischen Metren auf und machte auch das alte, aber bis dahin nur volkstümlich gebrauchte nationaltürkische Versschema der 'Silbenzählung' (هجاء وزنى *heğə vezni*; auch مى عروض *millî arûz* ‚nationale Metrik‘ und, mehr vulgär, پارماق حسابى *parmaq hisaby* ‚Fingerzählung‘ genannt) in der Kunstdichtung heimisch. Hat er durch diese Neuerungen der Lyrik unendliche Möglichkeiten eröffnet, so ist er andererseits auch, indem er zum ersten Male Bühnenstücke in gereimten Versen abfaßte, zum Schöpfer des türkischen Dramas höheren Stils geworden. Als Meister einer poetisch-rhetorischen Prosa erscheint er in seinen in ungebundener Rede abgefaßten Dramen und in seinen Briefen. Dagegen hat er die erzählende Literaturgattung nicht gepflegt. Er ist die überragendste Erscheinung des türkischen Parnass der Neuzeit. Unübertroffen ist er namentlich an sprachschöpferischer Kraft, Geist und Kühnheit der Phantasie.

Ekrem (* 1847 in Stribul, † ebenda 1914) war vorzugsweise Lyriker (leider bereits mit einer Neigung zur Sentimentalität, wie sie, z. T. wohl unter französischem Einflusse, viele der türkischen Modernen zeigen). Aber nicht als schaffender Künstler, sondern als der große Theoretiker der neuen Schule, der ihre Normen festgelegt und auf diese Weise die Bestrebungen und Werke Kemal's und namentlich Hâmid's ihren Landsleuten erst verständlich gemacht hat (daher sein Beiname استاد *Üstâd* ‚Meister‘, ‚Lehrer‘¹⁾), verdient er einer der Begründer der neuen Kunstentwicklung zu heißen.

Satelliten dieser glänzenden Trias sind Sezâi²⁾ und Muallim (*Muallim* ‚Lehrer‘) Nâdschi, die beide in gleicher Weise die Poesie und die Prosa gepflegt haben, während der früh verstorbene Lyriker İsmâil (*İsmâîl*) Safa bereits zu einer neuen Entwicklungsstufe der Moderne überleitet. Muallim Nâdschi (* 1850 in Stribul, † ebenda 1893) war in der Theorie ein Gegner der Moderne, die er in kritisch-ästhetischen Arbeiten heftig bekämpfte und an deren Stelle er eine Renaissance des Klassizismus anstrebte. In seinen Schöpfungen, besonders denen in ungebundener Rede, erscheint er aber aufs stärkste von dem Geiste und der Technik der neuen Richtung beeinflusst, und, alles in allem genommen, hat er diese viel mehr gefördert als gehemmt. Das doppelte literarische Gesicht, das er zeigt, ist Schuld daran, daß

1) Man sagt *Üstâd Ekrem* ‚Meister Ekrem‘, gern aber auch, mit einem an den Namen Ekrem anknüpfenden Sinnspele, *Üstâd-²-Ekrem*, d. i. eigentlich ‚der verehrte Meister‘.

2) In den Fällen, wo wir Geburtsjahr und -ort usw. der Schriftsteller nicht angeben, ist es uns nicht möglich gewesen, die betr. Daten zu ermitteln.

er bei seinen abendländischen, wie übrigens auch bei seinen türkischen Beurteilern eine sehr verschiedenartige Würdigung gefunden hat.

Die soeben erwähnte „neue Entwicklungsstufe der Moderne“ (die man wohl als ihre mittlere Stufe bezeichnen könnte) ist die der »Modernen Literatur« (ادبیات جدیده) im engeren Sinne, genauer »Neumoderne Literatur« (یکی ادبیات جدیده *jeni ed.-ğ.*) genannt. Als ihr Geburtsjahr gilt bei den einheimischen Literaturhistorikern das Jahr 1896 (oder 1894). Sie läßt sich etwa folgendermaßen charakterisieren.

Ihre Vertreter, die »Neuliteraten« (ادبی üdebâ-i-ğedide), hielten die bisherigen Reformen für ungenügend und strebten sie durch eine letzte und entscheidende Umwälzung zum Abschluß zu bringen. Diese sollte in der Hauptsache darin bestehen, daß sie die (arabisch-) persische Ästhetik, auf deren Boden Kemal, Hâmid und ihre Jünger trotz aller ihrer Anleihen bei Westeuropa im wesentlichen stehen geblieben waren (wie sie auch ihre türkisch-muslimische Weltanschauung beibehalten hatten), völlig durch die europäische, in praxi vorwiegend die französische ersetzten. Voraussetzung hierzu schien ihnen, daß sich ihre ganze Gedankenwelt mit europäischem Geiste durchdringe, und zur Erreichung dieses Ziels studierten sie eifrig die französische, daneben in geringerem Umfange auch die englische schöne und wissenschaftliche Literatur. Im einzelnen suchten sie, den europäischen Kunstregeln entsprechend, ihren Stil immer persönlicher, natürlicher und konkreter zu gestalten und in ihren Romanen, Balladen, Romanzen usw. die Charakterzeichnung ihrer Helden zu vertiefen. Bei ihrem Bemühen, das wirkliche Leben darzustellen, sind sie z. T. bis zum rücksichtslosesten Naturalismus fortgeschritten. Ihre Stoffe suchten und fanden sie vorzugsweise in den mehr oder weniger europäisierten Gesellschaftskreisen ihrer Heimat, die in den letzten Dezennien entstanden waren.

Die Begründer und Hauptvertreter dieser Schule sind Tewfiq (*Tewfiq*) Fikret und Hâlid Zia, weshalb man die betr. Periode gern »Periode Fikret—Hâlid Zia« (فکرت ۱—خالد ضیا دورہ سی) (*Fikret—Hâlid Zia devresi*) nennt. Ihr Hauptorgan bildete die Zeitschrift »ثروت فنون« (*Servet-i-fünun*, etwa »Wissens- und Kunstschatz«); daher ihre Bezeichnung »Servet-i-fünun-Schule« (ثروت فنون مکتبی) (*Servet-i-fünun mektebi*).

Fikret (* 1868 in Stambul, † ebenda 1914) war ausschließlich Lyriker. Er wagte sich in den Formen wie in den Stoffen seiner Gedichte kühn über alle Neuerungen seiner Vorgänger hinaus und hat

1) So gewöhnlich in dieser Verbindung, nicht توفیق فکرت.

auch zuerst mit Bewußtsein die Mundart seiner Vaterstadt Stambul in der Kunstdichtung zur Geltung zu bringen gesucht. Er verwandte nur europäische Gedichtformen. In seinen unter dem Titel «*شرمین*» (*Šermīn*, Mädchennamen) veröffentlichten prächtigen Kinderliedern hat er sich mit spielender Leichtigkeit des Zählverses bedient. Seine technische Korrektheit gilt als sonst unerreicht, seine Fähigkeit Sprache und Metrik zur Einheit zusammenwachsen zu lassen, als unübertroffen. Die Grundstimmung seiner Gedichte, die überall erkennen lassen, daß sie dem Innern einer stark ethischen Persönlichkeit entspringen, ist abgeklärte, feierliche Ruhe. Sein früherer, offenbar aus den trüben außen- und namentlich innenpolitischen Verhältnissen der Türkei fließender Weltschmerz hatte zuletzt einem aufkeimenden Optimismus Platz zu machen begonnen.

Hälid Zia (* 1866 in Stambul) ist ganz Prosaist und ergänzte so seinen Freund und Mitstreiter Fikret aufs glücklichste. Er ist der Schöpfer des literarischen Romans der Türken im Sinne des Westens und ebenso der Vater ihrer Novelle, in welcher Gattung er besonders als Meister glänzt. Er verfügt über einen bestechenden Stil und ist ein vortrefflicher Szenenschilderer und Psychologe. Leider hat seine Sprache in seinen letzten Werken infolge von steigender Verwendung arabischer und persischer Ausdrücke an Verständlichkeit verloren.

Wohl zur vollen Höhe dieser zwei Führer der Bewegung ragt unter den übrigen Neuliteraten Dschenab Schehäbeddin (* 1860 in Monastir) empor, der in gleicher Weise als Lyriker und als Prosaist ausgezeichnet ist und sich neuerdings auch an Bühnenstücken versucht hat. Steht er, was seine Gedichte anlangt, an sprachlicher und technischer Künstlerschaft unter Fikret, so hat er vor diesem größeren Reichtum des Gefühls und eine von einer sonnigen Frohnatur durchwärmte Lebhaftigkeit voraus. Er ist wohl der größere Dichter, während Fikret sicher der größere Künstler ist. Seine stets lebensfrohe, oft witzige und geistreiche Prosa (Reiseskizzen, persönliche Erinnerungen, Aufsätze über Literatur, Presse, Politik, Frauenfrage, Anthropologie usw.) zeigt eine bewundernswert feinnervige Sprache.

Echte Jünger der Servet-i-fünun-Schule sind noch u. a. Hüsēin (*Hüsēn*) Dschāhid (* 1875, wohl in Stambul; erzählende Prosa, außerdem ästhetisch-kritische Aufsätze, in denen er die Schule leidenschaftlich gegen die Angriffe ihrer Gegner verteidigt), Hüsēin Suad (*Suad*, * 1868 in Stambul; Lyrik und Komödien), Hüsēin Siret (Lyrik), Mehmed Rauf (*Mehmed Rauf*, * 1875 in Stambul, † ebenda 1918; erzählende Prosa, Bühnenstücke, Prosagedichte u. a.), Sülēman (*Sülēman*) Nesib (* 1867, † 1917; Lyrik) und Izzet Melih (*Melih*, * 1887

auf Kreta; erzählende Prosa, daneben Bühnenstücke in französischer Sprache).

Dagegen gehören zu ihr zwar nach Sprache und Technik, aber nicht in sonstiger Beziehung der Lyriker Fāiq (*Fāiq*) Āli (* 1876 in Diarbekr), den Schwung der Phantasie und Neigung zur Rhetorik zur Nachahmung Hāmid's trieben, sein älterer Bruder Sülēman Nazif (Skizzen, erzählende Prosa, daneben auch lyrische Gedichte), den sein strenger nationaler und religiöser Konservatismus auch in der Kunst konservativere Wege führte, der in seiner Ideenwelt ganz selbständige »Philosoph« Riza Tewfiq, zweifellos der kenntnisreichste unter allen Jungen (meist stark mystisch gefärbte Lyrik und Prosagedichte, außerdem literarhistorische, politische u. a. Schriften) und der höchst originelle Mehmed Ākif (* um 1870 in Albanien; religiös-moralisch-soziale Verserzählungen und -predigten).

Wieder anders steht es mit einer dritten hier zu nennenden Gruppe, dem prächtigen Erzähler Achmed Hikmet (* 1870 in Stambul), dem sensitiven Dschelal Sāhir (* 1883 in Stambul; lyrische Gedichte und Skizzen in Prosa), dem glänzenden Redner Hamdullah Subhi (* in Stambul; neben seinen Reden lyrische Versuche und erzählende Prosa), dem fesselnden Schilderer dumpfer menschlicher Triebe Jāqub Qadri (* 1889 in Kairo; erzählende Prosa), dem selbständigen, leider aber ziemlich unproduktiven Ali Dschānib (Lyrik und kritische Arbeiten), der hochbegabten, sympathischen Hālide Edib Hanym (* 1883 in Stambul; erzählende Prosa und Prosadichtungen), dem ernst strebenden Köprülüzāde Mehmed Fuad (*Fuad*, * 1890 in Stambul; Lyrik, hauptsächlich aber literargeschichtliche und ästhetische Werke) u. a. Diese gingen nämlich zwar von der Schule der Neuliteraten aus, schlossen sich aber später sämtlich der dritten und vorläufig letzten Bewegung der Moderne an, der der »Nationalen Literatur« (ملی ادبیات *milli edebiyat*). Zwischendurch hatten allerdings Sāhir, Köprülüzāde und einige gleichgestimmte Freunde, darunter namentlich Achmed Hāschim (Lyrik) und Schehābeddin Sülēman (* 1885 in Stambul; Theaterstücke, vornehmlich aber literargeschichtliche und kritische Arbeiten), mittels des 1909 gegründeten literarischen Vereins »فجر آتی« (*Feğr-e-āti*, 'Zukunftsdämmerung'), der sich den Wahlspruch »L'art pour l'art« zu eigen gemacht hatte, der Servet-i-fünun-Schule neue Antriebe zu geben versucht. Ihre Kraft hatte aber dazu nicht ausgereicht, und schon der Balkankrieg sah die Auflösung des Vereins.

Der literarische Nationalismus der Türken hängt natürlich aufs engste mit der politischen nationalistischen Strömung zusammen, die im letzten Jahrzehnt in der Türkei aufgekommen ist, dem »Türkismus«

(تورکچیلک *türkçülük*). Wir geben hier um so lieber einen kurzen Überblick über diese ganze Bewegung, als sie unseres Wissens in ihren inneren Zusammenhängen bisher noch von keiner deutschen Feder klar und treffend dargestellt worden ist.

Sie begann auf dem Gebiete der Sprache und Wortkunst, und zwar in Saloniki, wo seit 1911 eine Gruppe von Literaten in der Zeitschrift «کنج قلملر» (*Genç qalemler* ‚Junge Federn‘) die Schaffung einer neuen Literatursprache forderten. Diese sollte ihr Vorbild und Maß an dem schlichten Türkisch der Umgangssprache, genauer der Mundart von Stambul, finden und sich demgemäß — im Gegensatz zu dem in Poesie und Prosa noch immer herrschenden, vom Kreise der »Gendsch qalemler« als »Hofsprache« (اندرون لسانی *enderun lisani*) oder, bissiger, als »Hof-Argot« (اندرون آغوسی *end. argosu*) verspotteten Türkisch — freihalten von allen nichttürkisierten und daher dem gemeinen Manne unverständlichen arabischen, persischen und sonstigen Fremdwörtern, wie auch von allen ausländischen grammatischen Elementen, insonderheit den arabischen Pluralen und den Izāfet-Konstruktionen (ausgenommen die in Kunstausdrücken verwandten). Die führenden Geister dieser Gruppe, die den Namen »Neusprachler« (جڭنی لسانچیلر *jeni lisançılar*) erhielt, waren Ali Dschānib, der Prosaiker und Lyriker Ömer Sefeddin und vor allen der eigentliche Schöpfer des türkischen Nationalismus, der geniale Zia Gök Alp (* 1875 in Diarbekr), der damals als Mitglied des jungtürkischen Nationalkomitees in Saloniki lebte. Gegen die Neusprachler wandten sich die Literaten von »Fedschri-ātī«, unterstützt von älteren Neuliteraten wie Dschenab und Nazif, und es entbrannte eine lebhafte Fehde, die sich bis zum Balkankrieg hinzog. 1912 wurde das Zentralkomitee nach Konstantinopel verlegt. Wohl im Zusammenhang damit siedelte in diesem Jahre auch die Zeitschrift »Gendsch qalemler« mit ihrem ganzen Stabe nach Stambul über. Für Gök Alp hatte sich inzwischen der Schlachtruf »Eine neue Sprache!« zu dem ungleich inhaltsreicheren und weitertragenden »Ein neues Leben (جڭنی حیات *jeni hayat*)« erweitert. Die Sprachfrage war für ihn zu einer bloßen Teilerscheinung einer Bewegung philosophischen, soziologischen und politischen Charakters geworden, deren letzten Antrieb das Verlangen nach einer nationalen Kultur bildete. Das »neue Leben«, das er jetzt forderte, sollte nämlich ein national-türkisches, die familischen, wirtschaftlichen, rechtlichen, politischen, philosophischen, moralischen und ästhetischen Werte, die es nach ihm zu schaffen galt, sollten aus dem tiefsten Geiste des Türkentums geboren sein. Diese Ideen standen natürlich in schneidendem Gegensatze zu den Reformbestrebungen der Neuliteraten und verwandter

Kreise, denn diese hatten für ihr Vaterland immer nur eine europäische, d. h. internationale Zivilisation ersehnt und alle Gedanken an eine rein bodenständige Kultur als absurd von sich gewiesen.

In Stambul schlossen sich Zia und seine Freunde, unter Aufgabe von »Gendsch qalemler«, an die Zeitschrift »تورک یوردی« (*Türk jurdu*, »Türkenheimat«) an, die Männer von verwandter Denkungsart, darunter ihr damaliger Leiter Mehmed Emin (* 1869 in Stambul), kurz zuvor dort gegründet hatten, und die rasch für die Nationalisten eine ähnliche Bedeutung gewann, wie »Servet-i fünun« sie für die Neuliteraten besessen hatte. Die lebhafteste Propaganda Zia's, Emin's und ihres Anhangs machte gute Fortschritte, und als es Zia gelang, das Komitee für »Einheit und Fortschritt« (اتحاد و ترقی *ittihād-i-tereqqi*) und damit auch die Regierung für seine Anschauungen und Pläne zu gewinnen, war der Sieg der nationalistischen Bewegung gesichert. Die innerste Ursache dieses Erfolges war freilich die militärische Niederlage der Türkei im Balkankriege, denn diese hatte in weiten Kreisen die Überzeugung hervorgerufen, daß nur eins [das Reich vor dem völligen Untergang retten könne: die Wiedergeburt des alttürkischen Geistes, der sich in der ruhmreichen Vergangenheit der Osmanen so glänzend bewährt hatte.

Vom »Türkismus« aus haben Zia, Emin und ihre Anhänger gern Abstecher nach dem »Turanismus« (تورانجیلق *turanğylyq*) angenommen, d. h. einer Art Pantürkismus, welcher von einem neuen Turan (der Name stammt aus der persischen Heldensage, die von alten Kämpfen zwischen Iran und Turan zu melden weiß) als einem alle Türkstämme zwischen dem Mittelmeere und den Grenzen Chinas zusammenschließenden Reiche und im Zusammenhang damit von der Erneuerung und Fortentwicklung einer angeblichen alten gemeintürkischen Kultur träumt. Dabei haben sie dieses »Neue Turan« zunächst nur als ein geistiges Ideal gedacht, haben es dann aber rasch zu einem geographisch-politischen Begriffe verdichtet, um es schließlich doch wieder unter dem Drucke der Zeitverhältnisse zu vergeistigen.

Hinsichtlich der Literatur lautete das Programm des Nationalismus, daß sie nach Form und Inhalt rein türkisch sein solle. Die nationalistischen Schriftsteller suchten demgemäß aus ihrer Sprache und ihrem Stil alle fremdländischen Bestandteile und Einflüsse im Sinne der Forderungen der Neusprachler auszuschalten, wozu als positives Gegenstück kam, daß sie den Helden ihrer Romane und Dichtungen mit Vorliebe alttürkische Namen gaben und sich auch sonst gern alttürkischer Wörter bedienten. Sie verwerteten zweitens ausschließlich den Zählvers. Und drittens entnahmen sie ihre Stoffe lediglich den Lebens-

kreisen und der Geschichte des türkischen Volkes (im weitesten Sinne des Ausdrucks).

Die zwei Hauptvertreter dieser Literatur sind, wie sich schon aus dem bisher Gesagten erkennen lassen dürfte, Zia und Emin.

Zia ist zugleich phantasiebegabter Dichter und scharfsinniger Denker und Gelehrter; eigentümlich ist ihm ein ziemlich starker mystischer Zug. In seinen Gedichten strebt er teils, Religion und Sittlichkeit in ihrem tiefsten Wesen zu erfassen und darzustellen, teils malt er in glühenden Farben das zukünftige Turan. Zahlreicher und wichtiger sind seine gelehrten, philosophischen, soziologischen und ethischen, Arbeiten. Darin bildet den Mittelpunkt seines Interesses der Aufbau der von ihm ersehnten nationalen Kultur, die er sich als eine harmonische Vereinigung echt türkischer, unverfälscht islamischer und modern-europäischer Elemente denkt, wobei die ersten den Aufzug und die zweiten und dritten den Einschlag bilden sollen.

Emin, der hochgefeierte Sänger des Balkan- und des Weltkriegs, ist ganz überwiegend Dichter. Ein Mann aus dem Volke (sein Vater war Fischer), hat er sich auch jederzeit als wahren Volksmann, als warmherzigen, treuen Freund der Geringen und Armen unter seinen türkischen Brüdern erwiesen. Er dichtet nicht als Ästhet, sondern als Ethiker und Patriot: in seinen kürzeren Gedichten, soweit sie nicht Kriegslieder sind, sucht er die unteren Volksschichten geistig und sittlich zu heben und anderseits den Reichen das soziale Gewissen zu schärfen, und in seinen großen Oden singt er gern von der türkischen Vergangenheit. Seine Sprache ist besonders volkstümlich-schlicht und leicht verständlich.

Von den sonstigen nationalistischen Schriftstellern verdienen außer den schon oben (S. 8) genannten noch Aqa Gündüz (Kaukasustürke) und Kjäzým (*K'āzým*) Nāmi (* 1877 in Skutari in Albanien) Erwähnung. Beide haben die Lyrik, das Bühnenstück und die erzählende Prosa gepflegt.

Zia und Emin, die man nicht übel den einen den Kopf und den andern das Herz des modernsten Türkentums genannt hat, schienen sich gegenseitig aufs glücklichste zu ergänzen. Längere Zeit haben sie auch in voller sachlicher Übereinstimmung nebeneinander gewirkt. Schließlich aber trennten sich ihre literarischen Wege doch, und zwar auf folgende Weise.

Mit der Revolution von 1908 war in der Türkei die Demokratie zur Herrschaft gelangt. Eine Folgeerscheinung davon war, daß sich die gebildeten Klassen jetzt viel mehr als früher mit den niederen Volkskreisen beschäftigten, wobei ihnen — zum ersten Male — voll zum

Bewußtsein kam, daß an der tiefen Kluft, die zwischen diesen und ihnen selbst gähnte, hauptsächlich die Männer der Feder Schuld waren, insofern nämlich, als diese immer nur für eine geistige Elite geschrieben hatten, in einer Sprache und in Gedanken, die für die Masse des Volkes völlig unverständlich waren. Unter den Schriftstellern, die ein Herz für das Volk hatten und jene unselige Kluft zu überbrücken wünschten, kam infolgedessen die Losung auf: *خالقه دؤغرى* (*halqa dörü*, zum Volke hin)¹. Sie beschlossen eine nationale Literatur zu schaffen, die auch die bisher von jeder Bildungsmöglichkeit ausgeschlossenen Schichten verstehen könnten. »Nationalliteratur« (*ملى ادبيات*) und »Volksliteratur« (*خلق ادبياتى* *halq edebijäty*) sollten künftig identische Begriffe sein. Die nationale Dichtung sollte sich der empirisch gegebenen einfachen Mittel der Volksdichtung bedienen. Der leidenschaftlichste Vorkämpfer dieser Gedanken, für die sich rasch weite Kreise begeisterten, war Emin. Er gewann auf diese Weise große Volkstümlichkeit und galt eine Zeitlang unbestritten als das Haupt der nationalistischen Literaten. Allmählich aber überzeugte man sich, daß die »Alten«, d. h. die Anhänger Hāmid's und namentlich Fikret's usw., die Emin's Literaturideal verwarfen und den Satz aufstellten, die türkische Nationalliteratur könne nur eine Kunstliteratur sein, grundsätzlich im Rechte waren. Die Dichtungen Emin's und seiner Nachahmer selbst bewiesen ja, daß man auf dem von ihnen eingeschlagenen Wege nicht zu einer Literatur, die den Namen »Nationalliteratur« verdiente, gelangen könne, denn sie waren zwar klar, plastisch und individuell, aber arm an Poesie und Harmonie und schon früh mit sprachlichen und gedanklichen Klischees überladen, und vor allem waren sie in den äußeren Formen (beispielsweise bedient sich Emin gern des Sonetts) und in ihrer Ästhetik nicht türkisch, sondern ungefähr ebenso europäisch wie die Schöpfungen der Neuliteraten. Ali Dschānib hatte von vornherein den Standpunkt vertreten, daß die Wege Emin's in die Irre führten. Zia pflichtete ihm nach einer Weile des Abwartens bei, und beide Männer, denen sich bald andere anschlossen, verlangten nunmehr, gleich den »Alten«, eine Kunstliteratur, aber, sehr im Gegensatz zu diesen, eine Kunstliteratur, an der alles, Sprache, Formen, Stoffe und Ästhetik, türkisch sein solle. Eine türkische Sprache und eine türkische Metrik besaß man bereits. Türkische Stoffe waren überall zu finden. Woher sollte man aber entwickeltere türkische Gedichtformen und eine türkische Ästhetik nehmen? Zia's Antwort lautete: aus der lebenden Volkspoesie, deren Formen und Ästhetik durch sorgfältiges Studium

1) Diese Losung bildete auch den Titel einer dreimal wöchentlich erscheinenden Zeitung, die damals gegründet wurde, nach etwa zwei Jahren aber wieder einging.

festzustellen und dann, den Triebkräften und dem ganzen Geiste dieser Poesie gemäß, organisch weiter zu entwickeln sind. Auf diese Weise setzte eine neue Bewegung ein, die man wohl »die neue Kunstrichtung« nennen könnte. Ihr unter der geistigen Leitung Zia's stehendes Organ ist die Zeitschrift «*يکى مجموعه*» (*Fenî meğmûa*, 'Neue Zeitschrift').

Dichterische Werke von allgemein gültigem, dauerndem Werte haben die Nationalisten bisher nicht zu schaffen vermocht. Ob sie in absehbarer Zeit dazu imstande sein werden? Eine Antwort auf diese Frage wird man jetzt, nach dem für den Vierbund so verhängnisvollen Ausgang des Weltkriegs, kaum wagen dürfen, denn dieser Ausgang bedeutet ja für die Türkei nicht nur die denkbar schwerste politische, sondern zugleich auch eine ungemein gefährliche kulturelle Krisis, die sich natürlich auch auf die so verheißungsvollen Anfänge der nationalen Literatur erstreckt.

Soviel über die »Türkische Moderne«! Darauf hinweisen möchten wir hier noch, daß wir mit Rücksicht auf die literarhistorische Aufgabe unseres Buches den Textproben aus der Feder der überragenden Größen kurze biographisch-literarische Einführungen in türkischer Sprache vorausgeschickt haben. Die übrigen Autoren entsprechend zu behandeln, hinderten uns wieder Raumgründe. Angaben über die meisten von ihnen, sowie eingehendere Schilderungen des Lebens und Werkes der Großen findet man im «*نوسال مى ۱۳۳۰*» (*Nevsâl-²-millî 1330*, Nationaler Neujahrskalender auf 1330'), Konstantinopel, in Schehâbeddin Süleman's «*تاریخ ادبیات عثمانیه*» (*Târîx-i-edebîjât-²-osmânîje*), ebenda, bei Horn, *Geschichte der türkischen Moderne*, Leipzig, M. Hartmann, *Aus der neueren Osmanischen Dichtung*, in den *Mitteilungen d. Seminars f. Orient. Sprachen*, Abtlg. II, Jahrg. XIX—XXI, Hachtmann, *Die türkische Literatur des zwanzigsten Jahrhunderts*, Leipzig, u. a.

Wenige Fälle ausgenommen, wo wir nicht darum herumkamen, uns mit Ausschnitten aus größeren Einheiten behelfen zu müssen, enthält die Anthologie nur in sich abgeschlossene Texte. Unter im übrigen für unsre Zwecke in gleichem Maße geeigneten Stücken haben wir stets diejenigen bevorzugt, die türkische Art und Sitte eindrucksvoll schildern und daher auch volkskundlichen Wert besitzen.

Die letzten acht Nummern des Buches sind als ein Anhang zu seinem der eigentlichen Literatur gewidmeten Hauptteile gemeint: sie bringen Aufsätze kulturpolitischen, politischen, literargeschichtlichen, geschichtlichen und patriotischen Inhalts, aus den Federn der namhaftesten Tagesschriftsteller. (Der darunter erscheinende Achmed Refîq gilt als der beste türkische Historiker der Gegenwart.)

Infolge der literargeschichtlichen Zwecke der Anthologie ist es

uns nicht möglich gewesen, die darin enthaltenen Texte nach dem in Anthologien, Chrestomathien usw. sonst mit Recht gewöhnlich befolgten Grundsätze des allmählichen Aufstiegs vom Leichterem zum Schwereren anzuordnen. Natürlich aber sollte auch bei unsrer Anthologie der Benutzer, sofern er sich erst mit ihrer Hilfe in das moderne Türkisch einlesen will — und das dürfte auf die meisten zutreffen, die sie in die Hand nehmen — mit den leichteren Stücken den Anfang machen und die schwierigeren und schwierigsten vorerst zurückstellen. Die in sprachlicher wie gedanklicher Hinsicht leichtesten dürften sein: Dschenab, *Ėitām-ü-šühedāja*, S. 9 ff., Hālid Zia, *Axmed Ėemil*, S. 9 ff., Jāqub Qadri, *Nebbaš*, S. 11 ff., die vier Gedichte Emin's S. 10 ff., Mehmed Ākif, *Azm*, S. 9 ff., die zwei Gedichte Gök Alp's S. 17 ff., Hālide Edib, *Handandan Nerimana*, S. 10 ff., Hüse'in Dschāhid, *Falğy*, S. 11 ff., Emin, *Türk jurdu*, S. 10 ff., Nādschi, *Ömerin çoğnuqluundan*, S. 9 ff., Hālid Zia, *Osman*, S. 9 ff., Achmed Refiq's Aufsatz *Istiqlal günleri*, S. 18 ff., Dschenab, *Dişle* und *Hağ jolunda*, S. 9 ff. 12 ff., die zwei Texte Sāhir's S. 18 ff., Hüse'in Suad, *Bē baba*, S. 11 ff., Izzet Melih, *İlk tebessüm*, S. 11 ff., die drei Gedichte Ali Dschānib's S. 14 ff., Gök Alp's Aufsatz *İslam terbiyesinin mähijeti*, S. 10 ff. und Fikret, *Balyğğylar*, S. 11 ff. Die schwierigsten sind dagegen wohl: Hāmid's Gedicht *Kürs-i-istişrāq*, S. 13 ff. und sein Brief an Sezāi, sowie Sezāi's und Ekrem's Briefe an ihn, S. 18 ff., Ismā'il Müştāq's Aufsatz *Muāzenē-i-siāsijede diplomatlaryn vazīfesi*, S. 18 ff., Köprülüzāde's Essai *Abdülhaq Hāmid, müğeddid*, S. 19 ff., Kemal, *İstambolun fethi*, S. 12 ff., Hālide, *Oğām*, S. 14 ff., Fikret, *Hilāl-e-aḥmer*, S. 19 ff. und Fāiq Āli, *Bülbül*, S. 13 ff. Die übrigen Stücke dürften sich, was ihre Schwierigkeit anlangt, auf einer mittleren Linie bewegen.

Die meisten unsrer Texte stammen aus Originalausgaben der Werke ihrer Verfasser, der Rest aus dem von Sāhir und Köprülüzāde verfaßten Lesebuche «قراآت ادبيه» (*Qurāt-edebeje*), I—III, Istanbul, der Zeitschrift »*Türk jurdu*«, der von der Redaktion dieser Zeitschrift veröffentlichten Anthologie «آلتون ارمغان» (*Altyn armān*), dem »*Nevsāl-ı-millî 1330*« und der Tageszeitung «اقدام» (*Iqdam*). Auf genauere Nachweise verzichten wir hier, wieder aus Raumrücksichten.

Wir haben die Orthographie unsrer Vorlagen durchgängig beibehalten. Das schien uns sowohl aus rein wissenschaftlichen als auch aus didaktischen Gründen geboten; aus wissenschaftlichen, weil sich ein Herausgeber nach bekanntem editionsmethodischen Grundsätze möglichst an die vom Autor selbst gewollte Textgestalt halten soll und wir in dieser Beziehung nicht über den Befund unsrer Vorlagen hätten hinauskommen können, und aus didaktischen, weil sich der Studierende,

der im Türkischen heimisch werden will, so früh als möglich auch an die leider ja noch immer stark wechselnden Schreibweisen der türkischen Wörter gewöhnen muß. Wir haben auch ungewöhnliche und selbst fehlerhafte Schreibarten stehen lassen, wenn sie offenbar vom Autor beabsichtigt waren oder wenigstens auch sonst nachweisbar sind; so صاپان S. 104, 11 (= Emin, *Türk sazy*, S. 132, 3, statt صابان oder صبان), اودين S. 106, 20 (= *Türk jurdu*, Jahrg. I, S. 537, 14, statt اودون), ياب S. 11, 17 (= Zia, *Qyzyl elma*, S. 9, 4 v. u., statt ياپ), مالتفق S. 46, 7 (= Halid Zia, *Mai ve-sijah*, S. 36, 4, statt مالتفق; das fehlerhafte مالتفق findet sich auch sonst) usf. Nur zweifellose Fehler und ganz grobe Inkonssequenzen, wie schlechtere türkische Drücke sie wohl zeigen, haben wir beseitigt, auch haben wir, um dem Benutzer des Buches etwas zu Hilfe zu kommen, gelegentlich ein ^ٴ (Tenvin) und ~ (Medde) hinzugefügt und in einer etwas größeren Anzahl von Fällen Wörtchen wie بر, لا, ذى, هر, او, بو, und die ersten Glieder persischer oder arabisch-persischer Komposita von dem darauf folgenden, nach bekannter türkischer Manier eng mit ihnen zusammengedruckten Worte getrennt.

Bei den Gedichten, soweit sie nach arabisch-persischer Prosodie abgefaßt sind, haben wir regelmäßig das betr. Metrum angegeben. (Die Schemata ٴٴ—|ٴٴ—|ٴٴ—|ٴٴ— usf. sind von links nach rechts zu lesen.) Wo eine solche Angabe fehlt, liegen türkische Silbenzählverse vor. (Beachte aber die علاولر S. 227.)

Das auf dem Titel angekündigte >Glossar aller ungewöhnlichen Wörter und Wendungen< soll, als Teil II des Buches, sobald wie möglich erscheinen.

Da die Schwierigkeiten, die die Anthologie enthält, alles in allem genommen mehr noch auf syntaktischem und gedanklichem als auf lexikalischem Gebiete liegen dürften, wird manchem Benutzer des Buches die Mitteilung willkommen sein, daß A. Fischer die künstlerisch bedeutsamsten Stücke, die es enthält, an anderer Stelle auch in deutscher Übersetzung vorlegen wird.

Zu verschiedenen seiner Texte liegen übrigens schon mehr oder weniger gute Übersetzungen vor, nämlich zu den Gedichten: Sultan Mehmed V, *Čanaq qale*, S. 1 (von Perzyński, *Islami-sche Welt*, Jahrg. I, 1917, Nr. 1, S. 3), Fikret, *Balyqğylar*, S. 37 ff. (von Habib Edib, *Türk. Geschichten* [= *Deutsche Orientbücherei* XXIII], S. 71 ff.), derselbe, *Hilâl-e-ahmer*, S. 39 ff. (von Tekin Alp [M. Cohen], *Oesterr. Rundschau*, Bd. XLVI, Heft 6, S. 253 ff.), Dschänib, *Kelebek*, S. 137 ff. (von Hachtmann, *Die türk. Literatur des 20. Jahrhunderts*, S. 31, s. auch M. Hartmann, *Mittlgn. d. Sem. f. Orient. Sprachen* [= *MSOSpr.*], Jahrg. XIX, Abt. II, S. 174), ders., *Git*, S. 135 (gleichfalls

von Hachtmann, a. a. O., S. 32, vgl. M. Hartmann, a. a. O., S. 175), ders., *Şargyn ufuqlary*, S. 171 (wieder von Hachtmann, a. a. O. und *Islam. Welt*, Jahrg. I, Nr. 2, S. 62, auch von M. Hartmann, a. a. O., und, nach Hachtmann, von C. Frank, *Deutsches Vorderasien- u. Balkanarchiv*, Jahrg. II, S. 28), Emin, *Ilk jara*, S. 107 ff. (von F. Giese, *MSOSpr.*, Jahrg. XIII, Abt. II, S. 9 und von Hachtmann, *Türk. Lit. d. 20. Jahrh.*, S. 49 f.), ders., *Sen ferjāda başlaıngā*, S. 107 (von Hachtmann, ebenda, S. 51 und *Islam. Welt*, Jahrg. I, Nr. 2, S. 52), ders., *Çifğilik*, S. 107 (von F. Giese, a. a. O., S. 7 und von Hachtmann, *Türk. Lit. d. 20. Jahrh.*, S. 50), und Zia, *Vazife*, S. 171 f. (von M. Hartmann, *MSOSpr.*, Jahrg. XX, Abt. II, S. 11 und *Literar. Echo*, Jahrg. XIX, Nr. 12, Sp. 740 und von Hachtmann, *Islam. Welt*, Jahrg. II, 1918, Nr. 1, S. 13) || und zu den Prosastücken: Nādschi, *Ömerin çoğugluundan*, S. 29 ff. (von Adalb. Merx, *Aus Muallim Nadschi's Sünbüle. Die Geschichte seiner Kindheit*, Berlin 1898, S. 16 ff.), Dschenab, *Ėitāmⁱⁱ-şühedāja*, S. 97 ff. (von Habib Edib, *Islam. Welt*, Jahrg. I, Nr. 2, S. 17), Achmed Hikmet, *Altyn ordu*, S. 101 ff. (von Tekin Alp, *Oesterr. Rundschau*, Bd. XLVI, Heft 6, S. 272 ff.), Hamdullah Subhi, *Āh anağŷm*, S. 117 ff. (von demselben, ebenda, S. 279 ff.), Hālide, *Münāğāt*, S. 137 ff. (von dems., ebenda, S. 276 ff.), dieselbe, *Handandan Nerimana*, S. 150 ff. (von Habib Edib, *Türk. Geschichten*, S. 110 ff.; verkürzte Wiedergabe) und Gök Alp, *Islam terbiesinin mähijeti*, S. 180 ff. (von M. Hartmann, *MSOSpr.*, Jahrg. XX, Abt. II, S. 49 f.; gleichfalls nur verkürzte Wiedergabe).

Es gibt allerlei in Stambul erschienene Anthologien, Lesebücher usw. mit Texten aus der türkischen Moderne. Unser Buch dürfte neben diesen — ganz abgesehen von seiner Verschiedenheit nach Stoffauswahl und Gliederung und von seinem Glossar — schon um deswillen seine Berechtigung haben, weil sie nur sehr unregelmäßig auf dem deutschen Büchermarkte erscheinen und daher zu Zeiten nur schwer oder auch gar nicht erhältlich sind. (Wir selbst haben mehrere davon trotz aller unserer Bemühungen noch nicht zu Gesicht bekommen.) Ch. Wells, *The Literature of the Turks, a Turkish Chrestomathy*, London 1891, enthält an moderner Literatur nur einige Prosastücke Nāmuq Kemal's und seiner Generation.

8. April 1919.

A. Fischer. A. Muhieddin.

تورکجه اقتصاف

تورک ادبیات حاضرہ سندن منتخب منظوم و منثور پارچہ لر

جامع و مرتبہ لر

دوقتور آ. فیشہر
لاپچیغ دارالفنون مدرسہ لرندن، مستشرق
احمد محی الدین
لاپچیغ دارالفنون تورکجه معلمی

ناشری: ب. غ. توینہر

لاپچیغ — برلین

۱۹۱۹

فهرست

صحیفه

۱	چناق قلعه
۲	نامق کمال : استانبولک فتحی
۱۳	عبدالحق حامد : کرسی استغراق
۱۶	» : طارق بن زیاد
۱۸	» : سامی پاشا زاده سزایی بکه مکتوب
۲۱	سزایی بک : عبدالحق حامده مکتوب
۲۵	اکرم عبدالحق حامد بکه مکتوب
۲۹	معلم ناجی : عمرک چوجوقلفندن
۳۳	اسماعیل صفا : اوکسوز احمد
۳۶	فکرت : بالیقچیلر
۳۸	» : بر تصویر اوکنده
۳۹	» : هلال احمر
۴۳	خالد ضیا : احمد جمیل
۴۷	» : عثمان
۵۲	جناب : ایتم شهدایه
۵۷	» : دجله
۶۱	» : تماشای لیال
۶۲	» : حج یولنده
۷۰	حسین سعاد : بک بابا
۷۱	حسین جاهد : فالجی
۷۳	حسین سیرت : غربتده
۷۴	محمد رؤف : ده کرده
۸۱	سلیمان نسیب : هانی ؟
۸۲	عزت ملیح : ایلک تبسم
۸۳	فائق عالی : بلبل
۸۶	سلیمان نظیف : ایکی کره شهید
۸۷	» : بر احتفال
۹۱	» : چمن تپه ده
۹۴	رضا توفیق : آفشام غریبکی
۹۵	محمد عاکف : کوفه

۹۹	محمد عاكف : عزم
۱۰۱	احمد حكمت : آلتون اوردو
۱۰۸	جلال ساهر : كويده قالانك توركوسى
۱۱۰	» : بايرامده
۱۱۳	حمدالله صبحى : آه آناجغم
۱۱۷	يعقوب قدرى : نباش
۱۳۴	على جانب : كله بك
۱۳۵	» : كيت
۱۳۶	» : شرق افقلىرى
۱۳۷	خالده اديب : مناجات
۱۴۰	» : اوجاغم
۱۴۵	» : خنداندىن نريمانه
۱۴۸	» : ده كيزك خاطراتندن
۱۵۲	محمد امين : ايلك يارا
۱۵۳	» : سن فرياده باشلاينجه
۱۵۴	» : چيقتجيك
۱۵۴	» : كييريتجي قيز
۱۵۶	» : تورك يوردى
۱۶۰	ضياكوك آلپ : كنديكه دوغرو
۱۶۱	» : وظيفه
۱۶۲	كاظم نامى : نيله نك شكائيتى
۱۶۸	آقا كوندوز : بوزغون
۱۷۱	عمر سيف الدين : پيچ
۱۸۵	ضيا كوك آلپ : اسلام تربيه سنك ماهيتى
۱۸۸	اسماعيل مشتاق : موازنه سياسيه ده ديپلوماتلرك وظيفهسى
۱۹۳	آغا اوغلى احمد : ملي جريان
۱۹۶	محمود صادق : وجهه انسانيت و مدنيت
۱۹۹	كوبرىلى زاده محمد فؤاد : عبدالحق حامد ، مجدد
۲۰۸	احمد رفيق : استقلال كونثرى
۲۱۷	محمد على توفيق : قهر اوليان اميد
۲۲۰	» : شفا

چناق قلعه

صولت ایتمشدی چناققلعهیه بحر و بردن
اهل اسلامک ایکی خصم قویسی بردن؛

لكن امداد الهی يتيشوب اردومزه
اولدی هر بر نفری قلعه یولاد یدن؛

عسکر اولادلرمك پيشكه عزمندہ
عجزيني ايلدی ادراك نہایت دشمن؛

قدر و حیثیتی پامال اوله رق ایتدی فرار
قلب اسلامه نفوذ ایلمکه کلمشیکن؛

قاپانوب سجدہ شکرانہ «رشاد» ایلہ دعا :
 ملك اسلامى خدا ايليه دائم مامن !

محمد رشاد

۷ - - | ۷ ۷ - - | ۷ ۷ - - | ۷ ۷ - [رمل]

❦ نامق کمال ❦

تورکلرک اڭ بویوک وطنپرور شاعریدر. شرقده مدرسهده گوردیگی تحصیلنی غرب ایله تماس ایدرک اتمام و اکمال ایلدکدن صوگره حیاتی ادبیاته و محرلرگه وقت ایله تورکلره وطن دوینوسی ویرمگه چالیشدی. ایچنده یاشادیغی استبداد ادارهسی اونڭ فعالیتنی چکهمدی؛ کمال وطنپرورلرگه قربان اوله رق نفی ایلدی و منفاسنده وفات ایلدی

۵

[۱۸۲۷-۱۸۸۸]

❦ استانبولک فتحی ❦

فاتح عنوانی اختصاص ایدن قهرمان برنجی تجربیه حریه سنده کی موقیتی عسکرینک قوه بازوسنه حاجت قالمق سزین یالکر اقدام اقدامده اولان سرعتله استحصال ایتدکدن صکره ملکک بقاسیچون اقتضا ایدن فتوحاته بو مقصدک اک مشکل جهتی اولان استانبولدن بدأ ایلدی.

واقعا او زمان استانبول نفوسجه شمдіکی حالندن ده غلبه لکسز و توابعی ایسه سلوری کی برقاچ قصبه یه منحصر بر مملکت ایدی. فقط نیجه عصر لر جهانیه تحکم ایدن روما ایمپراطورلغنک بقیه اقبالی و مدنیت غریبه نك دارالفنونی ۱۰ اولدیغی کی شرق کلیساسنک دخی کرسیء ادارهسی بولندیغیچون انک ضبطنی استمک بیاغی خرستیانلق عالمنه میدان او قومق قییلندن ایدی.

بوندن بشقه شهرک مصنویت موقعیه سیله برابر فاتح زماننده استحکامی فن حربک واصل اولدیغی درجه یه کوره او قدر متین ایدی که عاداتا ممتنع الفتح عد اولنوردی. حتی بواسطه حکام و قتیله شهرک فتحنه عزم ایدن برچوق ۲۰ قهرمانلرک مساعیسنی نتیجه سز بر اقمشدر.

برده شهزادگان عثمانیدن اورخان که سلیمان چلبینک حفیددر استانبولده
بولنه رق اگر ایمپراطور طرفندن ملکک بر جهتنه کوندریله جاک اولورسه
ینه بر بیوک فتنه پیدا اولوق مقرردی. باخصوص خلیل پاشا کندی اقبالنی
تأمین ایچون فاتحک زوالی اغورنده مراجعت ایتمدک بر واسطه بر اقلدیغی صرده
ایمپراطوری دایما بو فتنه نك تهیه سنه تشویق ایدر طورردی.

عاقبت ایمپراطور شهزاده اورخانک معین اولان معاشنی اعطاده وقوع
بولان تأخری بهانه ایدرک ادرنه یه متجلدانه بر سفیر ارسالله بو پاره ویرلدیکی
حالده شهزاده نك آناطولی یه صالیویریله جکنی صورت تهیدیده بیان ایلدی.
بو مناسبتسزلك اوزرینه فاتح روم پولتیقه سنه بر نهایت ویرمکه قطعیا عزم
ایتمش و اندن صکره بتون همتی اکمال تدارکاته انحصار ایلمشدر.

حتی روایات تاریخیه دندرکه بر کیجه صباحه قارشو خلیل پاشایی زردینه
چاغردر. پاشا بو وقتسز دعوتدن فوق العاده تلاش ایدرک بتون بتون جانندن
قطع امید ایله یاننه بر از آلتون آلور حضور پادشاهی یه عرض ایدر. پادشاه صدر
اعظمک بو تلاشی کورنجه «لایامین اول. نه خزینه کی استرم. نه حیاته که قصد
۱۵ وارد. مرادم یالکز استانبولک فتحنه معاونتکدر. بو یاصدیغی کوردکی؟

اویقوسزقله دونه دونه بوحاله کتیردم. کیجه کوندز خیال ایتدیکم استانبول
فتحی حاصل اولدقچه راحت ایتمک احتمال یوقدر دیر» وپاشانک مواعیدی
اوزرینه «روملرک پاره سندن صقین» امر تهیدید آمیزیله ختم کلام ایلر.
لوازم حربیه بر طرفندن تدارک اولنه طورسون کنیدیسی آناطولی عسکرینک
۲۰ کذارینی تأمین ایچون بوغاز ایچنک بری طرفنده بر مناسب نقطه طوتمق

تصمیمله ساحله اینهرک روم ایلی حصارینک بولندیغی موقعی انتخاب
ایلر اورایه بر قلعه یایمق ایچون — هر حرکتی بر جهت مشروعیته اسناد
ایتمک ملتزمی اولدیغندن — عهده رعایه اول امرده استانبول ایمپراطورینک
رخصتی طلب ایدنجه «اوراسی جنوزلرک تصرفنده در انلرک رأی سؤال

بیولسون» یولو بر کریر کاهلی جواب کلکله پادشاه «مادام که اویله در بنم
جنویرلرله بر معامله رسمیه یوقدر. یاپاجغم ایشی انلردن صورمغه ده مجبور
دکلم» دیهرک همان ایشنه مباشرت ایلدی.

ایمپراطور بو تشبندن و خلیل پاشا نك اخطارات خفیه سندن پك زیاده
اورکهرك پادشاهی نیتندن کچیرمک و جزیه اخذینه ارضا ایتمک ایچون حضورینه
برقاچ سفیر کوندردیسه فاتح «ملکمک حراستنه باقق تقض عهدمیدر؟
ایمپراطورکز مجارلرله اتفاق ایدوبده پدرمی روم ایللیه کچمکدن منعه قالقشدیغی
زمان مرحومک نه بیوک مخاطره ده بولندیغی اونوتدیگز می؟ بن او زمان پك کنج
اولدیغم حالده ادرنه ده ایدم. مسلمانلر دهشتلرندن دترلردی. سزده انلرک ابتلاسنه
۱۰ باقهرق اکلنوردیکز. پدرم او صروده بورایه برقلعه یامق ایچون یمین ایتمشدی،
یرینه کتیریورم. ایمپراطورکز ده دییکزکه شمیدیکی پادشاه اسلافنه
بکزه مز. اقتدارمک ایرشدیکی مرتبه یه اجدادمک آمالی بیله واصل
اوله مامشدی. سزک عودتکزه رخصت ویردم، فقط بر دها بو درلو تبلیغات ایله
زدیمه کلان اولورسه بلاسنی بولور» جواب هائلله سفیرلری اعاده ایدرک و خلیل
۱۵ پاشانک تسویلاتی کمال نفرته رد ایلیرک یینه ایشنده دوام ایتدی:

قلعه نك خریطه سنی بالذات کندی رسم ایتمش وتبرکاً هر برجنی محمد کله سنی
ترکیب ایدن حرفلردن برینک شکلنده ترتیب ایاهاشدی. بنانک خدمتنه
اون بش بیك قدر عمله جمع ایلدیکنندن بشقه پادشاهک ویردیکی مثال اوزرینه
وزرایه وارنجه هرکس عمله طرزنده چالشمغه باشلادیغندن قلعه پك آرزمان
۲۰ ایچنده اتمام اولندی.

پادشاه بوتشبنک استانبولجه اولان تأثیراته نظراً روملرله بر حادثه نك
یقینده ظهورینی محقق کوردیکه چون ادرنه یه عودت ایدرکن شهری کشف
ایتمشدی. برطرفدن انک خریطه سنی تنظیم و دیگر طرفندن اقتضا ایدن
اسباب محاصره یی اکمال ایله مشغول اولدیغی صروده درکه عالمه بونجه مائر بدیعه

یادگار ایتمش اولان قوه اختراعیه سی فاتحه نمای ظهور اوله رق بر زماندنبرو
 اوروپاده رواج بولان و فقط شمیدیکی متراپیوزلر کبی نادراً و بر صورت
 محدوده ده اوله رق استعمال اولنان آتشی سلاحه تعلیق نظر ایتمش و استعمال
 واکمالنه صرف ایتدیککی همتلر سایه سنده او برق ظفرک سائر ادوات حربیه نسبت
 حائر اولدیغی استعداد رجحانی فعله چیقارمشدیر . بو یولده اولان ایجادلرینک
 مبدئی کندی ترتیب و حسابی اوزرینه مهندس مصلح الدین و صاریجه
 سکبان ایله اوربان نامنده بر محارک دوکدکلری طویدرکه اوچ یوز قنطار باقردن
 اعمال اولنمشدی . واون ایکی قنطار آغر لغنده مرمر کله بی بر میل مسافیه
 آناردی . پادشاهک تدارکاتی ختامه ایردیککی صروده روملر بر ترلا
 ۱۰ منازعه سندن طولای حصار محافظلرینه تسلط ایله تقض عهد ایتدکلرندن
 سکز یوز الی یدی سنه سی نو بهارنده ایمپراطورک یونانستانده حکومت ایتمکده
 اولان برادرلری اشغال ایله استانبوله اعانه دن منع ایچون طورخان بک
 بر قوه کافیه ایله موره یه سوق اولندی . فاتح بالذات استانبول اوزرینه
 حرکت ایلدی .

۱۵ عساکر عثمانیه اکثر مورخلرک روایتنجه ایکی یوز بیکن زیاده واردوده بولنان
 طویلرک مقداری دخی اوچی بیوک و قصوری عادی اولمق اوزره یوز اوتوزه
 بالغ ایدی .

بونلرک اک بیوکنه الی چفت اوکوز قوشیله رق یولده اداره سنه درت یوز آدم
 تعیین اولندی وایکی یوز الی کشی یولری کوپر یلری امرارینه مساعد
 ۲۰ اوله جق صورتده تسویه مأمور اولدی . بو مشکلات جهتیله اردوی
 همایون سور آتیه انجق ایکی آیده واصل اوله بیامشدیر .

ائنای عزیمتده امرادن قرجه بک ایمپراطورک انده قالمش اولان برلره
 هجوم ایدرک تا آیاستفانوسه قدر کلش (وسلوری و بوغادوسدن ماعدا) دشمن
 مالکنک جمله سنی شمشیر عثمانی یه کردانداده انقیاد ایتمشدی .

بر درجه‌یه قدر آثار باقیه‌سندن دخی اکلاش‌دیغی اوزره استانبولک دریا
 و خلیج ایله محاط اولان جهتلری یالکز بر دیوار و قره طرفی چفته دیوار
 ویوزر قدم عمقنده چفته خندق و متعدد قله‌لرله محفوظ ایدی. و مملکت
 مثله یقین بر شی اوله‌رق اوچ کوشه‌سی اولان سرای بورنی و آیوانسرای
 ویدی قله طرفلرنده استحکامات جسیمه وار ایدی. اردوی همایونک صاغ
 جناحی اولان یوز بیک پیاده یدی قوله‌نک قارشوسنی وصول قونده اولان الی بیک
 کشی بلاط قیوسی حداسنی نقطه استناد ایتمش وزغنوس پاشا برار عسکرله غلطه
 اوزلارینی اردوگاه ایامشیدی. فاتح ایه اون‌ش بیک یکچیری ایله بیوک اردونک
 مرکزنده قرار ایدردی. دکر طرفنده اون سکرز سفینه ایله درت یوز قدر
 ۱۰ قدرغه حصر حصار و نقل مهماته مأمور اولمشدی.

قلعه‌نک یری و اجنبیدن سلاح طوتان مستحفظلری اوتوز بیک کشیدن
 زیاده ایدی.

و قناکه محاصره باشلادی. بر طرفدن اسلام اردوسندن ایدیلان آتشک
 شدتی و بر طرفدن فاتحک ترتیب مخصوصیله یاپیلان مترس وصیجان
 ۱۵ یوللرینک صنعتی عساکر اسلامیه‌یی دائماً بر سد محافظه التنده طوتدیغندن روملر
 دفع صائلدن بتون بتون مایوس اوله‌رق تجربه طالع صورتنده قلعه‌دن
 خارجه شدتی هجوم ایتدیلر. فقط عساکر محمدیه اولومدن قورقار
 و یا هجومدن قاچار طاقدن اولدیغیچون بر ایکی حمله ایدر ایتمز خصم‌لر.
 ینک ضرب دست قهرمانیسنه مقاومت ایده‌میه جک‌لرینی یقین ایدرک رجعت
 ۲۰ مجبور اولدیلر.

هره قدر شهرک صویه متصل اولان جهتلری یالین‌قات برر دیوار ایله
 محاط ایه‌ده خلیجک کذرکاهی او زمانلرجه کسری محال بر زنجیر ایله
 مسدود اولدیغی کبی لانغه بوستانی و قدرغه برر لیان اوله‌رق اطرافی دخی
 خندق و قله‌لرله مستحکم ایدی.

بناء عليه حركات حربيه نك قره جهتندن اداره سنده دها زياده سهولت
كورمكله اوچ بيوك طوپلر اولا اكرى قيو قارشوسنه وضع ايدلش فقط
اوراسى ايمپراطور طرفندن مجدداً تحكيم اولمق جهتيله ايدلان آشلرك
استلديكى درجه تاثيرى كوريله مديكندن مركز مهاجمه طوپ قيو قارشوسنه
نقل اولمىشى.

برشى كه يكي دن نه قدر ماهرالردن چيقمش اولسه ينه آنده كمال ممكن اوله من .
بوقيلدن اوله رق اسلحه ناريه دخى واقعا فاتح كي بر موجد مقتدر كيدمه ارته
دوشمش و خيلى ايلرولمىشى . آنجق ينه بر طاقم بيوك نقايص دن خلاص
اوله مدي . حتى اك بيوك طوپك بر دفعه تولد يريلوب آتلمسى ايكي ساعته
۱۰ توقف ايتديكي چون كونده آنجق سكر كره استعمال اولنه بيلوردى . بونكله
برابر زياده قزمسى منعه دخى امكان بولنه مديغندن بر كون تولد يريلوركن
پاره لندي .

بو حادثه ايسه فاتحك قوه ايجاديه سنه بر فرصت ظهور دها اعطا ايتمكله
ويرديكي امر اوزرينه ديكر ايكي بيوك طوپلر هر آتلدقجه زيتون ياغيله
۱۵ ييقاغمه باشلامش وبو صورته معين اولدقلى مقصده خطر سزجه
استعمال لرى قابل اولمىشدر . حضرت پادشاهك فطانت واحتياطي استانبولك
فتحى كي بر امر عظيمى دها تجربه سى كورلامش بر واسطه نك تاثيريله حصر
ايدنه مديكي جهتله محاصره يه بر چوق منجنيقلر دخى كتيرمش وايچنه
اولى و تفنگلى عسكر و دوشديكي يرده آتش آلهرق اطرافى احراق ايدر بر
۲۰ نوع اجزا ايله مملو شيشه لر وضعيله قلعه اوزرينه سوق اولمق اوزره تكرلكله
يورر درت قله ياپد يرمشدى .

بولردن بشقه يونان لسانده «كشور كش» معنا سنه بر اسم ايله ياد
اولنور بر آلت دها اعمال ايتد يرمشدى كه بوده متعدد تكرلكلر اوزرنده
حركت ايدردى . و اطرافى خارجاً و داخلاً دائماً ياش طوتيلور اوچ قات

مشین ایله محفوظ اوله رق اوزرنده دخی ایچنده کی عسکری محافظه ایچون
قله وستره سور شکنده شیلر موجود ایدی.

جهت سفلاسنده شهره قارشو آچیلوب درت قیو اوله رق درونی ایسه خنده قی
طولد یرمق ایچون اودون وسائر اشیا ایله مملو ایدی. برده حامل اولدیغی
عسکرک قلعہ مستحفظ لریله قارشو قارشویه حرب ایده بیاملرینه خدمت ایچون
۵ بر طاقم آتمه کوپرلری دخی وار ایدی.

ر کیجه بو قلعہ سیاره طوپ قپوسی اوزرینه سوق اولنه رق اوراده بولنان
برجی خراب ایدی.

فقط امپراطورک کوستردیکی فوق العاده اقداملر سایه سنده روملر خراب
۱۰ اولان یرلری صباحه بر اقمق سزین ترمیم ایتدکدن بشقه نفط شیشه لریله
«کشورکشا» بی دخی احراق ایلدیلر.

فاتحکه مشاهد اولدیغی غیری ولو کندینه مضر اولسون تقدیر ایتمک
شانندن اولان مهارت پسندان عالمدن ایدی دشمنک او کیجه کوستردیکی
اقدامه متحیرانه تحسین خوان اولمشدر.

۱۵ محاصره بو حال اوزره ایکن استانبولک اعانه سنه مأمور اولدیغی حالدہ بر
آبدنبرو مخالفت هواجهتیله مرمره دکزینہ کچه میان اونش قدر سفینه نک کلکده
اولدیغی کوریلنجه دونمای همایوندن بریوز الی قدر بیوک وکوچک کمیلر
بولنره سدراه اولق استیلر. حضرت پادشاه بو هنکامه بی تماشا ایچون ساحل
بحره اینمشدی.

۲۰ دشمن کمیلری جسیم و طویلری مکمل و طائفه لری صنعتلرنده ماهر اولدقن
بشقه دولت علیه دخی او زمانه قدر دونمایه هیچ اهمیت ویرماش وحتی
موجود اولان کمیلرک جمله سی استانبولک فتحی تشبثاتی صره سنده فاتحک
امر یله یاپدیرلش ایدی. انلرکده قپودانلق مقامنده اولان بالطه اوغلنک

مهارتسزلکی مناسبتیله انشاری قاعده سز و صو کسملری آز اولدیغی کی ایچلرنده
دخی لزومی قدر طوپ و طائفه سنده دکره آلیشق آدم یوق ایدی.

بو حال ایله محاربه ابتدا ایدر ایتمز روی دریایی دشمنک هر دلو مرمیاتی
قایلامش و باخصوص نبط شیشه لرینک دوکدیککی آتش صو اوزرنده یوزمکه
باشلامش اولدیغندن بو صعوبت و آب و آتشک تماشای امتزاجندن عساکرجه
حاصل اولان دهشت سفاین عثمانیه یی کویا خیرتده طوکمش کی بتون
بتون حرکتدن آلیقویدی. یالکز طالعهرک سوقیله ایکی کی یرلرندن اوینادی.
انلرده بر برلرینه چارپه رق آتش آلدیلر.

فاتح نفسنده کی معرفت وعسکر نده کی مکارم اخلاقه کونوبده انده اولان اوفق
۱۰ بر دولته بتون آوروپایه میدان اوقومشیکن دونماسنک یکریمده بری
مقامنده بولنان بر قاچ سفینه ایله اوغراشه مدیغی کورنجه غلیان حدتله
سرایا بر آتشیپاره غضب کسپله رک همان برق جهان کی سوار اولدیغی
کحیلان ایله دکره آلدی. و بو تماشانک تأثیریه دونمایه فوق العاده
بر غیرت کلدیکندن دشمن کیلری اوزرینه بر شدتلی هجوم ده ا اجرا
۱۵ اولندی. فقط غلبه سفاین عثمانیه نک کثرتی و فداکارانه غیرتیه خصمک
مهارتی ییننده متردد ایکن روملره مساعد و غایت قوتلی بر روزگار ظهور
ایتمکله ذکر اولنان بش سفینه دونمانک آره سندن کمال سرعتله کذار
ایتدیلر. بو صره ده محصورلر دخی سرای بر و نیله غلطه آره سنده اولان
زنجیری کوشتدکلرندن بر برینی متعاقب خلیجه داخل اولدیلر.

۲۰ خلیل پاشا بو موفقیتسزلک اوزرینه ینه میدان بوله رق شهره بویله بر طاقم
اعانه لر ده کله بیله جکندن و او تقدیرده حال مشکل اوله جغندن بمجمله
پادشاهی قبول صلح ایچون ارضایه قالدقشدی ایسه ده فاتح پاشانک حالی، بودرلو
دسایسک حقیقتی دها برنجی دفعه کی سلطنتندن دور اولدیغی زمان پک آجی
تجربه لرله اوکرشم اولدیغنه مبنی مشاوره سنی حمیت و معرفت لرینه اعتماد ایتدیکی

زغوز پاشا و ملاکورانی و آق شمس الدین کبی براق عظمایه حصرایله تشبثنده
ثبات ایلدی. اما بالاده تعریف اولنان «کشورکشا» نك یانمسی و دونمانك دشمن
کیلیرینی منع ایده مامسی و بونجه همتلره اعمال ایتدیردیکی بیوک طویلره بیله
استحکامات موجوده نك مقاومت ایده بیامسی کندینی ده بر از اندیشهیه
دوشورمشدی.

بویله صعوبت هنکاملرنده عجزه نك کاری فتور و اعالینك ایسه تحری اولدیغندن
فاتح بر زمان خلیجك زنجیرینی قیرمغه چاره آردقدن و آندن دخی مایوس
اولدقدن صکره ینه الکیوک معینی اولان قوؤ علم و عرفانك کرامتنه
مراجعتله طوق بشرک خارجنده کورینه جك برتدیرك اختیارینه قالدیشهرق
۱۰ خریطه لیرینی بالذات ترتیب ایتدیککی بر طریق اوزرندن طولمه باغچه دن قاسم
پاشایه قدر بر قیزاق انشا ایتدیردی. و انتخاب ایتدیککی یتمش قدر سفینه نك
یلکنلیرینی کشاد ایتدیره رك و غلطه طرفنده نه قدر انسان و حیوان وار ایسه نقل
خدمتنه تعیین ایلیره رك برکیجه نك ایچنده بیك درلو اقدامات ایله جمله سنی
بردن خلیجه ازال ایتدیردی.

۱۵ محصورلر بویله طاغری طاشلری دریایه تحویل ایدر یولده بر خارقه نك
تماشاسیله بالطبع مبتلا اولدقلری حیرتدن قورتیلنجه سفاین وارده بی یاقغه
قالتشیدیلر. و بو یولده بر قاچ کره پك فداکارانه هجوملرده ایتدیلر. آنجق
هر درلو تشبثات حریبه و دسایس خفیه بی پادشاهك ادراك و احتیاطندن قورتارمق
محاله یقین بر شی اولدیغندن مقصدلیرینی فعله چیقارهمدیلر.

۲۰ فاتح ایسه غلطه دن قارشویه شمдіکی صالر طرزنده بر برینه مربوط واریلر
اوزرندن عسکر کچه جك و طوپ قالدیره بیله جك برده کوپری انشا ایتدیرمه
باشلادی.

روملر کوپرینك ختامندن صکره ینه احراق تشبثی تکرار ایتدیلر. ینه
پادشاهك احتیاطنی تجربه دن بشقه بر شی قزانهمدیلر.

نهایت زنجیرك داخلنده و محافظه سی خدمتنده موجود اولان یکریمی بش
قدر کیلر طرفندن سفاین عثمانیه ایله کوپرییه بر ضرر اراث ایتمک تصورنده
اولدقلری خبر آلمغله فاتح خلیجده اولان فیلونك امنیتچون روم کیلر-
ینك احراقنه عزم ایلدی. آنجق شمدیکی بك اوغلنك بولندیغی موقعده اولان زغنوس
پاشا اردوسندن بشقه بر یردن بونلری طوپه طوتمق قابل دکلدی. اورادن آتیه-
جق کلهلر ایسه بالضروره غلظه نك استحکامات و ابنیه سنه طوقنه جغندن
و حال بوکه غلظه جنوزلرک النده بولنه رق آلرده عهد پادشاهیده اولدقلرندن فرقه
بحریه مزى موجود اولان طویلرله دشمنك تسلطندن وقایه یه امکان
بولنه مدی.

۱. فاتح که هر مخاطرده بر استاد و هراحتیاجده بر وسیله ایجاد بولمق خصایصندن
ایدی. بو محظورك دفعیچون ینه کنز لایقنای عرفانه مراجعتله ترتیب ایتدیکی
حساب اوزرینه مقوس کله آتار بر طاقم طویلر یاپدیرمق تدبیری بولدی.
و بو طویلرک بریله بالذات نشان آلهرق ایکنجی کلهده بر روم سفینه سنی
غرق ایلدی.

۱۵. ایسته پادشاهک خلیجده کی سفاین و کوپری یی محافظه ایچون فعله
چیقاردیغی بو اختراع شمدی طوپچیلیق فننك اک مهم ارکاندن اولان خبره
اصولنه اساس اولمشدر.

بحراً بو تشبثات ایله اشتغال اولندیغی صروده قره طرفندن قلعه نك درت
برجی تخریب ایدلدی.

۲۰. وعساكر عثمانیه نك غیرت فداکارانه سیله خمدقک همان نصفی طولدرلدی.
فقط دیوارلرده کذاره قابل بر رخنه آچیله مدی. چونکه دیوارلرک رصانت
فوق العاده سی جهتیله آتیلان کلهلرک تأثیری ییقمق دکل دلمکدن عبارت
ایدی. نهایت پادشاه طوپ قپو ایله ادرنه قپوسی بیننده تنسیب ایتدیکی
بر دیواری عادی طویلرندن برقاج باطریه ایله بش اون کولر بر خط اوزرینه

دوکه دوکه کوشتدکدن صکره بیوک طویلره آتش ویرلسنی امر ایتمکله ینار
طاغ پاتلامش کبی بر طراقة قیامت نمون ایله طاغ پارچهسی بیوکلکندنه آتیلان
کلهلرک بر برینی متعاقب برر مجسم زلزله کبی ورودی دیواری برله یکسان
ایتمشدی .

۵ بونک اوزرینه فاتح ایمپراطوره بر کره ده قلعهنک تسلیمنی تکلیف ایتدکدن
وینه جواب رد آلدقن صکره مهاجمه بی فرمان ایلدی . فقط او کون ینه فتح
میسر اولممدی . پادشاهده آچیلان رخنه نک خصم طرفندن ترمیمنه میدان
قالماق ایچون هر طرفده مشعله لر و حتی مزراقلر اوجنه وارنجه موملر یاقدیره رق
محاربه دن ال چکمدی .

۱۰ اردوی همایون کثرت ضیادن بر حاله کلشیدی که ایرتسی کون ظهورینه
انتظار اولنان فتحک همان او کیجه دن شهر آییننه باشلانمش ظن اولنوردی .
صبح اولنجه پادشاه بر معتاد عسکرینی استصحاب ایله اوکلرینه آتش
یانلرینه آلتون صاچه رق ینه مهاجمه بی کشاد ایلدی . بو هنکامه قیامت
آشوب بر قاچ ساعت دوام ایتدکدن صکره عساکر عثمانیه قره دن خلیجدن
۱۵ کندی نعلرلیله خندق طولدره جق مرتبه ده کوستردیکی غیرت
سایه سنده قلعه فتح اولندی . جنوزلر النده بولنان غلطه ایله روملرده
قالمش اولان سیلوری و بوغادوس ایسه شهرک ضیطنی متعاقب استیان ایلدی .
حضرت پادشاه استانبوله بر آلائی مظفریتله دخول ایتدی .

❦ عبدالحق حامد ❦

عبدالحق حامد بك تورك شعر و ادبياتنك آك بويوك سياسيدر . تحصيلنى استانبول و پارسده گوردكدن صوكره پديريله طهرانه گيتمش واوراده ، اولجه خصوصى اوله رق تحصيل ايتديگى فارسى لسانه وقوف تام كسب ايلمش در . حياتنى ممالك اجنبیه دیپلوماسى مأموریتلرنده گچيرمش ، متعدد آوروپا شهرلرنده و هندستانده بومبايده بولمئشدر . حامد بك شمدى عثمانلى اعيان مجلسى اعضاسندندر . [ولادتى : ۱۲۶۷]

❦ كرسىء استغراق ❦

كنار بجرده خوش بر محلدن ناظر عالم
تجرب ايله مش بر موجدر ؛ اوستنده بر آدم
خيالتدر اوتورمش فكر ايله مشغولدر هر دم ؛
كينمئشدر بياض اما باقارسك عرض ايدر ماتم .
بولوطلر ، دالغهلر ، ييلديزلر اطرافده هپ محرم
اغاجلر ، جويلر ، قوشلر ، چيچكلر دائما خرم .

بوتهنلر يرلى كوردكى ، سن ظن ايتمه خاليدر
خيالاتله مسكوندر ؛ بو يرلر بر معالى در .
محاط عجزدر ، هم لائناهى برله ماليدر
بو موقعدر يرم ساحلده بر كرسىء عاليدر .
بولوطلر ، دالغهلر ، ييلديزلر اطرافده هپ محرم
اغاجلر ، جويلر ، قوشلر ، چيچكلر دائما خرم .

سكوتله قوشانمش هاى هوى شهرى كوش ايله ،
سحاب خنده ريز و برق يكسر قهرى كوش ايله ،

آغاچلردن چیقان افکاری سیر ایت، نه‌ری کوش ایله
بو وحشتگاهده سن کل بنمله ده‌ری کوش ایله؛
بولوطلر، دالغه‌لر، ییلدیزلر اطرافده هپ محرم
آغاچلر، جوی‌لر، قوشلر، چیچکلر دائماً خرم.

دوشون اول ذاتی کیم امریله ذاتندن عیان اولمش،
وجود سرمدیسنندن زمین و آسمان اولمش؛
دوشون دریایی هر بر قطره موج بی‌کران اولمش
خفایای الهیدرکه یکدل، یکزبان اولمش؛
بولوطلر، دالغه‌لر، ییلدیزلر اطرافده هپ محرم
آغاچلر، جوی‌لر، قوشلر، چیچکلر دائماً خرم.

او در هیچی ماضی لجه سرخ مشیتده،
بو تاریکی مستقبل کبود سرمدیتده،
دورر بر کبریای بی‌نهایت نور و ظلمتده
برابر جمله موجودات و اشیا هپ محبتده؛
بولوطلر، دالغه‌لر، ییلدیزلر اطرافده هپ محرم
آغاچلر، جوی‌لر، قوشلر، چیچکلر دائماً خرم.

ایدر یکدیگرین تقبیل دائم زهره و ذره،
یورر بر یوا‌ده مرغ و ماهی و مهتاب و شبیره،
اوطور شو منبر دریا محاط سنکه بر کره
همان الهی کور شامل سمان بحر ایله بره؛
بولوطلر، دالغه‌لر، ییلدیزلر اطرافده هپ محرم
آغاچلر، جوی‌لر، قوشلر، چیچکلر دائماً خرم.

يورر هر برج بيك عصر مجسمدر، مائلدر،
 ظلاله صورتا ظن ايتمه لكن جسم زائلدر،
 بو هيئت، زير وبالا، مرجع اصليه مائلدر،
 كيدرلر شاد و خندان جمله سي بر فيضه نائلدر.
 بولوطلر، دالغهلر، ييلديزلر اطرافده هپ محرم
 آغاچلر، جويلر، قوشلر، چيچكلر دائما خرم.

دوز وادیده دورادور برسس، رودلر چاغلار،
 چمن مائی، قويونلر پنبه، رنگا رنگدر طاغلر،
 شفقندن، بچردن ایتیمکده جمع سیم وزر باغلر،
 بوشنلکده بيم کولکدر انجق وارسه برآغلر،
 بولوطلر، دالغهلر، ييلديزلر اطرافده هپ محرم
 آغاچلر، جويلر، قوشلر، چيچكلر دائما خرم.

اينر سيسلر ايچنده بر کوچك قز كوهدن تنها
 دوزگاركن نجم بي خواب سحر پيدا و ناپيدا،
 كچر پيك صبا، دوشنده عكس جوشش دريا،
 جرس ياد وطنله دله ايلر دردمي احيا:
 بولوطلر، دالغهلر، ييلديزلر اطرافده هپ محرم
 آغاچلر، جويلر، قوشلر، چيچكلر دائما خرم.

[هزج] | --- | --- | --- | --- |

اندلس حکمدارانك خزینہ لری ایچنده سین، طارق! سن زردن کلوب زده
 طورمشین! عزیمتک نه طرفه؟ سن تا سوریه دن کلوب طلیطله ده طورمشین،
 یارین سکا بر فاتح دیه جککلر! بونکله برابر، سن بر قولبه دن چیقداک.
 ۵ بر سرای خزینہ سنده سین. بر مزاره کیره جکسین! — شو کوزینک
 اوکنده پارل پارل یانان شیلر نه در؟ بر طاقم حکمداران ماضینک سرنکون
 اولش افسرلری! بو شهر بر تختگاه سلطنت اولسه بیلہ بو اوطه بر تاجگاه مسخردر!
 او قراللری تشخیص ایدن تاجلر سنک پنچه کده! اقتداریکک کمالنه یکرمی
 بش برهان، یکرمی بش شاهد! بونکله برابر، ای سردار غالب، سن
 ۱۰ یالکز بر تربه دارسین؟ — بو تاجلرک اصحابی اولان حکمدارانہ امتثال
 ایتمه. آنلر غافل ومغرور ایمشلر، ذوالجلالک قدرتی، بشرک عجزینی، زمانک
 انقلابی دوشونما مشلر. هی بر برلرندن انتقام الهرق کلوب کیتمشلر. سن
 انلرک سرای سلطنتنه کیردک. خزینہ ثروتنه مالک اولدک. دفينه اسرارینی
 کشف ایتدک، رودریق سکا انلرک استقبالی کوستردی. سن ده عالمه رودریقک
 ۱۵ آتینسی تصویر ایدیورسین. اشته قوجه بر ملتک عالم استقبالی ایاغکک التنده
 یووارلنوب طورییور! اشته داخلنده جریان ایدن نهر اقباله بر بشقه مجرا
 آچلدی؛ بوده محضاسنک کتیردیکک انقلاب ایلہ آچلدی! بونکله برابر،
 سن هیچ بر شی دکلسین، سن زیاد، سن مجرد هیچسین!

تبدیل طرر ایلہ

۲۰ نه اولور؟ ربم! بکاده بر از غرور کلسه! — غرور ایلہ چیقسه م چیقسه م ده
 صکره بردنبره دوشوب نه قدر عاجز، نه قدر اقتدارسز بر مخلوق اولدیغمی
 بر کره دها اوکرنسهم! اوکو، بن زیاد، اوکو؛ شو افسرلرک هریری بر
 حکمدار بدبختک سرکذشتی در؛ اوکو ابن نصیرک کوله سی!
 نه دن صکره

رو در یق خلقه ظلم ایتمش؛ او قدر ظلم که تبعه سنده کیندن، اتقامدن بشقه آرزو قالماش. افاضل و عقلا مجلسندن استکراه ایامش؛ او درجه ده استکراه که ایشی نااهلر النده، کندی مداهنلر ایچنده قالمش. نه تبعه آتی، نه او تبعه بی دوشونمش؛ بر مکتب، بر خسته خانه یوق. شهرک ابنیه سی محبسه کلیسادن برده کندی سرایلرندن عبارت. او محبسارده یاتان هپ ظاهیله محکوم اولمش بیچاره لر! او سرایلرده خدمت ایدن هپ جاننک دشمنلری او کلیسارده ایسه، ذکر معبوده بدل کندی نامی تقدیس ایتدیررمش! — او نامی تقدیس ایدنلر دکل، حتی قاله آلانلر بر طاقم جهلا و یاخود بر سوری حیواناتدر. رودریق هیچ دوشونماش که حکمداری ظامکار، سکنه سی جهل ایچنده اولان بر مملکت البته بر بشقه دولتک نصیبی اولور. هیچ دوشونماش که بر جمعیت انسانیه نك بر ظالم النده هرشیدن محروم و مظلوم اولوب کیتمسنه انسانیت تحمل ایتمز. انسانیته خادم اولان دولتلر ایسه بویله بر کوزل قطعه نك بر طاقم حیوانات ایله مسکون و معطل قالمسنه هیچ بر وقتده راضی اولماز. او جانور کندینی شو تاجه نهرینك تمساحی یرینه قویمش! خزینه لرینه باقشده ۱۰ اژدرها کسامش! انك کله سی بر عرب سپاهیسی کوتوردی!

پنجره به تقریبه و کیتدکجه تحزنله

ای نهر! کیم بیلیر تاریخ نبعانك هانکی طوفاندر. کیم بیلیر قاچ بیک انقلاب کوروب کچیردك. بونجه عصرلردنبری جریان ایدوب ککشین، بر کره کوتوروب براقدیغك شیلر بر کره دها کلوب کچیدی؟ هیپات! زمانی ۲۰ بر طاقم انواق پادشاهانه ایله کچیرکن ینه کوکندکلری زمانك مرور یله نام و شهرتلی اونودلش بیکلرجه حکمداران. ملکه لریله محبوبه لریله قایقلره، تادور اساطیره قدر کیدرسهك، آلهه لریله پرلریله، تمساحلره، یونساره بینهرك سنك اوستکده صفالر، سفاهتلر ایتمشلر! هیچ بیامامشلرکه مسیره لری اولان نهر اقبالك منبعی کبی منصبده دریای عدمدر. هیچ بیامامشلرکه برکون

بر عرب سرداری، اردوسيله كلوب او نهرک سواحلی احاطه ایدر، فقط ینه جریاننه بر سد حائل یاپه میه جغنی کوردی کیچون عقلی بونک حکمتی احاطه ایتمز، نه قدر عاجز اولدیغنی درحال اکلار، مغرور و مسرور اوله جق یرده، نفسی تحقیره مجبور اولور؛ بر طاقم مطالعات حزن انکیزایله آغلغنه باشلار! ۵
اشته وجود احتشاملرینک اعضای میتهدندن حاصل اولان ضیای کاذب معموره سلطنتلرینک شو سونوک سونوک یانان قنديللرنده کورونیور؛ بو حال ایله طلیطله شهری دروننده فوسفورلر کورونیور بر قبرستانه بکزیور.
آغلهرق بر قوتوغه سربلیر

سامی پاشا زاده سزانی بکه مکتوب

۱۰. برادر محترم افندم،

۱۵ نisan سنه ۹۸ تاریخی مکتوبکی اخذ ایله کسب صفای روحانی ایتدم. لذاذد حیاتدن محرومیت و بلکه ده کندی کندمدن مأیوسیتله کچن شو ایام هیچیده بیامزسین که سنک خطابت غایبهک وجدانمه نه قدر شوق رسان، روحه نه درجه لده تسلیت بخش اولدی. بولندیغم مسقط هجرئ ۱۵ سفالنده همحال اسافل اولدیغمه کمال یأس ایله حکم ایدوب طوررکن صاندمکه بر صدای علوی بکا «یوق» یوق! سنک بو حکمک نابجادر.
بن سکا کزدیکم لایتناهیترای معالیده بر حاضر لیورم! «خطابی سرد ایتدی. او زمان خیال ابدیت تمثیل و قارشمده کمال ایله اگرمدن وسزایدن عبارت برسا تشکلی ایدهرک، محیط اولدیغی معرفت و حقیقت کائناتنه متوجهاً ۲۰ نفسی رهیاب ارتقا بولدم. نه بیوک مظهریت!.. مکتوبکده کی سوزلرکله چاملیجه یه اولان سودامی او یاندر دیرک. بیامکه سن چاملیجه نک علویت جسمانیه سیمیسین، یوقسه چاملیجه سنک خاطره علویه مجسمه کیدر؟..

چاملیجه ده بلبیل یاورسی دیکله دیکمزی بن نصل اونودیرم ؟ ..
 او بزم طبیعت تیارومزک «آدلیناپاتی» سی ایدی. بوقادین، پک چوق
 شاعرلری عاشق ایتدیسسه او قوشجغزده پک چوق مستعد محبتی شاعر ایلمشدر .
 بن امینم که بز چاملیجه صفاسنی نه یکی دنیاده سورهبیلیرز، نه اسکئی عالمده ؛
 نه آمریقا اورمانلارنده بولورز، نه ایتالیا موزهلرنده . چونکه او مبارک یر
 وطنمزدردر: دیدیکک کچوجک خواننده قدرندن آلدیغمز حس علوی بی ایسه
 نه نلسون تلقین ایده بیلیر، نه البانی؛ نه پارسک غراند او پراسی احضار
 ایدر، نه ویانه نك عسکر موزیقه سی. چونکه او عاجز مخلوق بزم
 وطنداشمزدردر .

۱۰ چاملیجه یالکز وطنمز دکل، افکار شاعرانه مزک ده مادریدر. بلبیل
 یاورسی یالکز وطنداشمز دکل، همده برادر حسمز، برابر آه وزارمزدردر .
 حتی بعض کره بن آتی کندی زاده طبعمه بکزه دردم. کولکده کی سودا
 عکس ایتدیککی ظلام ایچنده فریاد ایدیور کبی کلیردی .
 یا، عموماً قوشلرک سایه شفقه اجرا ایتدکلری او حسن صدا چاغلایانک
 ۱۵ لطافتی او زاده مدنیت دیدیکمز عربیه کورلتیلری، ولوله ترقی بیلدیکمز
 پاره چنغرتیلری زه نصل اونوندیره بیلیر ؟ .. شبهه یوقدرکه بزم کبیلر
 فیوضات ادبیه بی بدایع طبیعتدن اقتباس ایدرلر . افراد بشر استعدادلارینه
 کوره هپ انقلابات طبیعتدن ملهم اولور . شعرا، بهارک یتشدر دیککی
 مخلوقاتندردر . هر تألیف لطیف بر موقع طبیعینک تصویر معنویسی، هر مؤلف
 ۲۰ بر مسیر قدرتک مخلوق بدایعی در . هر جویبار بر حس متهیج، هر آغاج
 بر فکر ساکن، هر سحاب بر خیال علویدر . طبیعت، او نه فوق العاده
 شاعر در که بتون آثاری ده شعرا دن ظهور ایدر ! . او نه بیوک خالقدرکه
 مخلوقاتی ده اقتدار خلق ایله متخلق ! . ای تماشای کواکبله احیا ایتدیکمز
 کیجه لر ! . زده سکر ؟ ..

او ضیای شفق طوغری اوچدیغنی سویلیدیكك قوشلر، که سیار بر شکوفه زاره بکزر، کوکلزده اولان حسیات الهیهیی حامل اولوب کیتدکلری ایچون درگاه سرمدیتة کوندلرلش ساعیلرمن عد اولنسه دکیزی؟ .. ای طلوع دائمی که بر انقلاب متناوبسین، ای غروب، که سکا بر جهان متزلزل دیسه و یا بو عالم ایچون سنی بر نمونہ سقوط عد ایتسه بجادر، ای ماهتاب، که بزم الهینک سایه مستطیلی سنک قدر دلربادر، ای تماشای کواکبله احیا ایتدیکم کیجهلر، ای معموره طبیعت، زرده سکز؟ زرده سکز؟ ..

یلدیزلری ایلدم تماشا،

اشعارکه خالق ایتمش انشا،

ساعتلرجه قرائت ایتدم،

شکدن کسب برائت ایتدم!

یوق هیچ بریسنده اول فضیلت:

وجهکده کی جلوه حقیقت.

۱۰

حقیقت! یلدیزلرکه سما دنیلان الوهیتک او عالی سراپردہ سرأری ۱۰ اطرافنده عقولک نفوذینه حیلولت ایچون نکهبان اولان ملکلرک انظار پرتو نثاری دنیمکه شایاندر، بکا سنک مکتوبلرک درجه سنده بر شوق ومفتونیت ویرمیور، حامده سزایی قدر تقدیر معالی ایتدیره میور. آره صره مظلله لیالده ایشیتدیکم و بر طاقم وحشیه قادینلر منظره فنایه قهقهه زن استخفاف اولور کی، دیکلدیکم بایقوشلرک صداسی (غلوس) احباب و اهالیسندن ۲۰ جمله سنک مصاحبتنه ترجیح ایدیورم.

بورانک طبیعت موقعیه سنی چوروتیم. آفاق شرقیه یه محاسن نثار اولان لطائف قدرندن بوراده دخی طاغلرک ائکلری طولش، قیرلر صحرالر دونا مشدر. غالبا چاملیجه دن کلن بر روزگار سزاینک یاد تحسریله برابر موسم بهاریده کتیره رک بو اسکی الهلر خرابه سی بر کلستاندن مثال اولدی. قیرلرده، تپه لرده

سوریلر سربست سربست کزر، قوزیلر ملر، کونلرجه طولاشلسه
توکنمیه جک بر ساحه دلربا اوزرنده واقع بیوک بر زیتون اورمانی
بالقونمک زیر نظارتنده لرزاندر.

محصور اولدیغم جبال عالییه بیاض بیاض کویلر سرپامش، بیلم هانکی
مخلوقات ساهویه اورالرده یوا یامش کبی طور، بر طاقم الهلر اتخا مسکن
ایتمش ظن اولنور. شهرک طاغلرله محاط اولان ساکن کورفزی یره اینمش
سایه بکزر.

سزایی بک

سامی پاشازاده سزایی بک رقیق حسلری، ظریف و پارلاق تصویرلری ایله
تایز اینمش بر نازدر. حیاتی، عبدالحق حامد گبی، دیپلوماسی مأموریتلرنده گچیرمشدر.
مطبوع براق اثری ایله متعدد مقاله لری واردر.

قرداشم افندم حامدم،

۳۰ نیسان سنه ۹۸ تاریخی مفصل مکتوبکی آلدیم. بر روحک بر روحی
اوقشایی، بر وجدانک بر وجدانه تسلی و یریشی مکر نه قدر الهی ایش...!
۱۵ مکتوبک حسیات عالییه یی او یاندر مقده کائنات حسنک صباح روز ابدیسی
اولق ایچون یرادلش ایکی کوزل مائی کوزه رقابت ایدیوردی.

چاملیجهده بلبل یاورسی دیکله دیکمزی اونوتما مشک. بنده اوقدر
اونوتدم که شمدی دیکلیه جک اولسه م قلبمده بلکه عکس صداسنی ایشیدیرم.
لوندرنک، پارسک او پرالرنده کی موسیقیلر اوقوش جغزی بزه اونوتدیر میه جغنده
۲۰ شبهه یوق. او بلبل یاورسی دیدیکمز مخلوق ساهوی، کیم بیلیر، کیمک الوهیه

قارشى مشتاقانه فریاد ایدر روحی ایدی!.. کیم بیلیر، او مهتابلی کیجدهده،
 بر قلب ایچنده محبت کبی، کیزلندیکی چالینک ایچنده بزمه حسبحال
 ایدیور و بزه بر چوق شیلر اکلاتمق ایستیوردی. غالبا نغمات ساویه سنک
 «نوطه» سی ییلدیزلر ایدی که او کوچوچک کوزلینی سایه دیکمش
 ایدی. او جهان لطافت و سکونت نیچون بر ذره قدر اولان او مخلوق
 اودرجه لرده بی صبر و آرام ایتمش ایدی؟. عجبا او قوش کچن عصرلرک
 برنده بر برینه متحسر ایکی کنجک او موقع عاشقانه یه عکس ایتمش یاد
 حزن محبتلری میدی؟

مکتوبکده تصویر ایتدیکک ویا لسان ویردیکک او تماشای روح
 ۱۰ افزای الهی قاچ کونلر فکرک مشغولیت مقتونانه و قلبمک هیجان
 عبادتکارانه سنه سبب اولدی!.. آه بن حامدی، ییلدیزلی کیجده،
 نامتناهی لکی پک سورم! بیلیرسک یا، بعض کیجه لر ییلدیزلرک کثرتدن
 رنک سما کورمزدی. مرمره انعکاس ضیای اختران ایله پاپاتیلر آچمش
 قویو بر چمنزاره بکزدی. شوراده براسحقک سامعه یه عکس ایدن صداسی
 ۱۵ یتیمور، اوتده بر بلبلک فریادی کسلیور، اوزاقدن اوزاغه کلان باغ
 بکجیلرینک ایسلکلری کیجه نک سکونت ایچنده محو اولیورکن برچوق
 ییلدیزلر بر افقک اوزرینه طویلانیر، هر سونوب پارلاشلرنده دیده وجدانه
 ابدیت ایچون بر نورانی رهگذار آچارلر. او بر طرفده ایکی توأم ییلدیز
 ساکن ساکن اغلایان بر قلبک ایچنه تسلی ایچون ضیالرینی دوکر.
 ۲۰ او ییلدیزلرکه استقبال ایله آره مزده کی ظلام عمیق نسیان ایچنده بزاره کورینور
 ذرات حقایقدر. آه بن او تماشانک کوکله ویردیککی حسیاتی
 وجدانمک قارشوشونده، او حسیانک لسانی اولان حامدی یانمده کورمک ایسترم!..
 هر جویبار، فکری جوشه کتیردیککی، هر اغاج قدرت آلهیه یه سجده بر
 شکران اولدیغی، هر سحاب بر بشقه شوق ایله سایه او چوب کیتدیکی

زمان بن حامدی ایسترم. برطرفنده یوزیمکلرجه کونشلر غروب، دیگر طرفنده یوز بیکلرجه آیلا طلوع ایدن اقلر او طلوع وغروبك انواری ایچنده قالمش بر سا، او سهادهده حامدی ایسترم. بنم او یله سنك کبی صباحلی بنی او یاندیره حق بلبلارم، کیجه لری او یوته حق اسحقلم یوق. صباح بنی قالدیران شمدوفرلرک آوازه سی، کیجه لری او یوتان، بر دقیقه آرام ایتمین دغدغه مدیتک شدتلی بر یورغونلغی دز. کوندزاری نظرم سیسلر، دومانلر ایچنده غائب اولور. روزگار او کوزل رایجه لره بدل فابریقه دومانلرینی کتورر. هوا مظلم، آغر. محشر مدیتدن قاچه رق آچیق سا، برتنها کوشه آرام. آره صره یالکز باشمه (تایس) ک کنارنده اوتورر، غریب ۱۰ غریب وطنمی و سزلی دوشونورم. آفرانغه مایسک یکرمنجی کونی ایدیکه برقاق کون مأذونیت استحصال یله پارسه کیتدم. مانش دکزی ینه پک غلیانده ایدی. بو دهشتلی مانش رهگذار حیاته بکزیور. مسافه سنك قیصه لگی ایلره برابر هیجان انکیز امواجی ایچنده انسانک چکمیدیکی بلا قالمیور. مانشک او بر جهتنه کچرکچمز برانقلاب عظیم کوردیم. بن موقعاً ۱۵ بر لرینه بوقدر یاقین اولدیغی حالده اخلاق و مشربجه بر لرینه بوقدر اوزاق ایکی ملت کورمدم.

پارنده بولندیغم زمان (تیا تر فرانسه) مع النأسف استدیکم کبی بر او یون او ینامیوردی. آلرهدوموسه نك ایکی کوچک پیه سنی عرض ایدیوردی که بنم قومدی فرانسزده کورمسنی آرزو ایتدیکم شیلردن دکل ایدی. ۲۰ فرانسز غزته لرنده اوقودیغمه کوره (تیا تر فرانسه) شمدی هوغونك (روی بلاس) فی او ینامیورمش. حالم مساعد اولسه یالکز شوایونی اوتیا ترو ده کورمک ایچون پارسه قدر کیدردم. واقعا بوراده بولنان بر آدم ایچون تیا تر فرانسه یی ده لوندرده کورمک ممکندر. فقط شمدی بوراده (موسم) ییتمش وهرکس کویلره چکلمکه باشلامش اولدیغندن بو آراق قابل اوله مز.

موسمك ختامنه ممنون اولدم ديسهم سوزم طوغرى اولمز. بالو، شبانه،
 طعام، باغچه دعوتلرينك تهاجنه ودرت يچق مليون اهاليلى اولان بر شهره
 موسم مناسبتيله هر طرفدن كلن اجنبيلر دخى انضمام ايدرك حاصل اولان
 محشره، دغدغه يه طاقت كليوردى. بورانك كوزالرى حقنده نه سويلسهك
 ۵ حقك وار. «آدمى... افندى معهودينه دونديرن هوا — استرسه يوزييك
 حوا ايله برابر — جنتده اولسه چكلمز» ديورسك. بوراده هوا يوق، اما
 قلمك هواى نسيمى حسن ايچنده تنفس ايتديكنى حس ايدىيورم. غربك
 اك كوزل قادينلرى انكليزلر، شرقك ده چركسلردر ظن ايدرم. انكليز
 قادينلرينك ادب وحسنلرينه حسن تعيشك، حسن تربيه نك دخل كليلى
 ۱۰ اولديغنده شبهه يوقدر. بزده ايسه معامله بشقه. حتى پرتو پاشانك [نمونه
 ادبيات] ده كورديكيم عوعوه سنده، كه قطمير ايله مكاله سنى حاويدر،
 «كوپيكك عوعوديسنه مقابل غالبا عورت ديمك ايسترسك. بوخصوصه
 لغات طبيعیه كزى استعماله سبب نه اولدى؟..» ديه سورييورده
 «بالاغتك تعريفى كلامك مقتضای حاله مطابق دكليدر؟ اشته بو كروه ايله
 ۱۵ حالا مشابهمز وار قالا دخى اولسه!». دييور. بوسوز قائلنك انسانيته
 بر زينت اولان حسيات نازكه و رقيقه دن محروميته اك بيوك بر دليلدر.
 حتى بعضلرى چوجق مدح ايتمك شناعتنى ارتكابدن حيا ايتمدكلرى حالده
 (زن بى عار) فلان تعبيرلرى لسانمزده زبازددر. حالبوكه قادينلر ديديكيمز
 مخلوقات علويه بزم آلام و اكدارمز ايچنده يالكز مالك اولديغمز تسليلدر.
 ۲۰ جناب حقك قادينلره احسان ايتديكى اك بيوك مزيت والده لكدر. نورجماللى
 وجدانى تصفيه ايدر. او كوزل باقشلىرى روح ايچنده محبت دينير بر روح ديكر
 اشعال ايلر. فكره قناد ويرر. بر كنچ قزك ايلك دفعه خلجان ايدن
 قلبندن تتره بن سسيله بر كنچ آدمه يواش يواش «بن سنى سوييورم!».
 ديمى حسيات عاليه يى اويانديرمقده هر شيدك مافوقنده در. بر كنچ آدم

هر كسك سكوتته وارديغي كيجه ياريلرنده، بر مهتابي سمانك آتنده،
 هر اهتر از ايتدكجه ييراقلرندن نور طاملار بر آغاجك سايه سنده بر كوزلك
 انتظاريله آغلامامشه پك بدبختدر، هر كيم اولورسه اولسون بر كوزل
 كوزلك قارشوسنده تتره مامش وياقلبدن كلديكي تتره مسيله معلوم اولان بر سسك
 عكسي روحنك ايچنده الى الابد قالمامشه طالع سرذر.

— اكرم —

رجائي زاده محمود اكرم بك يئكي بر مسلك و دورك استايدير. مكتب ملكيه و
 سلطاننده سنه ارجه ادبيات معلمكي ايدرك فكارلريني ونظريه لريني تعليم و تلقين ايلمش
 وبويوك بر ادبي نسل ياشد ير مشدر. بر چوق مأمور بتلرده، معارف ناظر لغنده بولموش و
 مجلس اعيان اعضاسي ايكن وفات ايلمشدر [۱۲۶۳ - ۱۳۲۹]

عبدالحق حامد بكة مكتوب

نور عيتم حامدم اقدم،
 مملكت طيوردين بری ۵ مایس سنه ۱۸۸۴ تاریخنده، دیکری ینه او آیک
 ۲۷ سنده اطاره ایتدیکک ایکی مکتوبکک جوابی بر ایدیورم. بر آیدر
 ۱۶ بر کوز آغریسنه اوغرادم که بنی مطالعه و تحریردن منع ایدیوردی. شمدی
 او آغری براز کچدی؛ بنده سنکله قولشمغه مسارعت کوستردم. بیلیرسین که،
 یاخود بیاملیسین که، سنکله مصاحبت بکا هرشیدن الذ و اعزدر.
 وجدانمه عائد اولان بولدت و عزتدن نه وقتدر بنی محروم ایدن عارضه عینیه
 ایله معنا دخی مضطرب اولغه باشلامش ایدم. نه ایسه، بونی براقه لمده
 ۲۰ مصاحبت وجدانیه مزه باقهلم:

مکتوبلرکک بریسی مملکت طیورک تعریفله باشلیور. او یر او قدر
 کوزلیدر؟. یوقسه سنک تعریفک اوراسنی عال العال بر (ایده آل) حالنه می
 کتیرمش؟ او طاغیر، او آغاچلر عظمتیله، جسامتیله کوز اوکنده تجسم
 ایدیور؛ او قوشلر، او وحشی حیوانلر او غریب هیبتلریله متخیله قارشیسنده
 ۵ اوچیورلر، قوشیورلر. تصاویر قاعیه ایچنده بو قدر علوی منظرهیه تصادف
 ایتدیکمى تخطر ایده میورم. قوللاندیغک قلم (فلون) ک خاک ادرا
 کنده می تنبت ایتمش؟. استعمال ایتدیکک مرکب (شکسیر) ک خون
 عرفانیله می تربیه ایدلش؟.. توجیهیم غریب، یاخود ناوجیه ایسه بشقه
 برشی خاطرمه کلدی. الحاصل بو منشور شعرکی اوقومقله پک زیاده تلذذ
 ۱۰ ایتدم. تعریفاتکک بو قسمی نه قدر کوزل ایسه قارغه پنجه سندن خلاص
 اولان یاورو قوشک آناسی، باباسیله برابر قفسده هلاک اولدیغنه دأر
 اولان پارچه سی اوقدر مؤثر! اولاد احراک محبسارده ترک حیات ایتلمی
 تصویری قدر حزین، دلوسز! اوفاجه حقیقه بکاده پک زیاده طوقوندی.
 مکتوبلرم حقنده کوستردیکک استقبال و حسن قبولدن متشکرم. فقط
 ۱۵ بن سکا ایتدیکم کی، یاخود دها طوغریسی ایتدیکک کی کاغذ یازمه میورم.
 ابتدا اقتدار، ثانیاً وقت یوق. فکرکی نیچون بر آلاى هذیان اوقوتقله
 اتعاب ایده می؟.. انک ایچون هذیان نامه لرمی دائماً قیصه کسمک ایتتیورم.
 سنک کیفسزلک بندن ده هیچ آیرلق ایسته مین بر خسته لکدر که دائی
 صورتده اتعاب دماغدن نشأت ایدر. چاره اندفاعی بسبتون ترک اشغالدر
 ۲۰ که زلر ایچون محالدر. بیاهم بن مطالعه سر، تحریر سر، خصوصیه مطالعه سر
 طوره میورم. اک فناسی مشغولیتلرمک انتظام آلتنده صحتیه الورده جک
 زمانلرده اولماسی در. اکثریا یمک اوزرینه چالیشیرم که اوزمان ذهننده
 بالنسبه کشایش بولورم. حالبوکه مشغولیت ذهنیه نک اک زیاده مضر صحت
 اولدیغی زمان بعد الطعام، قبل الهضم در. بیلیرم که بو قاعده صحیه سن ده

رعایت ایتمزسین. او یله اولنجه آرتق او راحتسرلکه قاتالانق لازم کلیر.

کالدن، سزاییدن بحث ایتمک بکا پک مؤلم کلیر. سزایی ینه کلیر، ینه کوریلور! لکن کمال!.. زوالی کمال! زمانزده بر درلو قدری بیلنمدی. او کمالک که حقیقه سوابده نظیری کلامش اولدیغی کبی، بوندن بویله ده کله جکی شهبایدیر. بلکه ایلریده برکال ادبیات ده کله بیلیر، فقط بو مجموعه مکارم و عالیات کلیرمی، بیامم؟ آه!..

بر کهردر معرفت فقدان ایله قیمتلیر

نیچون بر قاعده اولش؟ جمعیات انسانیه ده حکمی همان همان بروقتده تخالف ۱۰ ایتمامش اولان بو قاعده قدیمه بی ابطال، انسانیتک اک برنجی وظیفه سی ایکن، ایواکه، اک زیاده تعرضدن سالم اولان ینه بو قاعده در!..

استانبولک صیجاقلری باشلیه لی چوق اولدی. بو کون ایسه هوا ده عادتاً قیش حالی وار. بن قیشی بر درلو سوهدیکمدن موسم صیفک کچه مکده اولدیغی دوشوندیکم زمان مکدر اولیورم. امان نهدر او مغموم هوالر، نهدر ۱۵ او صغوق روزکارلر! نهدر او آردی آرسی کسامز یاغمورلر!.. اوده قالیرسه ک زهرلی هوا تنفس ایدرسین، سوقاغه چیقارسه ک باد زهریر وجودکی خاشالار. بعضاً آیلرجه کوانش یوزینه حسرت چکرسین. روی زمین کولشاری ایسه همان عموماً برر کوشه ده غاربدر. آه قیشی هیچ سومم! قدرت اولسه، امکان بولسه دائماً موسم صیفی تعقیب ایدرک دنیایی طولاشیردم.

۲۰ کیفسرلکککک ده دهشتلی برایکنجی تعریفی شمدی اوتودم. بن سنک بر بیوک برادرک ایسه سوزی دیکله: بن او تعریف ایتدیکک حالی بکنه دم. اطبای مملکت هضمسزلق دیمشار، خلط ایتمشلر. خسته لق بنم امین اولق اوزره تخمینمجه ذهن یورغونلغندن کلیر. خصوصاً بو یورغونلغ اکثر یمک اوزرلری و کیجه لری وقوغندن نشأت ایدیور. کوز

کوره وجود تلفنك معناسی یوق. بر مدت کثرت اشتغالی بتون بتون ترك ایدمهزسهك بيله تعديل ایت. بعدالطعام هیچ برشیء اوقومه، یازمه، کیجهلری چوق اوتورمه، چوق کز. والحاصل وجودکه باق. صکره نادم اولورسین. واقعا بو خستهلق مهلك دکلدیر. شوقدرکه دائماً سنی بیحضور ایدر. اوحالده مجبوراً ترك اشغال ایدرسین. شمدی کونده بش ساعت چالشهیلیرکن او زمان بلکه ایکی ساعت بيله اوغراشه مزسین. الحاصل برمدت، یعنی خستهلق برطرف اولنجیه قدر، حکیمانه ویا طبیعانه حرکت ایتملیسین. ایشه سکا نصیحتم بودر. حکمیله عامل اوله کی سندن طلب دکل رجا، رجا دکل طلب ایدرم.

۱۰ سنك ابتدا لوندیه کیدهك، صکره استانبوله کلهك اولان هندلی، که بنم ایچون بر مکتوب ویره جکمش سین، دها ظهور ایتدی. لکن بن آنکله فصل قونشه بيله جکم؟ بن انکلیزجه بیلم، او فرانسزجه آکلامز، هند لسانيله ترکجه آره سنده ایسه هیچ مناسبت یوق. ظاهر بر برمره سویلیه جکمز سوز کولو شمکدن عبارت اولور.

۱۵ (بکا آزیجق مساعده ایت. دکره کیره جکم. بو جسمانی عالم آبه محتاجم. چوق فائده کوریورم. همده خوشمه کیدیور. بر ساعت صکره ینه قونوشیرز.) ایشه کلدیم، فقط براز کچ قالدیم. چونکه یمکده ییدیم. هیچ اولزسه انسان بوکلفدن وارسته یاراديله ایدی!... طعام ایتمک لذائذن ایش. بنم ایچون زحمت، کلفت، بشقه برشی دکل! زرده قالدق؟ ها دیورسین که:

۲۰ «کوزلك محاسن معنویهك یوزه اورمش آتایدیر.» بوسوز پك طوغری. بنجه بویه دیمک لازم کلیر. فقط بوقاعده یی تطبیقده اختلاف ایده جکر: سن یوزی کوزل برقادینك حسن اخلاقنه قائل اوله جقسین؛ بن اخلاقی کوزل بر قادینی چرکین ده اولسه کوزل کوره جکم. سن صورتدن معنایه انتقال ایده جکسین که طوغریدر؛ بن باطندن ظاهری استدلال ایده جکم که

قاعده سزدر . فقط بنجه پك قاعده لی کلیور . اولده دیمشیدم : پك چرکین
 بر قادین ذکاسیله ، حسیله ، اداسیله ، اطواریله بنی کندیسینه مقتون
 ایدیور . صکره کندیسندن دها کوزل بر قادین کورمیورم . حالبوکه پك
 کوزل بر قادینه میل ایتمک ایستیورم . یورکسزلکیله ، غلظتیله ، معامله
 ۵ بیامزلیکیله بنی کندیسندن صغودیور . صکره آندن دها چرکین بر انسان
 کوره میورم . آه محرکات حسیاتدن malheureusement ینه بحث
 ایده میه جکم . بو بحث هپ بلوطلی هوایه تصادف ایدیور ... بحث
 ایده جکم ، یاخود بحث ایتمک ایستدیکم زمان بنمده کوکلده فورطنه لر ظهور
 ایدیور ، شمشکلر چاقیور ، یاغمورده می یاغسون ؟ . . براق بنی قرداش ،
 ۱۰ کندی حاله ! . . سن آستانبوله نه زمان کله جکسین ؟ لکن ذهنم بردنبره
 پك مؤثر ، آشیری حزین و محزن خیالات ایله طولدی . بن نیچون کلدیم
 دنیایه عجباً ! بنم بو فنا عالمده هیچده ایشم یوق . ایشم وار ، لکن بو جهان
 بنم ایشمه کلیور . حامد ، شمدی بر قوه معنویه بزى روبرو کتیرسه سکا
 برطاقم شیلر سویلردم که آغلاردک . برابر آغلاردق . یالکزمی آغلام ؟ . .

معلم ناجی

عمرک چوجوقلغندن

پدرک قوچ ، قویون بسله مک مراقی اولدیغندن دیوارلی سراسر لطیف
 آصمه لرله مزین اولدیغی حالده زمینده بر کراس آغاجیله ایکی یاخود
 اوچ وشنه فداندن باشقه بر شی بولمیان باغچه یه موسمنده آرپه اکردی .
 ۲۰ بر کون یالکرجه باغچه یه چیقدم . اکیلن آرپه بر قاریشدن زیاده جه

بیومش، زمینه لطافت ویرمیش ایدی. تماشا ایله مشغول ایکن آشاغیدن
برادرک سسنی ایشتم. دیوردی که:

— عمر! باق بو کچی یاوروسنه! نه قدر کوزل!

بن:

— کرچکمی آغابک؟

دیه اظهار تشوق ایتدم. نردباندن ده عجله ایله اینمکه باشلادم. او آرهلق
برادر قوجاغنده پارلاق سیاه توپلو بر اوغلاق اولدیغی حالده ظهور
ایدهرک:

— اینمه! اینمه! ایشته کتیریورم.

۱۰ دیدی. بنده نه سوینج!

برادرله شو کله لری تعاطی ایلدک:

— بونی نرده بولدک آغابک؟

— وارنهن داییم یوللامش. بر طاووقچی دکانه کتیردی. بابامده بکا «آل

شونی اوه کوتوریور» دیدی.

۱۰ — بکامی یوللامش؟

— سکایا! بن اوغلاغی نه یاپهیم؟

— قوزم آغابکجکم، بنم قوجاغمه ویر!

— سن قالدیره مازسین.

برادر صوک جمله یی سویلر سویلمز اوغلاغی آرپه نك ایچنه طوغری

۲۰ صالیوردی. بن همان قوشدم، سومکه باشلادم. یاوروجق پک جزئی

اوتلادقن صکره یشیللکک. ایچنده یان اوستنه یاتیوردی. یورلمشی

یوقسه اوراسی فوقه می کیتدی آکلایه مدم. اوغلاق قدر سبکروح مخلوق

پک آز بولنور. طورشی، باقشی، خوشمه کیتدی که تعریف ایدهمم. همان

بنده یاننه یاتهرق تکرار اوقشامغه باشلادم. بو منظره معصومانه کوز

اوکندن کیدر شیلردنمیدر؟ ... او شیرین حیوانجغز بکا نیجه کونلر
آرقداش اولدی.

پدر هر سنه زه بر یاخود ایکی قوزی آیردی. بونلری رادرله کندمره
آشدیرر، آرقه مز صیره کزدیرردک. هیچ بر قوزی بی او اوغلاق قدر
سودیکمی بیامیورم.

(فندق) نامنده برده کدیم وارایدی. قویروغی، قولاقلری کسیک،
قارهلی بیاضلی، بویی قرمزی قوردهلی تحف بر شی اولدیغندن پک سور
ایدم. فقط اوغلاغک محبتی آکاده غلبه ایتمش ایدی.

ینه باغچهده جریان ایدن وقوعاتندرکه برکون برادر اوزوملری اولغه
۱۰ باشلامش اولان آصمه لرك برینه زردبان طایامش، اوزرینه چیقمش ایدی.
آنی کورنجه بنده هوسلنه رک یاواش یاواش ارتقایه باشلادم. برادر اوزوم
قوپارمقله مشغول اولدیغی صیرهده بن زردبانک ایکنجی ویا اوچنجی
قدمه سندن آشانی تکرلیویردم: آلم بیوجک بر طاشه راست کلدی. ایتدیکم
فریادی ایشیدن برادر همان یتیشه رک بنی قالدردی. «والده! عمرک آلی
۱۵ یارلدی!» دیه هایقیرهرق بنی والديه کوتوردی. قان بورنمک اوچندن آققده
ایدی. والده پک زیاده تلاش ایتدی. برادره بر خیلی سوز سویلدی. آلمنی
ساردقدن صکره بنی ده مندرك اوزرینه یاتیره رق اوستمی اورتدی. اویومشم.
اویانیدیغم وقت پدري باشمک اوچنده بولدم. مجروح عمرک اويله یاتیشی
کندیسنک قلبی رفته کتیرمش اولمی. حالا او یاره نک اثری صاغ قاشمک
۲۰ اوزرنده ظاهر در.

باغچه نک بر کوشه سنده کی کومس وارنهدن گلش یاخود پدر طرفندن
اشترا اولمش هندیدن، طاووقدن، اوردکدن خالی قالمزدی. بر آرهلق
کومسک سکنه سی اوچ اوردکدن عبارت قالمش ایدی. بونلری بعضاً
کزسونلر دیه صالیویرردک. بی چاره لر بر کون ینه کزینیرلرکن غائب اولملر.

هر طرف آراندی. زهیه کیتدکلی آکلاشیلهمدی. او کونده نصلسه باغچه دیوارینک بر قسمی ییقلمش ایش. آقشام اوستی پدر عودت ایدنجه دیوارک ییقلدیغی، اوردکلیکده غائب اولدیغی کندیسنه خبر ویرلدی. درحال باغچهیه چیقدی. آرقهسی صیره برادرله بزده چیققدق. پدر دیوار ییقتیسنی معاینه ایدرکن «ویغیر ویغیر» یوللو بر سس ایشیدلدی. دقت ایتدک. اوردکلی طاشلرک آلتنده کوردک. پدر همان اوزلرلندهکی طاشلری اوتنه طرفه آتمغه باشلادی. برادر ایله بنده المزدن کلدیکی قدر یاردیم ایتدک. اوردکله هیچ برشیء اولامش ایدی؛ اوچنی ده سالماً چیقاردق. یانلرینه اوزلرینه دوشمش اولان طاشلر بونلر ایچون مخصوص یاپلمش کی بر قوورق ۱۰ تشکیل ایتمش ایدی. پدر دیدی که :

— سبحان الله! باقکز، اللهک اولدرمیدیکی اولیور. اوستنه دیوار ییقلسهده اولیور. دیمک که بونلرک هیچ بر طرفلرینه طاش طوقنماش! الله الله!

حالا او هندسهیه حیرانم.

۱۵ قومشولرمزک ایچنده بندن بر یچق ایکی یاش قدر بیوک بر مقبوله خانم وار ایدی که آره صیره بزم اوه کلیردی. برلکده اوینار، اکلنیردک. اکثریا بنی کرک بنا، کرک باغچه جهتیه بزمکندن خیل بیوک اولان کندی خانهسنه دعوت ایدردی. بن والده برابر بولمندقجه ممکن دکل کیتمزد. بردفعه والده ایله برلکده کیتمش ایدک. بز مقبوله ایله باغچهیه ایندک. ۲۰ او یونه طالمشز. خیلی وقت کچمش. والده «یابانچی یر دکل یا، وارسون همشیرهسیله برآز دها اویناسون!» دیه بنی براقش، عودت ایتمش. بر آرتلق بیاهم کیم سویلدی. والدهنک اوه کیتدیکی قولاغمه دکدی. آرتق بر دقیقه بیله طورمدم. مقبوله ایله والدهسنک بنی آیقویمق ایچون سویلدکلی سوزلره باقمیهرق همان عودت ایلدم.

دیگر بر ملاقاتلرنده مقبوله نك والدہ سی والدہمہ دیش کہ:

— جانم خانم! بو چوجغہ تنبیهمی ایدیورسكز؟ بر درلو
طوردره مدق. مقبوله مده كندیسی نه قدر سور! آره مزده تكلیفمی وار؟
بزم او سرك.

والده شو جوابی ویرمش:

— اكسیك اولیكز. بز سزی بلکہ اقربادن ایلری طوتارز. بن عمرمه
دائما کیدوب خانم قیزمله اوینامسنى تكلیف ایدرم. هیچ «کیتمه» دیه
تنبیه ایدرمیم؟... نه بیلیم ایشته اوده او یله بر چوجق! هر زمان
دیزمك دیننده بولمق ایستر. قصورینی عفو ایدكز. بر پارچه وحشیدر خانم

۱۰ تیزه سی!

اسماعیل صفا

اوكسوز احمد

چوجوق ده گلی، نه یاپسین؟ کورولتو ایتسه بر آز
آزارلایر، دوگولور. هر نه یاپسه خیرپالایر،
نه یاپسه چوق گورولور: خیزی کولسه، حایقیرسه
بو بر بویوك صوچ اولور. بر صو بارداغی قیرسه
دویان کورولتولری بر جنایت اولدی صایر!
چوجوقلغیله برابر ده کلدی پك یاراماز،
فقط قوناقدہ آلیشمشدی دوکمه اللر...
اصل قباحتی خدمتجی اوغلی اولمقدور:
زوالی والدہ سی بر چوجوقله طول قالارق

۱۵

۲۰

كلير بو خانەيە خدمتچىلىك رجا ايلر .
 قولايى بر طول ايچون او كسوزيله ير بولوق ؟
 بولورسه لئەمدە بر امتنان محققدر .
 اوت ، قبول بوغاز طوقلغيله قابل اولور ؛
 معاشه ، چونكه چوجوق مصرفى مقابل اولور .
 قيريق دوكونك بر اويونچاق النده ، احمدجك
 اوك ايچنده كزەر قورقه قورقه هر كسندن ؛
 نه طاتلى سوز ، نه گولر يوز ، نه بر كوچوك ايليك ؛
 نه دە ، اوت ، نينەدن باشقه بر صيانت ايدەن .
 — كورولتو ايتمه ! اطور ! يات ! ظييار ؛ يومورجاق پيچ !
 بوتون ايشيتديكى سوز ، گورديكى معامله بو !

قادينجغز متحمل ، ديمزدى بر شى هيچ .
 سموم قهر ايله ، كوز ياشلريله قلبي دولو ،
 بو حاله بر سنه آنجق تحمل ايتمشدى ؛
 يازيقكه دوشدى وجودى اجل دوشكلىرینه ،
 حياتە قدرتى بر ييل ايچنده ييتمشدى ...
 يازيق صبيە ، يازيق مادرك امكلىرینه !
 بو در ، بو حالدر ايشته يوره كلىر ياقاجق ،
 قادينجغزده كيدرسه ، يتيمه كيم باقاجق ؟

بو بر سؤالكه ، بي چاره خسته نك اوقونور
 ظالدار اجل ، ذى سكون جبيننده .
 سؤالدركه جواب مقدرى دوقونور
 صورانلره ينه بي چارەنك انيننده .

فقط سؤالی، جوابی چوجوق بیلیرمیدی؟
 نیچون بوکولش ایدی بونی اوکسوزک عجا؟
 مریض بر نینه سندن نیچون ایدردی ابا؟
 کسیدلیمیدی بو طفلك صیانت امیددی؟
 امیددی یوقسه، نیچون ایلوردی مادر دی یاد،
 برندن اینجینه رک ایتمش اولسه بر فریاد؟
 نظاری بولایق بر قدید، رنکی اوچوق،
 سکوته واردی مؤبد بو روح نالشکر!
 اوده، او ظل هراس آور مماتی چوجوق
 جین مادرده گورسه منطبع اورکر.
 «جنازه بی، دیدیار، گورسون، ایله سین نفرت؛
 بوتون کون اوزله یه رک ایتمه سین معجزک...»
 دیمک ده کل یارامازلق او کریه حسرت،
 او ناله لر بیله چوقدر بو اوده، احمدجک!
 نه اولدی، اوکسوزک اصلا ده کالدی معلومی؛
 جنازه نزدینه دغرو صیء معصومی
 گتیردیلر... بری نعشک نقابی آچدی،
 گورونجه آنه سنی «ایسته هم!» دییوب قاچدی...
 [بحث] - - - - -

❧ فکر ت ❧

توفیق فکر ت بک نظمده ادبیات جدیده ناک استادیدی. غلطه سلطانیسته تحصیل ایتدی. حیات ناک صوگ زمانلرینه قدر استانبول جوارنده آناطولی حصارنده کی آمریقان «روبرت قولج» مکتبنده تورک ادبیاتی اوقوتدی. ۱۳۲۴ انقلابدن صوگره آز بر مدت غلطه سلطانیسی مدیرلگنده بولندی؛ استانبول دارالمعلمینی ایله دارالفنونده کندیسنه تودبع ایدیلن ادبیات معلمگی کرسیسنده کی فعالیتیه اوزون سورمدی. اثرلری رباب شکسته، خلوقک دفتری، ربابک جوانی و شرمین دن عبارتدر. ادبیات جدیده ناک بو بویوک صنعتکاری آناطولی حصارنده کی «آشیان» نده ۴۶ یاشنده ارتحال ایلدی. [وفاتی ۱۳۳۰]

❧ بالیقجیلر ❧

— بوکون آچز ینه اولادلرم، دیوردی پدر،
بوکون آچز ینه؛ لکن یارین، امید ایدرم،
صولر بر آز دها ساکنله شیر... نه چاره، قدر!
— خاییر، صولر نه قدر جوشقون اولسه بن کیدرم،
دیوردی اوغلی؛ یارین سن بر آز نینه مله اوطور،
زوالملیجق ینه قاچ کوندر ایشته خسته...

— اولور؛
بر آزده سن چالیش اوغلم، بر آزده سن چابالا؛
نینهک باباک، ایکی مسکین، بز آرتق ئوله لی یز...
چوجوق دوشوندی شکایتلی بر نظرله: — یا بز،
یا بن ناصل یاشارم سز ئولورسه کز؟..

حالا

طیشارده کورله یهرک کوکره مش بر اوردو کی
دوکردی ساحلی بیکلرجه طالغهلر، عصبی.

— یارین سن آغلری کون طوغمه دن حاضر لارسک؛
صاقین یدەك بر آز ایپ، مانظار آلمان کیتمه ...
آچنجه یلکنی، هیچ باقا، اویناسین وارسین؛
قایق چوجوق کبیدر: اوینیوری قید ایتمه،
طوقومه کیفنه؛ یالکز تتیک بولون، زیر
دکز قادین کبیدر: هیچ اینامق اولماز ها!

دکز طیشارده اوزون صیحه لرله بر خیرچین
قادین کورولتوسی نشر ایلوردی اورطه لغه .

— یارین کوچوک کیده جک یالکز، اویله می، بالیغه؟
— او کیتمک ایسته دی؛ «سن اوده قال!» دییور ...
[— یا صاقین]

او کله دن بن اولورسه م؟ ...

قادین بو صوک سوزله
دوشوندی قالدی؛ بالیقجیله اوغلی یان کوزله
صولوق دوداقلرینک اهتزاز خاسرینه
باقوب سکوت ایدیوراردی؛ باشلرنده اوچان
قضای آکلاتیورلردی بویله بر برینه .
طیشارده فیرطنه کیتدکجه پرغضب، جوشان
بر اختلاج ایله اطرافه رعشه لر ویره رک
اوغولدیوردی ...

— یارین یا وروجق ناصل کیده جک؟

شفق سوکرکن او، یالکز، بر اُسکی تکنه جکک

دوکوملو، اُکلی، چوروک ایپلریله اوغراشهرق
ایلرلوردی؛ دکز عینی شدتیه شیراق -

شیراق دُکُرب اُزیور کهنه تکنه نِک شیشکین
سیاه قابورغهنی ... آه آچلق، آه امید!

کنارده، بر طاشک اوستنده بر خیال سفید
ألیله اُنکینی کویا اشارت ایلهرک

دیوردی: «هایدی، نصیبک او طالغهرده، یورو!»

یورور زواللی قیریق تکنه جک، یورور؛ «یورومک،

» نصیبک ایشته بو! .. حالا کوزک کنارده ... یورو!

یورور؛ فقط صولرک بویله قهر حدته
ناصل تحمل ایدر اُسکی، خسته بر تکنه؟ ..

دکز افقده، قادین اوده محتضر ... ئولیور:

کنارده اوچ کیجه لک بار انتظاریه،

بوتون فلاکتنک ضربه خساریله،

تهی، قزازده بر تکنه قارشیدنده پدر

اوزاقده بر یری یومروقله کوستروب کولیور؛

یوزنده کریه لی، مظلوم، بوغوق شکایتلر ...

[مجتث] - - - - -

بر تصویر اوکنده

گولدنک، بو مهابت سنی گولدردی؛ او قاشلر،

بر اوق گیبی آتشی نظرلره مسلح

گوزلر، او باقیردن گوگس، آتلاز

بر قاپلانك أوضاعى قادار تيز و مجنح
 أطوار لوندانه، او بازوى غضنفر
 أعصابكى اویناندی... بو ارئى و جبلى
 نجات سگا بر جدّ بعيدك شرف آور
 بر تحفه سیدو؛ سن بو جری خون أصیل
 انسانلغى احیا ایچین ایثار ایده جکسك؛

حق بلله دیگك بر یوله یالکز گیده جکسك!
 [هزج] -- و|و|و -- و|و|و -- و|و|و --

هلال أحمَر

جمعیت نجیبه سی حضرزنده

۱۰
 هایل ایله قابل، ایکی قارش... بزه تاربخ
 قارشلگی بر صحنه خونریز ایله تلویح
 ایتمکده و أنظاره او تمثال مهیبك
 بر خنده لعنت گپی موحش، غضب آکین
 بیگلرله تجلیسنی سرمکده در. انسان
 ۱۵
 معصوم و ملوم، آتم و نادم، وطنندن،
 علوی وطنندن بو جدلگاه سفیله
 بر قهر مؤبدله و بر نفی أبدله
 تعریب ایدیلیرکن، اوکا بر صیحه غیبی
 ۲۰
 «یوکسل!» دیمش؛ اوندن گله جك نسل غربی
 هم ذلته هم غیرته محکوم ایدن، آلچاق
 بر خلقتی یوکسلمگه تحریص ایله یورمق،

يورمق و ياشامق ديله ن حاكم قهار
 عصياننه بر قانلي جزا. ايله مش احضار:
 — اولاد بشر محو ايدەرك محو اوله جقدر،
 هر لحظه بو وادیء بلا قان طوله جقدر!

اولاد بشر، ايسته شو اخلو طه اُضداد:
 ابليس و ملك، عقل و جنون، شفقت و بيداد.
 غيظك، غرضك جمله سي مغبون زبوني،
 هپ بر برينك دشمن جان تشنه خوني.
 هپ تفرقه اكدكاري، بچدكلى هپ كين؛
 گچدكلى يرلرده كي ايز بر خط خونين.
 غيبت و ریا يوزلرينك تاب نقابي،
 قاروش قانى ساغرلرينك كهنه شرابي.
 ئولدرمه ظفر، ييقمه شرف، نهب و هدر شان؛
 معروف آدى بغض و ستمك عدل و ... احسان.
 حق بر ازلى خاطره، محكوم تسيب؛
 قانون شو يومولش قوجه آل: مشت تغلب.
 انسانلرى سومك، قورومق شين، آجيمق عيب؛
 بر نفس عقور، آلدە قيليج، حاكم لاريب؛
 باشلر بوتون اُفراخته قيد مبالات،
 يالگزر آياق آلتنده قالانلرده مساوات ...
 مقدورى بو ذاتاً، قاره طوبراقده سورونمك؛
 طوبراق اوگما هر شى: اوگما مسكن، اوگما اكمك.

اُمك، صو، حیات، اونده بوتون فیض و نصیبك؛
 لاکن سن او حرصكله ... سن، ای روضه غیبك
 مطرود شب آلودی، او حرصكله حیات
 زهر ایتمه ده سك كنديكه؛ حرصك صدماتی
 امعانگی صارصوب یقیور، آرتق آلكدن،
 آرتق آباغكدن و باشكدن و ديلكدن
 قان سربیلیور، قان یاغیور، قان جوشیور، قان !
 باق حالكه، غافل، شو قیزیل كتله خسران
 سنسك؛ سنك آرایش قهرك شو مزارلر!
 باق شرم ایله بر كرّه: شو قارشیکده کی منظر
 بر معركه، بر مقتل جانسوز؛ او یاتان شی؛
 باق باق، شو ملوث شو صوغوق جیفه ... او بر بك
 بر ضابط، اوتوز ییلده آچامش قوجه بر گل،
 بر عائله اولادی، بر امید وطن ... گول،
 سن گول، و فرحلان و او گون؛ ایشته ظفرلر،
 شانلر، صاچیلر، ولوله لر ... لاکن او مغبر،
 صامت طاشك آلتنده کی، اوندن نه خبر وار؛ ..
 هیهات! یازیقلر سكا، ای طینت خونخوار!
 نفرت سنك ألواح فجیعكدن! او قاندن،
 قاندن، یاردهن، گریه دن، اوجاع و فغاندن
 مجعول اولان ألواح نحوست، او غم افزا
 ألواح جهنم ... یینه ربك آجیمش ده،
 زهرابه تاعیننه بر دمه رحمت
 مزج ایتمش؛ اونك زاده مسعودی شو هیئت.

هیئت که هلالیله، جمالیله سماوی؛
قدسیت آمال و فعالیله سماوی!

حرمت سکا، ای — تسلیت عجزه موکل، —
دوشمشلره مونس و شفا پاش اوزانان آل!
حرمت سکا، ای قانلری سیمای بشردن
رقتله، متاتله سیلن شفقت ذی فن!
حرمت سکا، ای ناخن زهرین وغانی
عصرک جگرندن سوکه جک پنجه محی!
حرمت سکا، ای غره غرای گل افشان،
حرمت سکا، حرمت بسکا...

لاکن سنی وجدان

هپ قانلره باتمش و قیزارمش گوره جکسه،
انسانده بو جنت داها پک چوق سوره جکسه،
انسانلغه جداً بو تخالف، بو معادات
مقدور ایسه، انسان بوکا محکوم ایسه... هیهات!

[هزج] ---|---|---|---|---|---

❧ خالد ضیا ❧

عشاقی زاده خالد ضیا بك از میرده خصوصی صورتده تحصیل گوردی . اولاً از میرده رشیدیه معلمگی و بانقه مأمورلغی ایتدی و عینی زمانده تأسیس ایتدیگی خدمت غزته . سنده ادبی حیاتنه باشلادی ، بالاخره توتون رژی ادارهٔ مرکزیه سنه مأمور اوله رق استا . نبوله گلدی . بوندن صوگره مکتب و ثروت فنون مجموعه لرنده ، اقدام و صباح غزته لرنده حکایه و رومانلرینی نشر ایلدی . بر مدت دارالفنونده حکمت بدایع و ادبیات اجنبیه معلمگی ایتدی . سلطان محمد خامشك تخته جلوسنده مایینه باش کاتب اولدی . شمعی عثمانلی اعیان مجلسی اعضاسندندر . تورک ادبیاتنده غریبه کی نمونه لرینه توفیقاً ایلک ادبی رومانی او یازمشدر و بوگونکی تترک باباسی او در . [ولادتق ۱۲۸۲]

❧ احمد جمیل ❧

اون طقوز یاشنه قدر احمد جمیل تماماً — حیاتده ممکن اوله ییلدیکی قدر — مسعود ایدی . اوندن صوکره پدرینی غائب ایدنجه اندیشهٔ معیشت ، مبارزهٔ حیات باشلامش ؛ کندیسنك تعبیر شاعرانه سنجه پیاله تلخیء حیاتك زهرآبه سنه دوداقلری تماش ایتمش ایدی . باباسی دعوی وکیل ایدی . ۱۵ عائله سنی ای کچندیره جك قدر پاره قازانیردی ، ذاتاً عائله سی احمد جمیلک والده سیله اون سکر یاشنده اوغلندن ، اون درت یاشنده قیزی اقبالدن عبارت ایدی .

ای بر عائله باباسی ... اوینه مفتون ... زوجه سنه ، چوجق لرینه تماماً دلبنده ... خصوصیه ناموسکار . احمد جمیل نه وقت باباسندن بحث ایتسه ناموسنی تشریح ایده جك حکایه لره پایان ویرمز . اونك نقلنه نظراً بر دفعه باباسی قبول ایتمش و اجرتنك نصفی اولجه آتش اولدیغی بر دعوانك بالاخره حقه عدم مقرونینتی آکلاینجه بردن ردینه ، پاره نك اعاده سنه قرار ویرمش ایدی . فقط بو قرارك اجراسنه بیوک بر مانع وار ایدی که اوده پاره نك سلیمانیه ده کی مینی مینی اولرینك تعمیرینه صرف ایدلمش اولمسی ایدی .

او وقت ساعت لرحه دوشونلدى، بر چاره بولنه مادی، والدہسى امنیت صندوقه
 رهين ايدمك اوزره كوپه سيله يوزوكنى تكليف ايتدى. او وقت باباسنك
 بوتون حسيات ناموسكارانهسى فصل طاشمش ايدى! قاريسنك الماسلرين
 رهين ايتمك! ايسته بو ممكن دكل.... كنديسنك بر آنون انفيه قوطوسى،
 ۵ بر كوزل ساعتيله بر آغر آنون كوستانكى واردى. بونلر رهين ايدلدى؛
 فضله اوله رق يوزده الى راده سنده فائضه بر محتر صرافدن پاره آلدنى،
 او غير محق دعوادن كف يد اولندى.

بو آدمك يالكز بر اندیشهسى واردى: عائله سنى مسعود ايتمك. سنه لرحه
 وقف فكر ايتديكى بو مقصدى تعقيباً كنديسنى، اوت يالكز كنديسنى
 ۱۰ بر چوق شيلردن محروم براقه رق؛ آرابه ايله كيتمك آرزولرينه غلبه چالوب
 يوقوشلرى، چامورلى سوقاقلرى يايا طيرمانه رق، كچن سنه نك اثوابنى بوسنه يه
 صالح كورمكه چاليشه رق، حتى آرقداشلرينك خستله اتهامنه كولزمسيه رك
 پاره بريكد يرمش ايدى، اوراق بر شى.... بر چوق آدملرك بر دقيقه ده بر
 زارك بازيجّه هوسى ايدميه لجه كى قدر اوراق... فقط بو اوراق شى
 ۱۵ بو ناموسكار عائله باباسنى سنه لرله يورمش، سنه لرله آلنى ترمش ايدى.

او پاره ايله ايسته شيمدى قاريسنى، چوجقلرينى سوقاق اورته سنده قالمقندن
 محافظه ايدن سليانيه ده كى شو بش اودالى اوجكز، احمد جميلك بعضاً كولهرك
 «بزم قوناق» ديديكى مسكن آلنش ايدى. احمد جميل او ك آلنيشنى
 پك ائى تخطر ايدر. او وقت اون درت ياشنده واردى. تام مكتبه لىلى اوله رق
 ۲۰ ادخال ايدلديكى سنه... باباسى اوغلنى او آلنه دن اول مكتبه لىلى
 اوله رق براقه ماديغى اچون او وقته قدر بكمه ش ايدى. او كون، برنجى دفعه
 اوله رق كرا اوندن قورتيلوب كندى اولرينه كلكلرى كون، نه تلاش اچينده
 ايديلر! بوتون اشيا اشاعيده مرمر حوليه، مطبخه، سوقاغه ناظر اودايه
 طيقامش؛ هر شى بربرينه قاريشمش، باباسى، والدہسى، همشيرہسى

بو کورولنیک ایچنده شایریش، بو هرچ مرج ایچندن هانکیسنی آلق،
 هانکیسنی زیه قویق لازم کله جکنده متحیر قالمشردی. او وقت باباسیله
 والدهسی آراسنده بر مدتدن بری دوام ایدن بحث تجدد ایتیش، او باباسنه
 قوله دن هدیه کلن کلیم دوشمه لک یوقاریده کی پنبه اودایه می یوقسه صفیه می
 قونه جغی مسئله سی تازه لمش ایدی. او وقت هرکس بیان رای ایتدی:
 هرکسندن مقصد جمیله اقبال... جمیل طبعی باباسی کی پنبه اودای،
 اقبال والدهسنه تبعاً صفیه مناسب کورو یورلردی. نهایت خدمتچی قیز
 — طشره لی ایری یاری بر قیز — حکم تعیین اولندی. خدمتچی شاشه لادی،
 بو صفت حاکمیتک اهمیتی آتنده یینی تارمار اولدی. او هم پنبه اودایه هم
 ۱۰ صفیه طرفدار چیقوردی؛ اونک فکرنی تطبیق ایتک لازم کلسه کلیم
 دوشمه ایکی یه بولونه جکدی. کندی اولرینه کلش اولق هپسند اکلنجه یه
 بر میل مخصوص او یاندریش ایدی. اک کوچک وسیله لرله بر لطیفه
 ایدیلور، لزومندن زیاده کولنیوردی. بو مسئله مهمده بر اکلنجه یه مدار
 اولدی، احمد جمیلک فسنی قرعه چانطه سی یاپدیلر، ایکی کاغذ پارچه سنه
 ۱۵ «پنبه» و «صفه» کله لری یازلادی، او وقت طالع حکم ایتدی، پنبه
 اودایه یار اولدی. شیمدی نه وقت احمد جمیل او اسکیمک بیلمه یین
 کلیم دوشمه نه اک اوستنه اوطورسه باباسنک بر وضع نطقیردازانه ایله الی
 فسه صوقه رق: «کوره یم سنی، پنبه اودا سنک مرحتکه قالدی!» دیشی
 کوزلرینک اوکنه کلیر.

۲۰ او وقت نه قدر مسعود ایدیلر! هر آقشام یمکدن صوکره ساعتلرجه
 برابر اوطورلر، باباسی یازیسنی یازار؛ دستورلی قاریشدر، احمد جمیل
 بر کوشیه بوزلور، درسنه چالیشیر؛ والدهسی اوغلنه بر کوملک، یاخود
 قیزی نه اثواب دیکمکله مشغولدر؛ اقبال — قیز چوجقلرینی دائماً والدلرک
 اتکلرینه سوق ایدن بر حسله — آنه سنک یانده مثلا باباسنک اسکیمش

پاره کیسه سنه قائم اولوق اوزره یکی بر کیسه اورر؛ آره صره بو درت کشیدن برینک. آغزندن چیقویرمش بر سرسری کله سر رشته مصاحبه اولور، احمد جمیل باشنی قالدیرر، اقبال کولر، باباسی بر حکایه سویلر. بعضاً تبدیل اشتغال اولنور، باباسی یازیلرینی بیترمشدر، احمد جمیل درسینی یامشدر، ۵ ده ی تاغه کیتمک ایچون بر خیلی زمان واردر. او وقت اورتیه بشقه مشغولیت چیقار. باباسنک مثنویء شریفه پک مراقی واردر؛ کیف مالتفق بر یری آچیلیر، هر یری جاذب اولان بو کتابک بر مبحثی اوقونور، احمد جمیلک کوچک یاشندن بری بتون خطوات تحصیلنه رهبر اولان بو بابا او وقت اوغلنه درس ویرر؛ بر نکته یی آکلاتق، بر مضمونی ۱۰ تفسیر ایتمک ایچون ساعتلرجه یورولور؛ بو کنج دماغی بر غنجه نو شکفته کبی نازک پارمقلرله آچمغه چالیشیر...

کندی اولرینه کلدکدن صوکره بو مسامره لر هفته ده بر دفعه یه منحصر قالدی، احمد جمیل مکتبه لیلی اولدقدن صوکره بو هیئت عائله نک بر رکن مهمی هفته ده آلتی کیجه اغتراب ایدر اولدی؛ باباسنک تعبیرنجه اسکمله ۱۵ اوج آیاقلی قالدی. فقط نه یاپه لم؛ هر شیدن اول چوجغی حیانه حاضرلامالی. حتی قابل اولسه ده اقبالی ده ویرسه لردی. او وقت اسکمله ایکی آیاغی اوزرنده دورمغه چالیشردی...

هیپات! شیمدی اسکمله ینه اوج آیاق اوستنده؛ فقط بو دفعه اکسیلن آیاق او قدر مهم بر آیاق که اسکمله دوره میور... ۲۰ او وقتدن صوکره بو کوچک بختیار عائله نصل دکشمش، ناکهان بر ضربه قضایه اوغرایان بو یوواجق نصل پریشان و سرکردان اولش ایدی! او وقتدن بری او پنبه اودانک ایچنده او کلیم دوشمه نک اوستنده بر شی نقصان ایدی، بو اوک بتون هواسنده بر جزو حیات اکسیامشدی. او نقصانه کندیلرینی آلسدیره مامشلردی. هله ایلک ایام ماتمه بر آقشام اوستی مثلاً قانی

چالسه اقبالك: «بابام كلدی» دییه جکی طوئاردی. يك سفرو سنك باشنده
 تجمع ایتدكلری زمان هپسنك لوحه دماغنده منقوش اولان او چهره پدر
 كویا هنوز اوراده قارشیلرنده ایشجه سنه او یمكه باشلامه دن اللرینی
 اوزاته مازلردی. او وقت بر سكوت ماتمكیرانه باشلار، بو سفرو باشنده بر
 ۵ مزارك انین ساكتی حكم سورر، جكرلرندن چیقان بر شهته بكا بوغازلرینه
 قدر كلیر طقیلیر، لقمه لر كچمز، بو والده كریه لرک مقدمات تقلصاتیله
 تیره یں كوزلرینی اوغلیله قیزینه دیگر، ناكه مان بو اوچ كشینك
 كوزلری برینه تصادف ایدیورسه او حاضر دوران کریه لر بریرینی او یاندیرر،
 طاشار؛ یاشلر، ییه مدكلری لقمه لر یله ملولانه دوران طباقلره داملار...
 ۱۰ نه اولدی؟ بو چوچقارک بابالری نه اولدی؟

قاچ صباح احمد جمیل یتاغندن، سینه سنده بر آتش ایله قالدقدن
 صوكره، صانكه بر رؤیای مده شدن او یانمشده صباحین او رؤیانك
 آلتندن حقیقت مسعوده چیه جقمشجه سنه اوداسندن یواشجه چیه قرق،
 باباسنك اوداسنه كیتمش؛ اونی هنوز یتاغك ایچنده، ساكن بر اویقو ایله
 ۱۵ اویوبور كوره جكمش امید یله تیره ش ایدی.
 او تاریخدن صوكره مبارزه حیات نه مدهش باشلامش، معیشتك ثقلت
 مخوفه سی هنوز ضعیف اولان بو اوموزلره فصل چو كوش ایدی!
 او زمانه قدر هنوز حیاتك دیباجه مشاقفی بیله اوقوماش ایدی. آه!
 مکتبه كچیردیكى زمانلر...

— عثمان —

۲۰

اطرافنده طوپلر، تفنكلر متهادی بر ایگیا تی ایله آشلر پوسكوریور؛
 قارشیده کی تیدلرک آره سندن شیمشك قدر سریع بر بولوط پارچه سی قویور،

آتشفشان بر گولله یووارلار ق اوچیور، بر سقوط دهاش ایله دوشیور،
 بر انطراق هوا چاك آفاقی صاریور؛ دها صوکره بر دیکری، بر اوچنجیسی،
 بر دردنجیسی، باشنك اوستندن، اطرافندن بی نهیاه گولله لر — بر قوه خارقه ایله
 جانلاران بوتون بو سنکستان پارچه پارچه قوپار ق، آتشنار بولولر ایچنده
 جهنمی بر پرواز ایله اوچار ق بولولری یرتان اژدر لر — او یتمز توکنمز
 سلسله احوال موت کچیوردی ...

اونلر بر بولوك ایله بر طوپ ایدیلر؛ مهیب، سیاه قیالره بر غریت
 لیال شکنده یوکسلن تپه نك کنارنده، بولولری پامال استحقار ایدن بر
 نگاه آتشار شجاعتله، ضابطلرینك بر بر قپاره بیاض شکنده پارلایان
 ۱۰ قیلجنك اوجنی تعقیب ایدیورلر؛ او تپه یه طیرمانق، آیاقلری کفایت
 ایتمزسه دیشلریله، طیرناقلریله او یالچین قیالری کیره کیره، طیرمالایه
 طیرمالایه خطوات فرشته ظفره ازهار خونین ایله مزین بر شهرا علوی
 آچمق ایسته یورلردی.

او وقت بر حمله فوق البشرله خلاطرلی قوللرینه صار دیلر، بر سد سدید
 ۱۵ سنکین شکنده یوکسلن بو تپه یی چیکنه یه رك، چک دیلر ...
 اطرافدن بر باروت سخپاره سی قالفارق تپه لرك فوقنده شو حوضه جباله
 صیغینمش وادینك اطرافنده طالغالانه طالغالانه بر بیاض قوشاق کبی
 طور ییور؛ ناکهان بر تپه دن بر گولله نك پرواز یله قالقان طبقه هوائیه ایچنده
 صار صیلارق چالقانیور، بو نطق سحاب رقاص آئنده بایرله طیرمانان
 ۲۰ عسکرلر، اوچوروملردن بر کردباد ذی حیات شکنده اوچان سواریلر،
 وادیده سیاه قیالرك دهان مخوفندن دوکولن طوفان آتسه قارشى کوکسلرینی
 قبارتارق ایلرله ین طابورلر، بر مار هوئی کبی ایصلیق چالارق هواری
 قامچیلايان قورشولر، آره صره جبال محیطه نك انین اضطراییله قارشیلان
 آجی بورو سسلری، دها صکره بوتون بو حوضه مضیقه دن بر موجه طوفانما

ایله قاباره قاباره تپه‌لره مستولی بر سیلاب ده‌اش عظمتیله شیشه‌رک یوکسلن
غلغله تکبیر آره‌سنده سیاه بر کتله ذی حیات هیبتیله ایلری‌یه، دائماً ایلری‌یه
کیدن طابورلرک آباق سسلری: رراپ! رراپ! رراپ! ...
عشان تا اوکده ایدی؛ اطرافنه باقدی، بو منظره‌ی کوردی؛ صوکره
هنوز اتکنده طیرماندقلری تپه‌نک فوقه کوزلرینی دیکدی. او تپه‌یه
چیقسه‌لر! ... شو طوپی اورایه قویاییلسه‌لر! ...

شیمدی بو طوپ اونلرک بر دلدار قیمتداری، بر نازنین روحی ایدی.
عشان «هایدی! ...» دیدی؛ خلاطلر، بازولرک اطرافنده غیجیردادی؛
طوپ، بو نو عروس نازان بر بولوک دلداده‌نک هوای غیرتدن تشکیل ایتدکلی
۱۰ کردونه عشق اوزرنده بر خطوه استغنا فروشانه ده‌ا آتدی.

عشان تا اوکده ایدی، هر خطویه تا عمق قلبندن قویان بر صیحه‌ی
تردیف ایدهرک «هایدی! ...» دییوردی؛ او وقت یرله یاتارق، طاشلره
یاییشارق، طوپراقلری قازییارق، سورونه‌رک، دوشه‌رک، یووارلانارق،
فقط ایلری‌یه، دائماً ایلری‌یه کیده‌رک — ائوابلری یرتیه‌ش، قوللری
۱۵ ازیامش، اوموزلری چورومش، طیرناقلری قومش — طوپی سوروکله‌دیلر؛
تپه‌یه چیقیورلدی، اون اون‌بش حمله ده‌ا، تپه‌یه تماماً چیقاجقلر، طوپی
اورایا قویاجقلردی؛ او زمان بلکه شو بر بولوک، شو مینی مینی طوپ بر فرقه‌یه
رهبر ظفر اولاجقدی ...

عشان تا اوکده ایدی؛ آرتق شیمدی یوکسلکدن منظره‌ی تماماً
۲۰ کورو یوردی؛ قارشیده‌کی تپه‌لر، بوتون او دشمن تحصن‌گاهلری. لباس
سنکینی کفایت ایدهمیورمش کی آه‌نین مغفلر کیه‌رک آتش پوسکورن
بو مهیب، فقط جبین اژدرلر شو ارتفاعده کندیسنه یاقلاشمش کورو یوردی؛
عشان قوللرینی اوزاتسه بوتون بو تپه‌لری سینئه جلا‌دتنه طوپ‌لایارق صیقا‌جق،
ازه‌جک، خرد و خاش ایده‌جک صانیوردی.

شیمدی دشمن اونلری هدف مقصد ایتمشدی؛ شیمدی طوپلر بو بر بولوک
محو ایتمک ایچون آغلرینی آچارق ییلدرملر صاچیوردی. عثمان برده زیر
منظرینه باقدی؛ بوتون فرقه کویا باشی قالدیرمش اونی سلاملايور،
کوزلریله سالاری کوسترهك «ایلرییه!» ذیور ظن ایتدی.

۵. بر دها «هایدی!...» دیدی، طوپ بر خطوه دها آندی؛ آه، بویله
بر قاچ خطوه دها آتسه تیهیه یتیشه جکلردی...

تاکهان تا اورتهلرینه، تا طوپك کنارینه بر بولو ط پارچه سی دوشدی؛
بر ثانیه ایچنده بو بولوطن بر آله و ضربه سی چیقدی؛ عثمان بر مدت هیچ
بر شی کورمه دی، صوکره بو قارارتی ایچنده بر قاچ دوشمش آدم کوردی؛
۱۰. بر آن ایچنده دهشت حقیقتی آکلادی؛ بو موفقیتنی آکلادقن صوکره
دشمنك او نقطه نی دوککده دوام ایده جکنی کشف ایتدی. شیمدی دقیقه
غائب ایده جك زمان دکلدی؛ بریشان بر نظر نیاز ایله آرقاداشلرینه
باقارق بر دها «هایدی!...» دیدی؛ بر دها آصیلدیلر، فقط عثمانك
قولی صارقدی. تا بازوسنك اوستنده بر صوغوق شی طویوردی؛ او وقت
۱۵. چوریلدی، خلاطی بلنه صاردی. تکرار باغیردی، بر حمله فوق العاده ایله
ینه آصیلدیلر. بو دفعه عثمان یرنده صاریلدی، «خلاط قوپدی!...» فریادی
قولاقلرینی پارچالادی.

او وقت یرندن فیرلادی؛ بر ثانیه لك بر وهم رؤیت ایچنده طوپ
خلاطدن آیریلمش، یرنده سنده لیه رك یووارلانمغه باشلامش کوردی. بو
۲۰. طوپ اللرندن کیدرسه هر شی محو اولاجقدی؛ او زمان آتیلدی، یووارلانمغه
باشلایان طوپه صاریلدی، فقط ضبط ایده میوردی، طوپك آغیراغی یتاب
وجودینی سوروکله یه رك، کاه آلتنده، کاه اوستنده قایالره چارپارق بر سقوط
مدهش ایله عثمانی اوچوروملره چکیوردی.

عثمان کندیسینی غائب ایتمش ایدی، شیمدی هیچ بر شی کورمیور،

هیچ بر شی بیامیور، غیر قابل مقاومت بر قوتله دوشرکن یالکز بر شی
دوشونیوردی. طوبی بر اقامق ...

کوزلری آچیق — کاه باروت دومانلرندن مرکب بولوطلرله محمول سمالری
زیر نگاهنه سربامش، کاه یالچین اوچوروملری، سینئه حشرنده بیکلرجه
انسانلر قاینانشان وادیلری فوق منظرینه چیقمش کوره رک — یووارلا نیوردی؛
فقط بر زمان کلدی که هیچ بر شی کورمه دی.

بردن هر شی سکوت ایتدی. هر شی افق موجودیتدن سیلیندی؛ نه او
آتشبار تپهلر، نه او قورشونلر پوسکورن طابورلر ... هیچ بر شی، هیچ
بر شی یوقدی.

۱۰ عثمان سیلکینمک، بو عدم موجودیت ایچندن چیقماق ایچون شو کابوس
عدمی پارچالامق ایسته دی، فقط بوکاده قوتی قالمامشدی؛ شیمدی یالکز
بر بولوط، بوغوجی، بونالتیجی بر بولوط ایچنده ایدی که تنفسدن منع
ایدیوردی. باغیرمق ایسته دی، باغیرامادی؛ جکرلری صیقیشارق بر بوشلق
ایچنده بوتون هویتی اریوب آقوردی ...

۱۵ آرقاداشلری یتیشه رک عثمانی ایکی قایا آرسنه صیقیشمش بولدقلری زمان
قوللرینی آچماق ایسته دیلر. فقط قوللر آچیمادی ...

عثمانک یالکز کوزلری آچیلدی. «عثمان یاره لیسک» دیدیلر،
آکلامیورمش کبی آرقاداشلرینک یوزینه باقدی؛ دها صوکره کوزلرینی
او مطلقا چیقماق ایسته دیکی تپیه دیکه رک «طوب زرده؟» دیدی؛
۲۰ او وقت هپ کولدیلر، طوب حالا عثمانک قوللرینک آرسنده ایدی ...

✧ جناب ✧

معاصر تورک ناظم و ناثر لرینک اڭ بویوکلرندن بری اولان بو ادیب ۱۲۷۶ تاریخده تولد ایتدی . استانبولده ابتدائی تحصیلنی بیتیردکن صوگره طبعیه داخل اولدی و مکتبی اجمال ایدرک بری تحصیل پارسه عزیمت ایله درت سنه اوراده قالدی . عودتده بر تجدد ادبی نڭ اساسلرینی احضار ایلمک اوزره اطرافنه طویلانان گنج ادیب لر ایله «مکتب» غزته سنی تأسیس و مؤخرأ «توفیق فکرت» ک مديريت ادبيه سی آلتنده انتشار ایدن «ثروت فنون» مجموعه سنه التحاق ایدرک انافس آثارینی نشر ایتدی . قوه ابداعیه سنی محافظه ایله آلان نفیس اثر لر میدانه قویان جناب شهاب الدین حال حاضرده مجلس کبیر صحبه اعضالهی انضمامیله دائرة امور صحبه مقش عمومیلگی موقعنی اشغال ایتمکده در .

✧ ایتم شهدایه ✧

بنم عزیز قاردرلرم،

یکرمی ییل قدر کچدی . . . بو قدر زمانک پرده پرده کشیده ایتدیکی طبقات نسیان آره سنده قالان بر دماغ صیدن سره بر حکایه تسلیت چیقاراجغم .

بر یوم مخصوص ، بر یوم مستثنی ایدی : او ، رتبه سنک اشارات رسمیه سی ، بر سبیل ضیا کبی بازولرینه دوکولن پارلاق اپولتلی ، — سیم و زردن یاپیلمش بر هاله افتخار ایچنده اسمر بر ماه ظفر کبی — کوروندی ؛ دست عصیسی قبضه سیفنده ، کنیش کوکسی بر هوای هجوم ایله مملو ، ناصیه ۲۰ برینی لمعان متاتله ، نظری کمال امنیتله طابورینه منعطفدی ؛ قیر آتک پای آهینی بی صبرانه اشینیور ، قالدیر یملری قویاریوردی .

او ، قولده اوچ صیرمه شریده صلاحیت و یرن ایلک فرمانی هنوز قوروماش بر کنج ضابط . . . او ، بنم بابامدی .

تأثیر باد ایله آل موجهلر یایان ، تأثیر باد ایله فیصیلدایان سنجاغک پنبه ۲۵ سایه سی آلتنده بر شهرک قلب ولوله دارندن چیقیوردی ؛ بر یشیل یوله متوجهدی .

بويوك بر طابور اونی تعقيب ايدييور، بوتون بر غلبهلق طابوری تشيع ايدييوردي ... صانيوردم كه بورولرك خطولهري تشويق ايدن آهنگ معدنيسي بوتون دكانلری اولری، بوتون او چارشینی، او شهری، طاغلری، هر شیئی یوروتهجك؛ چونكه او مطرد ترانه بنم قلمبده بر چارینتی حاصل ایتمشدی. ۵ سیاه اوموزلرله قیرمیزی فسار آهسنده کسکین سونکولر پارلدايوردي. بوتون طابورك تونجی چهرهسنده بر شمس افقینك اشعه ملايمه سی، بوندن باشقهده بر مؤثر کولكه، بولوط کبی بر شی واردی. کندی کنديمه: — امان یاربی، بو طابورك شدت هجومنه قارشى هانکی جهان آياقده قالایلیر؟

۱۰ دييوردم. چونكه بكا اونلر يورودكجه ير صارصیلیور کبی کیلوردی؛ طوغروسی بن قورقشدم ...

صوكره اويشیل يولك باشنده بوتون ضابطلر بر کره حایقیردی: بويوك طابور طوردي، بوتون غلبهلك طوردي، هر کس طوردي. آه، او زمان بن نه اولاجغنی آکلالمش کبی محزون اولدم؛ خایر، بو طورمغی ایسته میوردم؛ ۱۵ بورو سسلری، ترامپته کورولتولری آهسنده یورورکن بن یاواش یاواش هر شیئی اونوتشدم؛ یوروملی، دها یوروملی ایدك؛ بن ضعیف باجاقلمده بو کون هر زماندن زیاده قوت حس ایدييوردم؛ هیچ یورولميوردم ... فقط طوردق؛ چونكه بتون ضابطلر بر کره حایقیردی، چونكه بويوك طابور، بوتون غلبهلق، هر کس طوردي. او وقت بر شی اولدی: بويوك طابور، ۲۰ بوتون غلبهلق بری برینه قاریشیدی. آبانی صاریقلی قیر صاقالی، بیاض قوشاقلی آدملر عسکرلری قوللرینك آهسنه آلور، صیقیر، اوپیور، بر دها اوپیور؛ آلندن، یاناقلرندن، چکه سندن، یوزینك راست کله بر نقطه سندن اوپیور؛ صوكره بیاض قوشاغندن قیرمیزی مندیلی چیقاریيور، کندی کوزلرینی قورولایوردی؛ اوتده بر نفر یاری چیپلاق بر کویلو چوجوغنی قوقلایور، دها

اوتنه ده بر کوی دلیقانلیسی بر اوباشینک کوکسندن آیریلایوردی. بونلر هپ بابالر، قاردشلر، اولادلدی؛ قوجاقلاشیورلر، تکرار قوجاقلاشیورلدی؛ کوزلرینک اطرافنده قیرمیزی بر طولغونلق، سسلرنده شیشکین بر لرزه واردی... بریده اوست دوداغی کولکه لی پک کنج بر ملازم — شبهه سز مکتبدن او سنه ۵ چیقمش، طابوره کلشدی — بر قایا اوستنه اوطورمش یومروغی شاقاغنده، طالغیندی؛ سانکه رؤیاده راکد بر حوضه باقیوردی. اونک اوراده قوجاقلا یاجق، اوپه جک، صاریلاجق هیچ کیسه سی یوقدی؛ اوراده یوقدی، فقط اوزاقده؟... بیلهم نیچون، بن او زمان اوراده یالکر طوران کنجه آجیشدم؛ اکر اوتانماسه یدم مطلقا کیده جک، اوکا بر شیلر سویلیه جکدم. صانیوردم که ۱۰ او کندی کندینه سیاه بر شیلر دوشونیور: مثلاً استانبولده بر فقیر والده، بر علیل پدر، بر کنج همشیره...

بابام، زوالی بابام بنی قوجاغنه آلدی:

— یارامازلق ایتمه؛ آنه کی اوزمه... باق، صوکره طاریلیرم...

دیوردی؛ بنی اوپیور، اوقشایوردی. بن کیتدکجه محزون اولیور، هیچ ۱۵ جواب ویرمیور، اوکه باقیوردم؛ آه، نیچون اونک یوزینه باقیوردم!... او دائماً بر شیلر سویلیور، نصیحتلر، وعدلر ایدیوردی؛ بن عادتاً:

— اکر سن کیتمزسه ک هیچ یارامازلق ایتمم، اوصلو اوطورورم...

دیه یمین ایتمک، اونی آلقویق ایچون بر بهانه بولق ایستیوردم؛ چوجوقلق...

۲۰ صوکره هر کس بر حلقه شکلنده طویلاندی. اورتنه ده بیاض صاقالی، یشیل صاریقلی بر افندی واردی. افندی کوزلرینی قپادی، اللرینی قالدیردی؛ هر کس؛ «آمین!...» دیوردی. آمین طاغله قدر کیدیور؛ صوکره طاغلردن عودت ایدر کی اولیوردی. بن هیچ بر شی آکلایامیوردم؛ فقط بو آکلامازلق بنی هر کسله برلکده «آمین!...» دیمکدن منع

ایده میوردی. بزم کوچك اللرمده سایه قارشى آچيامشدى... يالکز
اوتده اوچر اوچر چاتيامش طوران سونکولر ديگيلور، سکوت ايدييوردی...
بردن بره حلقه طاغیلدی؛ بر قاریشیقلىق دها اولدی. او زمان بابام بنی بر
دها، بر دها، بر دها اوپدی؛ دیدی که:

۵ — آرتق آلك چوجوغی، کورتورك...

او زمان ایچمده، تا قلبمک ایچنده بر شینک قیریلدیغی حس ایتدم.
او قیریلان شی شیشیور، بوتون کوکسمی طولدوریور، بوغازیمه
طوغرو بر طیقانیقلىق کی کليور. طاشق ایستیوردی. محزون، پک
محزوندم...

۱۰ بیلم نهدن، اوه کیرمک ایچون استعجال ايدييوردم: عادتاً قوشیور،
بنی المذن طوتان اوشاغی چکیور، سوروکلييوردم... اوزاقده، تا اوزاقده
بورو سسلری ترامپته طولولرینه قاریشیوردی. کندی کنديمه: «کیتدیلر،
کیتدیلر...» دييوردم...

۱۵ تازه بر قادین اینیور، چیقیور، کزینیور، طاغینق چماشیرلری طولیایور،
آچیق قالمش بر صانديغی قاپایور، ماصه نك چکمه سنی اعاده ايدييور،
چکمه نك آناختارینی چویریيور، طورامیور، طولاشیور، بر سفرینک
خانه سنده ترك ایتدیکی یادکار پزیشانی اصلاحه چالشیور... بوتون
بو حرکات اثناسنده سسسزجه آغلايوردی: بو بزم والدهمدی.

۱۲۰ قاردشم — او زمان اوچ یاشنده بر بی خبر — قوجه باغچه نك چامورلو
بر کوشه سندن یورغون کلش متحیر، باقیوردی؛ کیم بیلیر؛ بلکه ده کیدنک
هر آقشامکی عودتنی بکلييوردی...

اوتکی، همشیره م، دها، اوچ آی بشیکنده ایلک تبسملری کندی کندينه
تعلیم ايدييوردی...

خدمتجي قيز، آشي جي قادين، هپسي اوراده ايديلر. يالكز بر كيشي
اكسيكدي ...

بر يومروق قدر عقلمله بر دقيقه دوشوندم: كيدن بابامدي؛ بابام بنم ايچون
بر متكا، بر سپر، بر حامى ايدى؛ بن بر سبت كجي اونك قولنه آصيلر،
قورقدقجه اونك كوكسنه صاقلانير، بوتون شكاياتى اوكا سويلر، دأما اوندن
استمداد ايدرديم. شيمدى او كيتمشدى، بن بونلرك هپسندن محروم قالمشدم ...
كيتمشدى، «ينه كلهجك ...» ديورلردى؛ فقط يا كلهميهجك اولورسه ...
او زمان ايچمده، تا قلبمك ايچنده قيريلان شيك نازك بر اويونجاقدن،
كوزل بر بيكدن دها پك چوق سوكيلى بر شى اولديغنى آكلادم: كوكسمده
۱۰ شيشوب طوران شى بردن بره فوران و طغيان ايتدى، بر طوفان شهب
ايله دوشدم ... او زمان آغلادم، او زمان پك چوق آغلادم ... او قدر
آغلادمكه سسزجه آغلایان والدهى صوصردم؛ شيمدى والدهم بنى
قوجاغنه آمشدى؛ حايقيريوردى:

آه ياربي، اولادمه خستهلق كلهجك ... آمان ياربي، هيچقيريقلر
۱۵ اولامى بوغاجق ... صو، صو، چابوق بر آز صو كتيرك ...
بوتون كندى ماتم افتراقى اونوتمشدى؛ بنم يوزى ييقايور، بنى تسليه
ايدييوردي؛ زوالى قادين ...

او كيجه هيچ بريرز آقشام طعامنه كنديزده اشتها بولامامشدق ... بن
ياتاغمه اويقويي تقليد ايتديكم زمان والدهم: «آمان ياربي، اولادمه بر كوزل
۲۰ رؤيا ...» ديدى؛ زوالى قادين ...

او كيتدى؛ ييام نرهيه، غالبا پلونهيه كيتدى. كيتدى و كلدى؛ بر دها
هيچ، هيچ كلدى.

بن بوندن يكرمى سنه اول — بو كون سرك اولديغكز كجي، اى عزيز

قاردرلرم، — بر شهيدك يتيמי اولمدم؛ بنمكي ده سزككيلر كبي حياتني
 باروت دومانلرينه صارمش، كيتيمشدي. بوكونكي سز يكرمي سنه اولكي
 بنسكز؛ بن سزك بوتون حسياتكزي، بوتون روحكزي، روح مجروحكزي
 بيليرم... بن او جريحهك صميمي بر آشناسي يم. او جريحهني سويكز؛
 او سزك ابدى بر نشان اقتخاركزدر.

سويله دم، سويله دم، چوقولغمك بتون قلب ملولني سويله دم... چونكه
 هر كس سزه ويرمك ايستيور؛ بن سزدن آلق، — آلامكزه اشتراك
 صورتيله — سزك دردكزدر بر قسمي آلق ايستيورم.

دجله

۱۰. ذكاي عرب كبي واسع، روح عرب قدر قوي دجله آقيور... كاه
 خاك بر وسعت متموجه، كاه سما رنكنده بر ايپك قورده لا... شمدى بغداد
 سوقاقلري كبي معوج، بر آز آشاغيده پارس بولوارلرندن دها طوغو...
 شوراده مضطرب قيورانير، اوتده بر آسايش اوزانير...

قوجاغنده بيوك بر نوبهار بركت طاشيان بو نهر مبارك قورنه جوارنده كي
 ۱۵. ابنيه بشريه آره سندن صيريله رق خرما اورمانلري ايچنه نفوذ ايدنجه كويا
 محيط محبوبنه واصل اولدى. آرتق موجهلري دها سربست، دها زمزمه كار،
 دها وقور و جسور...

بلاد معتدله و شماليه ده نباتلر انسانلرك سايه مساعيسنده ياشار؛ بوراده،
 بو مناطق حاره ده بالعكس انسانلر كويا آغاچلر و اوتلر، باخصوص خرما
 ۲۰. آغاچلري حرمتنه نائل حيات اوليور... باقدقجه و كوردكجه اينانيورم:
 بو اقليمك سكنه حقيقيه سي او اشجار پر وقاردر؛ ابناي نوعمز آنجق
 اونلرك مهمان ظلالى اوله بياش... كوزمك اوكنده شمدى مستثنى بر
 خرما آغاجى وار؛ ياربي، نه عظيم بر سربستى مغرور ايله يوكساش؛

صوکره تا یوکسکده دالری و یاپراقلری نه فوق العاده بر احتشام ایله اطرافه
فیشقیریور، یاییلیور!.. بو آغاچ بتون فر و شوکتی ایله حایقیریورکه
بو طوپراق اونک در، کندیسندن باشقه سی بو ارضک مالک طبیعیسی
اولاماز...

۵ نفی سربوشلریله خرما اورمانلری نهایت بولنجه نهرک کنارنده، اونلرله
برابر، حیات سونیور، ایشته شو آنده افق مرئی داخلنده صاریشین و برر
مزار قدر کوچک قوم تپهلرندن باشقه قسوت بادیه یی دکیشدیرن بر شی
یوق...

آرتق ایکی طرف پایانسز بر قوم دریاسی.. چولک سکوت و سکونی
۱۰ اورتسندده کیدیورز.. طاش یوق، آغاچ یوق، حیوان یوق، کولکه
یوق؛ ضیا، هر یرده کوز قاماشدیران بر ضیای مطرد؛ ملاعب ضیادن
باشقه بر نشانه حرکت کورولیور. کائنات مجاورده بر طورغونلق،
بر سسزلک بر آیدینلق که دائمی و لایتغیردر، صایرسکز. کویا بو ایکی
ساحل هیچ قلدامامش، هیچ چیتردامامش، هیچ کولکه لئه مش،
۱۵ ازلیتدن بی حیات طوغمش و ابدیته بی حیات کچه جک...

بو صحرای زر انساندن خالی و دست صنعندن آزاده، آچیمش،
آچیمش، نامتناهی بر ملاحات نأمه آلمش...

آرتق بر سینهما توغراف کبی صادقانه و لاقید بلاغت ضبط مشهودات ایله
اکتفا ایده جکم. ایشته بر قوم ویرانه سی اوستندده بر قاچ کرییچ مکعبندن
۲۰ مرکب بر قریه فقیره، طوپراق کبی صولغون، چول قدر بی حیات، بر خرابه
متروکه دن دهاتنها.. کویا قوملرک چامورلانه رق قابارمه سیله وجوده کلش
بر کوی.

اگر بر طرفده چومامش بر قاچ بدوی کورمه سم بو حزن آبادک قوندوزلر
طرفندن انشا ایدلدیکنه قانع اوله جغم، او قدر حقیر، او قدر چوروک،

اويله ابتدائى... بو بدويلر نه غريب و نه بدبخت نباتات بشريه در: نه جدى
 بر سعى دماغى، نه بيوك بر جهد عضلى؛ بتون قوه حياتيه سى اوطورمغه،
 ياتمغه، هضم و تناسله مصروف... بر خرما ساقى طرزنده يتيشيور، بويويور،
 ميوه و برييور، و... قورييور: ايشته هر طفل باديه نك خلاصه
 ترجمه حالى!

هر بدوى آنجق درت شيدن مشتكى در: سينك، صيچاق، آچلق و...
 تحصيلدارلر! سينكلرى قووار، صيجاغه قارشى خرما ياپراقلىله يلپازلنير،
 قارنى طويورمق ايچون حسابسز پرنچ يوتار؛ تحصيلدارلى خاطرلاينجه يييق
 آلتندن ديش غيجرداتير...

- ۱۰ بتون بو اولاد صحراده، بيوكنده و كوچكنده، خوش بر چوجوق روحى
 وارد: هر شيدن بر حصه سرور و قهقهه، اك حقير حادثه دن بر بهانه
 قيل و قال چيقاريرلر؛ بر كولكه، بر هيچ اونلرى ساعتلرجه سويله تير
 و كولدورر؛ اويومادقلى زمان سويلرلر، كولرلر و كولرلر، سويلرلر...
 نظرلنده عالم بر بيوك اويونجاق، وقوعات عالم بر اويون در... بدوى آز
- ۱۵ چاليشير، سطحى چاليشير، و اجدادنن ميراث قالان ايشلرى آنجق
 تكرار ايتمك ايچون چاليشير؛ تغييرى سومز، اعماق شئونه بيكانه، ماضى ي
 اونوش، فردالرى هنوز مشيمه ماده دوشمه ين برر جنين كى تلقى ايدر،
 حساب كار و ضررى هپ يكرمى درت ساعتك بر مسافه زمان ايله محدود،
 مست شادى، عاشق زنك و جلا، شيداي عطر و شكر... بال يديكى صباح
- ۲۰ بختيار، صوغانه قاتلانديغى آفشام بدبخت در؛ ميزان مسعوديق عسل و بصل
 ايله حركت ايدر. بر آز كوزل قوقو، بر لقمه طاتلى و اوقشامق ايچون بر اش
 اله كچيرنجه جهانك اك بيوك حكمدار كامكارى اولور. ياتاغي قوم، يورغاني
 سهار، اك كوزل رؤياسى بر دال ياسمن، بر كاسه كلشكر، و بر ليلاى
 آهو نظر در: ديدميا، بر چوجوق، و بر اى چوجوق...

هر قريه نك شايان دقت توابع حيوانييه سى وار. ايسته جوارلنده گي ديوار
و قولوبه لرك بودورلغنى اوزون بويونلريله استخفاف ايدهرك بوكورده ين،
خوموردايان و غيرلدايان دوهلر .. ايسته چولك كول زنكى بر ديكندن
عبارت، جيليز پوستنى ديديكله ين كچى سوروسى ساحلدين بر كوپك
واپوره حاولايور، طاووقلر بر سوپرونتو ييغيندن اوتنه كنه قوشيور، بر قاچ
كوكرجين هوالنيور .. بر ماندا باشنى مهره اوزاتمش، فكرسز جبهه سنك
سوسلو بويونوزلرينى صو ايچنده سير ايدنيور، و آره صره اكيلهرك ايرماقدين
كنيش بر يودوم عكس سما ايچيور!

كاه و بيكاه بر قولوبه نك دليكندن بر قادين باشى چيقيور. ابكم، حيران،
۱۰ آغيز آليق بر تبسمله ييرلش، بتون سيما بر قورو مشين ماسكه .. بتون
زينتى، واسطه تسترى، تووالتي چامور زنكنده بر بزدن عبارت: هر برينى
بر كفن سياه ايچنده بر جسد ييروح ظن ايدرسكز، هر حاللرى او قدر
محروم حيات .. صيادين باقان آهوى متردد نظريله بزي سوزيورلر؛ اونلرجه
هر ارلك بر حاكم ظلمدر.

۱۵ اك درين مرحمتى بدوى چوجوقلرى تحريك ايدر: قوللر برر اينجه
دكنك، كوزلر فرسز بر تبسم اضطراب ايله مملو، قويو ماوى بزدن بر
كوملك ايچنده زانغردايان بتون بدن بر قديد كبي نارين، صولوق وبي-
تاب و توان .. بر تك خرما ويا بر لقمه اكك اميديله پرخنده و رصيحه
دقيقه لرجه قوشه رق واپورى تعقيب و ساحلى سياه وجودلريله تنقيط ايدنيورلر ..
۲۰ اوخ، بو زوالى عرب ياورولرى

اوزلرنده هانكى سنجاق سالالاييرسه سالالاسين، چوللرك بر حكمدار
طبيعى واردر: كوش .. ساهن شعاعات ضيائيه و حراريه سيله بو تنهائى
بى انتهائى كوش، يالكز كوش اداره ايدر.

كوش بتون موجوداتى بوراده صانكه ايقاد ايدنيور، هپسنى كويا آلونديريور:

طلوعدن غروبہ قدر بتون اشیای محیطہ زنکارنک ملاعب نوریہ ایچنده
 یوزر؛ سما، تپہلر، چول، افق و حتی نہرک صوبی فجر ایله شفق آرسندہ کل،
 آلتون، زمرد، لیلایق، یاقوت، فیروزہ، کافہ، آفات الوانی همان هر کون
 کوسترہ جکدر ... بورادہ ضیا هر کون طوغيور، رنکلنیور، پارلايور،
 ۵. تحلل ایدیور، طویلانیور، آریور و غائب اولیور، صوکرہ کیجہ بر ییلدیز
 یاغوری حالندہ اعماق نہردہ تکراراً یاشامغه باشلایور ..

شمدی اک طاتلی ساعتی، کونشک ساعت افولنی یاشیور. نہر، آفاق
 غروبک عکوس لعل و کهرباسی ایله قاپلانندی. کوکرته یولجیلری آرسندہ
 بر مؤذن وقت صلاتی خبر ویردی: سکوت مسا ایچنده تترہن بو آواز
 ۱۰. دعوت، بلوری، وجد آلود، و قیصہ سکتہ لرلہ منقسم، اوچیور، یوکسلیور،
 عیوقہ چیقیور، سانکہ رباب کبریایہ تماس ایدیوردی: اللہ اکبر، اللہ
 اکبر ...

تماشای لیل

کل بو آقشامده سربسر، کوزہلم، شیمدی هرکوشہ ابکم و جامد:
 ۱۵. لوحہ کائناتی سیر ایدہلم: نہ آغاچلردہ زمزمات ریاح،
 نہ حدائقده اهتزاز جناح ...

کولکہ، ہپ کولکہ، هرطرف کولکہ، هرطرف خفتہ، هرطرف راکد؛
 کولکہ لرلہ بوتون زمین مستور؛ سانکہ انکشت بردہان، ملکوت
 آسمان یالکزجہ نیم منظور، بوتون اشیایہ دیر: سکوت، سکوت!

۲۰. کورولہن باشلایور کورولہ مکہ؛ بو خیابان تار و نائمده
 بر دوماندن کفنلہ جسم جہان جاملر اوستندہ رسم ایدر آنجاق
 قالیور قعر لیل ایچندہ نہان ... دست شب شعلہ دن برر زنبق ...

کلیز آنجاڭ بو باغ مظلمده ، آه باق ، سوکيلم ، بو ظلمتده
کلیز انفس زار اوزاقلردن ، نه قدر جئسه سر قالیر انسان ،
تا اوزاقلرده کی دوداقلردن ... بزى کویا اُزُر بو لیل کران .

بو تماشایه قارشى کوز یورولور : بو قارانلق لیال قسوتده
حس ایدر سیر ایدنلرک نظری اويله حس ایلرکه کویا بز
اُک قوی دالده بر الم طوری ! ابدیتله روبرو کلیرز .

هر شی آرتق بو دم طانیشماز اولور ؛ بو ظلام خموش ایچنده خیال
روی اشیایه کولکه لر ، سیسلر — متقلص ، ملول ، ضجرتور —
بر تجاھل نقابی فرش ایلر . وارلغندن ده اشتباه ایلر .

۱۰ کیجه نك توده بخارندن سوزولهن بر سکوت تنهائی
دولدورور هپ حیات اشیائی . بو رکودت بو صمت و جوف لیال
روحي بز سکتئه ترددله حبس ایدر بر عذاب سیاله .

سیر ایدر بر بولوط کنارندن سیر ایدر بر هلاک نگاه طنازی
بر هلاک نگاه طنازی . سوکيلم ، کولکه ، هر طرف کولکه ؛
سکاده دوشدی رنک یاسی شبک ، کولکه له ندى سنک ده رنک لبک ؛
۱۵ قلب ظلمتده تیتره بن رازی . سن بيله باشلادک کوروله مکه .

[خفیف] — — — | — — — | — — —

حج یولنده

نیم مضی ، بویوک بر آولو ایچنده چانطالر ، صاندیقئر ، دنکلر پک غیر
۲۰ منتظم اهراملر تشکیل ایدیور ؛ آغیر یوکلر آلتنده هماللرک قیویرجق
صاچلری ترله یور ؛ دار نفسلری ایگله یور ؛ کونلری خون تحمل ایچنده

قیزاریوردی، ترجمانلر بر نزاکت مغفله ایله سیاح ماداملر اوکنده باش
 اگیور، یالدزلی شاپقارینی آلرئنده سالایارق دلاتلر وعد ایدیورلردی،
 قورو، اسمر مأمورلر گرینه رک بر اوطه دن چیقیور، بر سیاحک استیضاحنه
 أسنه یه رک قیصه، کسیک بر جواب ویریور، دفترله باققدن یورولان
 کوزلرینی اوغوشدورارق بر باشقه اوطه یه کچیوردی. کوکسلرنده ایکی
 قایش — یان چانطاسنک قایشی ایله دورین چانطاسنک قایشی —
 چاپرازلانان یولجیلر بر هراس تأخرله بر پنجره دن اوته کنه قوشیور، بر
 حاله «دقت!...»، اوته کنه «یاواش!...» دیوردی... بو بویوک
 آولو بر غلیان حرکتله دولو ایدی: بوراسی اسکندریه غاری ایدی...
 ۱۰. اوهت، ایکی کون کزدکدن، بر کون استراحت ایتدکن صوکرا
 کوکلده کوچوک بر تأسف افتراق اولدیغی حالده اسکندریه یی ترک
 ایدیورم...

اوراده، او نیم مزی آولو ایچنده کی خلیجان ازدحام باش دوندورویوردی،
 غارک کزینتی برینه چیقدیم. بوراده شاقاغنده قورشون قامی صوقولو بر مأمور
 ۱۵ تلاش ایله آشاغی یوقاری کزینیور؛ صوکرا دورویور؛ بر آلی بلنده، ایکی
 پارماغی آغزنده، یاناقلرینی شیشیریور، بر ایصلیق چالیوردی. کوچوک بر
 لوقوموتیف مأمورک ایصلیغنه ینه ایصیقله جواب ویریور؛ بر دومان قوقوسی،
 بر دومان طبقه سی ایچنده دمیر یوللری غیجیرداتارق چاتیرداتارق دولاشیور؛
 تا اوزاقلره کوتوره جکی تره فی آرایوردی... او زمان ایصلیق چالان
 ۲۰ مأمور یان کوزیله بوتون تازه ماداملره باقیور؛ یوزنده کی خنده غرور
 و ممنونیتی یولجیلره کوسترتمک ایستیوردی؛ زوالی صانیوردی که قوجه ماکنه نک
 جئه کرانی تحریک ایدن شی کندی دوداقلری آراسندن چیقان صفر
 خفیدر... بن بو مأمور سبکسره باقیور، کندی کندیمه: «ایشته انسانک
 بوتون ضعف و قوتی...» دیوردیم.

اوكله ن اوج ساعت اول يولجىلر چيقتە جاملى، مضبوط واغونلرە كىردىلر. صوكرا لوقوموتيف منتظم فاصله لى بر او كسوروك خىر يلتىسىلە نفس آلار ق بوتون ترەنى سوروكلە مەكە باشلادى؛ واغونلر ك ايجرىسى — تىكرلكلر ك رايلىرى ازمە سندن متحصل — بر طراقة معدنيە ايله دولدى. بوتون يولجىلر ك وجودى بر اهتزاز خفيف ايجنده ايدى. غار دن چيقدق ...
 ۵ سريغ المورر بر شريد اوستنده كى پانوراما كى شەرك صوك ابنيه سى، برر برر يولجىلر ك نظر وداعى سلاملا يوردى.

آرتق اسكندريه نى بوتون بوتون ترك ايتدك؛ شىمدى ترەن مزروع بر قطعە مستويه اورتاسنده كىدييور: اكينلر شوراده يشىل، اوتەدە بر ۱۰ زردئى كال ايجنده، داها اوتەدە بيچىليور. خفيف بر روزكار بوتون مزروعاقى يلبازەلەيور؛ اكينلر بر توج زمزمە كار ايجنده روزكارلە برلكدە يورور كى كورونيور. هور كوجلى، ايرى، قير اوكونلر اوزون بر بويوندوروق آلتندە تازه طوپراقلىر اشيور، كاه بيكاه معناسز، قوجه بر نظرلە ترەنە، يانندن كچن واغونە باقيور؛ اوتەدە برىدە قورو چاموردن بر قبه ايكى ۱۵ بويوك تارلا آراسنده بر قوس ييوست كوسترييور؛ بو قبهلر، بى شېهە، اكينجىلر ك ماوالرى اولاجق ...

اكينلر آراسنده شىمدى چىيلاق بر عرب چوجوغى، صوكرا باشنده بر دمەه يوكى باشاق طاشيان بر قادين، داها صوكرا يوزى بر برقع سياه ايله اورتولو بر بدوى تازەسى، بر سرعت خاطفە ايله آتني سورن بر سوارى ۲۰ و نهايت پك صبورانه خطولەلرە يكدىكرىنى تعقيب ايدن بر دىزى دمەه كورويورز.

صوكرا افقده كى بر خط سنجابى بو مناظر طراوتە خاتمە چكيور: چول باشلايور؛ بوتون دائرە منظر پك حزين، پك چىيلاق قاليور ...
 سما صاف؛ چول — كوز يتيشديكى قدر واسع بر قوم درياسى

حالنده — دوام ایدوب کیدیور. نه کوك یوزنده بر بولوط، نه یرده بر نبات وار. نادراً وحدتکزين بر خورما آغاچی بوتون بو عریانی بی آفاق کدورت غیر متناهیة سنه تأثیرسز بر نقطه سبزین تسلیت وضع ایدیور. هیچ بر طرفه بر اثر یقطه یوق؛ کویا هرشی بر خواب عمیق ایچنده؛ سانکه هرطرف، اعصار ابتدائیه دن بری طلوع و غروب ایدن بر شمس آتشینک اشعه محرقه سی آتنده یامش؛ سانکه بوتون بو اراضی مغمومه، غیر محدود بر صحرای رماد حالی آمش... آرا صیرا سنجابی قولوبه لری قومه باتمش، فقر و حرارتدن خراب اولش بر کوی، بورالک انسانیتله مناسبتنه بر نشانه برقرار اولویور. برقاج ساعتده آنجاق بر کره بر علامت زندگی کورولیور: ۱۰ دهولر!... شدید بر باران ضیا آتنده برینک باشی اوته کینک قویروغی تعقیب ایدن بو دورت آیاقلی چول دیوژنلری، اوزرنده کزیندکلری قومک چیتیردیسندن باشقه بر شی دیگلهمزلر؛ یانلرندن کچن قوجه رهنک ولوله سندن بیله بی خبر کورونولر؛ اولر چول اوستنده بر سر منزل مجهوله دوغرو یورولر، دائماً یورولر... دهولرک رنک رمادییی زمینک ریک ۱۵ نامتناهیسیله حزین بر امتزاج لونی حاصل ایدیور.

بو عالم بی حیات ایچنده سوروکله ندیکی مدتجه رهنک بوتون کورولنوسی حزین ویک آهنک بر چیتیردییه منحصر قالمشدی. سما فوقزده، صاف و براق بر ضیای کبود ایله مملو، بر نشئه حیاتی؛ نظر، بو زنده آسمانک زیرنده کی زمین مرده یه عودت ایتمک ایسته مه یوردی. مع مافیة او ۲۰ زمین اوزرنده کیدیوردق... مقدمه تاریخک، اعصار باعصار محکوک و محر اولدیغی بو صحیفه ارضیه اوزرنده — قله نوپا رالک دوداقلری کنارنده کوچوک بر انوای خوشنودی حاصل ایدیله بیلمک هوسیه یاپدیریلدیغی کونده ییقدیریلان — ابنیه تاریخیه بی تخیل ایدهرک کیدیور، بو صاریشین تموجات رملیه آراسنده رهنک سرعت آتشین ایله لاینقطع کیدیوردق...

زمین ایله سما آراسی رقیق، پک رقیق، عادتاً شفاف بر سحاب غبار
املا ایدیوردی. پنجره‌لی، قاپی‌لی، هر طرفی قاپالی اولان واغونلرک بوتون
مساماتندن او سحاب غبار نفوذ ایدهرک ایچریده‌کی اشیا اوزرنده قالین،
صاری بر طبقه تشکیل ایدیور؛ تره‌نک ایچریسنده‌کی رنگ ایله خارچاک
۵ لون عمومیی آراسنده پک آز فرق قالیور... یولچیلر بر سکوت و سکون
ایله برر گوشه‌یه بوزولش، قوم کتله‌لرینی آگدیریور...

کی‌ریپیکلرده تراکم ایدن قوم ذراتی حرارت موقعیه‌نک ویردیکی رخاوت
عضلیه‌یه انضمام ایدینجه کوزلر عادتاً میخانیکیی بر صورته قاپانیور؛ او زمان
چشم روح، بر رؤیت خیالیه ایله مشغول قالیور: انسانه او یله کلیورکه
۱۰ شو واغونلرک ایچنده بر کردباد زرین تشکیل ایدن ذرات رملیه‌دن
هر بری بر بویوک عصرک ریزه یادکاریدر؛ بورادن، بو صحنه وسیعه‌دن
کچن هر نفخه ریاح، شو کینه ریکدانه‌لر اوزرنده بوتون دارات فراغه‌نک
غبار تارمارینی کورویور. صوکرا، فکره معالی قدسیه‌نک ابدی خاطره‌لی
عودت ایدیور: جناب کلیمک کهواره مواجنه ناصیه سوده تمجید
۱۵ اولان سازلر، حضرت کنعانه دارالامان اولان غار نهان، مبارک پای نبونک
اثر مطبوعیله مبدل اولان سنک مستثنا.... بوتون قطعه مصریه‌نک
برر پیرایه سرمیدیسی اولان بو مقدس یادکارلر — فکرک بیلمه ناصل بر
حرکت رجعیه‌سی ایله — صیراسیله روحه کلیور، روحی بر احترام نوشین
ایله مشحون ایدیور...

۲۰ هر شی کبی، چولک، قومک تأثیریده هر کسه کوره باشقه اولیور:
بر یولچی لال و متوکل دوشونورکن، اوته‌کی چولدن قومدن یکی بر وسیله
لعب و هوس چیقارمغه چالیشیور، پارماغیله اوستنه باشنه کندی ادینی
یازیور، اوطوردیغی یره: «بوراسی بزم یرمدر.» مألنده رشی نقش ایدیور،
کولیور، کولدوریور... هر شی کبی، مصرک ییتمز توکنمز توزیده

برينه بر بهانه حزن و قنوت، ديكرينه بر ذريعه نشاط و انبساط اوليور.

صوكرا، «محطه» لر يكديكريني تعقيب ايدييور. بزم «شومن دوفر موقفي» ديديكمز يره، عربلر «محطه» دييورلكه بو كله «يوك يوكله- تيله جك ير» ديمكمش. محطه لر غره لي، مساهاتلي دستيلر ايچنده نيل صوي ساتان چوجوقلر، مانداريناجيلر، پورتاقاچيلر، حاملر، رهبرلر، رجمانلرله مملو... بونلر علي العاده هر استاسيونده كورولن شيلردر؛ فقط، دنيا ده هيچ بر استاسيونده كوروله مش بر شي واركه قطعه مصريه يه مخصوص: بعض محطه لره بر قاچ عرب چوجوغى آللرنده تويدن يلپازه لر ۱۰ اولديغي حالده مروته باغلي بر بخش مقابل اولارق واغونلرده كي اشخاص و اشيا نك توزلريني سيلكيورلر؛ شو توز ييغيني آلتندن بر چانطا، اوته كينك آلتندن بر چوجوق، داها اوته كينك آلتندن بر يمك سپتي چيقيور. اُك مضحك نتيجه لر انسانلري ستر و اخفا ايدن توز ييغينلري آلتنده صاقلې: او يكرنك انسان بيچيملري ايكي يلپازه ضربه سندن صوكرا شوراده ۱۵ بم بياض بر اوروپا چهره سته، اوته ده سيم سياه بر آفريقالي يوزينه منقلب اولوويريور.

برقاچ موقف كچيامشدي؛ بغته بر سياح:

— ايشته سراب.. ديدى و پارماغيله صاغ طرفي كوستردى؛ بوتون يولچيلر او طرفه كي پنجره لر قوشديلر. امان ياربي! او نه مغفل مناظر ۲۰ لطيفه ايدى؛ كندى كنديمه: «ايشته زمين مستويسى، كوللري، اور- مانلري، ازواكاهلري ايله بوتون بر مملكت... ايشته شوراده اوqli قله ليله بر جرمانيا شهرى... ايشته اوته ده صولرى، آغاچلري، كولكه لري، نارين صانداللى، سيال قايقلى ايله كوك صويك بر پارچاسى...» ديسوردم: اكچه بوتون بو اجسام مرئيه ده بر لون بخاريدن باشقه رنگ

یوقدی، اگرچه حدود اشیا پک مبهمدی، فقط خیالات سراییه‌ده‌کی تقلید حقیقت میل او قدر قوتلی، اشیا ی مرئییه‌ده مشابهت شکلیه او قدر مغفل ایدی که قلباً: «عجبا؟...» دیمه‌مک ممکن ده‌کلدی.

اوزمان دوشوندم: هر کون بو مناظر مغفله قارشیسندن بر وژیای دائمی ۵
ایچنده یاشایان عرب شاعرلری شععه فکریه ایله ممتاز برر خیال پرور صافدل اولماق ممکنمی ایدی؟ بر عالم خیالی یه بکزه‌ین بو محیط مستثنا ایچنده دولاشان او شاعرلرک سوزلری خیال ایله مملو، روحلری خیال کی سیر السیر اولماق ناصل ممکن اولایلیردی؟ هرشیی بر آینه شعر و سراب ایچنده تماشا ایدن بر آدم، محاسن طبیعیه اوزرنده تشریحات ۱۰
فیه اجراسنه لزوم حس ایتیه‌یه‌جک قدر مفتون طبیعت اولورده بوتون نفائس کائناتی عظمت مرئییه‌سیله تنفس ایده‌جک، ملاحظت بالغه‌سیله حس ایله‌یه‌جک اولورسه او آدم شاعر اولمایایلیرمی؟...

چولک ییوست مغمومانه‌سندن قورنولشدق؛ شیمدی «ماره‌ئوتیس» کولنک سازلری آراسنده کیدیوردق. اوزاقده کول قاباریور، کوپورویوردی. ۱۵
دالغار تره‌نک کنارینه قدر سرپیلیوردی. کندی کندیمه: «دهوه قافله-سندن صوکرا، ایشه بوراده‌ده قافله امواج...» دیدم؛ زیرا دالغار یکدیگرینی تعقیب ایده‌رک ساحله متوجه بر سلسله متحرکه تشکیل ایتمه‌کده ایدی. اوزاقده، دالغارک ولوله خروشان ایچنده قالان بر قایا اوزرنده صولر چارییشیور، پارچالانیور، بر قار دمه‌سی طرزنده هوالره ۲۰
داغیلیور، صوکرا بر شالاله حالنده تکرار دوکولیور، انحنآت موجیه‌سی اوستنده اینجه، بیاض بر کوپوکدن عبارت قالیور، نهایت بر دالغانک دوش رقاصنده بزه دوغرو کلیوردی...

بو واسع کولدن آریلالی پک چوق اولمامشدی که شن، شوخ کوزلری خطوط قهقهه ایچنده غائب اولش بر یولجی، مبدأ حرکتیزن

ری بزی کولدورن بر آدم پارماغیله پنجره‌نک دیشاریسندە بر موقعی
کوستره‌نک :

— أفندیلر، کوگرچین کویلرینی تماشا ایدیکز ...

دیدي، هرکس کولدي؛ چونکه بو بر لطیفه ظن اولومشدي. حالبوکه
بو پک جدی ایدی: فی الحقیقه سنه‌لردن ری اوراده بری بری اوزرینه
یاپیمش کوگرچین یووالری او قدر چوق، او قدر چوق ایدی که عادتا بر
کوی تشکیل ایدیوردی. بو یووالردن مرکب اینه آری قووانلردن بویوک،
بر عادی قولوبه‌دن کوچوک ایدی.

صوکرا ینه آثار زراعت کورونمکه، طوپراق ینه بر حیات شباب
۱۰ ایچنده کوزهلله‌شمکه باشلادی. پنجره‌لری آچدق؛ بوراده کی توز تحمل
اولوناییلر بر درجه‌ده ایدی.

زمین یشیل زنکک غریب بر امتزاج درجایله عادتا یشیل نقشلی،
یشیل زمینلی بر ایران قالیچه‌سی حالنی آلمشدي؛ هوا تازه اُکینلرک تازه
رایحه‌سیله مشبوع ... افق‌لر کبود و خنده‌ناک ایدی. بوراده اُکیورلر،
۱۵ شوراده بیچپورلر، اوتده خرمن ... زیرا بو ارض مستثناة صیف و بهار
شایان حیرت بر ازدواج ایله برله‌شیور؛ شتا، آلام برودت بوراجه کلیاً
مجهول ...

کنیش بر صو اوزرندن کچدک: بوراسی نیل ایدی، نیل مبارک ...
یولک کنارنده کمال امنیتله چوجوقلر قوشوشیور، نهرک عظمت وقورانه‌سی
۲۰ اولری قورقوتماوردی. ایری، حیران کوزلو ماندالر بر کنارده قازنلرینی
ایصلا تیورلر؛ بر کنارده قادینلر دستیلرینی دولدورو یورلردی.

بر مدت بو بویوک نهرک صول ساحلنی تعقیب ایتدک؛ منظره هپ لطیف
و خندان، هپ ذی حیات ایدی ...

صوگرا ینه چوله کیردک. فقط بو دفعه چول بزى اتعاب ایتمه‌دی؛
چونکه افقنده اهراملر بلیریوردی؛ کیم بیلیر، بلکه‌ده ناپولیونک دیدیکی
کبی او اهراملر فوقدن قرق عصر بزى تماشاییدیور، او، توز طوبراق
ایچنده کی قیافتمزله اگله‌نیوردی.

— ❧ حسین سعاد ❧ —

❧ بك بابا ... ❧

خرابه‌زار سیاهنده عمرمک نالان،
قیریق دوکوک قالان انقاض تارمارندن
صماخ روحمه بر سس شکسته باليله
ترانه‌لر کتیریر صفوت ملاليله ...

« بك بابا ... » ايشته بر ترانه‌که آه
بنی مقهور یأس ایدر هرگاه؛
« بن بواوکسوز حیاتی سومیورم ! »
دیه‌جک ظن ایدر بوتون روحم.

بنم بهار حیاتمه برصباح ایرکن
آچیلدک ای صاری نیلوفر، آه بر ییلسهک
که والدهک نه قدر ... یوق، یت، یت، آرتق،
کل ای زوالی چوجوق، طورما کل. قوجاغمه چیق.

« بك بابا ... » سويله ياوروم، ايشته بنم
 سنى ديكلرده قلب پر حزنم،
 سسلركدن غريب و زار و زار
 برتسلى مغفلانه دويار .

جيين پاككه رؤياده مست و پر خلجان
 دكرسه بوسه شفقته بر لب لرزان ...
 فقط او بوسه كيملكدر، ييليرميسك؟ هيهات!
 قيرلدى ايشته ينه قلبك اى شكسته حيات ...

« بك بابا ... : » آغلاما ملك چوجوغم،
 بنى آغلاما سنده ياوروچغم .

« بن بواوكسوز حياتى سوميووم »
 ديهه جكسك ده كلى؟ صوص ياوروم !

[مجت] - - - | - - - | - - - | - - -
 [خفيف] - - - | - - - | - - - | - - -

حسين جاهد

فالجى

سليمانيه جامعنك قارشيسندهكى ديوار ديننه ديزيليرلدى. اوكلرينه كاه
 بر چووال، كاه بر بياض بز ييارلر، بوتون مقدرات بشره، بوتون سرائر
 وجوده واقف اولان بر انسانك وقار و غروريله شبهه لى بر املك پارهسى
 ۲۰ بكلرلدى. اوكلردن آقوب كچن حامللر، نفرچكلر، طشره ليلر، آراده

صیراده سوسلو خانملر، بکدر اونلرک، کیم بیلیر، بلکهده مدقق نظرلری اوکنه آچماش صحائف تجارب ایدی. هرکس بر امل آرقه‌سنده، یا مشغول و متهاک، یا مقتور و بر تعب کچوب کیدرکن اوراده قالدیریم اوستنده ماضی و استقباله عائد راز حیانتک بر پارچه‌سنی افشا ایدردی.

۵ فقط او نظرلر خفایاسی تشریح ایدنک لازم کلن قلیلردن زیاده کندیلرینک او کونلک ییه‌جکنی تأمین ایده‌جک جیلره نفوذ ایتمکده ده‌ها مهارت کسب ایتمشدی. اونلر کندیلرینک ویره‌جکی امید و تسلیته محتاج قلیلری طانیرلردی. امن و اعتماد ایله دولو بو قلیلر کندیلرینه مراجعت ایدنجه درحال باقلالیرینی، شیطان مناره‌لیرینی قاریشدریرلردی. ۱۰ آلین تری قوقان بر اونلوقده تیزه‌ک بر ال ایله بونلرک آراسنه آتیلیر، هپسی بردن روشنا بر صحیفه حیات حالنده بزک اوستنه سرپیلیردی. فالجی بونلری برر برر شرح ایدرکن سوزلری اوילה بر دقت حرمتکارانه ایله دیکله‌تیر، چهره‌لر اوילה بر انبساط تسلیته مسعود اولوردی‌که بو حقیر اوافق تفکدرک پک درین، پک مهم، پک حیات‌نواز بر طاقم حقایقی خبر ۱۵ ویردیکنه ایناتق لازم کلیردی.

بر کون بلدیه چاوشلری بو فالجیلری قالدیریوردی. آناطولینک سوکیلی اولادلرندن بر نفر اوراده دوران ارقداشلرینک یانندن آیریلاروق چاوشک یاننه کیتدی. فالجیلره ایلشمه‌سنی رجا ایتدی. مخاطبی حیرت ایدیوردی: — سزی بوراده آلداتیر، پاره‌کزی آلیور، دییوردی.

۲۰ چاوش مخاطبنه یالواریر بر نظرله باقدی: — زیان یوق همشهری دیدی، پاره‌مزی آلسین. بزه مملکتدن خبر ویریوریا!

— حسین سیرت —

— غربتده —

اوزاق، اوزاق، متوکل، یابانچی بر کویده
کناره شویله آتیمش، غریب، بی سایه،
و برک و باری پریشان نهال کریانم،
دویولایور و دویولماز این هجرانم.
آراشدیرر بنی اوکسوز یووامده بی وایه،
غریب یاوروم ایله بر خیال پثرمرده.

دیورمیسک «بابا کل، کل!» قیزم، هر آقشام سن،
سنگ خیال یتیمکله آغلایورکن بن؟ ...

کونش باتار، داغیلیر افقه هپ تخیل شام،
بوتون مناظری تظلیل حزن ایدر، ساکن؛
اوزاقده بر اووان چینغراق صداسی کلیر؛
آقین آقین سورولر هپسی عودت ایتمه ده در.
قویونلری داغیلان بر چوبان کبی دالغین،
نه بکلرم یولک اوستنده بویله هر آقشام؟

آرامیسک بنی ییلم، خجسته، یاوروم، سن،
سنگ خیال یتیمکله آغلایورکن بن؟ ...

سیاه بر کیجه، اورمان سکوت ایچنده اویور،
جناح مظلمی آلتنده بر کوچوک خانه.
یوقارده پنجره دن خسته بر ضیای فتور

باتار، چيقار، كورونور، صانكه بر ستاره دور.
قاوشمق ايستيورم بن او دار هجرانه،
براق، يتر، بنی، ای افتراق ملعون، طور!

كورورميسك بنی رؤياده بعضی، ياوروم، سن،
سنگ خيال يتيمكله اويقوسركن بن؟ ...

[جئت] — — — — —

محمد رؤف

ده كرده

سوده ليمانندن چيقاركن

۱۰ — مژده، مژده ... کمی قالقيور.

اسكله دن يووارلانا يووارلانا اينيور، بر طرفدن «مژده!» ديه حايقيور.
بيوردی. ساعت يدي ويا سكر وارمیدی بيلمه؛ بو كيجه، بو گچ
وقته قدر [غرام شباب] ك تصحيحلریله اوغراشيوردم؛ غلادوره اوقدر
سكون ايچنده ایدی كه كنديمك سوده كورفزنده روزكارك كيڤنه سالان
۱۵ بر واپورده اولديغمی اونوتارق حكايمده كي قهرمانك سودای معصوميله
برامل قالمشدم. يوقايردن اين بو افنديك كورولتوسيله اطرافده بر حركت
اولدی، اويوماشلدن بعضری عدم اطمئانی مشعر بر صدا چيقاردیلر.
يانمده — يکيدن مراق صارديغی علم هيئته دائر او هفته گلش يکی بر
کتابی ترجمه ايله اوغراشان — بریسی اظهار اسف ايتدی؛ او هيچ بو
۲۰ خبری سوميوردی: سفر ائناسنده كرك موظف اولماز، كرك ده كزلرك موجب

اولاجغی راحتسزلق اونی [هرشهل] ایله، [کهپلهر] ایله محاضره دن منع ایده جکدی. بکا کلنجه، بن [محمد سلیم] ده بولوندیغمز زمان باشلادیغم حالدله بلکه یکرمنجی دفعه تکرار دوزلندیکم حکایه مدن فک نفس ایده رک رؤیادن اویانیر کی اطرافه باقیدم.

هر کس اویویوردی؛ یالکز شوراده، ماصه باشنده، ضیاسز بر لامبه نك آلتنده ایکی کیشی او ییتمز توکنمز قالین جلدلی تاریخی اوقویورلر؛ کوشه ده آلاباندایه عموداً مربوط بر اینجه ده گنگه دیکیامش مومک اعانه لرزنده. سیله [یونسون دوتهرای]ک او رسمی رومانی دور ایدن دورت کشی بر سکونت متوکلانه ایله اوقویانی دیگله یورلردی. سکسان مهندسدن ۱۰ یالکز بونلر اویویویوردی. بو کفایتسز ضیالرك آنجاق ایلک طبقه لری یالادیغی ظلمتلك بریکدیکی کوشه لرده بوتون بو بویوک و مستطیل غلادوره یی دائراً مادار احاطه ایدن ایکی قاتلی رازمه لرك اعماق ظلامنده تنفسلرك ادای موزونی، بطی و یک آهنگ، تیره شیوردی. دالغین، مسترخ بر اویقونك آراسنده اوته دن بریدن یوکسلن میریلتیلر اویقونك آچدیغی ۱۵ ورطه عدم ایچنده بوغولیور ظن اولونوردی.

— مژده، مژده ... کی قالقیور.

بو یکی کلنك ندای بشارتی اویویانلره بر حرکت ویردی، حتی بعضی رازمه لردن اویقونك بوغدیغی کوزلره باقغه چالیشان چهره لر بیله کوروندی؛ کوشه دن، بوجاقدن بر ایکی آلاچی سس ایشیدیلدی؛ «آتما! ... قاه! ...» ۲۰ هاشال! ...» هیچ بریسی لیماندن حرکت ایده جکمه اینانمق ایسته. میوردی. بو تعلیم کیسنك کلدیکی و نقل ایدیلدی کمز کوندن بری همیزك اُك سوکیلی امامز بو ده کلیدی؛ امین اولمق ایچون شبهه ایدیوردق. فقط آرقاداشمز تأمین ایتدی: والله جانم ... هم ایستلرسه اینانماسینلر، شیمدی کی فایراب ایدنجه اینانیرلر؛ ذاتاً ایسته یی یوقاری چیقوب نوبتجی ضابطدن

تحقیق ایده بیلیر ... بر رازهدن بر سس « نه مه لازم، چیققدن صوکره ... »
 دیه میریلداندی .. بریکی هیچ آلدیرمایوب آگلا تمقده دوام ایتدی:
 « نا، ایشته شوراده، رؤفك قارشیدسنده طوبجیلوق دفترینك شکیلرینی
 یاپیورمش، آرتق اویقوسی کلش، یوقاری چیقمش، برده باقش که اوچ
 چیقته ماینه اولونیور؛ نوبتجی چاووشنه صورمش، » ترسانده قیرمیزی فنار
 وار « دیمشیر؛ و فلکه کیدوب کلدکدن صوکره آ کلامش که کمی صباحه
 قالقیورمش، قوماندان امر ویرمش، حق وینچ قازانی بیله همان فایراب
 ایدیلمش ... »

بو ائناده بعضیری، اُك مراقیلیر، قارانلقده تلاشله کیننیورلردی؛
 ۱۰ کیدوب آکلامق مراقیله کولکه کی حرکت ایدنلردن بری نهایت شتاب
 ایتدی، صوکره اوده عینی سوزلرله کلدی؛ اوزمان امنیت غلبه ایتدی.
 هیئت کتابی قیامش اولان آرقاداشم شیمدی شکایت ایدیوردی؛ وینچ
 ینه بزى خراب ایده جك .. چونکه کله جك و نقل ایدیله جك ارزاق بزم
 غلادوره نك آئنده کی انباره آیناجغندن وینچك اولدوروجی غالدیر غولدورلری
 ۱۵ صباحه قدر سوره جکدی.

بر طرفدن اویانانلر اوتیه برییه داغیلاروق اویویانلری عززلکلرله
 اویاندریورلر، شاقالر، یمینلر، شبهلر چارپیشاروق بیك لطیفه آراسنده بر
 خواب سسلرك کاه نشئه لی، کاه غضوب اهزازلری دیویلیوردی. بر آز
 صوکره هر کس اویانمش، غلادوره کوندوزلره مخصوص ولوله اصوات
 ۲۰ و قهقههات ایله طاشمغه باشلامش ایدی؛ بو سسلرك حاصل ایتدیکی
 يك آهنگ اوغولتو اورادن بورادن قالقان بر ندا، بر اسم، بر شم ایله
 بیرتیلیوردی. یوقاری کیدوب کلنلر هنوز قالمش آرقاداشلرینك اطرافنده
 حلقه لر تشکیل ایدیورلردی.

یاواش یاواش سیغاره دومانلری ذاتاً ضیانك کفایتسرلکندن لوش طوران

غلادوره يه بر سيس بريكديرمكه باشلايوردى. ديركن بويوك بر آلاي اولدى، كورولتو آراسنده ناصلسه اونوتولموشده اويانديريلهماش برينسه راست كلينمشدى. بو زوالينك داها بر شيدن خبرى يوقدى. وينچ بردن بره غار .. غار غارديه ايشلهينجه كوزلرينى آچوب « نه اوليورز، ياهو؟ » ديه ۵ صوردي، يانندهكى رازمهده بر محبت چويرن طاقم بر قهقهه قوپاردى. آلاي باشلادى ... ياهو، عجله يه نه لزوم واردى؟ داها اويومالى ... باشنه بيريكديلر، اوقدر خيرپالاديلر، اوقدر خيرپالاديلرکه يكرمى دقيقه صوكره آنجا ق نه اولديغنى آكلاييلىدى.

بوتون بو شمانهك اوستنده وينچك غار .. غارلى كورليوردى...

۱۰ كوپرو اوستنه چيقديم زمان دمير آلمش، غريوا فيشقه ايديليوردى؛ آغير آغير كرييله يوردق. هنوز كيجه ايدى؛ فقط خفيف بر ظامت، اوقدر خفيف و ارزان كه اشكال مالا قسانك اوزرئزه ييقىلاجق كي يوكسلمش تپه سنك آرقاسنده هنوز بياضلانا صباحك يوقايردن دوكونل انوار محترزمى آتنده، كوندوزله كيجه نك مشكوكيت بوش الوانى ايچنده، ۱۵ نه مشهود، نه مستور ايدى؛ ترسانهك ديوارى، قيشلارك صارى بنالرى، صوكره يشيلك آراسنده بيض اولر، صوكره طوزله، داها صوكره جواردهكى متفرق كويلر، هر شى وجودندن شبهه ايديله جك بر مرئيت مبهمه ايله فرق اولونايليوردى. ده كز سمانك رنگ آيسيله ظلامك نور سياهندن متشكل بر انجلاي خواب آلود ايله سريلمشى.

۲۰ آرقاداشلر هپ كوپرويه بريكمشلر ايدى، بعضلرى باش قاماراسنده دميرك غريوا ايديليشنه دالمشردى، برقاقى حساب قاماراسنده خريطه يه باقيورلدى. زرهلى قوروهت، غابوط، [اسكندر] له [مقدمه خير]، كيزلرينه ايكيز فنارلرينى چكمشلر، بزم كينك سلامنه آغير آغير مقابله ايديليوردى.

[اسکندر]ك امامی اذان اوقویوردی؛ مهیب طاغیر آراسنده لوش بر سکوته
استغراق ایتمش بو لیمانك یکانه سسی بو اذان صداسی ایدی. ساحلده
نوبتجیلرک بطی روشلری آنجاق حس اولونویوردی.

دراپانونك اوستنده، کونشك دوغاجغی برده بر پرواز زنك قمر واردی؛
بو، یوکسك سواحلك دوکدیکی ظلال ایله آلوده بو کورفك فوقنده پک
مائی، پک صاف و پراق بر سما ایدی. یالکز ایکی ثابته، بری شعرای یمانی،
برده بر دیکری که طانیمایورم، یالکز بونلر خفیف خفیف کوز قیرپان
ضیالریله بر بویوک قطره الماس کبی مشعشع، معلق بر اینجی کبی مائی
و زرین، تیزره شیورلردی.

۱۰ سوده آطه سنك اوستنده قندیه دن عودت ایدن [فؤاد] واپورینك، بزم
او بحر محیط سیاحنك دومانلری کوپوریوردی. بردن بره تلغرافك زیلی دقتمزی
دعوت ایتدی. سوارینك قوماندالری ایشیدیلیمکه باشلادی. کمی کاه ایلری،
کاه سانجاغه، کاه کری، کاه اسکله یه صالیوردی. نهایت «اولرایت!»
قومانداسنی تلغرافك دورت ضربه زیلی خبر ویردی؛ و هر کس واردیا
۱۵ باشنه ... بن برنجی پوسته ده ایدم. بو سفر بر دیکر آرقاداشمله برابر
قیچ قاماراسنده کی پاراکه ته یه مأموردق. پاراکه ته آتیلدیغی زمان سوده
آطه سی بورده ده ایدی. ساعت ایکی یی اون کچیوردی ...

شیمدی دورت آیدر، تا آلمانیا دن عودتدن بریدر، سوده دن بر بره
قیمیلدانا دیغمدن آلیشدیغم منظره پک بویوک فرقلره ده کیشیوردی. آه بو
۲۰ سوده ... حیاتمک اون بش آینی حبس ایدن بو کورفز؛ اوزون تالم
ساعتلرمد بکا بر لیمان، بر کورفز، بر قصبه ده کل هیئت مجموعه سیله
قبل التاریخ ادوار خلقتده تحجر ایتمش مفرت بر حیواندی که کوچوک
قویلریله، بورونلریله، شبه جزیره لریله بن اوکا قوللر، اوموزلر، قولاقلر،
کوزلر، آیاقلر، نهایت بر وجود تشکیل ایدرم ... اونده بر روح تصور

ایتمکه اوقدر آیشمش ایدمکه بو سکوت و عدم تحرکی بنی عصبی ایدهرک
 قهر ایدردی. نیچون صوصیور، قیمیلدایموردی؛ اوح، بو وحشی، بو وحشی
 حیوان ... بو، بر تپه‌دن عبارت باشی قالدیرسه، بر طاغ اولان صیرتی
 اویناتسه، بر برون اولان آیاقلریله قیمیلداتسه، بر شبه جزیره اولان
 قویروغنی سالاسدهده اویره‌جه ایلریله‌سه‌یدی ... او فوق‌الخلقه مه‌ابت
 مفترسانه‌سیله بنی، بو سفیل و مسکین حیاتمله، بر دره ایچنده لایتجزی بر
 ذره بیله اولمایارق نابود ایتسه‌یدی ... فقط ایتمه‌دی؛ چکیله‌جک الملم،
 دوکوله‌جک یاشلم، آچیلایق یارالم واردی؛ اونک ایچون ایتمه‌دی ...
 ایشته شیمدی سوده کورفری بو تپه‌لر آراسنده قیورانارق، هر قیو-
 ۱۰ رانیشده بر جزء وجودی صاقلانارق غائب اولیور؛ مالاقصانک هیولای
 غولانه‌سیله، درایانونک اشکالیه هموجود اولورجه‌سنه تماس ایدیور؛ صوکره،
 بردن بره هپسنگ فوقنده، طاغلرک آرقاسنده طلوع ایدن کونشک ایلک
 شعاعاتیله برنور قارلی تپه‌لر نامتناهی بر ذرات مشمسه ساحه‌سی عرض
 ایدیوردی ... اوح، بو پک کوزه‌لدی؛ آرقاده، تا سواحلک آراسنده
 ۱۵ قالمش سوده‌نک مخمور ظلامنده مغموم کولکه‌لر سکوت ایدیوردی؛ اوراسی
 هنوز نه کیجه نه صباح دینه‌بیله‌جک مبهم بر اویقوده ایدی. بوراده،
 اوگمزه بردن بره آچیلان ساحه حضرای دریا بزم داها کورمه‌دیکمز
 کونشک سویه امواج ضیادارینه ساکن و خندان دالغالرینی یاییور؛ آرقاده،
 بو کتله مهیبه حجر و تراب فوقنده، مائی سمایه عرض بوش ایدن بر فروش
 ۲۰ بر تپه، یوکسک، یوکسک بر قارلی طاغ شمسک جوشش انواریه صیر
 صیقلام، بو ظلام و ظلالک فوقنده، مشعشع بر بشاشت رنگارنک ایله مخمور
 ومشمس کورونیوردی.

شیمدی دراپانو برونی چکیلدی، کری قالدی؛ صاغ طرفزده بیاض
 دومانلر آراسنده غائب اولان یشیل، منحنط بر ساحل اوزایارق تا رسو

برونده نہایت بولیوردی؛ و اونی احاطه ایدن کریدک مبهم طاغری اوزایوب
بیاض و مخمور افقک نا صونا هوا دینیلہ جک مبہمیتلرندہ غائب اولہرق، اسکله
طرفزدہ آقروتیرینک یوکسک، قیالقی برونی دہ کریدک بزى دورت آیدر
سیقان ایکی مہیب قولى کی آچیلارق دہ کزلرہ، بو شمس و مائی دہ کزلرہ،
۵ آچیق دہ کزلرہ یول ویریوردی.

صوکرہ کونش بردن برہ عیان اولدی. آرقادہ، قارلی تپہنک جناحنہ
التجا ایتمش دیکر بر تپہنک آلام و غمومی بر سبیس ییغینی آراسندہ
چابالادی، چیقدی؛ سیدسلر ییرتیلوب، داغیلوب سرپیلدیلر. بونک دہ قارلری
واردی. فقط اوتہ کی کی باشدن باشہ دہ کل، اوراسندہ بوراسندہ، و او قدر
۱۰ پزیشان کہ دیکرینہ غبطہ ایدیور ظن ایتدم.

آرتق طاشان، جوشان ضیالر، آرتق بو سربست جریانکاھدہ اوچوشارق،
دالغالانارق بزہ بر یکی افق کوستردی: اوراسی رنکلی، بوراسی بولولطو...
شیمدی، مور رسمو بورونیلہ آرقادہ توالی ایدن دورا دور تپہلر تجم
ایتدی. بو طرفدہ دہ کزک رکود و انجلاسی بایقین بر تسلیمیت عاشقانه ایلہ
۱۵ مخمور ایدی.

بو آرقادہ قالان هیولای احجار متسلسلہ دن بو بیاض و خندان دہ کزہ،
بو مائی و متبسم افقلرہ دوغرو کیتدکجه کمینک حرکتنی تعجیل ایچون
نہ یاپاجغمی شاشیریوردم؛ صانکہ بو یوکسک تپہلرک اٹکلری آراسندہ
یقنانان سوده دہ کچمش حیاتم یتیشہرک پنبہ امللری، شمس امیدلری
۲۰ خستہ ایدہ جک... اوح، افقلر، افقلر، بو مائی کوپوکلو افقلر...
نہایت، دہ کز مخمور و سرمست دہ کز!...

سليمان نسيب

ہانی؟

هانی سن بعضی ملتفت، خندان
 بکا تقریب جسم و روح ایده‌رک
 ۵. سانکه روحده صاقلانیردک سن؟
 اورمانک قوتو بر کنارنده،
 کوچوجک خنچرکله اکلنه‌رک
 «خنچر غمه‌کزله آه اولمک
 نه قدر طالتلدر» دیمشدم بن؛

هانی بن بعضی مست و پرخلجان،
سنی روحله صانکه مزج ایده جک
کبی بر احتمال آرازم بن؟
هانی سن بعضی مبسم، ممنون

هانی سن بعضی مبتسم، ممنون
۱۰. بنی روحگله اوپله دیکلیه رک
روحه صانکه روح اولوردک سن ؟
هانی ؟ یوق ... شیمدی هپسی،
[هپسی خیال ...]

هانی بن بعضی منفعل، محزون،
بر خیالی املله ایگلیهرک
سکا ایامی راز ایدردم بن؟
دها علوی فقط بو رنک ملال
شیمدی سن باری بختیار اولسهک
آه، پر نشئه بر بهار اولسهک
بنده ماضی اولان املله ینه
ترهسهه، ترهسهه سعادته

 | | [خفيف]

عزت ملیح

ایلك تبسم

عادتاً چو جوق اوله رق قهقهه لر و نوازشلرله قارشیسندہ لطیفه لر ایدن
 آنا بابایه بویوک کوزلرینی دیکمش باقیور. آگلیور، دوشونیورمش کبی
 منور، ذکی، طاتلی بر نظرله باقیور... صوکره، کیم بیلیر ناصل اُسرار انکیز
 بر انعکاس دماغی ایله، بویوک کوزلرینک ایچنده بر نقطه فضله پارلیور،
 توسع ایدیور، اکثراً باغیروب آغلامق ایچون آچیلان پنبه دوداقلری بوسفر
 یان طرفله دوغرو متردد، عجمی بر طرزه آچیلیور: — آ، کولومسه دی!
 حقیقه کولومسه دی؟ — اوت، ایلك تبسمی... کوندن کونه اویانان،
 ۱۰ اطرافنی حس ایتمکه باشلایان روحنک دنیا یه ایلك سلام التفاتی؛ حیاتک
 آجیلرینی، فحیج غرابتنی، بوشلغنی بیللیورمش کبی دوغدیغی دقیقه دئبری
 متصل آغالیان، کویا تولدندن شکایت ایدن چو جوغنک ایلك آدانیشی؛
 قاقمق ایستهن آهوی «رمیده» نک مونس و ملایم ایلك حرکتی...
 لکن قورقه، قیزم، سکا حیاتک آجیلرندن، فحیج غرابتندن، بوشلغندن
 ۱۵ بحث ایده جک دکلم. بونلرله صاف، معصوم تبمسکی نه یه زهرلیم؟ خابر،
 دنیا یه کلشگی — دنیانک نه اولدیغنی پک اعلا بیلدیکم حالده — مسرتله
 آلفیشلیورم. زیرا بوراده یالکز کوز یاشلری دکلب تبسملر، پک لطیف
 تبسملرله وار: طبیعتک مختلف منظره لری، چیچکلرک بر برندن جاذب زنکلری،
 صنعتک بی پایان بدایعی اوکنده بر ذوق تبسملر؛ لایقیله یاپیلان وظیفه نک،
 ۲۰ حضور قلبک تولید ایتدیکی مستریج تبسملر؛ سویلن، پرستش ایدیلن
 وجودک یاننده بر حس، بر عشق، بر آتش تبسملر؛ چو جوغنک ایلك تبسمنی
 کورن آنا و بابانک مفتخر، مسعود تبسملری...
 دمین ایلك تبسمگه «حیاته قارشى ایلك آلدانهك» دییوردم. بو، بلکه

دوغرودر . فقط نه باس وار ؟! حیات آنجق آلدانق و اوایلانقله بر شیئه
 بکزیور ، هم ، اصل آلدانق دنیادن ویرهمیهجکی ایسته مک دکلې ؟!
 اونک ایچون ، قیزم ، ایلک تبسمکه ، بو حیاتک بوتون تبسملرینی ، بوتون
 کوزهل آلدانملرینی تمنی ایدهرک جواب ویریورم .

فائق عالی

بلبل

آقشام .. آسوده بر آقشام ... لکهرز جو کبود ؛
 اولاجق صانکه تمانیل ملانک مشهود ...

بر سوگودلک .. و بونک سایه سبزیننده
 کوچوجک بر دره ساکن و همان خوابیده .

موقعک روحنه دوشمش کبی خولیای سکون
 دره دورغون ، یووالر سسسز ، آغاچلر یورغون .

بو مناظر بوتون الحان ایله جوشان اولسه ،
 و بوتون حائر الوان بهاران اولسه

ینه بر مسقط هجران ، ینه حزن افزادر ،
 ینه قیزغین ، قورو بر چول کبی مستهزادر

بو خموشی مجسمله بو الواح سراب .
 چشم نخمور طبیعت دورویور مائل خواب ؛

یوق ده کل مائل خواب، اویقوده در .. هر نه قدر
بو سکون، موقط قسوت، و بو تنهالقلر

بنجه بر مسقط هجران خیالات ایسه ده،
بو عمومی و درین خواب و حضور اشیا،
او قدر نافذ و حاکم که بو سسز لکده
بوتون اشیا ی محیطه یله برابر کویا

حس هجران و تحسر بیله، بی تاب، اویومش .
یالکز، الحانک آوازه سی تاریخ ادب،
بلکه تاریخ محبتله ده همسن بر قوش
اولیور بعضاً آغاچلقده نغمساز تعب .

یوق، اوت یوق بو ترنده ده آهنگ مسار،
بوده محزون، بوده یورغون، بوده کویا بر این .
پنبه بر خنده خولیا ایله دوغدقجه بهار،
مست و حساس او کوچوک خلقت بر رقتنک

بر الهی و بویوک زمزمه شکرانی،
نغمه عشق پر اشواقی اولان فریادک
عکسی تجسیم ایدیور ولوله هجرانی .

سنده ییکانه سیسک، سنده بو حزن آبادک؛

بو سوگودلکده کی پیغوله حرمان و الم
آشیانک ده کل، ای روح کلستان — محرم .

او سنك معبد عشقك، وطن حسك ايكن
نيچون آيريلدك اونك بوى صميميسندن؟

هانكى بر قوه مجبر سنى طومش بوراده،
يوقيدر سايه كلشندهكى هيچ بر يوواده

روح معصومكه ماوى اوله جق بر مسكن؟
بويله باشدن باشه كلزار ايله دولدورمشكن

دست قدرت بو حوالى بهار — اقليمى،
ديكن آلتندهده كلبن سكا ير و يرمه ديمى؟

بن امينم نه قدر بوش يووالر وار .. لکن
اونلرك هپسى ياپيلمش ينه بوش قالمق ايچين .

كيم بيلير قاچ يووا، قاچ، قاچ سنه لر بوش دورمش،
و بو كون بوش دورويوركن سنى بر ير بولق
احتياجيله طبيعت نه قدر قوشدورمش؟
فقط اونلر ينه بوشقلره ماوى اوله جق؛

و سن، اى نغمه يه قلب اولش اولان حس غرام،
كائناتك يوره كندن جريانلر كچيرن
يكى بر نغمه سودا لب روحكده ايكن
اوله جكسك ينه حق يوواسز، بى آرام.

سن ده روحم كې آفتزده هجرانسك؛
بو كسيك لحن تحسر، بو پريشان ناله

سنجه بر تسليت حس و خيال اولسه بيله
ايشته مادم كه بوتون هاجسه هجرانك

مهد آرامشيدر شيمدى بو خويلاي سكون،
قورقارم بويله سن اوتدكجه پريشان، مشتاق،
قلب پر خواب طبيعته او بيدار اولاجق؛
اوتمه، اى بلبل آواره، كه هجران اويوسون.

[رمل] --|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|

سليمان نظيف

ايكى كره شهيد

- ۱۰ استانبولله اسكندريه آراسنده كي مسافه دورادوري طياره لرله برأ قطع ايتمهك تشبث ايدن عزمكار و جلاد تشعار اولاد وطندن فتحى و صادق بككر شام ايله قدس آراسنده و طبريه قربنده سقوط ايدهر ك مطيه هوائيه لرى پارچه لاش و روح گزينلرى ده — بر آز اول جسمانيت مباركه لر ينك دوران و طيران ايتديكى — سهاره و اللهه طوغرى شهر كشاي اعتلا اولمش! ...
- ۱۵ بوگون بر ترك، بر مسلمان، بر عثمانى، حتى بر يابانجى تصور ايديله. مزكه بو لوحه بلند اوگنده گريه نثار تأسف اولماسون. بعض وقايع واردركه قهرمانلرينى يالگز بر قومك حوصله مباهاى استيعاب ايده مز. اونلر، قريب و بعيد، هر قومك و بالعموم انسانيتك مدار افتخار يد رلر. فقط بز او قره خبرله ژنكدار ماتم اولان كه گللر مزده و كوزلر مزك قطرات تلھفى آراسنده
- ۲۰ دهها بيوك و دهها خصوصى بر شعله غرور و وقار ك التماعات متواليه سنى

کوریهورز. هم وطن، هم فن ایچون بر آنده ایکی کره شهید اولان
بو ابد — زنده قان و طوپراق قاردرلرمنک خاطره لرینه الی الابد حرمت
اولسون!..

منسوب بولندقلری عرقک افرادی آراسنده اولوملرک اڭ یوکسکی و
— بو تعیری احترام ایله تلقی ایدک — اڭ لایموتیله ئوله ییله جک آدملر بولندیغنی
شو ایکی ترک اوغلی — بر عروج متوالی اولان — بو سقوط متعالی ایله
نه کوزل اثبات ایتدیلر!..

دها گچن سنه بزى چورومش، سونمش، بیتمش اعلان ایدن غافل
شرق ایله متغافل غربک ظنون و مدعیاتی تکذیب ایچون، صلاح الدین
۱۰ ایوبینک مرقد مبارکیله حضرت مسیحک مولد مقدسی آراسنده حیاتلرینی
هوا و سماره صاووران شو ایکی قهرمان عثمانلی، روزگارک کیفنه مغلوب
اولقدن زیاده، کندی عزم و اراده لرینک مجلوبی عد اولنسه بجادر.
زمان ایله موقعی بو قدر حسن تألیف ایدن تصادفده کی اللهک اراده ازلیه سنی
گورمامک ایچون گوزدن و وجداندن محروم اولمق کفایت ایتمز.

۱۵ بوگون جنازه لری حضورنده بر ملت آغلایان فتحی ایله صادق، آلتی
یوز سنه ظرفنده وطن ایچون متمادیاً و یردیکمز قربانلرک نصل برنجیسی
دکلسه لر، بوندن بویله فن و معرفت نامنه اهدا ایده جکمز شهیدلرکده
اولیه صوگنجیسی اولیه جقلردر. مقاصد علویه یه طوغری جان نثار اولمق
حسنک بزده ئولمک دکل، حتی اویشامش و اویوماش اولدیغنه بو ماجراده
۲۰ بر دلیل و بر سند اولسون!..

بر احتفال

عثمانلی پادشاهی شوکتلو محمد خان خامس حضرتلری بو سنه مکتب حریه دن
نشئت ایدن درت یوز عثمانلی ضابطنک سنین عدیده مساعی ایله احراز

استحقاق ایتمش اولدقلری شهادتنامه لری دون ینه مکتب حربیه ده و ولی عهدلریله حکومت سنیهلرینک اعظم مأمورین ملکیه و عسکریه سی حاضر اولدیغی حالدده بالذات اعطا و مناسبلرینی هدایای ملوکانه لریله تلطیف بیوردیلر .

۵ بو اوویه بر رسم وجدانوازدکره سنه ده دکل ، آیده بر کره تکرار ایدلسه ینه عثمانلی کوگئلرنده ایقاظ مسار ایتمکدن یورولماز .

هرکس بیلیرکه آلتی یوز سنه لک موجودیت سیاسیه مزی بز یالکز عسکرلرکله محافظه و خاک پاک وطنی خارج و داخلک تعرضاتنه قارش یالکز بونگله مدافعه ایتدک و ایدیوروز . مشروطیتک اعلانی متعاقب اردونک ۱۰ تنسیقاتنه اهمیت فائقه ویرلش اولدیغی انتقاد ایدنلر کورلمدی دکل ، حتی خارجدن کلن اصوات اعتراضه بعض صدای داخلی ده تردیف تعریض ایتدی . فقط اردو اولماسه بز هیچ ... کلیاً هیچ اوله جغز . حقه ، عهدده ، انسانلغک ایجاباتیله اخلاقک قواعد موضوعه سنه رعایتکار اولمقدن و حتی بر چوق مسئله ده تذلل عد اولنه بیله جک قدر صبر و تحمل کوسترمکدن ۱۵ نه قازاندق ؟ بو کون اک قبا بر قوت اک صریح بر حقمری پایمال ایدیور . افواه ناریه سنک مرمیات ردیئه سیله انسانیتک بالعموم موضوعات حقوقیه سنه توکورمکده اولان بر دشمن بیامانه اقتدا ایتمکدن دیگر دشمنلری منع ایدن کیمدر ، بیلیرمیسکز ؟ .

— موجودینه دون درت یوز منور کنج التحاق و انضمام ایتمش اولان عثمانلی اردوسی ! . .

اردویی تقویه ایتمکی زائد عد ویا بوگا بر اهمیت تالیه عطف ایتمک ایستینلرک یالکز اذعانندن دکل ، ناموس وطنیسندن ده شبهه ایدلمی در . فرانسه ادبای حاضره سنک اک بیوکلرندن اولان (آناطول فرانس) مسلک فلسفی و اجتماعسی عسکرلرکله مغایر و حتی بسبتون علیه نده اولقله برابر ،

وظیفه‌یه اطاعت و حرمت، استحقاق منفعت، داعیه ناموس، تقید انتظام،
 وقار مسلک کبی تمایلات عالیه‌نک، انسانیتیه عسکرلرکله برابر داخل اولدیغی
 بر قناعت شکندده اعلان ایدیور. فی الحقیقه بو ادعا هر وجدانک قناعتی
 تزید ایتمکه لائق بر حقیقتدر.

۵ مکتب حربیه‌دن نشئت ایدن ضابطلرله مستقبلک ضابطلری اولان طلبه،
 مواجهه همایونده و نظر تقدیس و اعتمادلری متبوع مکرملرینک وجه تابناکنه
 معطوف اولدیغی حالدده کچید رسمی اجرا ایدرلرکن کوزلر، دگیزلرک و
 افقلرک اوته‌سندده، بو وطنک هجرانزده بر جزء رقیق و مبارکی مدافعه
 ایدن دلورلرک خیال منورینی آریوردی. او دقیقه‌ده وطنپرورلک حسیاتنک
 ۱۰ اک بلندینه پناه اولان او قهرمان کوکلرده نهلر اویاندیغی و اویوک وجدانلره
 نهلر الهام اولندیغی بیلم؛ فقط بو گنج ضابطلرله بیوک قاردشلرینک او کتیبه
 جلال و اجالاله رفیق عزم اوله‌مادقلری ایچون روحلرندن قویان شهقات تلم
 گوزلرندن دوکلیوردی. و صانکه هر نظر دیوردی‌که:

بر بعد بی‌نهایه‌که ... کویاکه آخرت،

اولاد جانسپارینه یاردیم، مظاهرت

امکان و احتمالی بزدن همان بتون

نزع ایلین بو بعد الیمک صورک بو کون

احساس جانخراشی اون درت قول اردودن.

ای شهرت و شجاعتی بر داستان اولان

ارسلان یوره‌کلی اردو، بهادرلر اردوسی،

هرحاله رغماً ایشته حدودلرده قورقوسنی

بر چوق مهین امللی حکوماتی سیندیران

هردم مظفر اردو، جیوش غضنفران،

سز آڭلادڭ، سزڭ قدر اصلا بو كون، يارين،
هيچ كيمسه طويماش، طويهماز حرب حاضرڭ
شكل غرابتنده كي قهر و مرارتي.

سز سويليڭ غزايي و ياخود شهادتي
نعمت صيار و ايستر، آراكن قازنامق،
ايشار خون خصم ايده جڭ يرده آغلامق،
طوپ، گولله قارشيسنده رفيق سلاحي،
اعدايه قارشي مملكتڭ بر جناحي
پابسته، بي مدافعه، ميال انهدام

كورمك و هيچ معاونت — اي رب انتقام! —
امكاني بولماق... و اوزاقدن برانفعال،
يومروقلربله بوشلغي دوومك... نهدر بو حال!..
حرب ايتدي، ييقدي، ياقدي؛ فقط آلتى يوز سنه
عثماني قومي چاتمادي حربك بو جنسنه!..
[مضارع] — — — — —

يمين ايدرم كه صوڭ فردى و صوڭ فردينڭ صوڭ نفسى قالنجيه قدر
عثماني قومي بو ماجراي ابد گرياني اونومايه جق و اللهنه، وطننه، نفسنه
قارشي مكلف اولديغي وظائف مياننده و بر ميان بلندنده ايتاليا خصوصتى
ياشاده جقدر.

۲۰ عثماني هيئت اجتماعيه سنڭ، سوگيلي اردوسنه دون اهدا ايتديكي
دوت يوز اولاديله بوراده صميمي بر حسب حال ايتمه دن شو سطرلري
قاياميه جغم:

قادر شلم!... وظائف وطنيه نڭ اڭ ييوگي، اڭ تحملسوزي، اڭ
مهالك مشحوني دوندن اعتباراً سزڭ گنج اوموزلرگزه يوكلندي. بو كون سز

سرحدلرمزك، سولرمزك، قپولرمزك، قلبلرمزك امنيت ذى حياتيسگز! .
 بزى (عثمانلى) نام نجىبى آلتنده دها زياده ياشاده بيلمك ايجون اولمكه
 آماده بولنديغكزى دون الله و پادشاه حضورنده يمينلره اعلان ايتديگز .
 شيمدى اويله ر اردويه داخل اوليورسكزكه تاريخ عمومى بشرده بر
 چوق صحائف مفاخرى وارد ر . بو اردو هر يردە بيوكلك كوستردى . و
 فلاكت و مغلوبيت دملرنده بيله مهيب و معظم كوروندى .

سزه اشارت اولنه جق يرلره وقار و بسالتله كيديگز قارداشلم! ..
 وطنى تهديد ايدن تهلكه لر سزك گولگه لرگز اوگندن فرار ايتسون .
 و اللركزده كي وسائط قهر و افنا، عثمانلى ديارينه سوء نظر عطف ايدن
 ۱۰۰ كوزلرله نيات خائنه بسلين دماغلره ساپالانسون . وطنك دشمنلرينه قارشى
 پريغيط و منتقم، بي رحم و بي امان اولك! ..

بويله اولك! .. فقط نفسى مدافعه دن عاجز بيكسرله مددخواه
 و ملتجيلر — ايتاليان بيله اولسهر! . — سزك بسالتيناه اولان سينه لرگزده
 غايت مشفق بر انسان، بر قارداش قلبى چارپيديغى كورسونلر! ..

چمن تپه ده

۱۰

ياشلىرى يگرمى ايله يگرمى بش آراسنده آلتى آرقاداش ايديلر . وطنك،
 كندى حياتى ادامه ايجون اولادينك حياتى سنجاق آتنه، سلاح باشنه
 دعوت ايتديكى تهلكه گونده، مداوم بولندقلرى مكتبلىرى ترك ايدهرك،
 ضابط نامزدى اولمغه شتاب ايتمشلردى . يقه جقه ده، مالتپه ده، ارن كوينده
 ۲۰ مقنن اولان تعليم و تدريس دوره لرينى اتمام ايتديلر .

و چناق قلعه يه كيتديلر
 استانبولى استبداد جهان آزارينه رام ايتمك ايستين خود پرست انگلتره،
 هر واسطه قهر و تخريبى بو مبارك پايتختك قپولرينه حواله ايتمشدى . گونك

برنده چمن تپه اوځنه یگرمی انگلیز زرهلیسی گلدی. و دقیقه ده بیك اوج
یوز آلتش مرمی سرین ایکی یوز قرق طوینی ساعت لرحه بو موضعه توجیه
ایتدی. کولش آفاق محکومه سندن هیچ بر دقیقه اکسیامین انگلتره،
مغرور و عنود غیظنه بو کچوک تپه یی هدف ایتمش، تا اقدن باشلایه رق
ساحله و قره یه قدر امتداد ایدن بر دائره دن متوالیاً آتش و اولوم
یاغدی ریوردی.

هجومه، مدافعه یه، تحفظه امکان سزقلر تسلیط ایدن بو شدت بی امان
اوځنده ترکک عزم رزمیله انسانک حفظ حیات حسی بر قاق دقیقه مجادله
ایدرگی اولدی، تپه یه خطوه بخطوه ایلر یامکده اولان دشمنی، هر نه صورتله
۱۰ اولورسه اولسون، اسکی موضع لرینه آتمق لازم ایدی. و بر آن تردد،
ترکک بو تاریخی پایتختی، بو عرش اسلامی — نعوذ بالله! — ده ویره
بیلیردی. منطقه ناک قوماندانی اک تهلکه لی نقطه ده بولنان بر آلیاک سپرلرینه
طوغری ایلر یلیدی. و هم رجا، هم امر ایدن بر سسله،
— بو آلا یی یرندن اوینادوب دشمنک اوستنه آته جق ضابط لر یکر

۱۰ یوقی؟ ..

دیهه باغیردی.

وطنک، کندی حیاتی ادامه ایچون اولادینک حیاتی سنجاق آتنه، سلاح
باشنه دعوت ایتدیکی تهلکه گونده ضابط نامزدی اولغه شتاب ایتمش
اولان او آلتی گنج، وجدان لرندن صدور ایدن بر اراده سنیه ایله آرتق
۲۰ شهید نامزدی اولغه ترفیع نفس ایدیورلردی. بر آقشام اول یازوب بسته لش
اولدقلری شرقیه ...

بو طوبراغی ترکک قانی یوغوردی
آنهم بنی بو کون ایچون طوغوردی
شرقیسنه بر آغز دن باشلایه رق سپرلر دن طیشاری فرلادیلر.

بو اشارت او عسكرك ذاتاً مهياي تهيج اولان حماسه فطريه سنی جوش و خروش ايتديرمه كه كفايت ايتمشدی. هپسی آتی و متحد بر صولتله ايلری آتديلر. و او آتی كنجك مبارك نعلری اوستندن — اوت، آتيسی ده شهيد اولمشدی! — ايتدكلری هجوم ايله انگيزلر يندنه کی موضعلری

۵ استرداد ايتديلر ...

معلم سراج الدين بگك شهود ماجرادن بالذات استماع ايله حيران و گريان نقل ايتديکی بو منقبه جلادت اوکنده ادراکم، محاکمه، حسم، خيام دوچار اهتزاز اولديغی دقيقه دن بری هيچ بر شيئي امكانسز کورميور، هيچ بر ادعای رد و تکذيب ايددميورم. انسانيت قاتله ذکاسيله بيگلرجه ۱۰ سنه و يا عصر ظرفنده ايجاد و اكمال ايديلن هر سلاح تعرضك، چناق قلعه ده کی عسکرلر مزك گوکسلری اوستنده قيرلديغی گوردیکم و ايشيتديکم گوندن اعتباراً، بر مجله رياضيه نك صحيفه ليله بر رساله اساطيرك سطرلری قناعتمه عين اطاعتی امر ايدميور. ترك عرقنك، عثمانی وطننك، محمد امتنك بو آتی گزيده شهيديله اولنرك اولن و قالان آرقادشلی گونلر مزك ۱۵ اوکنده بر تاريخ اساطير ... بر تاريخ موثوق اساطير ياشاتديلر. و بونلر منفرد فداكارلر دگلدرلر؛ ماجرالری ده منفرد وقعهلر دن اولماديغی کی! ...

أولومه قارشی وقور بر جبهه، مغرور بر سينه ايله شریقلر اوقوبه رق ایلرلین بو حیدلرینك داستان حماسی، آتی یوز سنه اول سلیمان پاشا ايله برلکده او ایللره ایلک دفعه آباق باصمش اولان ترك دلاورلرینك ۲۰ ارواح مباحاته نهلر الهام و اهدا ایتدی بیلم. فقط دنیا ايله آخرت آراسنده اگر بر رابطه تحس وارسه، او طوبراقلرك آئنده کی غلغله تحسین و آفرین، اوستنده کی ولوله غیظ و نفرینه البته و البته غلبه چالمشدر! ... ای وطنداش، ای قاردرش! .. چمن تپه یی اونوما ... چمن تپه یه مدت عمرگده بر قاچ حج تقدیس و حج شکران بورجك اولسون .. چمن تپه

نك صمت تخطرکاری، مؤبداً صوصمش اولان او شهدای معززه نك ئولوركن
اوقودقلری شرقی قولاقلرگده و وجدانگده دائماً تکرار ایده جکدر . بن
بیله بو سطرلری یازارکن

— پایتختمز امین اولسون، بز چمن تپه نك سرمدی بکجیلری ز!...!
۵ دین سسلری ایشیدیورم!..

— رضا توفیق —

آشام غریبکی

ازلدن بری در، او هجرا یره،
نینی لر سویلمش بر سرین دره.
سرینی بگاده آچدی مشجره؛
کنجلكم اوراده مدفوندر صاندم.

۱۰

سودالر دی ایدی: بلبیل چیلردی،
سروستان ایچندن بر سس گوردی؛
چیچک لر قوشلردن بوسه دیلردی،
کائنات، عشق ایله مجنوندر صاندم.

۱۵

نوش ایتدم کونشك آقان رنکی،
روحی — حظ ایله — یاقان رنکی؛
افقده گورونجه او قان رنکی،
فلک لر بن گیبی دلخوندر صاندم!..

صیره طاغلر موردی. صولر قیرمزی؛
 صولری بکلردی بر یری قیزی.
 آلندن او پرکن — آقشام ییلدیزی —
 یشیل گوزلرینه مفتوندر صاندم.

زنك حسن نه مردی: آی، اولكر، چمن
 گونك — جان چكيشن — صولغون لبندن
 او آقشام هر شیئی پنبه گوردن بن!..
 او یرك مهتابی گلگوندر صاندم!..

محمد عاكف

كوفه

بش اون کون اولدی که، معتاده اتقیاد ایله بن
 صباحلین چیقیورمشم اودن ایرکندن.
 بزم محله ده استانبولك کناری دیمك:
 سوقاقلرنده کزنلرکه یوزمه بیامیهرك!
 آدیم باشنده درین بر بحیره طالعه لایر،
 صولر قاراردیمی، آرتق کلن کلیر طایانیر!
 بر آلدن اولملی قنبدیل، بر آلدن اسقاندیل،
 سلامتک یولی انسان ایچون بو، باشقه دکل!
 آلدن بر قوجه دکنك، اونگلن یوقلایه رق،
 اوکم آطه یسه باصوب، یوق، دکیزسه آتلایه رق،

- آیاقده طورمايه آل برلكيله غيرت ايدن،
 لسان حال ايله اما ركوعه نيت ايدن —
 او سالخورده، خراب أولرك صاچاقلرينه
 صيغينمش اويله كيدركن، همان آياقلرينه
 دليماك قوجه بر شی طاقيلدی .. باقدم كه: ۵
 كنيشجه بر كوفه ياتمده، هم اپي أسكي.
 بو بر حال كوفه سيمش .. عجب كيمك؟ ديركن؛
 اون اوچ ياشنده قدر بر چوجوق كلوب اوتهدن،
 كريلدی تكمه يي اينديردی اويله بر كوفه يه:
 تکر مکر كوفه ييتاب دوشدی تا اوتيه. ۱۰
 — بنم بابام سنك آلتگده أولدی، سن حالا
 قورومله يات سوقاغك اورتهدنده بويله ده!
 او آنده قارشيكی اودن بر اورته ياشلی قادين
 كوروندى: — اوح بنم اوغلم، كل ايتمه قيرمه صاقين!
 نه ايسته دك كوفهدن ياوروم؟ آغزی يوق، ديلي يوق، ۱۵
 باباڭ سكز سنه قولالاندی .. همده ديردی كه: «چوق
 اوغورلی بر كوفهدر، قالمادم همان يوكسز ..»
 باباڭ كيدنجه ديمك قالدی عادت اوكسوز!
 اونكله بسليه جكسك آناكله قارده شكی.
 بيكميسك ده اوكره نمدمکی سن ايشکی؟ ۲۰
 دیدم كه بنده: — آیول ديكله آنهكك سوزینی ..
 فقط چوجوق بكا حايقيردی اكشيدوب يوزینی:
 — صقاللی، يوقی ايشك؟ كيت، جهنم اول شورادن!
 نه ديرلانوڭ طورويورسك صباحلين اورادن؟

بىم ايچىم يانيور: طاغ قدر بابام كىتىدى ...
— باباڭ يرنىدە آدمىن نە اىستىڭ شىمدى؟
آدامچىز سكا باق حال دىلنچە سويلركن ...
— براق خانم، او چوجوقدر، قصورە باقام بن ..
سنىڭ آدڭ نەدر اوغلم؟

— حسن .

— حسن دىكلە:

ضررلى سن چىقەجىسڭ بوتون بو خىتلە .
بىنمە ياندى ايچىم آكلاینچە دردىكىزى ...
فقط، باباڭ سكا اصمارليوب دە كىتىدى سزى .
او، بونچە يىل چالیشوب آلنىڭ تریلە سنى
نصل بويوتدى؟ بو كون، سنى دە كىندى قاردهشكى،
یتیم براقایه رق بسلوبوب بويوتملىسڭ .
— كوفەیلە اویله مى؟

— ھای ھای! نەدن بو سوز لکن؟

قوزوم، عىبىمى چالیشمق، كىناھىمى يوك طاشىمق؟
عيب دىلنجىلك ایتىم، طوتار اىكن آل آياق .
— نە طوغرى سويلدى! اوپ اوغلم عىمچەڭك آلنى ...
— اونوتىڭ اویله مى؟ بايرامدە قومشونك كلىنى:

«حسن، دايمى ياقى مکتىلرنىدە ضابطدر؛

سنىڭ دە زھنىڭ آچىق .. سويلەمش اولایدىق بر ..
قوياردى مکتىبە .. طور سويلەيم.» دىمىشدى ھانى؟
اوقۇتمە سنى دە ھال ياپ بو ياشدە شىمدى بى!

سوز آكلادم كه اوزون، همده پك اوزون سورهجك؛
 بنمسه واردی او كون بر چوق ایشلرم كورهجك؛
 براقدم اونلری، صایدم یوقوشلی بر یولدن.
 نه اولدی شیمدی عجب، كیم بیلیر، زواللی حسن؟

بزم چوجوق یاراماز، اوده دیگنلوب طورماز؛
 كچنده فاتحه چیققدق ایكندی اوستی بر از.
 كومورجیلر قاپیسندن كیرنجه بز، دوهلر
 قیزك مراقی جلب ایتدی، دأامده ایدر:
 اویامری یومرو بدن، اوپ اوزون بویون، او باجاق،
 او آرقهسندهكی پوسكولكه قویروغی اولهجق!
 حقیقه كورهجك شی دكلی یا؟ دیركن،

دونجه آرقهمه، باقدم: بش اون آدیم كریدن.
 بلنده اكلیجه بر شال، باشنده آبانی،
 بر اورته بویلی، كولر یوزلی پیر نورانی؛
 یاننده قوس قوجهمان بر كوفه یله بر چوجوجاق،
 یاواش یاواش كلیورلر. فقط تصادفه باق:

چوجوق، بنم او صباح كوردیكم زواللی یتیم..
 نصلده منظره، غایتله جانكداز و الیم!
 جیلیز باجقلرینك دیزدن آلتی چیر چیپلاق..
 بر اینجه میتنانك آلتنده تتره یور، طونهجق!

آیاقده قوندوره یوق، باشده وارمی فس؟ نه كزر!
 دوکوملی آلتنك اوستنده ساده بر چنبر.
 نفس دكل او صولوقلر، برر این مدید!

نظر دکل او باقیشر، برر بکای شدید :
 بو بر آیاقی سفالت که یالن آیاق، باش آچیق؛
 اون اوچ یاشنده بوروشمش جبین صافی، یازیق!
 او آنده مکتب رشديه دن طابورله چیقان
 بر آلیدن متجاوز چوجوق که، منتظماً
 کچرکن ایلدیلر اختیاری وقفه کزین ..
 حسنله قارشیلاییرکن بو صحنه اولدی حزین :
 اوت، بو یاورولرک هپسی، پر سرود شباب،
 ایدر طوروردی برر آشیان نوره شتاب .
 بر آزدن اوینایه جق هپسی بونلرک، نه ائی!
 فقط حسن، باباسندن قالان او پیس کوفه یی،
 — که آزمک ایستدی کورمکله رهگذارنده —
 الی الابد چکه جاک دوش اضطرارنده!
 او، یوک دکل، قدرک بر جزاسی معصومه ..
 یازیق، کناهی نه در، بیامه ین شو محکومه!
 [مجتث] — — — — —

عزم

سعدی، او بزم شرقزک روح کمالی،
 بر درس حقیقت و یریور، ایشته مالی.

«وقتیله بش اون قافله صحراده بولوندق؛
 کوندوز یورودک هپ، کیجه بر منزله قوندق.

۱۰۰ —
 . دلوهاښي ايله دلوهاښي البت .
 'مخكمه' عزمي اكر عزمي
 . بڼه مقصوده شتاب ايله من آدم .
 'سعدى بزه كورسوده' بزه مسلك مرغان ،
 'امعان ايله باقىمق اولور ايتمه تايان' ،

۱۰۰ —
 « . » .
 'توفيق' عانيت ،
 'هې روح كسالم' . نه بوغولم ، نه بولالم ،
 'قوله' :
 'مادامكه دنيا ددر البت بوله بولدم' .
 'عزيمه قور ايله' ، 'باسي بولدم' .
 'اللا تسوده' ، 'تخميني' ، 'هول' ،
 'قارشمده' نه كوردم ، او ! ديم كشمه احلام .
 « اولادى بولدم . . نل اما ! اوني بيلمك . . »
 : ياقلاشدى شترانه بريت ، ديدى بگدن :
 'لاشتمده' كوزين آقور حانكه سرورى !
 'لبر سرت كلور بزه طوره' ،
 'كوردمكه' چكر بارشماك طومش اندن ،
 'آواره بده' ، 'برده بولورساك اوني' ديزكن . .
 . 'اورش' ،
 'اوغلام' !
 'دنه بزه طاش' ،
 'بغاره كيدوب خيمه لك هشمه سورشم' ،
 'چولاده' . .
 'مكر ايلمش اولادى' ،
 'باقدمكه بزه آدم قوشور خاسر و جانب' ،

زیرا بو شؤزار تجلیده، حقیقت،
 توفیق، تحری به، تحری اوکا عاشق؛
 عزمکده امل لازمیدر، غیر مفارق.
 اولسونده امل عزم و تحری به مقارن؛
 توفیق ظهور ایلهمسین صوکره... نه ممکن!
 بعضاً ایکی اوچ خیت اولور رهن امید..
 انسان او زمان ایتملیدر عزمی تشدید.
 یأسک صوکی یوقدر، اوکا بر کره دوشرسک
 خسرانه دوشرسک، چیقهمزسک ابدیاً!
 محکوم اولهرق یأسه شو بیچاره پدره،
 اولادینی شاید او قاراکلق کیجهلرده،
 واز کچمش اولادی آرامقدن، نه بولوردی؟
 البت بری جانندن، بری جاناندن اولوردی!!
 [هزج] ---|---|---|---|---

— ❦ احمد حکمت ❦ —

— ❦ آلتون اوردو ❦ —

آتلی کیشنه، قاغیلر غیجیردار، اوقلر، قارغیلر شاقیردار؛ ییکیتلر،
 دلی قانلیلر باغیریر؛ اوکوزلر بوکورور؛ کوپککلر حاولار... قار یاغار، روزکار
 صاوورور؛ تیپی اطرافی صارمش، کوز کوزی کورمز... قوشان، دوشن؛

آغلاشان، کولوشن؛ قادین، ارکک، کنج، اختیار بری برینه کیرمش؛
تلاش، چیغلق یری کوک چینلاتیور.

اوردو، اوردو؛ جهان، جهان انسان کومه‌لی یکدیگری ایتوب
قاقیور؛ بری برینه کیروب چیتیوردی. کوک قبه‌سی یارادیللی بویله
۵ بر قارغاشالق، بویله بر محشر کورولمه‌مشدی.

کل! کیت! طور! طوت! آص! کس! یاق! ییق! سور! کیمی بر
هجالی سرت، قورقونج، قطعی امرلر هواده کورله‌یور...

هر قافله‌نک اوکنده ایری اینکلر، اوکوزلر؛ یوکلر قیصراقلر، طایلر؛
سویلی قوزولر، کوپکلر... اونلرک آرقاسنده قیزلر، چوجوقلر؛ دها
۱۰ صوکره یانلرنده یایلری، بللرنده اوقلری، اللرنده قامچیلری قیصا بویلو
خیرچین، چویک آتلرینه ینمش ییکیتلر ترکهلرینه قادینلرینی، کوکلدا-
شلرینی آملرلر سه‌کیرتوب، حایقیریورلدی... بو هنکامه‌نک قارشیسنده
اوچماسنی شاشیران قارلری هرج و مرج ایدیورلر؛ اوزاقلرده باغیران،
قاجیشان ایری قوشلری، بیاض آیولری، آچ قوردلری اورکوتویورلدی...

۱۵ بعضاً، باشنده سامور قالپاغی، صیرتنده قورد پوستندن قوجوغی، آئنده
پارلایان آلتون قارغیسی اولدیغی حالده ایری، کوربوز بر آته ینمش،
ایری کوربوز پالا ییقلی بر سوارینک بردن بره کورونوشی، بوتون
بو قاریشیقلیقلری، بو قارغاشالقلیری، بو چیغلیقلری، بو حاریلتیلری بردن
صوصدیردی. انسانلر صوصار، آتلر صوصار، روزکارلر صوصار، دنیا
۲۰ صوصاردی!... و اونک بر «نک طور!...» دییه کورله‌مه‌سی بوتون بو آقان،
کوپورن جانلی دکیزی دیم دیک طور دوروردی. انسانلر طورور، دنیا
طوروردی!... و او زمان تکمیل دوداقلرده قورقونج و مقدس ایکی کله
تیره‌ردی؛

آی خان!...

بو بر طوفان، بر قیامت، بر محشر ایدی. تا تیبِت چوللرندن، قارا خطای وادیلرندن، قارا قوروم بوزقیرلرندن، قیپچاق دشتلرندن آقین آقین طویلانان بو آدم طوفانی طالغالانه، طالغالانه ایلریله یوردی. راست کلدیکی انکلری قیروب ازیوردی.

کونلر، کیجهلر، هفتهلر آیلر کچدی. نوح طوفانی کبی دنیانک دورانی، تاریخی دکیشدیره جک اولان بو ایکنجی طوفان بر «تورک طوفانی» ایدی. بو طوفانک هر طامالاسنده بشریتک نسل آتسی ایچون بر بابا هویق صاقی ایدی. بو طوفان آوروپانک او زمان ایچون، ییپرانمش، کیرلنمش، چهره سنی ییقایه جق، بو طوفان روحلره نشئه، کوکللره محبت، عضلاته قوت ۱۰ ویره جک، چلیمسز قادینلردن کورپوز چوجوقلر پیدا ایده جک ایدی. بو آلتون اوردوده میلیونلرجه ایکنجی حضرت آدم، میلیونلرجه ایکنجی ابوالبشر جوهری واردی.

بو تورک طوفانی، بو فیض طوفانی، بشریتک تکملی ایچون بر حالت طبیعی، بر رحمت ایدی. بر سوق فطری، بر عزم قوی ایله کیتدکجه ۱۰ کوبورویور، کیتدکجه یاییلیور، کیتدکجه بویوبوردی؛ اوکنه کلن اورمانلرک قوجا قوجا آغاجلری، چاپارلرک مینی مینی چمنلری کبی آتلرک آیاقلری آلتنده ازیلیور، آرقاده بر یشیل اوت بیله کورونمز اولوبوردی. دکیزلره بکزه یین بویوک نهرلر، بونلرک اوکنده برر ییلان واری قیوریلهرق یاتاقلرندن چیقیور و تبدیل استقامت ایدیور، چاغلایانلرندن بر طامالانم بیله ۲۰ ایشیلداماز حاله کلییوردی. . . . طاعلر بو طوفانه کچید ویرمک ایچون یا، آشینه آشینه یاریلیور، یا، ازیله ازیله کومولوبوردی. . . بو صورته، بیتمز توکنمز اوردو خلقی قارا، قیزیل، آق، باطاق قوملردن کچدیلر؛ طاغ، یار، دره، تپه اورمانلردن آشدیلر؛ چامورلره بولاندیلر، چیغلرله یووارلاندیلر. . . یولده بابالر، بوغالر ئولدی؛ چوجوقلر، طانالر طوغدی؛ آنالر، قیصراقلر

دوشىدى؛ قىزىلر، تايلر بويۇدى ... دوشن دوشىدى؛ ئولن ئولدى؛ دكىزدن
ب. تاھالا اكسىيەش كىيى طوفان يىنە قاباردى، يىنە ايلەرىلەدى ...

ب. صوك بهار صىباحى ايدى. تا چىن حدودىدىن بايقال كۆلنە قدر
شامى و جنوبى قىطعەلەردەكى خلق .. آغاچلارك قوغۇقلارندە، طاغارك اويۇقلارندە،
كەلبەلەردە، چايرلەردە بارىنان انسانلر اويانمغە، اىزبەلارك اوكنەدىكى قىصرىقلارندە،
قىمىز يامىق ايچون، قادينلر، سود صاغىغە باشلامىشلىرىدى. بو صىرا دە ايدى
كە تاك يىرىندىن طوغرو پارلاق ب. بولوط قوپەرق تا سمت راسە كەلدى
و اورادە نوردن بويوك ب. انسان شەكىلى آلدى. آرتق آتلىرى تىمار ايتىمك،
داوارلىرى كۆتمك ايچون كۆزلىرىنى اوغۇش دورە اوغۇش دورە دىشارى بە چىقانلر
۱. كوكك كۆرلەمەنى ايشىدىنچە، بولوطك صىيرىلوب باشلىرىنىڭ تەپەسەنە
كەلدىكىنى كۆرۈنچە يىرلە قاپاندىلر. دىيائى صارىان ب. ھىتلى سىس طوبىدىلر.
بو ندا اوچ دىفە تەكرار ايتىدى! كوچ! كوچ! كوچ! ... و بوتون ب. قىطعە
اھالىسىنىڭ قولاقلىرىندە بو اخطار چىنلادى.

نەدن صوكرە بىرى بىرلىنە صورىونۇرلىرى. كوككن اينى بو امرى كىم
۱۵ وىردى؟ نەيە كۆچەجىز؟

بو ندا آيلرچە دوام ايتىدى. ھەرقەتە جەمە صىباحى تاك يىرىندىن صىيرىلان
ب. بولوط كوكك اورتاسىنە كلىر، نوردن انسان شەكىلنە كىرر، اوچ دىفە:
كوچ: كوچ! كوچ! دىيە كۆرلەردى ...

شىمدى ھەر آغۇلك اولولۇرلى، باشبۇغلىرى بولۇشمىشلىر، ب. قورۇلتاى
۲۰ قورۇشمىشلىرى: «اوت»، بو اخطار تاگىرىدىن كلىوردى. ذاتا بوزقىرلر سەنەك
سەكز آيى قارلر، بوزلر آلتىندە قالمىيورمى؟ اونلرە چىچىك يوزى، يىشىللك
رەنكى كۆستىيورمى؟ اونلارك باغچەلرى كوك، چىچىكلىرى يىلدەزلىر اولمىيورمى؟
لەكن بو يىتشىيورمى؟ بورالردە بىر پىك قاتى، كوك پىك اىراقدر. تەكرىرىنىڭ ب.

امرى بلكە اونلرى قورتارمق ايچوندى. فقط نه طرفه كوچه جكلردى.
تورك لرك بر كوچوك قسمى بر زمان كونشك طوغديغى طرفه طوغرو
يورويوب آلتون «آلتاي» طاغلرينك تپهلرينه آتلىرىنى سوروب اوزاقدن
كوردكلرى چين اولكهلىرىنى بنمسه يوب «بوراسى بزم اوله جقدر.» دىيوب
ايلريله مديلىرى؟ اورالرى ضبط ايتمديلىرى؟ قالانلره، طوبراقلره رنك،
وجودلره جان وىرن بويوك معبود كونشك ايزىنى كوتك، اونك آرقاسندن
كىتمك طبيعى بر احتياج دكلىدى؟ كندىلىرى ايچون شرقدن غربه طوغرو
پارلاق بر يولى، موجوداتى قيمىلداتان كونش چيزمه مشمىدى؟

آز زمان ايچنده، بو بويوك قطعه ده، بويوك بر حركت كورولدى.
۱ «كونشك آرقاسندن؛ غربه! غربه!» حوادثى تكميل آسايه يايىلدى.
بو قرار اوزرىنه آغوللر، اولوسلر طولوسى؛ چوللر، طاغلر طولوسى
مليونلرجه توركلر بردن قيمىلداندىلر؛ چادىرلريله، قىزلرى، قىزاقلريله؛
داوارلريله حركته كلدىلر ... دارى، يولاف صويندن آشلقلر، قىصراق
سوتىدىن مايه لى، كوپوكلو قىمىزلر حاضىرلاندى. قورد، قويون، سىنجاپ،
۱۰ تىلكى، آيو درىلرندن كوركىلر دىكىلدى. آغول آغول يوله چىقلدى. و

تاكرىنك سوزيله،

كونشك ايريله،

غربه كىدىيورز!

غربه كىدىيورز!

۲۰ شرقىسى سويله نهر، قونه، كوچه، آغير آغير آقغه، ايلريله مكه
باشلاندى.

توركلك ايلك خانى اولان «قارا خان» ئولش و اونك يرينه اختيار
«اوغوز خان» كچمشدى. فقط اوغوز خان آرتق اختيار ايدى ...

اونك كوچمكه طاقى يوق ايدى. او بورلرده قوجه باشيلرله، قارت نينه لرله قاله جق و «واران كلز» ديارينه يالكر ييكيت اركلر و كورپه قادينلر كيده جكلردى. بونلرك باشنه اوغوزك آلتى اوغلى: كون خان، آى خان، ييلديز خان، كوك خان، طاغ خان، دكر خان كچه جكلر و يوللرده تصادف ايتدكلرى غول، موغول، تاتار، مجار، بلغار، قالاچ، قيرغيز، طونغوز، باشقير، اويغور، ياقوت، تارانچى، بوريات، اوزبك، توركمن، پچهك، هون قرداشلرىنى خانلريله، بكلريله، اغلريله، هونكلريله برابر آله جقلردى. بو صورته اوغوز خانله برابر آتالر، آنالر بوزقيرلده، يوردلرنده قالديلر، آغالر، كنجلر يوله دوزلديلر.

۱۰. توركلره كوره آدم اوغلى تام كولكه سنده طوغار، كوك آلتنده اولوردى... بر كيمسهك دكرى ايلك زوريله، ايكنجى سلاخيله بللى اولور ايدى.

توركلر بابلرندن، نينه لرندن زياده اولولولرىنى صيارلر، سوهلردى. آلتون اوردوده قانون، ياساق ايكي كله دن عبارت ايدى:

۱۵. صيرا، صايغى.

هر كس صيراسنى، حدينى، موقعى بيله جك، هر كس بويوكنى طانيه جق، صايه جق... ايشته او قدر... بو ايكي كله جهان جهان آقان ميليونلرجه خلقى اداره يه كافى ايدى: صيرا، صايغى!...

۲۰. آلتون اوردونك كوچمه سى ييللر سوردى. هر باشبوغ آغولنى آرقاسنه آلمش ياساغنى ديكه تيبور، استقبال حقنده اميدلر بسله يوردى. خانلردن كيمى ايرانك خزينه لرينه، بايعين باقيشلى، قورمال صاچلى دلبرلرينه؛

کیمی عربك سلطنتنه، ایری کوزلو، اوزون کیرپیکلی محبوبه لرینه؛ غربك اکلنجه لرینه، آق تنلی اینجه بللی کوزلرینه قاووشمق ایسته یور؛ قولرینه او یولده اوکودلر ویریوردی.

یولده خانلردن بر قسمی اجلرله ئولیور. طاغ خانك یرینه قایا خان کچیوردی.

قاراللق، یاغمورلو، فیرطنه لی بر کیجه اورال طاغلری اتکلرنده آی خان و ییلدیز خان معیتنده کی آغوللرک یولداشلری یوللرینی غائب ایتدیلر. شرقه طوغرو کیدرکن جنوبه و قوزغون دکیز (بحر حرز) ساحلنه کلدیلر. و کولک قیسینی طوته رق تورکستانه طوغرو ایندیلر.

۱۰ آرتیق آلتون اوردودن آیریمشلدی.

بورالرده چاته، چاریشه؛ صالدیره، دوکوشه اطرافی قاپلادیلر... هندستانه دوندیلر. ایرانه کیردیلر، قاقاسایه چیقدیلر، عراق طرفدن عربستانه یاییلدیلر. آمر اولدیلر، امر ایتدیلر.. راست کلدکلری بویونلری ایکدیلر.. قوللری بوکدیلر.. طورمش یوره کلری چاریدیردیلر..

۱۵ صوغومش قانلری قیزدیردیلر.. بوکولش بللری طوغرولتدیلر. انسانلره بویوکلک نه در آکلاتدیلر.. شان نه در طاتدیردیلر.. حیات نه در اوکره تدیلر..

دیگر طرفدن آلتون اوردو طورمه یوب ایلهریله یوردی. روسیانک جنوبی، شمالی، قیریمی، فنلاندیای، لاپونیای قاپلایوردی. کون خان ۲۰ قومانداسنده بر قسم بولغارلر آیریلدیلر. دوبریجه اوواسندن آشاغی بالقان طاغلرینک اتکلرینه صاریلدیلر. قویونلرینی صالدیلر. بورالرده قالدیلر.

چلیک خان قومانداسنده کی ماجارلر، هونلر قاریات تپه لرینک اطرافنده

طوردیلر. ایلک یوردلرندە بوزقیرلرە پک آز کوردیکلری بو یشیل یایلالری،
بو آق درەلری سودیلر. چادیرلرینی قوردیلر. آتلرینی اورەتدیلر.

اوردونک صوگ قسمی جرمانیا، غول اولکەلرینە قدر صوقولدیلر.
روحلرندن، آتشلرندن، قوتلرندن اورالردەکی قانسز، جانسز انسانلرە روح،
قوت، آشیلا دیلر. و بویلەجە بوکونکی جانلی، آتشی، قوتلی انسانیت
میدانە چیقدی. میدانە چیقدی، فقط بونلرە قازنداش اولدقلرینی
اونوتیوردیلر. اوحالەدەکە یکدیگرینە صالدرمغە، بری برینک وجودینی
دنیادن قالدیرمغە باشلا دیلر...

عجا بونلر بر کون اولوبدە طامارلرندە حالا، قیمیز ایلە بسلەن
۱۰. آنالرینک قانی موجود اولدیغنی و ددەلرینک طورونلری حالا تورکستان
اووالرندە، سیدیریا چوللرندە، اورال اُتکلرندە، سفیل و کیمسەسز سوروندکلرینی
آکلامایە جقلرمی؟ آکلاشەمایە جقلرمی؟ یوقسە غافل، جاھل بری برلرینی
یدیوب کیدە جکلرمی؟...

❖ جلال ساھر ❖

❖ کویدە قالانک تورکوسی ❖

۱۵

درە بویندەکی صیرا سوگودلر
داللری آغلارکن گونشە گولر ..
بنی دە آیریلق آغلاییر، فقط
ایچم دوشمانلری اُزمەگنی دیلر ...

گیت، آرسلان یوره کلم، گیت، یوردی قورتار؛
گیتمزسهك گوز یاشم اكسیامز، آرتار!

قورشونك موسقوفك باغرینی یارسین؛
آچیلسین ئوگكده یوللری قارصك.
سنی اونوتورم صانوب ئوزولمه،
یانمده یوقسهكده گوگامده وارسك...
أوت، اوردده وارسك، او سنك یوردك؛
خان اولدك، اوراده تختكى قوردك!

صباح، گوزلری یالدىزلار دوغو:
تیتەر افقلرده اینجه بر بوغو،
سوزوله نازلانا یوكسهلیر گونش،
آندیریر بر آلتین باشلی چوجوغی...
بر یاندن سیده گوردهن گوزلری
ایصیتیر روحده اوشوین یری!

آقشام، صاچلرمده روزگارك ألی
اوقشار بر قاق دانه آغارمش تلی؛
دوداغی گیزلیجه دیرکه: «سزسگر
بو گوزهل صاچلرك ائك چوق گوزهلی!»
آق قانادلرینه صاچم صاریلیر،
صانیرکه اوچوبده سكا واریلیر!

گیجه، قبه سندن آی بگا باقار،
محزون آیدینلغی گوگامه آقار؛

سنى ايلك گوردىگم بياض گيجه يى
آنارم، جانى بر آتش ياقار ...
أى يشىل كويك صارى آرسلانى،
اونوتما يوراكده حسرت قالانى!

۵ اونوتما .. ايلك ئوكجه دوشمانى ئولدور؛
قافقاسه هلالك نورىنى گوتور؛
تاكرينك و يوردك حقى ئوده،
صوگرا گل، آغلایان يوزمى گولدور ...
بونلرى ياپمازسهك ئول، فقط دوعه!
سوگيمك گونشى! بات؛ فقط سوعه! ... ۱۰

بایرامده

بایرام ... اوموزلرنده بر ييغين گناه ايله معنويتلرى قابورلاشان يوزلرجه
انسان يوره گى شيمدى گوگسندە چاريان جامعك، اللهمك غفرانى بو سياه
روحلره ديلنمك ايچين، گوكلره اوزانان بياض ألى گى دوران مناره دن رحمانى
۱۵ بر سس دوکوليور و هنوز اويانان شهرک مخمور چهره سنى مجهول بر اقليمدن
گلن بر ملك نفسى گى اوقشايور: اذان ...
سوقاقلرده بکچينك داوولى وقور و مطرد بر نغمه ايله گورله يور، سکونه
آلېشان قولاقلىر قايين بر بابا سسنه بکزه ين آهنگيله اويقوسندن اوياند
برييور ...

۲۰ اوزاق محله لرده كى چوجوقلرک يگى پوتينلرى غيجيردايور ...
كوچوك خانم قيزلر طارانش صاچلىرى اوزرنده آچان رنكلى قورده لادن

گللر، تەيەللەرنىڭ بىر قىسمى ئونئۆلۈپ سۈكۈملەش يىڭى ئايىكىلى ئاۋايلىرى
 ۋە بو بويۇك گۈنۈڭ خىسسىي يۈرۈشۈپلە قومەشۈ تىزەلەرنىڭ ئاللىنى ئۈمىگە
 گىدىيورلر. زەھنلرى وىرىلەجك ھىدىلەرك رەنگى، شەكلى، گۈزەللەگى
 دۈشۈنۈر. ئاللى ئۈيۈپ ھىدىلەلرى ئالدىقەن سۈگرا ياقىندەكى وىرانەيە
 گىدەجەكلر ۋە بۈتۈن بىر كۈمە قىز، ئركك چۈجۈقلر قالاىلىغى نەزىرلى بىرلەرنىڭ
 سۈسلەرنە آسىلار ۋە دۈداقلىرى بىر تۈركۈنۈڭ باغلاماسنى ھايقىرارق، كەندىلەلرى
 گى رەنگى ۋە سۈسلۈ بىر سالىنچاق ئاچىندە ساللاناجقىلر، ساللاناجقىلر؛ ياخۇد
 بو بويۇك گۈن ئاچۇن ھازىرلاشمىش گۈز ئايىگى رەنكلەلرە بويالى بىر آرابايە
 قورۇلار ۋە سۈيىنچىلەرنى سوقاقلەدە گىزدىرۈپ قوشدۇرۇلار...

۱۰ داھا ھەنۇز اۋتۇرۇپ سەھاب قەھۋەسىنى ئاچمەگە باشلايدىغى كۈشە مەندەندەن
 زامانە چۈجۈقلەرنىڭ مەنسەبسىز قىياقتەلەرنە دارغىن ۋە مەقد بىر نەزەر باقارەن ئەسلى
 رۈھنىڭ گۈزى اۋزاق مەزىنىنىڭ ئانگىنەلەرنە دالۇب بۇغۇلان بويۇك خەنم
 ماۋى دامارلى چىقىق، قەدىد ئاللىلە گۈۋەز مەنەسنىڭ يىشىل اۋىلەرنى
 ئسكى بىر دۈرك ئەتىئاسىلە دۈزەلتىۈر، بۇغۇچى بىر ئۈكسۈرۈك اۋمغە ھازىرلانان
 ۱۵ بويۇك ۋە آجى بىر نەسلە گۈگى شەيشۈر...

ئۈتەدە قۇسۇلۇك اۋستەندەكى آيىنەنەڭ قارشىسىندە دىنانەڭ بۈتۈن رەنكلەرنى
 ۋە رايىچەلەرنى اۋزەلەرنە تۈپلامقەلە مەشغۇل گەنجەلر بىر تەرفەن ساجىلەرنىڭ عەسى
 ئايىكلەرنى آتەشەن دەمىرلەك جەھنمى تەمسەلەلە داغلار ۋە سەھر ۋە فەسۇن سەچەن
 گۈزەلەرنىڭ كەنارەنە ئاينەجە بىر گىيەچە چەرچەۋسى چۈيەرنەن بىر تەرفەندە
 ۲۰ اۋنەڭ بۇ ھالى بىرلەرنە ئاشارەت ايدەرك گۈلۈشۈرلر ۋە بۇ رەنەڭ ۋە رايىچە ايلە
 ئاچنە سەئى بىر بەھار دۈلدۈردەقلى اۋطەدە باشىندە ھىياتەڭ ابدى قارلەرنى
 تاشىان اخیيار قەدىنەڭ اۋشۈيەن رۈھنى اۋنۇتارق كەندى سۈيىنچىلەرنىڭ ھارەتتە
 سوقۇلىۈرلر...

كۈچۈك بىر اۋك باصىق تەۋانلى اۋطەسەندە ھەنۇز ياتاغەندە قەلەمش ئتەرىلى

وَ چيپلاق آياقلى بر قادين يره يايامش اُسكى بر سجاده اوستنده، تبريك
ايچون دولاشاجى يركك چوقلغنى دوشونوب تلاش ايدمن قوجاسنك، ياقالرينك
ايپكى اوزولش رده نغوتمى اوتوله يور ...

بويوك وَ مغرور قاييسى آچيلديغى سوقاغك يقيق قالديريلرينه حقارتله
باقان قوجامان قوناغك صاحبي اطلس جبينلكلى قاريولاسنك ايچنده تنبل
تنبل گوزلرينى اوغوشدورويور؛ صوك بوزغونك آزين بر سيل گي سوروب
گتيرديگي، يوزنده وطننك يادى آغلان بر مهاجر قيزى خانم افندينك
صوفاده گورله ين سننك تاثيريله دولان گوزلري، قيزاران ياناقلري وَ تيره ين
الريله ايشله مهلى بر بوغچا ايچنده بك افندينك رسمى ائوبلرينى گتيريور؛
۱۰ قارشىكى اوطه نك مرمره نك ماوى گوگسنه باقان پنجره سى كنارنده
بر گنج قيز، كوچوك خانم افندي، آئنده كي مدبب بر محفظه يي ياواشجه
آچارق اوروپاده كي نشانليسنك گوندرديگي بايرام هديه سنى، اوستى فرنكجه
مارقالى بر يوزوگى مسرور وَ حريص نظرله سير ايديور ...

باغچه لرده، قايى اوكلرنده عجله آچيامش كوچوك چوقورله معصوم باشلر
۱۵ اوزاتيليور؛ اسماعيلك، ياخود اسحاقك جانى قورتارمق ايچون گوكلردن اين
غريب حيوانك نسل دورغون وَ متوكل باقىشلى گوزلرينى دنيايه قايايان ئورتولر
آئنده، ايچنه دوشه جكلري عدمك قاراللق دهليزنده بر ايكي دقيقه
ياشايورلر؛ صوكرا يكي بيله نمش بيچاقلرك چليك ديشلري آئنده
ئوليورلر ...

۲۰ بوياسز قاپلامالرنده بر ماتك گورونمز گولگه لري آغلان آلچاق بر اولك
چيپلاق اوطه سنده پنجره كنارنده كي ياتاغندن اوزانوب كوچوك باغچه يه باقان
خسته بر قادين مظلوم بر قويونك اوزانمش بويونته بيچاغك اينديگنى
گورويور وَ ايكلير: «آه اولادم، سنى ده بويله بوغازلاديلر. سنده بونك
گي قوربان اولدك، فقط بايرامسز بر قوربان! ...»

صوگرا بر قاچ آیده قومرال تاجی آغاران و چهره سنک خطلری اویوقلاشان
باشی یاصدیغنه دوشه رک هیچقیریور ، هیچقیریور ...

اوت غریب آنا، اوت شهید بر قارده شک آناسی، سنک اوغلکی ده
باشقه لرینگکنی ده، بویوک نسامک یوزیکلرجه چوجوقلرینی بویله بوغازلادیلر؛
اونلرک هپسی سوگیلی یوزدک قوربان اولدیلر. شیمدی روحانی نظرلی رحیم
بر نور گبی گوکلردن روحزه دوکولیور وهوایی تیره تمه دن مقصدلرینی آگلالتان
لسانلری دیورکه :

« بزمده بایرامز اولاجق. اوزاقی، یاقینمی؟ یامیورز؛ او سزک آلکژده.
شانلی تاریخی اوچ قطعه نك طوپراقلرینه و ده گیزلرینه یازان ملتیز اویانوب
۱۰ بالقانلرده دوکولن قانلرمزک حسابی صوردیغی زمان! »

آه، ایشته اصل بایرام. ای یوکسکلردن سیاه آلنلرمزه مرحمتله باقان
ئولولر، سزک بایرامکز! ای روحی امیدینک آلهویله یاقان انتقام، سنک
بایرامک! ...

— حمدالله صبحی —

آه آناجغم

بن ضیافته اک صوکره کلشدم؛ قدحلر قیرلمش؛ چیچکلر دوکولش،
دعوتیلر اوزاقلره داغیلوب کیتمشدی. قونیه یی بر تپه نك اوستندن، روحلری
تجربید ایدن بر اقشام آرمسندن سیر ایدیوردیم. اونک احتشام کونلردن
چوق زمانلر صوکره کلن بر زائر متأردم. آرقه مده سرنکون اولش بر

سرای، کوزلرمك اوكنده ييلديرملرله ييقاش منارلر، سنه لرله، ديوارلرينك بهار مينا و زمردى خراب اولش جامعلر، تره لر واردى. طاقه لى داغلك صرتلرى آرقه سنده ضيالرينك، رنكلرينك انتهاى شىلكنى ترك ايدهره كوش غروب ايتدى. كيجه نك قارانلغنه يواش يواش كيرديكمز بو دقيقه لره، افول ايتمش دورلك فنای ابدىنى نفسلرى تضيق ايدن عميق بر ملال ايچنده دوييور، آكلييوردم. آياقلمك آلتنده روماليلرك، صوكرا بيزانسيليلرك اك اسكى زمانلردن قالمش آثارىنى اورتن طور اقلر و يانمده، قالين ديوارلرى ايچنده سلچوق سلطانلرينك متكائف اويقولرى امتداد ايدن اعصارديده بر جامع دور ييوردى.

۱۰ شيمدى هر طرفده كونك ضيالرى درجه درجه صرچه لرك، چينيلرك اوستنده احتضار ايد ييور. حالا كوزلرمده مفرط كوزللكنك حزننى كزديرديكم نادیده جوهرين كمرلك، ايچى اويولش بيوك زمردلره بكزه ين قبه لرك آلتنده كيجه آرتق بىستون حول ايتمشدر. آناتوليونك ده كيزلردن اوزاق، سماره يقين يوكسك اووالرنده، قديم هجرتلرك، سفرلك رهكذارى اولان بر ۱۵ يايلاده، اسلامك يواش يواش قارانقلر ايچنه چوكن خراب بر تختكاهنه كوزلرم دالمش، كندى كنديمه دوشونيوردم:

شرقك متاع بى بهاسنى چنراقلرينك فغفور تره يشلريله بى مهاييه مسافهلر آره سنده نقل ايدن كاربانلر چوزولش، كاروانسرايلر ييقاش، يوقاريلرنده سمارك اعماق خفاسندن كلن سسلره بكزه ين اذانلرك تره ديكى اصيل و ظريف ۲۰ منارلر قيرلمش، كوزلرى مست و مفتون براقان مدرسه لر، مسجدلر سفيلى اولش، تره لر اونوتاش، هر شى متروك و منسى قالمشدى.

اسلامك يوكسكدن دوشمش بر جام كى پارچه پارچه اولش، هر پارچه سى شونك بونك انه كچمش بيوك سلطنتدن بقيه قالان بر قطعه ده اطرافه قارانقلر اينمش، اوكسوز بر قلب ايله، هجرانرسيده بر روح ايله او بيوك

ماضي ي دوشونيورم . كيجه سسسز آديميله تا يانمه صوقوله رق كندی قماشندن
اوموزلر مه بر خلعت ماتم كچيردى . باشى آغير آغير صالليوردم ؛ زوالى
مملكتم ، سسسزلكك ، روح خسرانكك اوستنده بالانشين اولديغم بو یرده ،
قارائلقلر ايچندن بايقوشلر كي شامت حسلريله حايقيرمق ، خنچقرمىق
و اغلامق ايسيورم . شيمدى لجه ظمئله نهان اولان يوللرينى كوزلرمك
ايچنده تكرار كورييوردم :

مرکزلدن حدودلره دوغرو اوزايوب كيدن سفر و هجران يوللرى ،
حدودلدن مرکزله دوغرو كلن هجرت و خسران يوللرى . خاطراتمه باقدقه
نهائيه ايرمه مش بر حربك هر طرفده ازلرينى كورييوردم : بر قيش روزكارى ،
باشلرمىزى يواش يواش اكن بر باد فنا ، عصرلدنبرى بو يوردك اوستنده
اسييوردى . ميوهلى اولدقه ، داللىندن قوپاريلان اغاچلر كي ، فاصله
يرمه ين اوصانمايان بر دست خيانت قادينلرمك چوجوقلرينى يويوب يتشدكجه
قوللردن قوپاروب آلييور ، منابه سينورلرمزه صالديران بي پايان دشمنلرك
آتشلرينه كوتوروب ياقيور ، داغيتيوردى . تا اوزاقلرده ، ده كيزلرك كنارنده
ديكيلن ساحلله قدر آناطولينك بتون كويلرى شيمدى كيجه نك عزلت
و سكوتنه گيرمش ، اوكسوز چوجوقلرى ، طول قادينلريله بي وايه و بي تاب
اوييور .

ييلديزلرك كوكلرده ايشيلدايان كره جكلرينه نصب نگاه ايدهرك ، كونك
دهمير يورغونلغى آلتنده ازيامش اويقوسنى دريندن درينه ديكلديكم بيچاره
مملكتم ، بنم كي خيالى محصور اولمايان ، كوزلرنده زنكلرك ، آلايشك ،
معموره لرك ، كونشله ريان ماوى ده كيزلرك خيالى كترين بر اولادك قارشيسنده
سن نه زنكسز ، نه قدر سفيلى و متروك دور ييورسك . فقركله كستاخ روتلرينى
بنا ايدنلر ، سنى سومه مش ، سنى دوشونمه مش ، سكا باقامشله . بر پنجره نك
چرچوه سى اورته سنده مناظر ك آره سنده روان اولديغم ساعتلرده ، بويونلرينى

اوزانه رق سسسز سسسز، كورومه ين بر شى ايچنده يوزيورمش كى كيدن
 دوهاريكى، اووالرك، داغرك بوكولملرنده غائب اولمش ايزبهاريكى، اثوابنك
 ييرتيقلرى ايچنده يرك احتياجلرينه قارشى بر اله قدر لاقيد و مغرور دوروران
 كويليلريكى اوزون اوزادى يه سير ايتدم. چوبانلريكله چفتجيلريگك
 پارچه لاشم البيسهر ايچنده كورون وجودلرى پارچه لاشم بولوطلر آرسندن
 كورون سمار قدر، ارضك فوننده، مستغنى و برين ايدى. او ييرتيقلرك ايچنده
 بارينان روحلر نه قدر غنى، نه قدر جوامد، ماضيلرينك وقار و هيبتنى طاشيان
 اسكى بر ياد ايله نه قدر اصيل ايدى. صوكره هر طرفده، يوللرك بياض
 دومانلرى ياننده، صاپ صارى دومانلرى تون خرمنايلريكى تكرار كوردم.
 ۱۰ هر ايشك باشنده اندامى اگيامش بر قهرمان سعى، بر قادين واردى.
 صاپلرى او دوشيريور، اينكلرى او دونديريور، اودون طاشيور، اكك
 پيشيريور، بز دوقويور، تركلرى او يوغوريور، او قوروتيور، برده محاربه ار
 ايچون، اويونجاق يرينه، اللرينه تخمه قاچمش بر قابق و برديكى، صاچى
 كونشده اولغون باشاق رنك كنه كيرمش چوجوقلرى او يتيشديريوردى.
 ۱۵ چوجوقلرينك بشيكلريله بى نام و نشان مزارلرى آرسنده دائما قطعهر،
 ده كيزلر اولان، مملكتنك اسملرينى، نهايتسز محاربه لر سبيله اوكره نن، اى
 اسلام قادينى، اى ترك قادينى

ايرتسى كون، قونيه اووالرندن پايتخته، اوزاقلرده كى استانبولك يوكسك
 ماوى هيولاسنه دوغرو سرعتله كچيوردي. ترنم ايلغينده دوردى. اينديلر،
 ۲۰ چيقديلر، تكرار حركت ايتدك، بش اون دقيقه كچمشدى. پنجره لر
 قوشدق، قادينلر حايقيريشيوردي؛ يلدريمه لرينه صارلمش يانيق يوزلى بر كومه
 كوى قادينلرى هپ بردن ترنه اوزانيور، باغيريوردى. كنجلر، دكنكلرك
 اوجنه طاقامش سبتلر ايچنده ارقه پنجره لر، اوزوم اوزاتديلر، قارپوز
 قايون آتديلر، بونلر واغونلر چارپيدى، پارچه لانوب ره دوشدى، بز اوزاقلار.

شیوردق؛ مائی سیاه، یلدرمه لی قادینلر قوللرینی آچمش ترنك آرقه سندن باقهرق چیرپینیور، اغیزلی آچیق اکیلوب قالقیورلردی، یومروقلرینی کوکسلرینه ووردیلر، آلدیلر، طوبراغك اوستنه، یردن قالقان توزلرك ایچنه دوشدیلر، صوك بر سس ایشتم. بر قادین الندن کیدن چوجوغنه حایقیردی.

— آه آناجغم.

تکرار قالدیلر، ترنك آرقه سندن قوشدیلر، درت بشی، کندیلرینی بر دها برله آتدی، او برلی قوللرینی آچمش کوکسلرینه ووریوردی. بز اوزاقلاشمشدق. قادینك صوك سوزی، بنم دویدقلم ایچون نه حقیقی بر شکل ۱۰ افاده اولدی. مملکتك مناظری قارشیسنده پویان اولدیغم دقیقه لرده، بوشالمش اووالر، خراب کویلر قارشیسنده او سوز دیلمده بر نقرات اولدی. تکرار تکرار سولییوردم:

— آه آناجغم.

❖ یعقوب قدری ❖

❖ نباش ❖

۱۵

او کیمیدی؟ زه دن کلشدی؟ اسکدار اهاالیسی بونی هیچ بیامیوردی و اوکر نمکده لزوم کورمه مشدی.

لکن بو لاقیدی عمو مییه رغماً، او، ینه شایان دقت بر سیما اولقدن خالی دکلدی. حتی ایلک دفعه اوله رق اسکدار محله لرنده کوتوک کی ۲۰ قالین ونسبتسز باجقلرینی سوروکلیه رك تنبل و سرسری دولاشمغه باشلادیغی کونلر؛ قیرمزی، مهیب صقالی، قورقونج، چیقیتیلی باشی، اسکی، دوکه لری

قوپش بر ميتانك كاملاً آچيق براقديغي چيلاق سينه سنك وحشى قيللريله ،
بو مجهول و غريب آدم ، دوغانچيلر ميدانده قايدىراق اويناين چوجوقلرله
احسانيه چايرنده سيرانه چيقمش كنچ قيزلرله تا كيجه اويقولرينه قدر
اوزاين بر رعشه هراس و استكراه و يرمشدى .

۵ اونكله ايلك دفعه پيداي معارفه ايدن ممتاز بكك آرابه جيسى رستم آغا
اولمشدى . بو رستم آغا ، چوق فنا و چوق تنبل بر آرابه جى ايدى . آخوري
بعضاً هفته لرجه سوپورمديكى ، آرابه سنى بعضاً كونلرجه ييقامديغي اولوردى .
هر آقشام اچمكه كيدر و كيجه عودتنده آتليله غاوغا ايدردى .

۱۰ بو ايكي آدمى يكدىكرينه طانيتان اى بر تصادف اولمشدى . بر اقشام
اوستى رستم آغا ممتاز بكى اسكله دن قوناغه كتيردكن صوكره ، آخورك
قاپوسى اوكنده جيغاره سنى ياقش ، آتلى ، صولايوب صولاهمه مقله ، ارايه ي
تميزليوب تميزله مه مك خصوصنده متردد ، دولاشيور و كنديسنى بو قدر مشكل
بر موقعده براقان قدره لعنتلر ايدرك : « تمام كيف زمانى ايش ! هاى الله
بالاسنى و يرسون ! » ديهه سويلنيوردى . تمام بو صره ده رستم آغا تا يانى باشنده
۱۵ بر آياق سسى ، بر خومورى ، بر صولومه ايشيتمش ، ارقه سنه دوش و قارشيسنده
بويوك باشلى ، قيرمزي صاقالى غريب بر آدام كورمشدى : بو بابانجى اوکا
بون بون باقييور و اولديغي نقطه ده ديمديك دورويوردى . رستم آغا ، ذاتاً
اوفكه سنى اله جق ، چاته جق بر كيمسه آرايوردى :

— نه او ؟ نه ايتيورسك ؟ كيمسك سن ؟ قارشيسنده كي حالا قيملداهيور ،

۲۰ حالا سسنى چيقارميوردى . ممتاز بكك ارايه جيسى بوسبتون قيزمشدى :

— به حريف ديلسرزميسك ؟ نه سك ؟ نه دورويورسك بوراده ؟ نه

ايتيورسك ! ديهه كورليوردى .

اوته كي بر از دها ياقلاشمش و صيرتنى آخورك قاپو پروازينه دايايه رق ،
اوزاق و قارشيق بر لسانله :

— اھك ویر بكا، آچم. دیمشدی.

بو سوڤلر رستم آغای بوسبتون چیلدیرتمشدی:

— اھكمی؟ اھكمی؟ نه سویلیورسك سن؟ چالشمه دن، چبالامه دن
آدامه اھكمی ویرلر؟ بدالا حریف، قالبكدن قیافتكدن اوتانسهك آ..
ه حالا بر مانكهن قدر ساكت و صامت دوریشی، بردن حیرت و تجسسنى
جلب ایدرك صورمشدی.

— اسمك نه؟

اوتهكی: — محمد، دییه میرلدانمشدی؛ و صوكره غایت لاقید و طبیعی
بر طورله علاوه ایتمشدی: باقر صقال دلی محمد.

۱. او زمان، رستم آغا «بو شبیه سز بدالا بر آدم اوله جق» دییه دوشونش
و اونك صفوت و حماقتی اوكنده خاطرینه ای بر تدبیر كمشدی: «یایله جق
ایشلری اوکا براقق».. بونك اوزرینه، افنی همان آخوره چكمش:

— باق! دیمشدی. اكر قارنكى دویورمق ایسته یورسهك، شو آخوری
سوپور. شو آرابه نی یقا! شو آتله ده صو ویر. بن، بش اون دقیقه یه
۱۵ قدر بر بزه کیلوب كله جكم. كوره یم سنی محمد، دیدكلمی یاپ. پاراده
ویرم اھكده.

ایشته، او كوندن صوكره، باقر صقال دلی محمد، ممتاز بكك آرابه جیسی
رستم آغانك عادتاً فخری بر سایی اولمشدی.

بعدما، هر اقسام اوستی، ساعت اون ایكی یه كلیر كلز، دلی محمد كمال
۲۰ ثبات و اقدام ایله آخورك قاپوسی اوكنده اثبات وجود ایدوب، همان
چاریققرینی آباغندن آتارق و یرتیق میتاننك قوللرینی اهتمامله صیغایه رق
ایشه باشلار اولمشدی:

سعی و غیرتنك مكافاتسز قالدیغی پك اندر ایدی. رستم، اوکا هركون

کندی یمکندن کافی بر پارچه آیریر، حتی چوق سرخوش کلدیکی اقشاملر بوتون حصه سی کاملاً اوکا قالیردی. باقیر صاقلک آرابه جی باشیدن پاره الدیغی ده اولوردی: اوزمان، اونک ماوی، دونوق کوزلرنده غریب بر شعله مسرت پارلار و یوزنده بوتون خطوط وجهیه سنی شیشیروب، قتمرلشدیرن کنیش ۵ حریص و قورقونج بر تبسم دالغه لایردی.

یاواش یاواش، بو پاره آلمق نوقندن، دلی محمدده دها زیاده چالیشمق و دها زیاده قزاق احتیاجی تولد ایتدی. بوتون حسلر، اونک روحنده، اونک بر چول کبی قوراق، و چوراق اولان روحنده، شیمدی هر کون یکی بر مرحله واصل اولویور و او هر کون یکی بر مشغله ایله توسیع ۱۰ معاملات ایدیوردی. او یله که، ایکی آی ظرفنده اسکدار سوقاقلرنده

دولاشان سرسریلر میاننده، بو آدم، اک زیاده ایشه یارار بر عنصر اولمشدی. اوشاقسز و خدمتچیسز عائله لک اک آغیر ایشلرینی او کورور، ترقوزسز اولره او صو طاشیر، چارشوده، اسکله ده حماللق ایدر و هر کون بر از دها چوق قازانیردی. لکن بوتون انسانلر کبی اونک ده بالجه مزایاسنه

۱۵ قارشو ایکی قصوری واردی. ایکی کوچوک قصورکه همان هر کسک، بوتون اسکدار خلقنک ذهننی اشغال ایده جک بر ماهیته ایدی. دلی محمد، آره صیره اوفاق تفک سرتلرده بولونیور و اصل اک مهمی، کیجه لری، کیدوب، قرجه احمدده ئولولره برابر یانیوردی. بونلردن برنجیسی، اک زیاده رسم آغایی اغصاب ایدیور؛ ایکنجیسی ده بوتون دهشتیله ممتاز بکک

۲۰ کریمه سی صبیحه خانمک اعصابنه دوقونیوردی. آراباجیسنه یاماقلق ایدن یاری وحشی اوزاق آدامک کیجه لری، کیدوب، قرجه احمدده ئولولره برابر یاندیغنی او، بیلم زهدن دویمشدی؟ هیچ شبهه سز هر اقسام، قوناغک بویوک صوفه سنده طویلانان قومشو قادینلری میاننده بو، غایت اهمیتله دوران ایدن بر شایعه ایدی. فقط رسم آغا، باقیر صاقلک

چالديغنى كندى كوزيله كورمىشدى و او كوندن برى آرتق اوکا يوز
و یرمیوردی.

بناءً عليه، دلی محمدك يوزينه، ممتاز بکلرک آخورنده، کیت کیده،
کوبره رایجه لرندن ده اکشی بر هوای استتقال وورمغه باشلادی. فقط،
او حالا، معند و لاقید، وقت مرهونده وظیفه مودوعه سنی ایفایه شتابدن
واز کچمیوردی. رستم آغانک يوزينه خنچری بر خشونت و یرهن چین
ابرو و آغزینی بر زهر شیشه سنه چو یرهن شتملر، تهدیدلر، هیچ بر شی
اوکا تأثیر ایتمیور و بالعکس عروق غیرته یکی بر جولان اقدام و یریوردی.
آرابه یی دها بیوک بر اهتمامله ییقامغه، فنارلرک جاملرینی پارلاقمق ایچین
۱۰ اوزون اوزادی یه چالیشمغه و اللری، آتارک اوزرنده دها پدرانہ بر شفقته
دولاشمغه باشلادی. فقط بر کون آخورده اویله غریب بر حادثه اولدی که
اونی غضوب حیرتله ایچنده لال و ابکم براقدی.

او کون، حتی معتاددن ده ایرکن کلشدی. رستم آغایی قوللر صیغانش،
النده بر بز، فنه لرلی سیلمکله مشغول بولدی. اطرافنه باقندی؛ هر ایش
۱۵ کورولش و کندیسنه یاپه جق بر شی قالمه مشدی، آرابه ییقامشدی. آتارک
آیاقلری تمیزلنش، آخور سوپروملش، یملیکه صمان قومشدی. دلی محمد،
حقوقنه تجاوز ایدلش بر آدام کبی، قلبنده بر شیئک بورقولدیغنی و بوتون
دامارلرندن باشنه دوغرو، آتشین، وحشی بر خون عصیان یوکسلدیکی
دویدی و اوکندن یی چکیلهن بر حیوان غیظیله خوموردانمغه باشلادی،
۲۰ رستم آغا، اونک موجودیتندن بیخبر کورونوبور، دیشلری آره سندن صفیری
بر هوا میرلدانیوردی. باقر صاقال، یالکز او دقیقه آرابه جی باشینک بو ایصلغنده
کندینه قارشى بر کین و انفعال بولدی. دیمک اونى آرتق ایسته میورلردی!
فقط نه اولورسه اولسون، او، کیتمه مکده عناد ایده جک، بو آتله و بو
آرابه یه باقه جقدی. مفکرمسندہ بو صوک قرار تمرکز ایدر ایتمز؛ کوزلری

بردن دیوارده آصیلی دوران «قشاغی» یه ایلشدی. هیچ شبهه سز آنلرک توپلری هنوز طارانه مشدی. «یله لر» قارمه قاریشیق و قوروقلر توز ایچنده ایدی. همان قوشدی و دمیر طاراقله، «قشاغی» یی آلهرق برسرور ایشه باشلادی. فقط رستم آغا بونی حس ایدر ایتمز، اویقوسی اخلال ایدلمش، بر آدام مخموریت عصبیه سیله باشنی قالدیردی و مستبد، مستحقر بر سسله:

— نه یاپیورسک به؟ آنلری راحت براق! دیدی، باقر صاقال مسئله یی ایضاح ایتمک ایسته دی:

— کورمیورمیسک؟ حیوانلرک هر طرفی طوز، طوپراق ایچنده ...
 اوته کی، بو سوز اوزرینه، حدتی کوزلرندن طغیان ایدرک تهدیدکار ایلر.
 ۱۰ له دی و دلی محمدک آندن دمیر طاراقلری شدتله چکوب:

— او بنم بیله جکم بر شی، هایدی اورادن. دیبه باغردی.
 زوالی باقیر صاقالک چهره سی بر آنده، باقیر کبی قیب قیرمزی اولدی.
 بو قیزللق، دونوق، مائی کوزلرینه قدر یاییلدی؛ کوز بیکلرینک اطرافنده خونین وحشی هاله لر تشکل ایتدی. آرابه جی باش، اونی، همان اوزرینه ۱۵ آتیلوب، بوغازینه یاییشه جق صاندی و تکرار یاواشجه ایشینه عودت ایتدی.
 قارشیسنده کی حقیقه قورقونج بر شکل آلمشدی. صاقالک اوزون، قالین تللری عادتاً قاباروب، دیکامش و یوزینه نامتناهی بر وسعت مدوره ویرمشدی. بر مدت، بولندیغی نقطه ده غیظ آلود بر سکوت ایله توقف ایتدی؛ صوکره، اکسه سنه ایلک دفعه اولهرق آغیر بر بویندورق کچیرلمش بر حیوان ۲۰ عجز و توحشیه باشنی اکدی. اوزون، اوزون قاشیندی. و چارقلرینک دمیر اوکچه لرینی سیوری قالدیرملرک اوزرینه سورویه، سورویه یاواشجه دیشاریه چیقدی.

رستم آغا، اونی، آرتق هیچ کلیه جک ظن ایتدی و بو نتیجه یه بو قدر سهولتله واصل اولمقدن بویوک بر استراحت قلبیه دویدی. همان، بر کون

ایش کوردورمکله اوستنده قالیورمش، اوکا مسلط اولمشدی. کندى
 کندینه: «اوغورسزك برى، دییوردی. ذاتاً کوزلرنده، قیاقندنه خیر یوق.
 قارنى دییوریرسك، انه پاره ویررسك؛ اوسته برده خرسزلق ایدهر.»
 بوتون بو شئامتنه رغماً، رستم اغا، اوکا ینه تحمل ایتمك فکرنده ایدی.
 فقط قاچ دفعه اونك ایچین بکك و خانلرك تکدیرینه هدف اولمشدی.
 حتی بر کون اولیسی، کوچوک خانم، تا سلاملق قاپوسنه قدر کلوب،
 قوهجه احمدده اولولرله برابر یاتان بو منحوس آدامك بر ده قوناغه آباق
 باصمه‌سی ایچین، کندیسنه بالذات تنبیهاتده بولنمشدی. فی الواقع، کوچوک
 خانم حامله قالدیغی کوندن بری قوناغاك تحملقرسا بر عنصری حالنه
 ۱۰ کیرمشدی. هر شئ اونك سیکرلرینه دوقونویور، اولور اولماز سبیلردن
 قیامتله ایجاد ایدیوردی. فقط بو خصوصده، رستم اغا، اوکا، کندى تعیری
 وجهله «یردن کوکه قدر» حق ویریوردی و دوشونیوردی: «کم بیلیر، کفن
 صویوجیمی در؟ نه در!» آرابه‌جی باشی، اونی، آرتق هیچ کلیه‌جك ظن
 ایتمشدی؛ فقط باقیر صاقال دلی محمد ایرتسی کونی ینه کلدی و بو سفر
 ۱۵ معناددن پك چوق ایرکن، هنوز آرابه اسکله‌دن آخوره واصل اولزدن
 اول کلدی.

او کون، بویوک بك اوده قالمش و آرابه صاحلین دوقتوره اینهن داماد
 بکله کوچوک خانمی آلمغه کیتمشدی. عودنده دلی محمدی قاپونك اشیکنه
 چومه‌لش بولدیله. صرتی دیواره دایامش، قوللرینی دیزلرینك اوستنه
 ۲۰ براقشدی؛ لاقید، تنبل، حتی آرابه‌نك وروندنن بیخبر کورونییوردی.
 صبیحه خانم، اونی کورور کورمز رستم آغانك صرتی یومروقلامق
 ایسته‌دی. رستم آغاده حدتندن آتلك کمنی اوپله بر چکدی‌که آرابه‌نك
 آرقه تکرلکلی قومشونك دیوارینه چارپیدی. داماد بك دیشلرینی
 قیصهرق:

— اولان رستم، حالامی بو آدام! دییه باغردی. اوته کی کندیسندن
بخت اولندیغنی حس ایدرک آياغه قالدی. صبیحه خانم، شدید بر عصیان
اچنده ایدی.
آرابه جیه:

۵ — اشک حریف، دیدی و دوندی؛ اوته کینه، شمشیه سنی سالایه رق —
هایدی کیت بورادن، دییه هایقیردی. داماد بکده زوجه سنه خوش
کورونمک و اونک اثرینه اقتفا ایتمک فکریله قیزیور کوروندی، باستونی
سالادی.

اونلر ایچرییه کیردکن صوکره، رستم اغا ایله باقر صاقال اوزون
۱۰ بر مدت یوز یوزه باقیشدیلر. برینک کوزلرنده آتشین بر تهدید، او بر-
ینککنده پریشان بر حیرت واردی. آرابه جی باشی اقصای حدته وارمشدی.
یومروقلرینی صیقه رق، ایکی قولی بردن قارشیسنده کنه اوزاتدی و چوق
بوغوق، کورولتولی، خیرلتیلی بر سسله:

— حالامی دورویورسک؟ حالامی؟ دییه باغردی. دفع اول شورادن،
۱۵ ایشتمدکم؟ سنی ایسته میورلر، دفع اول شورادن...

دلی محمد، هیچ سسنی چیقارمادی. دونکی کبی ساکن و لاقید باشی
قاشیه رق و چاریغینک دیر اوکچه لرینی سیوری قالدیرملرک اوزرینه سورچه رک
و آره صیره دونوب آرقه سنه باقه رق یاواش یاواش اوزاقلاشدی.

او کون، تا غروب شمس قدر هیچ بر ایش کورمادی. نه کوشه باشنده کی
۲۰ جنبه لی اؤک صوینی طاشیدی، نه نیقولی بقالک کپنکنی ایندردی؛ نه ده
اسکله یه یوک طاشیمغه کیتدی. درین بر تنبللک و بر سرسریلک احتیاجی
دویوردی. تمام ایکی ساعت، قوللری صارقش، باشی اکیامش بر حالده،
برک سیوری قالدیرملرنده، اوکچه لرینک حدیدی و دریدر موسیقیسنی
کزدیره رک بوتون اسکدار سوقاقلرینی دولاشدی و آلاجه قرانلق یولده کی

طاشلرک اشکالنی سیاهکه باشلار باشلاماز، معتادی خلافته، ایرکنجه کیدوب یاتمغی دوشندی. ینه عینی مشی پریشان ایله قرهجه احمد یولنی طوتدی.

ایلك کلدیکی کوندنبری اوراسنی بر ملجاً اتخاذا ایتمشدی. مزارستانک تا اچریلرینده، خراب اولش و بر چقور حالنی آلمش اسکی مقبرلرک اوستنده، کندینه وحشی بهار اولرندن بر بستر استراحت یاپمشدی. یازین اک صیجاق کیجه لرنده بیله بوراسنی خفی و طراوتناک بر هوا اوقشاردی. باقیر صاقال اکثریا باغیرینی بو کلن نفخه لره آچوب، اولرک اوزرنده بویلی بوبنه اوزانه رق یاواش بر سسله مملکتک اوزاق و غریب شرقیلرینی سویله ردی. بو سفر شرقی سویله مدی. چوقورینه واصل اولور اولماز، همان صیرت اوستی یاتدی، قوللرندن باشنه بر یاصدق یاپه رق، کوزلرینی قاپادی و بردن قاریشیق، خورولتیلی بر اویقویه دالدی.

بر آی کچدی. باقیر صاقال دلی محمد، بو مدت ظرفنده، رسم اغاناک سمنه هیچ اوغرامدی. حتی آخورک اوکندن بیله کچمدی. بعضاً چارشیده تصادفلر وقوع بولویور، فقط هر ایکی طرفده یکدیگرینه قارشى دائماً، یابانچیلغنی و برودتنی محافظه ایدیوردی. دلی محمد، کیتدکجه زاید ایدن تنبللکنه رغماً حالا آیشسر قالمیوردی. گوشه باشنده کی جنوبه لی اؤک صوک صوبنی حالا اوطاشییور، قوستی بقالک ایشنی حالا، او، کورویور و اسکله ده حماللق ایتمکدن خالی قالمیوردی. فقط یازک صیجاقلری اونی اکثریا اوزون، نامتناهی اویقولر ایچنده حبس ایدرک، بوتون ایشلرینه قارشى اهمالکار قیلیوردی. بعض کونلری، همان کاملاً، دکر کنارنده، باجاقلری صویه صارقش، باشی کوکسنه دوشمش بر حالده، مرضی رخاوتلرله کچیوردی. آقشاملری، اون ایکیده یاتیور، صباحلری

اوپچە قالقيوردى. اوزون بر مدت آغاچلارك آرسندن صيزان كوش
 ضيالرينى و بو ضيالرك عكسلرنده خردهيى قانادلى پارلايان سينكلرك
 طيرانى سىر ايدىيور، اوتلرك آرسنده كزينه بوجكلرك فشقه سىراني
 ديكليوردى. بونك ايچين، او، حالا ايشىز قالمه مقله برابر اسكى
 ۵ اعتبارى، اسكى كار و كسبى كوندن كونه غائب ايدىيور و معنوي
 بر طاقم مظلّم مشاغل و تشبّات ايچنده، كيت كيده، سيم سياه اوليوردي.

بر صباح — بو، آغستوس آينك تا شفقدن برى جهنى اولان
 بر كويندى — دلى محمد، يارى عريان بر حالده، ينه بر معتاد كوشك
 ضيالرنده قانادلى پارلايان كوچك سينكلره، اوتلرك آرسنده دولاشان
 ۱۰ بوجكلرك خشيلديسيله مشغول كن، بردن، مزارلغك ايچنده بر چوق آياق
 سسلى ايشيتدى و يارى بلنه قدر دوغرولوب كلنلرك نه طرفه توجه
 ايتديكلرينى آكلامق ايچين كوزلرينى اوزون اوزون آغاچلرك آرسنده
 كزديردي. اياق سسلى كيتدكجه ياقلاشور و اوكا دوغرو، اوزاقدن، آغير
 آغير بر جنازه هيئتى ايلرليوردى. باقىر صاقل ايچين، بو، فوق العاده بر
 ۱۵ حادثه دكلدى. قوهجه احمدده مكث و آرام ايتديكى كوندن برى قاچ
 دفعه اوكا بويله مسافرلر كلشدى. قافله نك كندينه دوغرو توجهنى حس
 ايدر ايتمز آياغه قالدى؛ ميتاننك قوللرينى كيوب ياقاسنى قاووشديره رق
 زارلرينى قبول ايدن ملتفت بر او صاحبي طوريله آهسته آهسته اونلرى
 استقباله چيقدى. بو، اولدقجه بويوك بر جنازه آلايى ايدى. تا اوكدە،
 ۲۰ ديندار و مشفق اوموزلر اوستنه انكا ايدرلر بر مشى ناتوان ايله سوسلى
 بر تابوت كيديوردى. بو تابوتك سوسى و آرقه دهكى خلك كرتى باقىر
 صاقالى مبهوت ايتدى.

ياواش ياواش قافله دن آبريلانلر اوليور، بعضيلرى يورغون بر طورله همان

بولك اوستندهگى مزار تاشلىرىنه اوطوره برق جبلرندن چىقاردقلى مندىلرله
زدن صيرىقلام اولان باشلىرىنى سىلىيورلدى. قونوشانلر، حزين چهره ليلر
و متبسم لار واردى. بياض صارقلى بر آدم يواشجه دلى محمد ياقلاشوب:
« ناصل؟ حاضر اولدى؟ » ديه سوردى. او، بو سؤالدىن بر شى آكلاميه رق:
« بياغم. » ديدى و كوزلى كيدن تابوته مركوز، اوموزلىنى سىلكدى.
تا آرقه دن، آغاچلرك آره سندن ايكي كشى دها كليوردى.

بونلردن برى شىثمان، سياه ره دينغونلى بر كننج بكدىكه، ياننده،
پارلاق دوكمه لى، يشيل ستره لى بر آدامك قولنه دايانه رق، آغلايور
كورونيوردى. باقىر صاقال بو ايكي كيشىنى طانيمقه كوجلك چكمدى.
بونلردن برىسى آخوردن قوغولدىغى كون كنديسنه باستونى صالايان
بكدى؛ ديكرى ده آرابه جى باشى رستم آغا ...

او زمان، غريب بر مشاركت فكريه ايله اوكدە كيدەن اولونكده
اونلردن برى اولدىغى دوشوندى. بو، شهبه سز، خسته اولان، دوقتوره
كيدن، آرابه جى به « اشك حريف! » ديه باغيران و كنديسنه بياض ايبكى
۱۵ بر شمسيه صالايان خانمى، كوچوك خانمى. دلى محمد، بونى حس ايدر
ايتمز دها بويوك بر مراق و تجسسله كوزلىنى تا قارشيدە سرويلرك سياه
كووده لى آره سنده، اوستنك قيرمىزى شالى، باشنك غازه لى، تولريله،
بو وحشى موت آبادده يولنى شاشيرمش بر كلين قدر سوسلى، بر كلين قدر نازين
خرام اولان تابوته ديكه رك؛ بو منظره قارشيسنده، بر آندە بتون هويت
۲۰ معنويه سنك كنديسى ايچين بر معما حالنه كيرديكى؛ بر چوق، بر سور و مختلف،
مبهم حسيات قاصيرغه لريله تا عمق روحنده بر شىئك تيره ديكنى، بر شىئك
اولوب ديريلديكى دويدى. فقط، بو، اونك ايچين پك آنى، همان اوچ
ثانيه دوام ايتميهن بر حالت روحيه اولدى. باقىر صاقالك بر چول قدر
قوراق و چوراق اولان بىلكنده، صحرالرك اورته سنده، مجهول بر نفخه روزكار

ایله بر لحظه ده یوکسلوب داغیلورهن، توز سحابه لری کبی، مختلف بر سورو مینی مینی دو یغولردن بر کتله حسیات حاصل اولمش و موجودیت اصلیه سنی ناکهانی بر بولوطه صاراق داغیلورمشدی. شیمدی، تابوت کوزندن بوسبتون نهان اولمشدی. خلق، سرویلرک و مزارلرک آرسندن کندینه مجرالر آچه رق، قره جه احمدک ییقیق سدلرندن دیشاری به آقیوردی. سیاه ره دینغوتلی شیشمان بک، یاننده بر قاچ کبی ایله برابر مزارک کنارنده، باشی آووجلری ایچنده، یوزینی مندیلیله اورتهرک آغالیوردی. رستم آغا، یاواش یاواش تابوتک غیب اولدیغی جهته دوغرو ایلرلوردی. دلی محمد، صرتنی دایانیدیغی آغاجدن آیرارق آرابه جی باشی به التحاق ایتدی ۵ و یاواشجه قولاغنه یاقلاشوب:

— آغا، بو کیم؟ بو اولهن؟ دییه صوردی. اوته کی نهایتسز بر طور تارله باشی اوکنه اکوب ایچی چکهرک:

— بزم کوچوک خانم؛ بزم کوچوک خانم. دیدی. بونک اوزرینه، ایکسیسه، مهم و مدهش اولسی لازمکلن بو وقعه اوکنده کندی کین ۱۵ و غرضلرینک کوچولوب خفیفلشدیکی حس ایدرک ایکی اسکی دوست کبی یان یانه، قونوشه رق، اولونک کیتدیکی طرفه دوغرو یورودیلر.

اوراده هر شی حاضر اولمشدی. مزارجیلر، شیمدی، سوسلرندن نجرید ایدن، چیبلاق، تخته تابوتی ایکی اوچندن طوتوب؛ اطرافنده کی تازه، سیاه طوپراقدن حاصل اولمش تپه جکلریله چوق درین، چوق اوچوروم ۲۰ کورون چقوره ایندیریورلردی. اوراده، همان بو مزارجیلردن و بر قاچ صاریقلی دن باشقه کیمسه یوقدی، دلی محمدله رستم آغا دها زیاده یاقلاشوب، چقورک ایچنده یاتان شکلسز اوزون صندیغی سیر ایتدیلر. بو صندیغک اوستی اکسز اوزون ایکی تخته ایله غایت فنا و یاریم اورتولمشدی. اوقدرکه بو تخته لرک یاریقلرندن کفنک رنگی و قیوبرملری کورونویوردی.

مزارجیلر آلرینه کوره کیری آلدیلر . چقورک هر ایکی طرفندن برر
کوچوک تپه تشکیل ایدن سیاه ، معطر ، تازه طوبراغی صندیغک اوزرینه
دوگمه باشلادیلر ، بش ، آتی کوره کده ، صاری تخته اینجه بر طبقه تراب
آلتنده غائب اولدی . صوکره ، کیت کیده بو طوبراق دها زیاده یوکسمکه
۵ و چقوری بوسبتون اورتمکه باشلادی .

دلی محمدله رستم اغا بو عملیه نك تا نهایتنه قدر بکله دیلر . وقتاکه
سطح ارض اوزرنده مشئوم بر قنبور کبی مزار ، کاملاً تشکل ایتدی ،
چاپا و کوره کلرینی یوکله نوب کیدهن مزارجیلرله برابر ، اونلرده سریع
خطولرله ایلرله یوب اوزاقلاشدیلر .

۱۰ او کون ، تا اقشامه قدر ، باقیر صقال دلی محمد ، قرهجه احمد جوارندن
آریلق ایسته مدی . صانکه اوراده صیانت و حمایتی کندینه محول ،
عاجز و بیگس بر مخلوق واردی ، صانکه قورقونج سرویلرک ، وحشی
اوتلرک آرسندن ، قیزغین اغستوس کونشنک باران ناریلله یانان خونخوار
و چیلغین حشرات ایله دولو طوبراغک آلتندن محترز ، مختنق بر سس چیقیور
۱۵ و اوکا : کیتمه قال ! بنی بکله ، بنی محافظه ایت ! دیوردی .

بوتون کون ، کویا ، هویت متفکره سنک نصفی اوراده قالمش کبی ،
اسکدار سوقاقلرنده ، هر زماندن دها دالغین و پریشان بر باش کزدیردی .
هر ایشی ترس کوردی ، هر یردن آزار ایشندی و اک نهایت اوزون زمانلردن
بری سمتنه اوغرامدیغی آخوره ، ممتاز بکلرک آخورینه کیتمک صورتیله
۲۰ پریشانی ذهنک درجه قصواسنه وارمش اولدی . آخور قپالی ایدی . اوراده
کیمسه لر یوقدی . دوندی ، کینکنی قایامدیغی بقالی ، صوینی طاشیمدیغی
اوی دوشوندی و همان شتاب ایتدی . جوبه لی اؤک صاحبه سی ، اختیار
قادین ، اونی تلاشله قارشیلادی . چونکه دلی محمد چوق کجیکمش
و او صوسز قالمقدن قوروقشدی . فی الواقع اقشام اییجه ایلرله مش ، اشیای

مېطه رنك و شكلى غيب ايتمكه باشلامشى... باقر صاقال، صوك
ايكى قوغه يي اوڭ ارقه طرفنده كى كوچوك باغچه نك اورتەسنە براقەرق او
صاحبەسنە سسلندى،

- خانم، ديدى. بكا پاره يرينە بو كون بر از يمك وير شوراجقده قازنى
۵ دويوريم. اختيار قادين موافقت ايتدى. مطبخك قابوسندن اوڭا اوراق بر.
صحنه بر پارچه اڭك اوزاندى. دلى محمدە، بو اقشام هر شى كې،
چارشويه قدر كيدوب كندينه ييه جك تدارك ايتمك دە، اوزون، كوچ،
مشاق آور كورومشىدى. همان اورادە، كوچوك باغچه نك بر كنارينه
چكيلوب ييمكه باشلادى. ايشينه كىچ قالان بر آدم كې عجلە ايدييور،
۱۰ لقمەلر بوغازندن قورقونچ بر سرعتلە كچيوردى. مفكرەسندە عظيم تصورلر،
نيتلر، دوشونجهلر قاينايان حائر علم و ذكا بر كيمسە طوريلە قاشلرينى
چاتوب كوزلرينى سوزويور و نظرلى تا اوكنده، صاپى ديواره دايالى بر
كوچوك باغچه چاپاسنە مركزوز، درين درين دوشونويوردى. يمكنى بر ييمز،
بوش صحنى همان مطبخە كوتوردى. اختيار قادينك: «قابويى اى چك» —
۱۵ نه جواب بيله ويرمدى: ايلرلەدى. صوكره ديشاى يه چيقاجغى صيرەدە
بردن خاطرينه بر شى كلدى، دوندى، تكرر يمك يديكى نقطە يه
عودت ايتدى.. اطرافنە باقندى؛ هر طرف قرانلقدى، مطبخك پنجرە-
سندە كى ضيا اوجاڭك باشندە تنجرەسنە اكيەش اختيار قاديندن باشقە بر
برى تنوير ايتميوردى. دلى محمد قرانلقده النى اوزاندى، صاپى ديواره دايالى
۲۰ كوچوك باغچه چاپاسنى آلدى، و هيچ ارقه سنە باققسزىن ديشارى يه
چيقدى.

قر، افقده بر منارە بويى قدر يوكسامشىدى. كيجه كيتدكجە يشيل
و شفاف اولويوردى، او قدر يشيل و شفاف كە سطح ارض، انسانە، عادتا،
بر زير دريا حسنى ويرميوردى. هر شى او قدر دالغە آتندە كييدى و سكون

او قدر دریندی. قرهجه احمد، افسون مهتاب ایله هر وقت کورولن شیلردن بام باشقه اولمشدی.

سرویلرله طاشلره مخوف بر زندگی کلمشدی. اونلر، قورقونج مصالحلرک چوق بویوک و چوق کوچوک اشخاصی کی جانلی، بر طاقم سیاهه بورونش دیولرله بو دیولرک زیر پاینده بیاض، عظیم باشلی جوجهلردن برر قافله غریبه تشکیل ایدرک مجهول بر اقبه دوغرو مهیای حرکت کورونیورلردی.

دلی محمد، بر ساعتدن بری بو اشباح عجیبه آرهسنده، صامت، بی حرکت، ایکمیت لیلیه نك کاملاً تقرینی بکله یوردی. فوق العاده اوله رق او، بو ۱۰ آقشام حالا اویومامشدی. تا اوزاقده، دکزده کی واپور صدارلی، یولک اوستنده کی آرابه طاقیدیلر، چوق بعید و چوق فاصله لی اولوشلرینه رغماً اوکا تحمل فرسا کیلوردی. بو کیجه، باقیر صاقال، بر کوچوک چوجوق کی هر شیدن قورقویوردی. بر چیت؛ آغاجلرک ارهسنده بر قاناد چیرپینتیی؛ اولرک ایچدن بر بوجک خیشیلدیی اوکا، ناکهانی رعشله و بریور، ۱۵ قوجه وجودی بردنبره، دایانیدیگی یردن آیریلوب دوغرو لوپور، قولاقلی سکوتده، کوزلری کولکده، اطرافی اوزون؛ اوزون استنکاه ایدیوردی. یارم ساعت قدر دهها بکله دی. بر زمان کلدی که تا اوراده دکزده کی فریادلرده و یولک اوستنده کی طاقیدیلرده طاقت قالمادی. هر طرف اوزون بر اسنمه دن صوکره سانکه اویقویه دالیدی. یالکز مزارستانده کی ۲۰ چیتیدیلر و خشیلدیلر حالا دوام ایدیوردی. کویا، قرهجه احمدک هر کوشه سنده مخفی و کریزان بر چوق آیاقلرک محترز یورومه لری واردی.

دلی محمد، دها زیاده بکله مدن اوصانه رق آیاهه قالدی. آقشام اوستی، جوبه لی اوك باغچه سندن آشیردیگی چاپا حالا آئنده ایدی. بر مدت،

اونی اوتیه بریه سالادی و محکمیت و متانتی تجربه ایتمک ایستور کی بر
 قاچ آغاچه چاریدی. ینه اطرافی دیکله دی کوزلرینی قرق ضیالرنده، اُشیانک
 کولکه لرنده کزدیردی. و صوکره، بردن، ایکی بولکوم اوله رق، وحشی
 پنجه سی زوالی، عاجز و متوکل* مزارلرک اوستنده کزیره ن مشئوم بر حیوان
 ۵ کی بویوک و قرمزی باشی ایکی طرفه سالایه رق، یاواش یاواش صبیحه
 خانمک مزارینه یاقلاشدی. بوراسی قره جه احمدک اک قویتو و اک کولکه لی بر
 بری ایدی. بو قویتو و کولکه لی یرده کنج قادینک قاره مزاری انسانه
 صیرتنی قانبورلاشدیروب اویقویه دالمش سیاه، منزوی یر کوچوک حیوان وهمنی
 ویره جک قدر ذی حیات ایدی.

۱۰ دلی محمد، النده کی چایا ایله یاواش یاواش بو قانبوری قاشیمغه باشلادی.
 چاپانک دمیری مهیب بر طرناق کی اوراده، اولا کوچوک و نامشهود، صوکره
 کیتدکجه بویویوب بوتون جسامت شکنی کاملاً استیلایه باشلایان یاره لر
 آچدی. بش دقیقه ظرفنده، مزارک هر طرفی دلیک ده شیک و خراب اولدی.
 باقیر صاقال، چاپایی قولتوغنه قیصدیروب صاغ الینک ایکی یارمقیله
 ۱۵ مطروش باشنک ترلرینی سیلیدی، اوزون بر نفس آلدی، ینه اطرافی دیکله دی
 و یکیدن ایشه باشلادی. چایا بر چوق کره لر یوکسه لوب ایندی، یوکسه لوب
 ایندی. دلی محمد، آره صیره توقف ایدوب چقورک اطرافنه بریکه ن طوبراق
 ییغینلرینی صباحکی کی منتظم، کوچوک تپه لر حالنه افراغه چالیشیور
 و صوکره ینه قازمغه باشلایوردی.

۲۰ بو وحشی عملیه ختامه یاقلاشدقجه طوبراقدن غریب بر رایحه انتشار
 ایدیوردی. بو، کوندوز، تابوت اوستنه کلیتله سرپیلن قنه نک عطر ترابه
 مزج اولان کسکین قوقوسی ایدی. دلی محمد، فرط فعالیتدن، تلاشدن
 و بو مسکر قوقودن سرخوش اولمشدی. آرتق نه یاپدیغنی بیلمیوردی: موجودیتنی
 کثیف بر بولوط صارییوردی.

اوزون، شكلسز صانديغي چقوردن ناصل چيقارديغنه كنديسي ده شاشدى،
بو، او قدر قولاي اولمشدى. بر از ديكلندى.

بو وقفه استراحتى تعقيب ايدەن سعى بر چوجق اويونى قدر خفيف
كچدى، ساده جه قازماناك اوجيله قاياغى صانديغك كنارلرينه ربط ايدەن
چويلرى برر. برر چيقارمق لازم كليوردى.

بوده بيتدكدن صوكره، دلى محمدك ضياى ماهتاب آلتنده ديكىر بر بدر
تام كى پارلايان مطروش و ايصالق باشى، ياواش اولونك اوستنه اكيلدى
و آللى كفى آچمغه باشلادى. بو ايكنجى ايش، اوكا قازمەدن، آچمەدن
چيقاروب سوكمه دن دها كوچ و دها كران كلدى. چونكه ايكي اوجندن
۱۰ غايت صيقى باغلانمش بياض بر طوربه نك دوكمولرينى ييرتمەدن، كيرلتمەدن
چوزمك ايجاب ايدىيوردى. دلى محمدك محروم اهمتام و اعتنا پارماقلى ايسه
بو عمليه بيه بيكانه قاليوردى. مع مافيه، اوافق بر غيرتله موفق اولدى.
ذاتاً بو برنجى دفعه دكلدىكه ...

أولو ايله تماماً قارشى قارشى يه كلنجه وجودىنى غريب، مستى بخش بر
۱۵ رعشه دولاشدى، يورغون عضلاتنده يكي بر جولان قوت دوغدى. خطوط
وجهيه سنه سباعانه بر اختلاج طارى اولدى؛ موتايى شدتله قوللرينك آره سنه
آلدى. چوزولەن چكه و باش صارغيلرى، يوزك شكلنى دكيشديرمش
و آغيز سياه، قورقونج بر چقور حالى آلمشدى؛ كوزلى يارى آچيق،
اسرار انكيز بر نظرله باقييوردى. قوللر، باجاقلر و بويون، «ايستهرىك»
۲۰ بر وجودك بحران ائناسنده كى حالى كى بدشكل، ديمديك و عاصى ايدى،
يالكر چوزولەن، پريشان اولان صاچلريله باشنده بر توكل ذليلانه واردى.
دلى محمدك آللى بوتون بو وجودده چيلغين، ييرتيجى بر تماس ايله
دولاشديلر.

باقیر صاقل دلی محمد، ساکن بر طورله نعلی چیرچیپلاق و اشیا و لوازمندن
محروم، متجرد، بر حالده مزاره آتدی؛ چوقورک ایچنده شکایتکار عکسلر
یاپان بونوق بر کورولتو اولدی. صوکره هیچ... صوکره، یاریم ساعت
ظرفنده، مزارینه، اورتولدی، اسکی صامت و متوکل شکلنی آلدی.
دلی محمد، قولتوغینک آتنده دمو شیرلش بر چوق بیاض، یکی
پاتیسقه لرله، اوموزنده بر چوق یکی و بیاض تخته پارچه لرله سرویلرک،
مزار تاشلرینک قورقونج، اسرار آلود اشکالی آرسنده یاواش یاواش
یورویوب، غائب اولدی.

— علی جانب —

کله بک

۱۰

ماوی بر کولکه اوچدی پنجره دن؛
باقدم آواره بر کوچوک کله بک!
یاراماز، کلدی کیم بیلیر زره دن؟...

بللی یورغوندی؛ بر ورملی چیچک
کبی سرپیلدی لامبانک یانته؛
بر دومان اوچدی، کیتدی تیره یه رک...

۱۵

اکلادم قییدی یاوروجق جاننه.
سویله ای ماوی کولکه، سویله، اگر

بر ئولومدن ده چوق فناسه بکا
 شو قاراقلق، شو کیمسه سز کیجه لر؟ ...

[خفیف] — — — | — — — | — — —

کیت

عشقک بن ایکله دم اُک اوزون، اُک حزینی،
 کیت، آخ اوزاتما اُلرک آداتماسین بنی.

قلبمده ایسته ممینه بر عقدہ قالماسین،
 کیت ماوی کوزلرکده کی رؤیایه دالماسین.

بن قورقارم کوزه للککک روحی پک آتش،
 بن قورقارم او روحه بویوک ییلدی رملر اش.

بر سس ایچمده عجزه «فلاکت» ئولوم! «دیور»
 قلم ازیامک ایسته میور، ازمک ایستیور!

قلم ازیامک ایسته میور. کریه، سس، فغان
 بولر بوتون بو آنده کی دوشمانلرم اینان! ...

کیت سونمه سین ایچمده کی عصیان امللرم،
 کیت بن ده اغلامق ده کیل، اغلامق ایسته رم.

[مضارع] — — — | — — — | — — — | — — —

﴿ شَرَقْ أَفْغَلَرِ ﴾

دالدم كوزگده وهم اويويان صوصمش افقكه،
أى شرق، قانمادكى عصرلرجه اويقوكه؟

حالا خشوعه قبلر اُك حسلې بر پناه،
حالا منارلرده توكل ديهن بر آه،
حالا قووقلرنده اوتر بايقوش اولرك،
حالا كوپك صدرى سرر سواقده كين،
حالا خرافه لر ياشاير هر چوروك قفس،
حالا بشيك غيجيرديسى، حالا او توزلو سس...

يوكسامه ين تضرعك أى شرق ييتميور،
«حى على الفلاح» كى كوكلر ايشيتميور.

سونسون سمالركده سكون ايشله ين سحر،
دونسون زمينلركدهده عصيانه سجده لر،
دیز چوكمه سين صاغير كوكه اوكسوز دعاارك،
ياقسين بوتون افغلى آرتيق بلالرك،
هر ظلمى، قهرى بوغمغه بر پارچا قان يتر،
أى شرق اويان، يتر، أى شرق اويان، يتر...
[مضارع] - - - - - | - - - - - | - - - - - | - - - - -

◀ خالده اديب ▶

◀ مناجات ▶

رېم! اميدسزلكمك اوزون قارالغندن صوكره كوكلرنده بلىن نور ايچىن
سكا شكر ايتمكه كىلدم. نهايتسى يىللردن بىر روھى صاران، كوزلىرى
اورتن بو بوش و صوغوق چولك سياهلغنده دونوب قاراران روھمده نهايت
طاك يىر آغارىيور، رېم!

كنه و نسيان يولنده دىزلرم آياقلىرى يارالايان طاشلىك اوستنده، قايالره
چارپىشان قانلى آلم يردە، كوكسىمى دوگن، اوموزلىرى يره ووران آجىلرم
ساكت، قارالغده آچىق و اميدسز، ابدىاً بوش و ابدىاً بوشلغە آچىلان آللم
سكا قالمىش، اوزاق نورىگى تقدىس ايدىيورلر، رېم!

نور ايچىن حسرت چكن كوزلك كوز قاپاقلىرىنى اوقشايان ايشىقلر كې
اوغلىك سياه كوزلرندن، يوموشاق، اسمر آللردن مقدس ايشىقلر روھىك
قاپاقلىرىنى اوقشايارق سحرىگى مژدهله دىلردى. و بوكون بلكه بوتون قاراللق
و متروك الم كونلرنده بىن تعقيب ايدن نور رھتىك آرتق روھىك اورتولرىنى
۱۵ كچيور؛ و ايلك لمەگى سزەن قاراللق قلم سكا سجده ايدىيور.

أى بوتون وارلقلىك خالقى اولو رېم! أى بوتون انسانلىك، ملتلك
اىستك و آتلىرىنك حاكىي يوجه تاگرىم! نهايت علويتىكك، رھتىكك
ايشىقلرى تورك قوللىرىكك قاراللق مسكنلرنده، كىمسەسز قىلرلرنده ده دوغيور.
آرتق يالكىزلىق كونلرى، آرتق متروكىت آنلرى، آرتق عدم حسلىرى يىتىدى.
۳ چونكه سنك تورك ملتىك حقىر و يالكىز كوكلنە دە اينە جىككى دويويوروز.
توركلرك حقىر و عاجز بر آناسى اولان بر قادين بوكون سكا بوتون قابىليت خشوع
و تعبديله طايىنمغه كىلدى. كور كوزلرينه ايندىردىكك نورك، صاغىر قولا-
قلىرینه ايشيتدىردىكك صدای رھتىك، بوش آللىرینه، عاصى آلئنه، غافل

و كناهكار ذهننه دولدوردیغك حق و ایمانك فجريله بوتون ملتنه ، اولادلرینه قارارماز و صولماز بر محبت ، بر ایمان ، بر ایشیق کونی دیله نیور .

ییللر و عصرلر وارکه ، ربم ، اولادلرم ، ملتیم یاواش یاواش اوتەکی قوللریکه ویردیكك ضیا و حیاتدن ، فیض و شوقدن خبرسز ، عاطل و غافل ، اولیورلر ، یتیمورلردی ، یوردلرنده نفاق و پریشانی ، تارلارلرنده قورقلق و متروکیت ، ۵ بر وقت معمور اولان ایللرنده انقراض و خرابی واردی .

بو کون قلمزده سن وارسك ، تاگریم ، سن وارکن حیاتده وار ، تاگریم ؛ و حیات وارکن آرتق اوزرمزده اولوم و انقراض حکمی یوقدر ، تاگریم !

۱۰ بوتون دشمنلریمز کلسینلر و جنك ایتسینلر ... نه محاربه ، نه قحط ، نه فلاکت ، نهده قارا کونلر آرتق نور حیاتی کوستردیکك تورك قوللریكك عرقنی سوندورمز ، تاگریم !

سنك ایچین کونلر هیچ ، آیلر هیچ ، ییللر برر آن و عصرلر برر کوندر ، ربم ! بوکون اولدمك روحنده دوغان یاشامق کونشنك ایلک لمعه سنی ، آتیلره ۱۵ حاکم اولان سن ، آی اولو تاگری ، دشمنلریمزك کوزلرینی قاماشدیراجق بر ایشیق و آتش ییاجقسك ! بوکون ضعیف ؛ کوچوک قوللر ، معصوم ،

چوجوق باشلر ، هنوز کون کورمه یین و صاچی یتیمه مش یاورولر هپ او اوزون و اوزاق یارینك ایشیغنی ، آتشی یاراتمق ایچین قوللاناچنك بختلی و سوکیلی قوللرکدر . فقط بز ، تاگریم ، بز قارا کونلرک ، ضلالتک ،

۲۰ بیچاره لکک ، یالکزنگ ابدی بکجیلری یز . . . بزم حیاتمک اوستنده آچیق بر کونش و بخت کونی هیچ آچیلما یاجق ، بزم کوزلریمز تورك قوللریکه موعود ارض و ضیایی کورمه دن قاپاناچق ! یالکز ، یالکز روحمزده دوغدیغنی ، قییمیلداندیغنی حس ایتدیکمز وعد حیاتی اولادلریمزده داها قوتلی و یره بیلمک ،

تورك قوللريكك باشنده نهايت آغارجق طاك يرينك مژده سنى سويله يوب،
 حايقرو بده اوله بيلمك ايچين بر آز نور و بر آزده نفس وير، تاگریم!
 بن، تورك قوللريكك عاجز و حقير آناسی، كوكله اينديرديكك، عرقك
 و اولادلريك آتسی ايچين موعود اولان حيات و نور ايچين، آلم سجده ده،
 سكا شكر، سكا حمد، سكا پرستش، سكا عبادت ايتمه كلدیم، تاگریم!
 فقط كوزلريك كوره مهيه جكى، آلريك طوتاماياجى او موعود آتى يشاركن،
 سن، تاگریم داغيامش ذرلر مه بر آن ايچين حيات ويره حكسك: روزكار ده
 ايسه نهات كون كورن اولادلريك باشلرنده ترانه دار بر محبتله آسه جكم،
 صوده ايسه آياقلى آلتنده داها مسعود و بويوك بر آتنيك حكايله رينى
 ۱. شيبيلداياجيم؛ بولوطلر ده ايسه تارلالرينه فيض و بوللق ورن ياغمور
 دامالارى اولاجيم؛ و كائنانده آرتق او كوندن صوكره موعود حياتى ياشيان
 عرق مستقبلك اوستنده كوكلردن اولنره ابدى رحمت و محبت ديله ن ايكي
 معنوى آل اولاجيم!

أى نهاتسز زمانلر عنندنه بر آن اولان اولو تاگریم! بز عاجز و ضعيف
 ۱۰ قوللك قاغيده و محنتده اولديغمز وقت ييللر نهاتسز، آيلر اوزون، كونلر
 و ساعتلر ييتمز و كچمز اشكنجهلر اولديغى سكا معلومدر! هيچ ييتمه ين قارا
 كونلر و ساعتلرنده اولادلرم ايچين سندن نور، سندن جسارت، سندن صبر
 ديله نمك ايستهرم. او كونلر كليوركه قوللك يوردلرينى، اوجاقلرينى،
 ربلرينك أوى اولان معبدلرينى و بوتون حيات و ناموسلرينى مدافعه ايچين
 ۳. سرده كيديورلر.. بلكه بوندن ده فضله شى ايچين كيديورلر، ريم،
 بلكه اولدورولمك، ير يوزندن قالديريماق ايسته نيلن عرقلرنده كي حق حياتى
 مدافعه ايچين كيديورلر، تاگریم! بر آوچ فضله طوپراق، ايكي مسكين
 و حريص امل و بو كونك غرور و نخوت ايچين غوغا ايدنلره قارشى هر انسانه
 ويرديكك ياشامق حقنى و هيچ بر وقت بكله يوب ايصيتامادقلى متواضع،

كوچوك، فقط معزز بر اوجاغى مدافعه يه كيدنلر حضور الوهيتكده داها
 سوكيلى ده كليدرلر؟ اونلره كوزل و فيضلى بر آتى وعد ائتمه دكمي؟ فقط
 بو كون اونلر سرحدده اولو ربك ويريكيلى اولان بويوك شيلر ايچين
 جانلريني دوكركن آتشلري سونه جك بىكلرجه اوجاق، اولادلى كوموله جك
 بىكلرجه آنا، آشنز قالاجق بىكلرجه كنج قادين، باباسز قالاجق بىكلرجه
 معصوم ياورو اولاجق. زواللى انسانلغك هر پرده و شكلده يوكسه لن سفالت
 و الم فريادلريني ايشيته جكسك، تاگریم!

بو آقاجق ياشلره، قيريلاجق قىلبلره، بوش قالاجق كوكسلر و آلله،
 صوغوياجق يوردلره سندن تسلى و سكون ديله نيورم، تاگریم! و اك چوق،
 ۱۰ اى اولو تاگریم، سندن بو قارا و فلاكتلى كونلر يمزده هيمزك ياشلري برابر
 آقاسنى، هيمزك يوره كلرى بو فلاكت و آجى ايله بر برينه ابدىاً كندله نمه سنى،
 هيمزك اوجاقلرى مشترك بر آتش و حرارتله توتمه سنى و هيمزك آللى مشترك
 بر محبت و تسلى ايله برى برينه صاريما سنى تنى ايدييورم؛ تاكه بو مظلوم
 تورك ملتى مصاب ايدن آجى، فلاكت و يوك بوتون بر ملتك قىلبيله حس
 ۱۵ ايدىلوب، بوتون بر ملتك ياشلريله آغلانىلوب بوتون بر ملتك اوموزيله
 طاشينسين!

اوجاغم

استقلال كرنى

بو كون سن و بن چوق مسعودق، سوكيلى اوجاغم. باجالرى توتمز،
 ۲ آتشلري يانماز، سونوك و ويران اوجاقلرك قارشيسنده كي چوجقلركك هيسنك
 صوغوق قىلبنده و كوزنده اوزاق و سوكيلى بر حرارتك حسرتلى خيالى توتدى.
 ضعيف و متروك اللريله ياقامايوب، عاجز نفسلريله جانلانديرامايوب ده
 جانلريله برابر سون بو اوجاقلرك كوللريني صاچلريله سويورن يالكز و بدبخت

يىكلرجه تورك قادىنىڭ بيهوده ظن ايدىلن اۇلىش نفسلىرىدە بو كون سنى پارلادىيوردى، دىكى؟ دىھا بر چوق شىلر سنى اوفلەيوردى، مقدس و سوكىلى اوجاق!

بو كون سنكلە بو پىك مسعود كوندە پىك چوق قونوشدم؛ دوداقلرمده تبسم، كوزلرمده ياش، اللرمده شفقت، قلىمدە عشقلە قونوشدم. و سن سويلەدك، شىمدىيە قدر سويلەمدىكك شىلرى سويلەدك. بوتون بىلكمى تا كىكلرىنە قدر ايصىدان طاتلى بر صىجاقلىغك، بوتون جانمى امنيت، حضور و ايمانلە ترنم ايتدەرن آتشكك جانلى و طاتلى بر اوغۇتوسى واردى. سن بو كون ايلك دفعە صىحىدن ياندك، اويلە دىكى؟

۱۰ سن، اى اك سوكىلى بوجاق! سنى ايلك كوردىكم كون معظم، مەيب، نەيتىسز، فقط بوش و سياه بر اوجاقدك! بوتون تورك ايلىنك ھواسندە اسن صوغوق جريانلر، بوتون تورك روحنده بوز نفسىلە ياس، كسل و يالكزلىق فيصىلدايان اسمىز، قارە قوتلر سنك توتىز باجاكدن، يانماز درىنلىكلر- كدن كلىوردى. او ككدە دىز چوكوب سنى ياقق ايچىن اوفلەين نفسلر او قدر ۱۵ خفيف و آزدىكە. و سن او قدر عنود، قاراكلىق و صموتدككە.

بعضاً قورقار و اميدىمى غائب ايدەردم. فقط بو كون اويلە دكلكك؛ بو كون يانىوردك. بو كون اوجاغنە صىغنان چوجوقلىرى ايصىدييوردي. نيچىن بويلە اولدىغكى بكا سويلەدك. صوغوق و نەيتىسز قارا قعركدەكى آلەولر اوغۇلداياراق، ترنم ايدەرك بى چاغىردى. او ككدە بوتون ايمانلە، ۲۰ خشوعملە، بوتون بىلكمدن طاشان عشقملە يرلرە قاپاندم و سن قولاقلىرىمە ديدككە:

«— سن و بن بو كون مسعودز، چوجغم؛ بو كون سنك كى مسعود اولان بر چوق چوجوقلرم دىھا وار. بو كون بن سونوك بر قىلجىمدن، جىليز و صنعى بر آلەودن بردن برە كورلەين، يانان، جانلى بر آتشلە سزى ايصىدييورم.

نیچین، سویله می؟ او ایلك تك توك، فقط هر كون آتان سوکیلی، وفاکار
 تورك نفسلری بو کون او قدر، او قدر چوق که! بر کره اطرافکه باقین.
 قاچ یوز کنج اولام کنج کوکسلرینک اک قونلی وفاسی و شفقتی ایله
 اوفله یور. صوغوق، آتشنر کوکسمی کورمه دن کچن شاعرلرم و یازمچیلر مه
 بو کون نفسلرینی اوتنه کیلرکنه قاتیشدیردیلر. بو کون بوتون بر ملت، بوتون
 بر خلق، ایشجیلر ناصرلی، مبارک اللری، زنکینلر ظریف، بیاض پارماقلری،
 عسکرلر فداکار کوکسلری و اک نهایت قیزلرم کندی سونوک اوجاقلرنده
 ایصنایان یالکز و شفقتلی قلبلریله هپ بو آتشی یاقغه اوغراشیورلر.
 سوقاقلرده کی ساکن، صمیمی شطارتی، کنجلرک دوداقلرنده کوزل بر استقبالك
 ۱۰ مقدس بر خبرجیدی کی اوچوشان دیندار تبسمی، کوزلرنده کی نورلو رؤیایی
 کورمیورمیسک؟

بونلردن ده باشقه ده وار، چوجوغم. یوزیکی اشیکمدن قالدیر، کوکلره
 باق. بنی بو کون یاقان اتشی کورمک، او آتشر ترانه سنک عکس صداسنی
 دیکله مک ایچین کیملر وار؟ کوزلرک قاشماسون و قلبک قورقاسون.
 ۱۰ بو کون اک عاجزلر و کوچوکلر اک یوکسکلره، کوکلره باقه ییلرلر! بو کونی
 قراکلق و مردار سنه لرنده کوسترمه یین عصرلر آرقه سنده صولان خاقانلرک
 محترم بیاض باشلرینی، محزون شاه کوزلرینی کورمیورمیسک؟ آلهرلیمک
 عکسنی اونلرک سیئاتله، نسیانله، حجابله اورتولن نظرلرنده، تماشی اونودلش
 قونلی قوللرنده، صداسی صوصمش بویوک دوداقلرنده کورمیورمیسک؟ سلطان
 ۲۰ عثمانک معظم، مبارک بیاض صقالی، بیاض باشنک کولکه سی آتنده، باق،
 هپ اوتنه کیلرده طویلانتش: آتشین و قدرتلی یاوزی؛ داغیلان اولکه یی
 عقلی باشی، قابلیتلی اللری، صنعتکار روحیله طویلا یوب تکرار یارادان
 برنجی سلطان محمدک ظریف کولکه سنی؛ طوبراقلری و عصرلری پارچالایان
 فاتحک جهانگیر قلبنک بویوک آتنده آتشرله یاندیغنی؛ مشفق، فقط استقبالی

کورن و تماماً سونديکي وقت بنی یکیدن یاقق ایچین جاننی یاقوب شهید اولان اوچنجی سلیمک سوکیلی و سون کوزلرینی کورمیورمیسک؟ بو شاهانه قافله نك باشنده کیلر بو کون قعلجملرینی اوفله دیککز صوغوق قعرمده عالمی ایصیدان بر آتش یاقدیلدی. اوته کیلردن بعضیلرینک نفسی بنی سوزکن احیا ایتمک ایچین صوصدیلدی. اولنرک هپسی بو کون اطرافکرده. باقیکز: میدانلر، اولر، سرایلر و معبدلرکی چوجوقلرک اوفله یین ایصیدان و ایصینان نفسلری، مسعود قلبلری آرقه سنده بو کون دولاشیورلر بن ایشته بو کون اولنک ایچین یانیورم.

حیاتمک اک سوکیلی معناسی و مقصدی اولان بو آتش قارشیسنده بر تک ۱۰ کوچوک قادین قلبنک دکل یوز بیکلرجه قلبک آقیدایله جکی بر فیض حیاتک، بر جان و دویغو دکیزینک جوشدیغنی دویدم. بیلمه یورم بلکه دماغمی، حسلریمی، بئلکمی قوزان، اوزن بیک یبانجی عناصر واردی. فقط بونلرک اورتیه سنده بوتون اوتیه کی قدرتلره حاکم بر تورک قانی اولانجه قابلیت حیاتی، جوشقونلغی ایله دامارلرمده یانیوردی. اجدادیم، حیاتم، ۱۵ هر دقیقه شهبه سز بو قانک چاغیردیغی، بو قانک اسیر اولدیغی بو اوجاق ایچین بنی حاضرلامشدی. فقط بن نه یامشدم؟ بو اوجاغک اوکنده چکیلن شاهانه قلنجلر، بو اوجاغک اوکنه آیلان معظم قطعهلر، بو اشیکه اولنلرک، بو اشیکه دماغی، قلبی، قانی بوتون حیاتک زنکینلکنی دوکنلرک یاننده بن نه ایدم؟ هیچ!

۲۰ او وقت باشم اشیکه گده بر آز ده اکیلدی؛ بوتون چوجوقلرک، حتی اک وفاسز و دکرسلری ایچین بیله یانان آتشکه روحم تقدیمه سنی ویردی: «— سکا قلبمک کتیردیکی ارمغان بر نفس و برده حیاتنده هر شیدن یوکسک، حتی مقدساتدن یوکسک اولان عشقی در، سوکیلی اوجاغم! جوجقلریمه طاشیدیغم عشق، تکرریمه اکیلن ایمان، بوتون حیاتم حاکم

نەۋزىلر، بۇنىلر كە ھېچ بىرى سىنىڭ ئالدىڭلارنىڭ ئالدىڭلارنىڭ سۈيى و تەبىئەت قىلدىڭلار .
 ھىيائىڭلار، دىنىڭلار، قىلىڭلار نەسى وارسىڭلار ئالدىڭلار كۆزىڭلار نىڭلار
 كىلن نۇرلە ئايدىنلا ئىشلىدىڭلار . سىنىڭلار سىيە و سوغۇق بىر قوغۇق ئالدىڭلار ۋەقە
 ھەر شىدە كىچىڭلار، ھەر شىدە روھىڭلار بىر تىرىڭلار بوش بىراقان بىر ياولانلىق
 ۋەقە . سىنىڭلار ياتىڭلار باشلاڭلار ھىيائىڭلار نىڭلار و مەنىسىڭلار كىلدى . كۆچۈڭلار و
 كۆر روھىڭلار، بىر كۆن تىرىڭلار دە ئالانچە قىلدىڭلار و عىزلىڭلار ئالدىڭلار
 ئالدىڭلار ئالدىڭلار ئالدىڭلار بىر مەنىدە ئالدىڭلار . بىلىۋىڭلار كە سىنىڭلار
 بۇ كۆن ئالدىڭلار ياندىڭلار قىلدىڭلار ئالدىڭلار بىر و بىلىڭلار بىر ئالدىڭلار
 ئالدىڭلار ۋەقە يانە بىلەڭلار كىلدىڭلار . قىلدىڭلار جىلدىڭلار ئالدىڭلار سىنىڭلار
 ۱۰. ئالدىڭلار، سادە جە سىنىڭلار ۋەقە بىر ئالدىڭلار ئالدىڭلار كىلدىڭلار قىلدىڭلار
 قىلدىڭلار سىنىڭلار بىر قىلدىڭلار ئالدىڭلار . بىر بىلەڭلار دىڭلار، تۈرك ئالدىڭلار
 بىلدىڭلار كۆرلەيۈپ يانان بىر ئالدىڭلار ھىيائىڭلار و سىنىڭلار ئالدىڭلار نەپەس
 مەمۇر، ۋەقەلەر و مەنەلەر ئالدىڭلار جىلدىڭلار بىر ئالدىڭلار ئالدىڭلار مەنەلەر
 دۇمىڭلار .

۱۰. بۇ كۆن قىلدىڭلار سىنىڭلار ئالدىڭلار ئالدىڭلار ۋەقە بىر ئالدىڭلار، ئالدىڭلار
 سىنىڭلار ئالدىڭلار، بۇ ئالدىڭلار مەنەلەر ئالدىڭلار ئالدىڭلار ئالدىڭلار
 كۆزىڭلار راحىلە قىلدىڭلار، ئالدىڭلار دۇلۇ و سىنىڭلار يانە ئالدىڭلار ئالدىڭلار . سىنىڭلار
 جىلدىڭلار و ئالدىڭلار ئالدىڭلار، عىزلىڭلار ئالدىڭلار بىر قىلدىڭلار قىلدىڭلار
 كىلدىڭلار . ئالدىڭلار ئالدىڭلار سىنىڭلار ئالدىڭلار، ئالدىڭلار ! ئالدىڭلار قىلدىڭلار
 ۲۰. ئالدىڭلار كىلدىڭلار ئالدىڭلار بىر بىلدىڭلار، كۆزىڭلار سىنىڭلار كۆزىڭلار ئالدىڭلار
 سىنىڭلار دۇلۇلەر ئالدىڭلار سىنىڭلار ئالدىڭلار ئالدىڭلار ئالدىڭلار ئالدىڭلار
 ئالدىڭلار ئالدىڭلار !

نریمانجغم، سکا بر آیدر یازمادم دیه شکایت ایدیورسک. اولاً، حیاتمده هیچ بر دکیشکلک یوقدی. بازار ایرتسی، پنجشنبه درس، متباقی کونلر، چالیشمق: ناظم صوگ زمانلرده کی عصیتنده ثابت؛ بو ظاهرأ هر وقتکی کبی، فقط داخلأ دکشمش ناظمک حیاتمده بر تحول یاپه جغنی حس ایدیوردم.

اوده اولدی. پنجشنبه اقشامی درسدن صوکره بردن بره دیدی که:

— خندان خانم، بن سزکله اولنمک ایسته یورم. بونی اولاً جمال بکه سویله مک لازمدی. فقط سزه سویلمکده بر مقصد مخصوص وار. بو اولنمک هر اولنمک کبی اولمایه جق. شرائطی بلکه هر کنج قیزک ایسته یه جکی ۱۰ کبی دکل. اونک ایچین سزک فکریکزی آلمدن پدرکزه مراجعت ایتمه یورم.

بنده بو آرزو اوزون بر زماندن بری واردر. اولاً، مسلکسز و پاره سز بر ادم اولدیغمدن حیاتمده بر ارقداش ایسته مکده کندمده بر حق کورمیورم. فقط سزی تدقیق ایتم، کوردم که سز مسلکه، پاریه دکل حیاته، افکاره، بویوک مقصدلره ارقداش اولاجق قیزلردنسکز. اونک ایچون سزه بو آقشام سویله مکده ۱۵ جسارت ایدیورم. خایر دیرسه کز ینه بن اسکی ساکت معلمکز اولاجغم.

ییلیورسکز یا، بن بر سوسیالیست، بر اختلاجی، بن حیاتی معین اولمایان بر شیئم: حتی یارین بر بومبا آتمه، او بر کون توقیف ایدلمه احتمالی دائماً موجود. بن سزه بونی سویلرکن یالکز بنم بو حیاتمده سیرجی قالاجقسکز دیه ده سویله میورم. مملکتده بلکه بر کون بویوک شیلر اولاجق، بلکه ۲۰ بو بویوک شیلری بز یاپه جغز. بلکه آتش، قان، دومان و اولوم، پک چوق اولوم. سز، سزده بو آتش، قان، دومان و اولوم یاپانلردن اولورمیسکز؟

بن ناظمک کوزلرنده آتشی و قانی بر رؤیا ایله بلکه محال بلکه ده بر آز

وحشی کورون بو شیلری دیکلرکن آلت اوست اولیوردم. فقط نری، دقت ایدیورمیسک، نری؟ بکا تکلیف ایتدیکی بو ازدواجده اکسیک بر شی واردی: بنی مقصدیله اولندیریوردی، بنی کندیله دکل! نه بر کله رقت نه بر نظر شفقت! حتی بعض زمانلر بکا باقارکن کوزلرنده پیدا اولان اسمنز کوزل شی بیله یوقدی. بنی کورمیور کبی ایدی. الی ماضیه دایانمش، یوزی صارامش، کوزلرنده انسانی دیه‌میه‌جکم بر کوزللك اوزاقلردن بر سس، بلکه بر اشارت، بر دعوت بکلیر کبی ایدی.

— بن سزه دایما سویله‌دم، ناظم بک. بن مقصدیکزی بویوک بولورم. فقط مقصده کیده‌جکیز یولی بکنمیورم. آتش، قان، قورشون، خایر، خایر. بنی آتش، قان و اولوم یاپانلردن اولغه راضی ایده‌مزسکز.

— بو آتشلر، قانلر بوتون بر قومی دیری دیری کومنلره قارشی اولورسه؟ — پکی، فرض ایده‌لم که مقصدیکزه بنی اشتراک ایتدیردیکز. فقط بو مقصده اشتراکله حیاتکزه اشتراک هیچ لازم دکل. بر آقداش، بر قردهش فقط زوجه‌کز؛ خایر!

۱۵ — ناظمک کوزنده‌کی خولیلار اوچدی، صارادی. شیمدی حیرت و حدت واردی.

— سز بنی سورسکز ظن ایدیوردم، خندان خانم، دیدی.

— اوده آیری بر مسئله ناظم بک. فقط بو ازدواجده سون یالکز بن دکل، سزده اولمالیسکز.

۲۰ — ناظم ده‌ها حیرتکار:

— بنمی سزی سومیورم، ها، خندان؟ خندان، مقصدن صوکرا دنیاده اک بویوک بولدیغم، اک چوق باغلانیدیغم سزسکز. کورمیورمیسکزکه شیمدی‌یه قدر طانیدیغم قادینلرک هیچ برینه بویله بر تکلیف ایده‌جک قدر اونلری بویوک بولادم؟

— لکن ناظم بک، کوریورسکزی، دائماً مقصد، مقصد!

— آی عجا سزده اوتہ کی قادیئر کی میسکر؟

بن اوکا حسلیرمی آکلانہ میہ جغمی حس ایتدم، صوصدم. فقط قلبمدہ
بر شی یقلمشدی. بو، بکله دیکم عشقن او قدر اوزاق، او قدر سرت
و مدہش چہرہ لی بر شی کہ.

— خندان، نیچون صوصیورسکر؟ شیمدی بہ قدر بر خیال، بر نظریہ
اولان مقصدی یکانہ جانلاندرہ جق سز نیچون صوصیورسکر، ہا؟ ییلیکرکہ
روحمی غلیانلری، فورانلری ایلہ خراب ایدن بو بویوک شیلر؛ اگر سز
خایر دیرسہ کز، صولاجقلر، آکلادیکرزی؟ حیاتلرینی غائب ایدہ جکلر.
۱۰ سزی کوردی کم کوندن بری، خیالی حقیقت یاپان جاذب و یشایان
شخصیتکرلہ مشبوع اولدیغم کوندن بری نہ معظم شیلر دوشوندم! کوچوک
الکر المدہ، یوز یوزہ کلکدن قورقایہ جغم. نہ مخوف مانعہ لہ مخیلہم کولدی
دوردی: اوت دیسکر، اوت دیسکر. ہم دیہ جکسکر! چونکہ سزی،
بو پارلاق و نہایتسز افکارکرلہ بن یاراتمش قدر بنمسہ دم.

۱۵ — دوریکز، ناظم بک. بنی سہویلہ جککزی و بوکا بکرز شیلرہ
بنی اشتراک ایتدیرمک ایستہ جککزی دوشونمشم. فقط، بونی دکل. رجا
ایدرم بنی بر آی کندی حالہ براقیکر. بو قدر مهم بر شیتی درعہدہ ایتہ مدن
آزجق دوشونہیم، اولمازی؟

— بکا امید و امنیت ویریورسکر. ییلیورم کہ بر آی یالکر قالدقن
۲۰ صوکرا اوت دیہ جکسکر، مقصدک قیزی اولاجقسکر. شیمدی بہ قدر
سوروکلہ بن بو مقدس شی سزک کوزلریکرزہ یانان مقدس آشلہ ایصنہ جق،
یاشایہ جق؛ پکی خندان.

— بکا آدیو دیہ سنی اونوتدیکز، ناظم بک.

— آدیو دکل، اورووار خندان، علوی خندان؛ الکرزی ویریکر.

ایشته، نریمانجهم، بویوک مائی کوزلری بدن زیاده مقصدینه معطوف،
 چیقدی، کیتدی. شیمدی ایچنده بویوک، فقط انسانلغی اکسیک بر شی وار!
 ناظمک خولیا سنی تقدیس ایدیورم؛ یالکز بو خولیا روحک بر طرفنی، پک
 درین وواسع بر طرفنی چییلاق براقیور. نریمان، نریمان، نه اولور کیتیم
 ۵ دیه ایدی؛ نه اولور، بر از، نه بیلهیم نظریله روحی ایصیده ایدی، اللری
 اللری مقصدینی یاشاده حق برر ماکنه دکل، خندانک زوالی، عاجز
 قادین اللری دیه اللری ایچنده طوته ایدی؛ بر آز، بر آز، هیچ اولمازسه
 بنی بنم ایچین سودیکنی سویلهیه ایدی! ناظمک بو عشقی او قدر اوزاق
 بر خرافات قهرماننک، بر ژویترک، وظیفه شناس بر روما ایمراطوری هیکلنک
 ۱۰ عشقنه بکزر بر شی! آه ناصل بو عشقده اکسیک اولان بر شيله اوشویور
 و بوزولیورم! بردن بره اختیارلامش کجیم نریمان!

❦ ده کیزک خاطراندن ❦

بوغاز ایچنده او کهنه یالینک چورومش تملرینه هجوم ایدمک اولویور،
 اولویوردم. بوراده طانیدیغم بر کنج قادین واردی که ینه اوئی چاغیریوردم.
 ۱۵ بن اونک اک اسکی آشناسی ایدم. چونکه او، قوملرم اوزرنده بویودی.
 بیاض سینه مده سودی. پنجره سنه قدر کویورمن دالغه لرمه روحنک سعادت
 دالغه لرینی تودیع ایتدی. قارالنق صولرمه کوزیا شلرینی قاریشیدردی. او سنه
 کندیمی اوکا هر زمان یقین بولیوردم. یاواش یاواش اوئی کندیمه دها
 زیاده جذب ایدیوردم. هر کیجه قفسی قالدیراق بکا اوزون اوزون باقار-
 ۲۰ کن اعماقه دوغرو کلن روحیله برابر وجودی ده صولرمک درین در-
 آغوشنک سرین تحسریله یانیوردی. آرتق هر کیجه اوئی پنجره سنک آلتنده
 بکلرکن بیلیوردم که درینکلرمه دالان متحسر کوزلریله اوزون بیاض

وجودی ده بنم اولاجقدی. اونی بر زمان بیاض و یوکسک دالغالرمک یوموشاق سرینلکنده تا اوزاقلره کوتوره جکدم. و دنیایه صیغیان روحنک نهایتسز قوراقلغنی، آتشی اوجسز بنلکمک تمیز روزکارلی، نهایتسز دالغهلرمک صوئوق بوسهلرله سوندوره جکدم. و اک نهایت قلبمک اک مائی بر یرنده اینجی، صدف پنجرهلره ضیا و رنگی کولکه لندیرلش بر سرایه کوتوره جکدم. اوراده، ایچنده اک دلنشین، اک خولیا پرور چیچکلر صاقلانان اینجیلی بر ده کیز «سهر» ینه کومه جکدم. اونک سوکیلی وجودی اوزرنده بن ابدیا جوشار، آقارکن او، اوراده ساکت، ساکت اویویاجقدی. بن هر کیجه اوکا بونلری و دها نه لری سویلرکن او، بنی دیکلر، دیکلر، صوکره جاذبه مدن ۱۰ قورقش کی قفسی تیره یه رک ایندیرردی. فقط نه ضرری واردی. بن اونی دائماً چاغیریوردیم. بر کره چاغیردیغم، بر کره چاغیریلدیغنی طویان مطلق بر کون کلیر یوموشاق، صوئوق کوکسمه کومولور.

بر آقشام صولرم سیاه، دارغین، هر وقتدن دها سریع، دها آزعین آقوب کیدیوردی. و هر دفعه سنده اونک پنجره سی آلتنده اونی چاغیرمقدن ۱۵ فارغ اولیورلردی. او کیجه او، آرقه سنده یالکز اوزون، بیاض بر کوملک اولدیغنی حالدله پنجره سنی قالدیردی. نارین، بیاض قوللرینی، چیپلاق او- موزلرینی هر وقتدن زیاده بکا اوزاتیوردی. سیاه، صوئوق صولرم کوکسینی، آگسه سنی یالایارق تا داغینیق صاچلرینه قدر هجوم ایدرکن او، هر آن دها نمون، دها مجلوب، وجودینی بکا اوزاتیوردی. هر کیجه نك کوز ۲۰ یاشلرینه بدل بو کیجه قهقههلر واردی. فقط بو قهقههلرده کی آجیلاق بوتون بنم وجودمده کی طولزدن دها آجی ایدی. بکا دیدی که:

— نهایت مطلق بنی ایستیورسک، دکلی، اسکی دوستم؟ بنده نه قدر زماندر سکا کله مک ایچین کندیمله مجادله ایدیوردیم. هیچ سومدیکم سیاه طور اقلره اینه جکم کونی بکلیه ییله جک قدر کندیمده متانت،

صبر امید ایدیوردم. بیلیرمیسک، قاچ سنه در تاریخه بر سنه ده علاوه
 ایتدی کمز کوئی نصل سوهردم؟ بو سنه لر برر برر ماضی یه کچدکجه
 اوموزمه ییغیلان حیات یوکنی آتاجغم زمانه بر آز ده یاقلاشدیغمی تخیل
 ایدیوردم. ظن ایتمه که هر سنه حیات یوکم آزالیوردی. او بالعکس
 هر سنه ده آغیرلاشیوردی. فانلرک فانی عد ایتدیکی اوچان مسرتلر،
 کچن ضربه لر، آقیتیلان یاشلر، بونلر روحزده نه قدر یر طوتیور، ای
 کهنه ده کیز. التیام بولان یرلر قاتیللاشیور. آقان یاشلر قاپانماز ایزلر
 راقیور. مسرتلر روحک اک مترنم تللرنده دائماً کولیور. کدرلر روحک اک
 کنیش ساحه سنده ابدیاً عکس صدا یاپان بر ییلدیریم سرعتیله دولاشیور.
 ۱۰. هیچ بر آن، هیچ بر حس غائب اولیور. میلیونلرجه سنی یوتوبده بللی
 ییله ایتمدیکک بو کوچک انسان دینیلن مخلوقلر یوقی؟ ای ییلکه، ای
 دکیز، اونلرک اک کوچوکنک روحنده قاباران حیات دالغهلری سنک
 نهایتسز درینلکلرکده اولسه طاشاردک!

بو کون بنده روحک مظلوم دالغهلرینی سنککیلره مزج ایتمه کلدیم،
 ۱۵. سویله، سویله ده بنی اقتناع ایت، بنی کندیکه آل. قاچ سنه وارکه بو
 حیات دالغهلرینی مرحمت، حدت، کوز یاشی، قهقهه یه قلب ایده رک
 اطرافه آقیتوب کیدیورم؛ فقط دائماً بو غدار حیات بوتون استعداد یأس
 و مسرتی ایله روحه دولیور؛ روحندن طاشیور. آنلر، کونلر، آیلر اوچوب
 کیتدکجه بنده حیات یوکنی یوقلغه فیرا تاجق زمانک تقریبیله سرخوش
 ۲۰. اولیورم. بعضاً اون سنه لک حیاتی یاریم ساعتده اسراف ایدیورم. بعضاً ده
 آیلرجه یاشامغی اونوتارق سورونیورم. فقط الملر، عذابلرله دویمش، یأس
 و یالانلرله طاشمش اختیار روحه رغماً کنج بر وجودم وار. اونک ایچین
 طور اقلره اینه جکم کوئی بکله مک اوزون، فضله اوزون کله جکدر.
 اولوما ییکز، سوکیلی صولر: بلکه سره بو آقشام کله جکم. چونکه آرتق

يتيشير . كندى روحلرېنى ديدىكلەين ، طيرناقلايان ، ايصيران بو يالانجى
 انسانلرك اوكمە قوردقلىرى طوزاقلرلە حيات يولندە آياقلرلك پارچالانماسى
 يتيشيورمش كېيىنە اونلر اك معظم و علوى دويغولرندن اك سفيلرېنە
 قدر بىي معكس ايدىيورلر . بو قدر شدتلە منفرد ، فقط اطرافندەكى بوتون
 سفالترە قارشى مەھز اولان بىلكم شىمدى بلكە اون ، بلكە يكرمى
 سنەلك حيات يوكنى فيرلاتوب آتمق ايتيور .

سن بر دقيقەدە بىي ابدىاً اويوتاجغىكى سويليورسك ، اويلەمى ؟ طور ،
 بلكە ، شىمدى كليورم .

ياضلى قادىن بر قاچ دقيقە غائب اولدى . صوكرە كلدى ، اكيلدى ؛
 ۱۰ قورقاق بر فيصىلتى ايلە صوك آرزوسى بكا توديع ايتدى . ديدىكە :

— ييليرميسك بن سكا كليركن ايكنجى « بن » لكى بورادە
 براقيورم . انسانلرك حسلىرېنە برر وارث اولدقچە عدم يوقدر . بن كيدركن
 آجىلرې اوكا براقارق كيدييورم ، بكا ايتديكك لطفكارلغى اوكدە ايدر-
 ميسك ؟ اوفىدە چاغىرېر ، بىم ديكەن قوللرمك آرسنە كىتيرىرمىسك ؟

۱۵ شىمدى بو قادىن درىنلكلرمە اويويور . فقط اسكى يالينك پنجرەسندن
 قومرال بر چوجوق هر آقشام بكا اكيلەرك :

— آنە ، آنە !

دييور . ييليورمكە چوق كچمەدن اودە بكا كلەجكدىر . چونكە
 بر كرە چاغىردىغم ، بركرە چاغىرىلدىغى طويان مطلق بر كون كلير صوئوق ،

۲۰ يوموشاق كوكسمە كومولور .

— محمد أمين —

محمد أمين بر بالقجى نڭ اوغلىدر. رسومات مأمورلغىندە، والىلىكدە و بر مدت بحريه نظارتى مستشارلغىندە بولمىشدر. أمين بك معاصر تورك ادبياتىندە بوگون ياشايان مىلى ادبيات جريانىنڭ مىثللى در: اوڭا قدر گلەن دورلارە ادبيات تورك خلقىنە يالڭۇر شەكل و لسان اعتباريلە دگل، معنجدە يابانجى قالدى؛ تورك ادبىلىرى خلقڭ حىسات و روحىنە خطاب ايدىن اثرلر وجودە گىتىرمىدىلر و بر خلق ادبياتى تەشكىل ايدەمدى. مع مافىە صوڭ سەلرە توركىلىكدە هر جەتجە طوغان انتباه ادبيات ساحەسەندە تائىرسز قالە. مازدى، ايشە امين بك اسكى عرب و عجم شەكل و لسان قىدلرینی قيرارق، بك چوق معاصرلرينڭ گىتديگى استقامتەن انحراف ايدرك بر مىلى ادبيات، بر خلق ادبياتى ياراتمە عزم ايتدى و بو يولە اڭ مەم خطوہى آندى. اثرلى: «تورجە شەرلر»، «تورك سازى»، «أى تورك اويان»، «اردونڭ دستانى»، «طاڭ سىلىرى»، «دجلە اوڭندە» [تارىخ تولدى: ۱۸۶۹]

— ايلك يارا —

گولويوردى: ماوى گوگە، بولولطرە، گوللرە؛
گولويوردى: منارەيە، كىلىسەيە، هر يرە؛
گولويوردى: آقان صويە، اوچان قوشە، چىچگە؛
گولويوردى: يانغىنلرە، خنچرلرە، هر شينە.

هكىم گلىدى، اوڭا داخى گل دوداقلر آچىلدى؛
طومبول اللر اوزاناراق: «خىخ خىخ» دىە آتيلدى؛
چوق گىچمەدى، او ايچنە يايىلدى بر يايغارا؛
مىنى مىنى بر بازودن قان طاملاندى بر يارا.

شىمدى هركىم كندىسىنى قوجاقلامق اىسترسە،
اڭ سودىگى اويونجاغى گوسترەك: «گل» دىرسە
آرتىق اوبىلە آتيايمور، اللريلە ايتيور:

سوڭرا او گل دوداغنى قويور اراق آغلايور؛
ننه سنڭ قوجاغنده كنديسنى صاقلايور؛
و باشنى قالدير اراق: «آننه، دده ياپ!» دييور.

سن فرياده باشلاينجه

اى تورك ايلي، سنڭ آدڭ بو دنياده اڭ خوش سسدر؛
سنڭ فكرڭ عقله گلن هر معنادن مقدسدر؛
سنڭ طويغوك يوره كلرڭ اڭ مبارك سوداسيدر؛
سنڭ دردڭ يينلرڭ اڭ آتшли حماسيدر.

سن فرياده باشلاينجه: طمع؛ غرض هپسى صوصار؛
محبترلر سنڭ عزيز حقوقكه ير حاضرلار؛
ياناقلره آجى وداع گوز ياشلىر آغو دوكر؛
بشيكلره، معبدلره هر بوجاغه ياسلر چوكر.

بو ساعتده عالم، جاهل، معصوم، جاني بوتون ملت:
نطقلرله، شعرلرله، دعاالرله، بايراكلرله،
آلتونلرله، ده ميرلرله، يومروقلرله، طيرناقلرله..

سنڭ اصيل حياتكه قهرمانجه خدمت ايدر؛
و هر اوغلڭ جان ويرر كن: «ألوم گوزل طالعدر!...» دير؛
بندن سنڭ هر فداكار اولادكه يوز بيك حرمت!...

چيفتجيك

— آلتون، آلتون ...

— خايير قارداش، سن بو فكري دگيشدير؛

آلتون دورى چوقدن گچدى، شيمدى دهمير دوريدر ..

ديوانه در او تنبل كه، دهميرلره خور باقار؛

اوندن سوگرا گيجه، گوندوز آلتون ديه صايقلار.

۵

شو گوردوگك حقيير شيلر: توخوم، اوگوز، بل، اوراق ..

سنگ اصل اوگمقلنگ بونلر ايله اولاجق؛

بونلر صاچمش، بونلر صاچار، هر اوجاغه بركت؛

سن بونلري شو دنياده هر شيدن چوق تقديس ايت.

۱۰

اگر برى الكدهكى صاپانكى ايستره،

«آغيرنجه ايسته آلتون! اوني براق، آت! ...» ديرسه ..

بوگا اصلا طمع ايمه، ال اوزاتما صاقين سن.

چيفتجى اولق بويوك شيدر، اكين يوردي شنه تير؛

صاپان عزيز بر آلتدر، آلين ترى بر نو قدر؛

سن بو نوقى بولامازسك، باشقا يولده گيديشدن! ...

۱۵

كيرييجى قيز

— أفنديلر، كييريت كييريت .. اوچ قوطوسى اون پارا! ...

مرحمتلى بك أفندي! آنهم خسته، اتمكسر؛

آلك بوني، قوزوم بكا اون پاراجق ويرك سز. —

۲۰

ياوروجغاڭ او لپىستە، گور ساچلىرى طاغىنىق؛
گوزلارنىڭ آلتى چوروك، يوزى كىرلى و يانىق؛
اوستى اُسكى، آياغىدە قوجا بر چىفت قوندورا.

شو طالسىز قىزىغىزدە بر لقمە اتمك اىچون
سوقاق سوقاق: «كىيرىت» دىيە طولاشيور بوتون گون؛
نىجە چىركىن، فرنگىلى يوزلرە:
«بىم گوزەل بىگم» دىيور، بلكە گوندى يوز كرە.

— قىزم، سىڭ باباڭ كىمدر؟ سىڭ اوك نرەدە؟
باق، قرق پارا وىرەجىگم، سوردوغى سويلەدە.
باباڭ يوقى، يىلەزمىسك، اوفى سن؟
— بىم بابام يوقدر، اوت، يىلەيورم اوفى بىن! ...

بىچارە قىز هر بر ىردە غىرىيدىر؛
هر كس اوفى: «پىچ» دىيەرك اينجىتىر؛
اونڭ ضعىف وجودىنىڭ اوستىنە
بر كىمسەجك قاناد گروب طورمىيور؛
اونڭ اىچون هىچ بر يورەك اورمىيور؛
بو گونەدك بىلەمش كە بابا نە؟ ...

معصوبجى آلقاق گورمك .. بو نەدن؟
بو چوجوقدە آناسىدن طوغاركن
مىنى مىنى بر قانادسىز قوش گى
يارادلىق قانوننە باش اگمش؛

اويله ايسه صوچسز يره اينجينيش
زاوالينك نيچون اولسون نصيبى؟ ...

چاليشيور .. چاليشمايىن ، نه ياپسايىن ؟
چاليشمقدن باشقا يول يوق كه صاپسايىن .
كنديسيچون چابالايان كيمي وار ؟
كيمي وار كه بر اتمكى : « آل يه ! ... » دير ؛
بر شى ويرن اوندن ده بر شى ايستر ..
آه يوقسوللق ، آه باباسز چوچوقلر ! ...

تورك يوردى

۱۰ كوى ، يالچين قايلرينك تپه لرى ماوى بوزلر پاريلداتان ، كه نيش ياما-
جلرينك اوزرلى قالين قار كوتوك ليله طولو اولان طاغك ديبنده ايدى .
اوكه سنى آلان فيرطينا اولرك چاتيلرينى قارا يل ايله صارصميوردى . پنجره
كه پنكلرينى قار صاوروتوليله دووميوردى . كويك چوچوقلرى بر برلرينه
قار طوپى آتيورلردى . يالكز كسكين ، صوئوق بر روزكار اولرك باجالرينى
۱۵ كوره ين قادينلرك ، قاپيلرك يوللرينى آچان اركلرك يوزلرينى و آللرينى
ايسيريوردى .

ياتسى اذانه طوغرى ايدى كه مختارك اونده بريسى اختيار ، ايكيلى
اورته ياشلى اوچ كويلو اوجاغك قارشيسنه اوطورمشلردى . بوكونكى
فيرطينانك زيانلرينى قونوشويورلردى . بونلرك بريسى چيغك آلتنده قالان
۲۰ كرواندن بر جان قورتولامادىغى ايچون قايعولانيوردى . اوبرى اورمانه اودينه
كيدن قوموشسى ايچون مراق ايدييوردى . اختيارى ده چيغلرى آچمق اوزره

كوندردىكى اوغلى ايله طورونى ايچون: «عجبا آچەيلىدىلمى؟» دىيوردى.
 آرادن يارىم ساعت قدر كچدى. طيشارىدن يابانچى سسلر كلكە باشلادى،
 بر آز صوگرا قابى ايتىلدى. ايچرى يە برى بىلدىك، ايكىسى غريب اوچ
 كشى كىردىلر. بىلدىك بر وورغون آراباجىسى ايدى. اوتەكىلرە برى ارىك،
 برى قادىن ايكى خرىستان يولچى ايدىلر. كويلولر بو يولچىلرە بر كوستردىلر.
 فرطينايە زەدە طوتولدىقلىرىنى صوردىلر. آراباجى دكرىمىك اوست يانندە تىپى يە
 ياقالاندقلىرىنى، مختارىك اوغلى ايله طورونىك كىندىلرىنى قورتاردقلىرىنى،
 آكلاتدى؛ و فرطينا يىتىنجە يە قدر دكرىمىدە بارىندىقلىرىنى سويلەدى. بو سوزلرە
 قارشى اورادە بولغان اختيار كويلىنىك كوزلرەندە سەوينىچ نورلى پارىلدادى.
 ۱۰ و بر دىنىچ دلى قانلى كې آياغە قالقاراق طيشارى چىقدى. بر آز صوگرە
 ائندە ايسلرى تون بر چىرا ايله ككلى، يولچىلرە: «بويورك!» دىيەرك
 اوكلرىنە دوشدى. و بوللرى اجدادىندن قالما قونوق اوداسنە كوتوردى.
 اودا آلچاق طاوانلى، اسكى كىلىمىلرلە دوشەلى بر ىردى. آق صىوالرى
 صاراران ديوارلرەندە توركجە، ارمنىجە، رومجە، عجمجە بر چوق يازىلر ياز-
 ۱۵ لمشدى، يازىلر شمدى يە قدر بورادە قونوقلارن يولچىلارى آدلرلە، كىجەلرلە
 كوسترمكەدە ايدى. بو ديوارلر اويلە طاشدن، كرپىچدن ياپىماش دكل اوغوز
 نىلىنىك بش بىك يىللق خوينى، تورەسنى كوسترن بر دىكىلى طاش كې
 ايدى. پك چوق اللر سورونەرك قاراران اوجاغە ىرى چام كوتوكلىرى
 يىغەمشدى؛ كوتوكلر بو كىجەدە بو غرىبلرى اىصتمق ايچون آلەولرىنى
 ۲۰ صاچمقەدە ايدى. بو اوجاق تورانىك او پارلاق آتشنى، تورىك او بويورك
 يوركىنىك آلەوينى پارلاتيوردى كە بو آتش و آلەو ياققندن زىادە اىصتير
 و ايشىق وىرر؛ آنجق بو يولچىلر بويلە دوشونمىورلردى. ايكىسىدە قورقو
 و قوروتتو ايچندە ايدىلر. قادىن قوجاسنە دىيوردى كە: «اويوما؛ تورىك
 كويندە اولدىغىكى اونوما؛ اكر آراباجى سنىك بانقەدە بولوندىغىكى سويلەمشە،

اگر چانطامك ايچنده الماس اولديغنى سز مشلرسه بو قوردلر بو كيجه نى.
 قويون كى بوغارلر؛ لشلمزى قارلرک ايچنه كومرلر. و هر كس ده صايركه
 بز فيرطيناده بوغولمشز. « بو صيراده آياق سسلرى طويولدى. قاني وورولدى.
 ارکك ياصديغك اوزرينه قوياراق حاضرلامش اولديغى آلتى پاتلاريني قايدى.
 ۵ يرنين فيرلادى. پارماغى طابانچانك ته تيكنده اولديغى حالده: « كيمدر
 او؟ » ديه حايقيردى. طيشايردين بر سس، بونلرى اولومدن قورتاران مختارک
 اوغيله طورونك سسلرى بو حايقيريشه ياواشچاقق شويله جواب ويردى:
 « يك كتيردك! ... »

— اى يولچيلر، اوت سزك بو كيجه قونوق اولديغكز بو قولوبه سفيلدر؛
 ۱۰ بوراسى طوراق قنديليله، ايسلى ديركلريله بلكه سزه بر حيوان آخورى
 كى كلير. يارين سوقاغندن كچركن كوره جككز كوى ده ويراندر. بوراسى
 دخى مناره سز مسجديله، ييقيق ديوارلريله بلكه سزه قوندوز ييوارلرينك
 بر ييغيني كى كورونور. اوت بوراده نه سزى سلاحييله قوروياجق بر ژاندارمه،
 نه قانلرک ايزلرينى آرياجق بر حكومت و نه ده حيدودلرى عدالتك پنچه سنه
 ۱۵ ويره جك بر حاكم .. هيچ بر شى يوقدر. بو كويك چاتيلرينه يالكز
 قارا قوشلرک قانادلرى كولكه سالار، بو اوچوروملرک اوزرنين يالكز آجى
 شمال روزكارلرى اسر. آنجق سز بو كويدن كندى عبادتخانه كز قدر امين
 اولاييليرسكز. بو كوى او توركلرک يوردى دركه بونك چاتيلرينك آلتلرنده
 طوغوب بويونلر بوغارلر كى قوتلى اولدقلى قادار جيلانلر كى ده معصو-
 ۲۰ مدرلر، بونك اوجاقلرينك اوكلرنده اوكت آلانلر اوز قارداشلىرى ايچون
 محبتلى اولدقلى كى يدى قات بابانچيلر ايچون ده مرحمتلى درلر. بيلكز
 كه توركلرک آچقلقلر كي رمه ين يوركلى خياتلكلر دوشومنه ين قافالرنين دها
 ضعيف دكلدر.

كنديلرينك بيلدكلرى آز شيلر ايسه ده طويدقلى اك اى شيلدر:

طوغرولق و اييلىك !.. آتا يوردى: توركلر ايچون اك مقدس بر يردر. توركلره
 كوره تگري اوينه كير بولاشد يرمق ناصل بويوك بر كناه ايسه آتا يوردينه
 كوتو بر آد بر اقق ده اويله جه بويوك بر صوچدر. آريلر قوقولو بال
 به تكلريني يتيشد يرمك ايچون آتون قانادريله قووانلرينه ناصل يايلا چيچكلريني
 طاشيرلسا، توركلرده ايشته اويله جه درت بوجاغه طاغيلاراق يوردلرينه
 حلال قازانچلريني كتيرلر. توركلر بلكه بر آز سرتدرلر، آتچق اونلرك
 ديكنلري كنديلرينه طوقونان طيرناقلر ايچوندر. بر اويغور تورك هيچ بر
 وقت آلنك تريله يوغوردىغى اتمكنه قان بولاشد يرماز. تته كيم ايشته
 شو كويك مزارلغنه هيچ بر غريب يكيته قانلى جنازه سى كوموله مشدر.
 ۱۰ اكر سز وطنكزه كيديورساگز او اسكى كليسالري، او يگى مکتبلري
 الكتريق پيريلتيلري ايچنده ييليردايان مملكتلركزه توركلردن ياشامق
 حقنك اسيزكنديكنى، مساهانلرك قانلرينك مباح صايلديغنى كورديكز
 زمان سز شو قاراللق، شو ييلكيسز توركيه يي خاطرلايكز. او زنكين
 شهرلركزه حاكملركزك، پوليسلركزك قوتلرينه قارشى قاسالرك صوبولديغنى،
 ۱۵ ياناقلرك كيرلنديكنى ايشنديككز زمان سز شو يوقسول، شو ايصسز تورك
 يوردنده كچيرمكده اولديغكز بو كيجه يي خاطرلايكز. شونى ده اونومايكز
 و اللركزى وجدانلركزك اوزرينه قوياراق وطنداشلركزه سويله يكزكه:
 «توركلر باربار دكلدرلر !..»

❧ ضیا گوک آلب ❧

ضیا بک محل ولادت اولان دیاربکرده ابتدائی تحصیلنی گوردی. متعاقباً استانبوله گلهرک ییطر مکتبته دوام ایتدی؛ مکتبی اکمال ایلدکدن سوگره دیاربکره عودت ایله ۱۹۰۸ انقلابنه قدر اوراده قالدی. انقلابی متعاقب سلانیکه گیتدی و اورادن استانبوله گلدی. ۵

حال حاضرده دارالفنون «علم اجتماع» معلمی اولان بو آدیب و متفکر بوگونکی تورکلرک آت بویوک شخصیتی در [ولادت: ۱۸۷۵]

❧ کندیکه دوغرو ❧

«آتاکک ایچکیسی کویوکلر قیمیز،

آرپه صوینی ایچمه، دیدی بر قیرغیز، ۱۰

أویکک یمیشی أریکله ألما،

قومشوکک باغندن خورمائی ألما،

باشقه دیله اویماز آنهکک سسی،

هر سوزک آراساک واردر تورکجه سی.

طویمادن دوشونمه، کورمه سزمه دن، ۱۵

کندی طویغوک اولسون اوصوکی یدن.

دیله، یاب! تکرینک سنسین بیلکی،

کوک تورکک سنده در یوجه دیلکی.

دمیر سکا طاپار، شمشک باش أکر

ایسته مه، سن یارات؛ کورمه، سن کوسته ر! ۲۰

﴿ وظیفه ﴾

وظیفه نه؟ کوکدن اینن بر سسدر:
— صویدن کلن طویغولره معکسدر!
بن عسکرم، او، اوستمه قوماندان؛
باش اکرم هر امرینه صورمه دن!

کوزلری قاپارم!

وظیفه می یاپارم!

حکمتی صورمام، اینجه آله مهم؛
آمرمدر اوکا قارشی کله مهم!
حقلغنه ایله مشم قناعت،
بندن اوکا قیدسز، شرطسز اطاعت!

کوزلری قاپارم!

وظیفه می یاپارم!

بنم حقم، منفعتم، آرزوم یوق...
وظیفهم وار؛ باشقه شیه لزوم یوق!
— عقلم، کوکلم دوشونم زلر، طویارلر؛
اوندن کلن بویروقلره اویارلر!

کوزلری قاپارم!

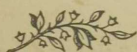
وظیفه می یاپارم!

وار دیمزدم بو دنیانک اوته سی،
اولاسه یدی وظیفه نک کور سسی!

بو سس مطلق ماوردن کلیور؛
حق نرده یسه تا اورادن کلیور ...

کوزلری قاپارم!

وظیفه می یاپارم!

— کاظم نامی —

نبیله نك شكایتی

نبیله خانم واپورک قیچ گوکرتیسی اوزرینه سردیکی شیلته سنده
چگه سنی دیرسکنه دایایارق طورمش، ییلدیزلری پارلایان بو بولوطسز کوز
سماسی آلتنده قویو بر اسمرلکله اوزانان دکزه، پروانه نك چارپماسیله
۱۰ دکزه حصوله کلن یاقاموزلرک جنبشنه باقیوردی. واپور آقشام اذانیله برابر
غلطه ریختمندن قالقمش، نبیله خانم یرینه یرلشنجه یه قادار قاراکلق
قویولا شمش، استانبولک برر اوزاق کوزکیبی ایشیلدا یان آیدینلقلری یاواش
یاواش سچیلهمیه جک بر حاله کلشدی. اوزاقلرده قاراکلقلره باطوب چیقان
ساحل فنه لرلی کسکین ضیالریله کیجه نك درینلک لرینی یرتیوردی. بولوطسز
۱۰ کوکده ییلدیزلری سوندوره جک آی هنوز شرقک سینهنسندن دوغماشدی.
نبیله خانم دکزه ویاقاموزلره باقیور، فقط اونلری کورمیوردی؛ بلکه شیمدی
زده بولوندیغنک بیله فرقنده دکیلدی: اوقادار درین بردوشونجه یه دالمشدی.
بردن: «نبیله خانم، بورایه می یرلشدک؟» دیین برقادین سسی، کندیسینی
اویانندیردی. بو، قوجه سی مالیه دائره لرندن برینک مدیری اولان ناشد
۲۰ بکک حرمی فریده خانمدی؛ بر آی قادار اول مردیوه نندن دوشهرک صاغ

قالچە كىيىكى زىادەسىلە اينجىنىمش ، يىكرى كوندن زىادە ياتاقەدە قالمىشى ؛
 ھنوز آغرىسى بوسىتون كىچمەش ، يوروركن ، خصوصىلە مردىوۋەندىن اينوب
 چىقاركن زەھت وىرمەكە بولومش ايدى . اونك ايچون دوقتورلر اون كون
 قادار بروسە قاپلىجەلرئىنە دوام ايتمىنى توصىيە ايتمىشلىدى . ناشد بك فرىدە
 خانى واپورك برنجى موقع قاماراسنە يرلىدىرمش ، حقندە معاونت كوستر-
 لمىنىدە قايداندن رجا ايتمىشى .

فرىدە ايلە نبىلە پك كوچوك ياشدىن برى طائىشىورلدى ؛ واپورە بىزكن
 كوروشمىشلىر ، قونوشە قونوشە كىدەجكلرئىنە سوينمىشلىدى . فرىدە قامارەسنە
 يرلىدىكدن صوكرا چارشافنى چىقارمىش ، باشنە موصىق براورتو ، آرقاسنەدە
 ۱۰ بر مىشلخ كىيەرك نبىلەيى آرامغە قالمىشىدى . نبىلە شىلتەسنىك بركنارئىنە
 چكىلەرك بر كوستردى :

— گل ، اوطور ، قارەدەشم ؟

فرىدە :

— قامارايە اينسەك داھا ئى اولمازى ؟ اما اورادەدە انسان سىنىتىنە
 ۱۵ قوقوسىندىن بونالىور . مومك سونوك ايشىغندە او پىس قوقويى چكەرك
 قونوشمادنسە ، بورادە دكىزك تىز ھواسنى يوتارق قونوشمىق داھا ئى دىيەجكسك ،
 دكىلمى ؟ پكى اوطورايم : دىدى ؛ وعلاوہ ايتدى :

— دكزە باقە باقە نە دوشونىوردك ، باقايم ؟ داھا واپورە كىركن سنى
 چوق دكىشمىش بولدىم . يوزكەدە برىخزونلق واردى . دوغروسى مراق ايتدىم .
 ۲۰ بىدىن كىزلى برى دكىل يا ، قارەدەشم ؟
 نبىلە درىن برىكوكس كچىردى :

— صاقلانەجق بر دوشونجە دكىل كە . . . بن اويلە ھر شىئە آلدىرانلردىن
 اولمادىغىم حالدە بوسفرىك دوشونجەم بنى چوق اوزدىدە اونك ايچون سكا
 محزون كوروندىم .

— پكى، دردك نه؟ قوجه كدنى شكايترك وار؟ ياواش ياواش اولنه لى اوتوز سنه يه واريور. شيمدى يه قازار سندن بويله برشكايت ايشيتمدم؛ بوندن صوكراده ايشيده جكمى هيچ ظن ايتيورم. كوكله باشقه برسوداده كيره مز. حمد اولسون آچ دكيسين، چيپلاق دكيسين؛ ايسته سهك سنده بنم كيبي برقمارا طوتابيليرسين. قوجهك، اوغلث خسته دكيللريا، انشالله؟

— بونلرك هيچ بريسي يوق. قوجه مدن صوك درجه ممنوم؛ بنى حالا ايلك كونلر كيبي سوييور. شكر ربه، صحتي ده تاميله يرنده. اوغله كلنجه، اوده صحتجه مكممل؛ فقط اخلاقجه...

۱۰. فريده شاشالادى؛ بو، آلتى ياشنه قازار عادتا آئنده بويوتديكى صاريشين چوجوقده نه تورلو بر اخلاقسزلق اولاييليردى؛ خصوصيله بويوك برهكتبدن برنجيلكله چيقمش، حكومت طرفندن آروپا يه ده كوندر يامشدى. شيمدى يكرمى بش ياشلرنده برديلقانلى اولان نافذك هر طرفه مدجنى ايشيد-يوردى؛ هر كس «الله آناسنه باباسنه باغيشلارين» اويله معلوماتلى، اويله ۱۵ معلوماتلى كه..» دييوردى. فريده تعجبني يگه مدى، موردى:

— نافذمى اخلاقسز؟

نبيله، فريده يه توحاف برصورتده باقدى، تبسمدن كندينى آلامدى:
— اخلاقسز ديمدم؛ قاردهشم؛ سوزيمى بيترمه دن حكمگى ويرمه. مادامكه آچيلدى، بارى اوزون اوزادى يه آگللاهيم. يالكز، رجا ايدهرم، ۲۰ سوزيمى كسمه. احتمالكه دوشونجهم سكا توحاف كورونور. ديكله ده صوكرا نه سويلرسهك سويله.

— بيليورسين كه اولئدكدن اوچ ييل صوكرا الله نافذيمى احسان ايتدى؛ ايلك كوز آغريسى اولان ياورومى املم كيبي يتيشديرمك، بويومتك ايسته دم. خسته لغه طوتولماسى، صاغلام، كوربوز اولارق يتيشمى ايچون بر آنانك

نه ياماسى لازم كيرسه ياپدم. صيرما كيي صاحلىرى آلتنده كي يوموق يوموق پارلايان وكوان كوزلى، طومبول طومبول پنبه ياناقلىيله نافذى كورنلر «ماشا الله!» ديمكدن كندىليرنى آلميورلدى. سرچه كيي جويولدامغه، دوغرو درست لاقيردى سويله مكه، آيى كوتوي بر درجه يه قادار آكلامغه باشلاينجه، يالكز كوربوز بر دلقانلى دكيل، بزم كيي برعائله يه ياقيشه جق دينلى و آي خويلى بر آدام اولماسنى آرزو ايتمكه باشلادم. بونك ايچون عقلمك ايرديكى، ديامك دونديكى، چوجوغمك ده دويوب آكلاليه جغى بر صورتده كندىسنى تريه ايتمكه باشلادم. اوستنه توز قوندورميور، كول ياناقلىينه بر فيسكه بيله وورميوردم. اوندن صوكرا الله باشقه بر اولاد ۱۰ داه و يرمديكى ايچون بو بريچك اوغلومى كوزمندن بيله قيصقانيوردم. درت بش ياشلرينه كلنجه اوكا كوزل كوزل آلپلر، آقشام ياتاركن، صباح قالفاركن تاكرى به دعالر اوكره تيوردم؛ مسلمانلغى سوديره جك حكايله ر سويليوردم.

آلتى ياشنى بئيرنجيه قادار، سنده پك آي ييليرسن كه چوجوق كرك ۱۵ صحتجه، كرك اخلاقجه تام بر مسلمان وتورك ياوروسى اولارق يتيشدى. يدى ياشنه كيرنجه باباسى نافذى مكتبه ويردى. چوجوق مكتبده اوقومغى، يازمغى اوكرنمكه؛ فقط بكنمديكم بر طاقم يكي يكي خويلرده قازانمغه باشلامشدى. كوندوز مكتبده، سوقاقده ايدىنديكى فنا سوزلى، فنا خويلرى كوستردكجه بن اونلرى حكمنر براقاجق يوللرى آرييور، چوجوغمه داه ۲۰ زياده طاتليلقله آي خويلرى سوديرمكه اوغراشيوردم. آرتق قران اوقومغه، علم حالى اوكرنمكه باشلادىغى وقت كندىسندده داه درين بر مسلمانلق روحنك اويانا جغى اميد ايدىيوردم. بونكله برابر ايچمندن نه دن طولاي اولديغى آكلاليامادىغم كيزلى برسس، چوجوغمك هر كون براز داه بدن، بنم دوشونديكم، ايسته ديكم اخلاقدن آيريامقده اولديغى سويليوردى.

آنا قلبنك امیدی قولای قولای کسیامیور. بنده نافذك نهایت بر کون
دوغرو یولی بولماسنی بکلیوردم.

ابتدائی بی بتردی، رشديه دوامه باشلادی؛ اووقت مکتبک یاورومی
بندن داها زیاده آیرمغه باشلادیغنی داها آچیق برصورنده آکلادم. اسکی
تمیز اعتقاد یرینه چوجوقده اخلاقنك داها زیاده ایلشمه سنه وکوزلشمه سنه
یارامایان قویو بر دیندارلق کوریوردم. بن بوقادارلده ممنون اوللق ایستیوردم
اما، ایچمدهکی قورقو بنی راحت بر اقیوردی.

نافذ اعدادی به کیردی؛ اسملرینی بیله اوقویوبده آکلایامادیغم قوجه
قوجه کتابلرله کیجه یاریلرینه قادار چالیشیور؛ صباحلری ایرکن ایرکن
۱۰ مکتبنه کیدیوردی. لکن آرتق مصحف، کیسه سی ایچنده محزون محزون
دیوارده آصیلی قالمش، نماز نیاز بوسبوتون اونوتولمشدی. نافذ آرا صیرا بکا
اوقودقلرندن برشیلر آکلاتمغه چالیشیوردی. او یله اسملر سویلیوردی که عمرمده
هیچ ایستمه مشدم؛ او یله شیلر سویلیوردی که آگلامیوردم. یالکز یورکمه
برشی دوییوردم که اوده بو اوقونان، اوکرینلن شیلرک نافذی یالکز بندن
۱۵ دکیل، دینندن، مملکتندن، ملتندن اوزاقلاشدیردیغی ایدی.

نافذ اعدای بیتردی؛ ملکیه دن برنجیلکله چیقدی؛ آوروپایه کیتدی.
معلوماتی برکنج اولارق استانبوله دوندی. معلوماتی، شیق برکنج. فقط
ایشته اوقادار. آوروپایه کیتمزدن اولده واردی اما، کلدکدن صوکرا
بوسبوتون کورولدی که نافذ اوندن، اویمزدن هیچ خوشلامیور؛ باباسنك،
۲۰ بنم کینیشمزی، یمک ییشمزی، اوطوروب قالقیشمزی، قونوشومزی، هیچ
برشیمزی بکنمیور؛ قاليله دکیل حاليله بکنمیور. شیق شیق کینمه سنه
برشی دیمیورم، فقط انکلیز فرنکلری کبی بیقلرینی کسیور، کوزینه تک
کوزلک طاقیور، طیرناقلرینی اوزاتیور. بنم اوکره ندیکم اوکوزل آهیلر یرینه
شیمدی آغزنده «فان فین» لی تورکیلر دولاشیور. صانکه نافذ بزم اوغلومز

اولقندن چيقمشدى، برقوقلايه دونمشدى. قنديل آقشاملرنده، بايراملرده
 آنا بابا آلى اوپمك يوق. حاجيلرله آلاي ايدر؛ هوجالرله اكله نير. قادينلرك
 چارشافلرينه طاقيلير. بونلرى باباسنه قارشى ياپه ميور اما، بىم يانمده
 صقلامازلغه ووريور. يىكلردن صكرا اوداسنه چيقوب اوطورمق قابل
 دكىل؛ آغزىنه آلدىغى طولما قادار برجىغاوه نك دومانلرني صاووردرجه اودايه
 بر پيس قوقو دوليور. نه يىكلردن اول، نه ده صوكرا النى آغزىنى ييقاميور.
 بر آقشام اوداسنه كيرمزدن اول ايچرىده حدتله باغريدىغى ايشتم؛ قورشونله
 قلىمدن وورولشه دوندم؛ آمان ياربى! نه ديوردى بليرميسين؟ «كاشكه
 تورك و مسلمان دوغاجغمه دنيايه حيوان اولارق كلسه ايدم.» ديمه سينمى؟
 ۱۰. قاپىي آچوبده ايچرىيه كيرمدم؛ اورايه ييقليو بر مكدن ده قورقدم؛ همان
 مسافر اوداسنه قاچارق سديرك اوزرىنه آباندمه ساعترجه آغلادم.

داها نه سويلهيم؛ بن اللهدن نه اىستيوردم، نه ويردى؟ نه يه چاليشدم،
 نه يه نائل اولدم؟ دىنى بوتون بر مسلمان بابانك تمىز تورك صلبندن بويله
 آجوش بوجوش بر فرنك اويدورماسى ناصل چىقدى؟ آه! شيمدى هپسى
 ۱۵. آگليورم: نافذ داها مكتبلرده ايكن بويكى يوله كيرمكه باشلامشدى؛
 اورالرده اوقودىغى شيلرده مسلمانلغه، توركلكه يارار برشى يوقدى.

ايشته قاردهشم، دردم بودر؛ بن دوشونمده كيم دوشونسون، بن يانماياعده
 كيم يانسىن، بن دوكونمده يمده كيم دوكونسون؟ هپ مكتبلردن چيقانلر
 بنمكى كى فرنك تقليدجيسى ايسه، واى بوملكتك، زواللى توركللكك
 ۲۰. باشنه!

نييله بو اوزون سوزلرك كنديسنده تكرار اوياندرديغى كدرلرك آغىر-
 لقلىرى آلتنده كوزلردن ياشلر دوكمكه باشلادى. شيمدى فريده بومتعصب
 قادينك بوصاچمه فكرلرينه داها زياده شاشيوردى؛ آروپاده اوقومش،
 معلوماتلى بر كنج ديه هر كسك مدحنه نائل اولش بر چوجوغه آناسى

فرنك تقلیدجیسی دیسین! بونی حوصله‌سی بر تورلو آلموردی؛ فقط دوشوند
 کلرینی نبیله‌یه آچمق لازم دکیلدی. بویله متعصب بر قادین، کیم بیلیر
 کندیسینده نه تورلو بر شیله آتہام ایدردی. اونک ایچون یاوان یاوان سوزلرله
 نبیله‌ی تسکینه چالیشدی و براز داها اوطوردقدن صوکرا: «بنده آرتق
 یاتایم، قارده‌شم، بوکون پک یورولدیم، یارین برابر چیقارز. بروسه‌ده‌ده
 ۵ ینہ اوزون اوزون کوروشورز.» دیدی و آیرلیدی.

آقا گوندوز

بوزغون

مسلمانی، تورکی دشمن سورومش،
 «آلتون طاغ» اوستنی دومان بورومش،
 روحارله ملک‌لر افقه یورومش؛
 باشنی چو یروب باقان قالماش،
 تاکری قورقوسنی دیوان قالماش
 آغلا، کوزم، آغلا! هجران یاراشیر،
 ۱۰ وطنسز ارککه زندان یاراشیر!
 ۱۵

حق کونشی‌می‌در قارشیمده باتان؟
 نازلی نینهم‌می‌در یرلرده یاتان؟
 «سنمیسک، سنمیسک، ای غریب وطن؟»

ایلله صاتلمش عرضك، یاشماغك،
خراب ایدلمش اوجاغك، باغك،
آغلا، کوزم، آغلا! هجران یاراشیر،
ارککسر وطنه دشمن یاراشیر!

۵
ای اوکسوز اوجاغم! زوالی آنا!
قیدیلری سکا؟ قیادن جانه...
قره می سورولدی اسکى بر شانه؟
ربك مکاننه صنم آصلمش،
بم بیاض آلنکه نه لر یازلمش!
۱۰
آغلا، کوزم، آغلا! فغان یاراشیر،
قیغوسز ایمانه خسران یاراشیر!

نه ایتدیلر سکا، نه اولدی بکا،
قولاغمی ویردم اورولان چاکه،
بر غریبلك کلدی، چوکدی هریانه؛
۱۵
اسلام دیارنده قرآن آغلیور،
قرآنی باشنده توران آغلیور،
آغلا، کوزم، آغلا! فغان یاراشیر،
بلبلسر باغکه خزان یاراشیر!

روم ایلی طوتوشدی، وطن داغیلدی،
۲۰
— تورک قوزولرینه آلتون آغیلدی —
جان مهلرندن قانلر صاغیلدی؛

قوجاغنى آچوب صاران زرده؟
ارطغرولك اوغلى عثمان زرده؟
آغلا، كوزم، آغلا! هجران ياراشير،
غنچهسز بلبله فغان ياراشير!

۵
اوتان، اى تورك اوغلى، حالكدن اوتان،
بوينمى ديلهدى سندن قايى خان؟
بويله مى امر ايتدى اولو يارادان؟
خداوندكاري صوران يوقيدى؟
قاتح تربهسنه واران يوقيدى؟
آغلا، كوزم، آغلا! هجران ياراشير،
قورومش سينه يه آل قان ياراشير!

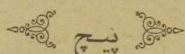
۱۰
معبدلر ده كيشمش، آتياش كتاب،
نه خانمان قالمش، نه ده بر احباب!
صاحيمى قاتياش زمزمه شراب؟
قالمش مى دويان، آغلایان، اولن؟
هرطرفى صارمش سوينن، كولن؛
آغلا، كوزم، آغلا! فغان ياراشير،
كور اولهسى كوزه طغيان ياراشير!

۱۵
آقان سولرندن قانلر چاغليور،
توقمىن اوجاقلر وجدان داغليور،
چولوق چوجوق، كلين، جوان آغليور

دشمن بايراغنى يىرتان آرام،
 ناموس اوجاغنى قوران آرام!
 آغلا، كوزم، آغلا! فغان ياراشير،
 ايمانسىز جهانە طوفان ياراشير!

✧ عمر سيف الدين ✧

آه مصر... بعضى توركلر اورايە اُگله نمكه، هوا تبدیلنه گیده رلر!
 بياهم اوحياته، او منظريه ناصیل تحمل ایده رلر؟ جیگه رلرینه میلیونلرجه
 وهره میقروبی صالدرمش مایوس و حالسز یاتان بر خاستانك باشی اوجنده
 ۱. هیچ اُگله نیلیر، هیچ بیر یارالینك آقش و داها قوروماش قان سیلیری
 اوزه رنده باده لر اچیلیر، کیفلر چاتیلیر، ناعرالر آتیلیرمی؟ بن، بن ممکن
 ده گیل بیر هافتا اوطورامام. گه نیش و اوتوموییل دولو جاده لر، هه یکه للی
 میدانلر، ایچنه گیریمه ز بیر قوت و پارا طالغاسی گیبی یوکسه لن بویوک
 بانقارلر، بویوک تییا رلر، پهری سارایلیرنی آندیران سوسلو و بولورلو
 ۱۵. غازینولر... هپ، هپ بو یابانجی مؤسسهر بنده آغیر بر کابوس حصوله
 گه تیریر. گوزله گورولن هر شیئك یابانجی اولدوغنی، یابانجیلره عائد
 بولوندوغنی دوشونمك سیكیرلیمه دوقونور. سوقاقلری دولدوران صاییماز
 شبقارلك ظالم و قورناز، غدار و ناموسسز گولگه لرنده صارومش صولمش
 گیبی بویونلری اُگری، ضعیف، محزون محزون دولاشان صاریقلی یه ریلره،
 ۲۰. بو زاوالی عرب قارده شلریمه قلمده دهرین بیر صیزی دویمادن باقامام. نجیب

عربلق، يوكسهلك ايسته ين توركلگك او قوتلى و مقدس قانادى، اوراده، كندى وطننده اسيردن باشقا بير شى ده گيلدر. توركلرك چه كيমে سيله به رابه ر خائ و زهرلى بير چه كي رگه بولودى گيبي اورايه اوشوشن آوروپايلر بو زاوللى اسلام مملكتنك بوتون حيات دامارلرينى الرينه گه چيرمشلر،
 ۵. دويق بيلمه ز قودورمش بير آچلقله، آزغين بير حرصه دين قارده شلر يمزك قانلرينى آموب دورورلر... بوتون ثروت، بوتون قوت، بوتون سعادت اونلرگدر... بن مصرده چوق صيقيلير، كندى عاداتا بير زيندانه صايرم. بومعنوى زيندانه كي محبوس قارده شلر يمزك آراسنده سربست سربست گزمك خوشمه گيتمه ز. داما اوتله قاپايرم. حقيقى بير زيندان حياتى گه چيرير،
 ۱۰. ييللردن به رى دوشانلرك ائنه دوشمش اولان بو قيمتلى وطنك سونه ز ماتلرينى طوتار، مللر ايچنده قيورانمقدن آجى بر حظ دويارم.

بو سفرده گينه بويله كندى حبس ايتمشدم. بنگازيده كي محاربه يه قاريشمق ايچين به رابر يوله چيقدىغم آقاداش قاهرده خاستالامشدى. دوقتور اون گون استراحت لازم گه لديگنى سويله دى. اوفى به كله مگه مجبوردم. هم تورك
 ۱۵. دوشانلرينك، يعنى آوروپايلرك حاكم بولوندوغى بير يه رده ذاتا ياقالانمق ايچين آرانان بير توركى، بير قان قارده شى يالگيز بيراقايليرميدم؟

بو اون گون بگا اون سنه لك بير كوره ك جزاسى گيبي گه لدى. ياتاقده دورامازدم. گوندوز غارصونه غازته لرى آلديرير، اوقور، بير قوتلويغ اوزانارق ساعتلرجه آدى دنيا يوزندن قالديرلغه چالديشيلان توركلگك طالعى دوشونور
 ۲۰. و ته رلهردم؛ ايسته آسياده كي تورك حكومتلرني بيتيرن آوروپايلر اونلرك دين و شان قارده شلرينه، عربلرده صالديرمغه باشلامشلردى. بوتون توران، بوتون هندستان اسير ايدى. انگلتره قيرالى يه گيدن، هندستانده كي اسكى تورك امپرا-
 طورلغنك تختنه اطورمق ايچين مصرمستملكه سندن گه چه ركن شيمدى جهان پولتيقاسنده بير گولگه حالنده قالان بويوك خاقانك اوغلنى آياغنه

گه تیریدیوردی. تورکلرله بهرابهر عربلرده ازیلیور، سودان، فاس، جزائر، تونس و نهایت طرابلس و بنغازی ده آلینیوردی.

قلبم، بونلری دوشونه دوشونه دماغمه آتەشلەنەن قامدن، یاغغه باشلاردی. گیجهلری اویقوسز قالیر و بو اضطراب ایله بالقونه چیقار، آشاغیده ادراکسز بیر نهر گورولتوسيله آقوب گیدەن اهالی یه دالاردم. چوقلغی هپ شایقالیر، اجنبیلر تشکیل ایدەردی. آراسیرا، سانکه پارلاق و مدنی اسیراکلرینک دہشتنی دویمش گپی نشئەسز و دالغین گەچن تەك توك صاریقی و آتاریلی بریلرە باقارق شرقک حقی ایستەمەین، حقی ایچین وورمایان، حقی ایچین قیرمایان، حقی ایچین یاقایان، حقی ایچین ئولدرمەین، حقی ایچین حقسزلق یاپمایان عزمسز و بودالا روحنە لغنتلر ایدەر، یالکیز شرقە یاشایان بو میسکین و آچاق «توکل» ک غیرانیتدن آغیرلغی کندی اوموزلرمده، کندی تەنبەل باشمده حس ایدەر گپی اولوردم. و بیردن دوداقلرمده تورک شاعیرینک:

هر ظلمی، قهری بوغمغه بیر پارچا قان یەتەر،
ای شرق! اویان یەتەر، یەتەر؛ ای شرق! اویان یەتەر...

آیننی اوچاردی...

أوت بو توکل زینداندە یاشامق بنی خاستا ایدیوردی. گونلر گەچدکجه داها زیاده عصبیلەشیور، صاراریور، باشمە سانکه گورونمز اوقلر صاپالانیوردی.

۲ ... گینه بیر آقشام باشم بویله فناحالده طومتدی. بوغولاجق گپی اولویوردم. گیجه یاریسی یاقلاشیوردی. «بیراز هوا آلیم.» دیدم. پالطومی گیهرك سوقاغەچيقدم. نەریه گیده جگمی بیامیوردم. آلهکتیریک ضایالیله گوندوزدن داها آیدینلق اولان سوقاقلردن گەچیوردم. قادینلر، ارکهکلر،

چوچوقلر، يەرلىلر، يابانچىلر يىر يىرلىرىنە ئارىشىش، گولەرك، اويناشارق
آغىر و ياواش، آقوب گىدىيورلدى. و اوزەرلەندە ايگرەنج و كەسكىن يىر
فحش و سفاهت قوقوسى دالغالانىوردى.

۵ بن دوز و پارلاق يابا قالدېرىمىدە يورويور، و ھىرطرفى گورمەمك ايچىن
صاغىدەكى پاستا جىلرى، تحافىھى دكانلىرىنى، ايچىندە كىلرىنى سىر ايدىيوردم.
اوتەدن، تەمىز و سادە يىر لوقانطا گوردىم. ھەمەن بوش دىنەجك قادار تىنھا
ايدى. جادەنك قالا باغى بنى چوق صىقمىشىدى. آسزىن يىر تور كىيە
لوقانطاسنە بەگزىيەن بوتىنھا يەرە گىرمك آرزوسى دويدىم. آچىق قايسىندىن
گىردىم. «يىر چوربا اولسون ايچەرم» دىيوردم. اوطورور اوطورماز غارصون
۱۰ گەلدى. اينىگىلەزجە و فىرانسزجا يازىلمىش لىستانى وىرەرك نە ايستە دىگىمى
صوردى. اوقومادىن :

— چوربا ...

دېدىم. و گەتىرنىچە ايچمگە باشلادىم. ايچەركن اطرافىھە باقىيوردم. بوتون
دووارلر آينا ايدى. آينالرك اوزرىندە انگلترە قىرالنىك و قرالىچەسنىك،
۱۵ پىرەنس دوغالك بويوك مقىاسدە ياپىلمىش رىسملرى گوزە چارپيوردى.
يانلرىندە باشقا كوچوك رىسملردە و اردى. غالبا مىصرىك، اھراملرك، سىفەنكسك
ياغلى بويىا منظرەلرى ايدى. بونلرە دالمىشدىم. بو اثنادە قايسىدىن يىر آدم
گىردى. باشىندە بويوك و حاصىر يىر شاپقا واردى. غايت شىق و اوزون
بويلو ايدى. غارصونك ياردىمىلە شاپقاسنى و پالطوسنى چىقاردى. تا يانمىدەكى
۲۰ ماصايە اوطوردى. قارشىسىندەكى آينادە خىالىنى گوروييوردم. دقتلە باقىغە
باشلادىم. چونكە بن بو چەھرەنى طانىيوردم. فقط نەردەن؟

اودە آينادىن بكا باقىيوردى.

استانبولدە و سلانىكدە كىندىلرلە مناسبتدە بولوندىغىم اجنىبلىرى و روملىرى
عقلمدىن گەچىرييوردم. يىر تورلو بونى خاطرلاياميوردم. چوربادىن صوگرا

ایکی طابق یمه مک داها ییدم. اوده هپ بکا باقیوردی. مطلقا اوده بنی طانیمق ایستیوردی. آرتیق راحتسز اولویور، حل اولونامایان معمارلر قارشیسندە بزى ئوزەن او طاتسز صیقیندی یه بەگزەر بیر شی دویویوردم. و اونک دە بنم گیبی صیقیلدیغنی گوریور، راحتسز لغنک فرقنە وارییوردم. نہایت یمه گنی یتیردی. بیر جیغارا یاقدی. قالقدی. پالطوسنی و شاپقاسنی گیدکدن صوگرا غارصونە پارا و باخشیش ویردی. دیشاری چیقیوردی. بیردن بنم ماصامک اوکنده دوردی. طورندە عادتا بیر تیآرو وضعیتی واردی. آدمی سویلەدی.

— سز دە گیایسگز؟

۱. — اودت بنم.

دییە کە کە لە دەم. کەسیک بی ییقلرینک آلتندن پارلاق دیشلرینی گوستەرە رک گولیویوردی.

— بنی طانیامادیگز می؟

— عفو ایدەرسگز، فقط خاطر لایامیورم.

۱۵ — بن احمد نہام...

شاپقانک آلتندە یابانچی و شرقلی دوران گوزلرینی همەن طانیدم. بو بنم مکتب آرقاداشمدی. فقط حالی بیردنبەرە بندە فنا بیرتأثیر حاصل ایتدی. قالقوب ألنی طوتامادم. زوراک گولومسە دەم: مصر گیبی هیچ اولمازسا اسمجە مسلمان صاییلان بیر مملکتدە بیر تورکک شابقا کیمەسندە نہ واردی؟ حتی بورادە بعضی اجنبیلر بیلە فەس گیمیورلرمیدی؟ بوزولدوغمی آکلادی. و آرادەکی صوئوق و صیقیجی سکوتی یتەندی:

— بورادە نہ آرییورسگز، گەزمگە می گەلدیکز؟

قیصاجە:

— خاییر، گەچیوردم.

دیدم تکرار صورتی :

— نه‌ریه ؟

— بنغازیه ...

— اوو، قاهره‌ی اناطی ها ... تبریک ایدرم. فقط بوشنه چالیشورسیگز.

۵ آرتیق اوراسی یاندی.

بیردن بویله سویله‌مه‌سی جانمی داها زیاده صیقدی. ایسته‌مه‌یه‌رک بیراز

قبا جواب ویردم :

— شاپقا گییه‌ن تورکلر او یله صانیرلر ...

داها زیاده گولومسه‌دی. تا گوزلریمک ایچنه باقیوردی. بیراز یاواشجه :

۱۰ — فقط عزیزم، بن تورک ده‌گیلم.

دیدی. بن شاشالادم :

— تورک ده‌گیلسه‌گز عثمانلی سکزیا ؟ ...

— خاییر، عثمانلی ده‌گیلم.

— هیچ اولمازسا مسلمانسکزیا ؟ ...

۱۵ — خاییر عزیزم، مسلمان ده‌گیلم.

بوتون بوتون شاشالادم. اونک ده‌گولومسه‌مه‌سی غریبله‌شمشدی.

— اوحالده نه‌سکز ؟

دیه صورتدم. و یوزینه باقدم. صوئوق قانله جواب ویردی :

— قاتولیگم و فرانسزم ...

۲۰ بویله سویله‌مه‌سی سیکیئرلیمه دوقوندی. بیراز آجی و اکشی، آلا

ایتمک ایسته‌دم. گوله‌یور، یالگیز دیشلریمی گوسته‌ریوردم :

— طانیدیغم احمد نهاد قاتولیک اولایلیر. عقیده‌سنی اثواب گبی ده‌گیشدیره

بیله‌ن، وجدانی عادی بر اشیا گبی صاتان انسانلر بودنیاده آز ده‌گیلدر.

لاکین استانبولده دوغان، آناسی تورک، باباسی تورک اولان، تورکجه قونوشان

بیر عائلەدن چیقان، دامارلارندە تۈرك قانی آقان بیر احمد نھاد ملیتی دەگیشد-
برەمز، فیرائسینز اولاماز، یالگیز کندینی آلداتیر...

— خاییر، کندیمی آلداتیمورم. خالص بیر فیرائسینم.

— ممکنمی؟ بو فنە، بو طبیعتە مخالف بیرشی...

— بیلسەنیز، دۈغرو سویلەدیگمی آڭلایاجقسنیز. آما بورادە اولماز.

بیراز اوزوندیر. هاییدی قالقیڭیز. بیر یەردە اوطورالم. تامامیلە بیر فیرائسینز
اولدوغمی آڭلایکیزدە شایقا گیدیگمە قیزمایکیز، اولورمی؟

سانکە آلائی ایدیوردی... سویلەیه جگی صاچمالری ذاتاً بیلیموردم.

دینلرک، نعنەلرک، عادتلرک، عرق نظریەسنک هپ افسانە اولدوغنی؛ ملیتلر
۱۰ اطمئنان، تربیە و منفعتە گورە دەگیشدیگنی؛ هانگی ملتک تربیەسی

گورولورسە اوملتک روحنە مالک اولوناجغنی و نہایت مدنیلک ایستیهن بیر
آدامک مطلقاً آوروپالیلاشمی لازم گەلەجگنی ادعا ایدەجکدی. فقط

بووش و چیرکین ادعای بیر کرەدە اونک آغزندن ایشیتمک ایستەدم.

غارصونە پارا ویردم. و همن قالقدم. او، یانمە گیدیوردی. بو ملیتندن

۱۵ چیقمش حریف، دەگیزدن چیقمش ویا پاتلامش ئولو بیر کۈپەك بالیغنە
بەگزەیوردی. عادتا بیر تعفن دیویور، ایگرەنیور، ایگرەنیوردم.

چوق یورومەدک. گەنیش بیر غازینویە گیردک. گوز قاماشاجق قادار

آیدینلقدی. کنارەدە بیر ماصایە اوطوردق. یانمزدە بویوک بر صاقسی واردی،

ایچندە طانیمادیغم بیر نبات بویوک یابراقلرینی طاوانە قادار چیقاریور،

۲۰ ایری و تاحاف گولگەلرینی اوزەریمزە دوشورویوردی. دیرسە کلریمی مەرمرە
دایادم.

— هاییدی باقام، سنی دیگله یورم.

گبی بو تۈرك قاچیغینک، بو حسسز صارتک یوزینە باقدم. هیچ هیجان

فلان گوسته رمیور، اُسکی دیندن، اُسکی قومیتندن، اُسکی مملکتندن بیر
آرقاداشله بولونق اونی هیچ متأثر ایتمه یوردی.

* *

«حکایه م طبعی خیالی و حسی بیر رومان قادار غریبدر، دییه باشلادی،
احتمال اینانمایا جقسکز. فقط بن سزی صیقامق ایچین اوزاتما یارق آڭلاتاجغم.
دقتله دیگله ییکز. واقعا مکتبده سرکله چوق صیقی گوروشمه زدنک.
روحلریز، میللریز آیری ایدی. آرامزده بیراز، بیراز ده گیل.. چوق
اوزاقلق واردی. فقط گینه بنی طایرسکز. خاطیرلایسکز. سز، تورکلر،
بکا «فیره نك نهاد» دیردیگز و حقکزه واردی. بن صوڭ مودا اثواب
گیهر، طیرناقلریمی اوزاتیر، دینسرلگمی میدانده وورور، تورکلگه دائر
۱۰ نه وارسا تحقیر ایدهر، تورکجه قونوشایاجق قادار نفرتمده تعصب
گوسته یردم.

هپ فیرانسیزجا قونوشور، تعطیل زمانلریمی بک اوغلنده گه چیریدم.
تورک و تورکلگه به گزره هرشیدن تیکسینیر، ایگره نیردم. مکتبدن زیاده
أوده عذاب چه کردم. بابام ایری و جودی، گهنیش اوموزلری، قوتلی قوللری،
۱۵ آبلق چهره سی، قالین دوداقلریله طبعی بودالا بیرتورک پهلوانی آندیریدی.
بوتون حرکتلری عادی، قبا و بیاغی ایدی. غایت نارین و نازک بیر چه رکه س
اولان آنهم اوندن دهشتله نفرت ایده ردی. بن بوئی آڭلاردم.
اقربالریمکده هیچ بریسنی سه وه مزدم. استانبول بکا زندان گیبی گه لیردی.
له واتهن آرقاداشلرم اولماسیدی بلکه ده لی اولوردم. گیجه لری آوروپا و غرب
۲۰ شهرلری رؤیامه گیرهر، دائما اودامه قاپانیر، باغراق ملی پارچالر، اوپه رالر
سویلهر، قالقار بعضی ده یاپ یالڭیز اویناردم. نهایت حقوق تحصیل ایچین پارسه
گیتدم. اوراده کیمسه بکا تورک دییه مزدی. تمامیه فیرانسیزلاشمشدم.
تعطیل زماننده استانبوله دوئمدم. نافیه یهره آنهم، بابام بنی چاغرییوردی.

بن مکتبی بهانه ایدیورد. استانبولده ایکن رؤیالیمی سوسله یهن غرب
حیاتی اوقادار، اوقادار خوشمه گیدیوردیکه مملکتی و تورک اولدوغی
خاطرلاینجه محزونلاشیر و تیرمردم. بیر اشتیاقم، بیر هجرانم واردی. بو هجران
دوداقلریمه ازلی بیر نقرات یاییشدرمشدی. بونقراتی قالابالقده ایچمدن،
۵ یالگیزکن یوکسهک سسله تکرار ایدم دوروردم:

— آه بن نیچین بیر فیرانسیز دوغانم...

و تورک اولدوغی دوشونمک، کنیدی ئولدورمک آرزولری ویریردی.
تحصیلمک ایکینجی سنه سی بیتیردم. گینه تعطیل زماننده استانبوله
دوئمدم.

۱۰ استانبوله گیتسم نفرت و حدتدن ئوله جگم صانیوردم. بیر گیجه تابعیت
و دینمی ده گیشدرمک عقالمه گهلدی. محاکمه یه لزوم گورمدم. همان قرار
ویردم. بیر سنه صوگرا آووقات اولاجقدم. پارسده اوراق بیر موقع بولور،
راحتجه یاشایاییلیردم. آرتیق هپ قراریمی دالغا گه چور، استانبوله، تورک
محیطنه هیچ دوئمیه جگم ایچین تعریف اولونماز بیر سهوینچ دویویوردم.
۱۵ بو ائنده استانبولدن بیر تهغیراف آلدیم: «آنه گزه عملیات یاییلیدی. ئولومی
محققدر. یه تیشکیز. سزه بیر وصیتی وار.» آلدیرمادم. بیرمی دورت ساعت
گه چمهدی. ایکینجی بیر تهغیراف آلدیم: «آنه گز روحی تسلیم ایدیور.
سزه بیر وصیتی وار. گهلزسه گز میرانندن محروم قالاجقسکیز.» گینه
آلدیرمایه جقدیم؛ فقط میراث مسئله سی معدمی بولاندریدی. اُک نازک
۲۰ داماریمی بولشلردی. کوچوکدن بهری صوگ درجه منفعتی بیلیر، منفعتی
هرشیئه ترجیح ایدمردم. چاره سز قالقدیم. باولمی بیله آلمایارق شومه ندوفه ره
آتلادم. گینه او ایگرنج جیگه رگیبی فه سی گیه جک، گینه بودالا بیر
تورکه، قیرمزی باشلی دویغوسز بیر شامپانیا شیشه سنه به گزه یه جکدم.
غارندن آرابایه آتلادم. اطرافنی گورمه مک ایچین په نچه رهنک پهرده لرینی

ايندىرمىشدم. دوغرو اوه گەلدىم. آياق اوزرىندە بىكا آڭلاتىدىلار. آنەمك مەمەسندە سرطان چىقىمش. ايكي دفعە عمليات يامىشلار. دوقتورلەر گون: «يارىنە چىقماز.» دىيورلارش: بەكلەمەدم: ھەمەن يانە گىردىم. زاوللى آنەم سانكە ئولشدى. يالڭىز گوزلرى ياشايدى. بى گورونجە گولدى. يانە چاغىردى. آلرىمى طومتق اىستەدى. فقط قولنى قالدیرامیوردی.

هر كس دىشارى چىقسىن، هر كس... دىيە اىكلەدى. ياتاڭنىڭ باشى اوجندە يىر اينەك گىيى بوگلىيەرك اغلايان گىجەلك ائارلى بابام، اختيار خالام، خالامك شىشان و دول قىزى، خدمتچىلەر ھېسى قايدىن دىشارى چىقىدىلار. ايكىمىز قالدق. آنەم ۱۰. ضعيف يىر سسلە:

— قايىنى سورمەلە...

دىدى. بو احتياطى غريب بولويوردىم. گىتىم، سورگويى سوردم: تىكرار ياتاڭنىڭ يانە گەلدىم.

— سويلەجىگم شى يىراز اوزون نھاد، دىدى، آتئە يىر ساندىاليا آل. ۱۵. جواب وىرمەدن اطاعت ايتىم. يوزىنە باقويوردىم. صارى ئولوم رنگى ياواش ياواش صوئوق و قورقونچ يىر مەنەكشە زىنگە دونويوردى. آغلامغە باشلادى. گوزلردىن ايرى ياشلار دوکولويور، ساچلىرىنىڭ اطرافىنە آسىلوب قالىوردى.

— نىچىن آغلايورىڭك آنەجىگم؟ انشالله ائى اولاجىڭك! ۲۰. دىيە الملە باشى اوقشادم. گوز ياشلىرى اىچندە گولەرك: — تسلى اىستەم نھاد، دىدى، ئولويورم: يىر ساعت صوگرا ئولەجىگم. يىراق آغلايىم. سەوينجىمدىن آغلايورم. گەلمەسەيدىڭ، يەتەشمەسەيدىڭ مقدس يىر سىردە بىنملە بەرەبەر مىزارە گىدەجىكىدى. سىڭ خىرك اولمايىچىدى.

يېرشى آڭلامايور، دالغىن دالغىن يوزىنە باقىوردىم. او، زورلە قالدېردىغى
اللىلە گوزلرېنى قاياپارق دوام ايتدى:

— صاقىن حدتلەنمە، قىزما... دوشون كە ايشىتكىلرڭ يىر ئولونڭ آغزىدىن
چىقىپور. ئولولر سىرلرېنى صاقلامازلر. ئولەزدىن اول بوتون حياتمىزجە گىزلە.
دېگىز شىلرې سويلەمك انسانلرڭ اڭ مقدس وظيفەلرېدر.

بن گىنە يېرشى آڭلامايوردىم:

— آنە جگم، دېدىم، نېچىن حدتلەنە جگم. نە سويلەرسەڭ سەوۈ سەوۈ
دېگىلەيە جگم. وصىتكى نوقطاسى نوقطاسىنە ياپاجىم. ايشتە وعد ايبورم.
— خاير، بىليورم، دارىلاجىسڭ، دىيە جواب وىردى، صاغ اولسام،
۱۰. ئولوم دوشەگىندە ياتامسام احتمال بنى آياقلىرىڭ آلتىنە آلاجىسڭ، ازە جىسڭ.
آما شىمدى امىنم، هېچ يېرشى، هېچ يېرشى... ئالنى بىلە قالدېراما ياجىسڭ.
ايشتە سويلەيەيم؛ باباڭ، سىڭ اصل باباڭ دەگىلدەر...
گوزلرېمى آچدىم. و شاشىردىم. ضعيف قولنى طوتاراق:

— بىم بابام دەگىلمى؟ او يىلە ايسە بابام كىم؟

۱۰. دىيە ھايقىردىم. آبداللاشمىدىم. او يىر ئالنى دوداقلرىنە گوتورەڭ رجا
ايدەر گىيى بىڭا باقدى:

— ياواش نەھادجىم، دىشاردىن ايشىتە جىكلر. حالبوكە بن يالڭىز سىڭا
سويلەمك اىستەرم. بن پىك گىنج ايكىن قوجايە واردىم. ئولوركن بىلە باشدىن
آيرىلمايان، بنى صوڭ نەقسەمە راحت يىراقايان حريف بىڭا او قىلر عقلە گەلمەز
۲۰. جىفالر چەكەدىرمىشىدى. چوجوغى اولمايوردى. ھەر آقشام: «نېچىن گەبە
قالمايورسڭ؟» دىيە بنى آزارلار، تحقير ايدەر، خىرپالاردى. اوچ سەنە بو حياتە
دايانامادم. خاستا اولدىم. ياتاغە دوشىدىم. يىر چوق دوقتورلر گەلدى. بنى آيى
ايدەميورلردى. نەھىت دوبيوا باقدى. بو يىر فىرانسىزدى. قىرق ياشىندە قادار
واردى. صاچلرىنە قىر دوشىمىشىدى. غايت طاتلى و ياڭلىش يىر تورىكجە

قونوشويور، بنی گولکدن قاتلیتوردی. اوزاتمایم. بن بو دوبووانی سهودم. یاتاقدن قالدقدن صوگرا بيله هر هاقنا بنی گورمگه گهلیور، دوقتور اولدوغی ایچین کیمسه بیر شیدن شوبهله نمیوردی. بک اوغلنده کی اوینه ده گیتمه گه باشلادم. عشقمز بیر سنه دن زیاده سوردی. بن سکا گه به قالمشدم. اوت، اوندن سکا گه به قالمشدم. فقط بو طالع، بو سعادت دوام ایتمه دی. موسیو دوبووا مملکتنه گیدیوردی. اوراده باباسی ئولمش، بوتون عائله سی، اوی و کوچوک چیفتلگی کندیسینه قالمشدی. غایت تنهالغی سهوهر بیر آدام ایدی. استانبوله کی موقعی بیراقدی. آناسنک یاننه، دوغدوغی کووه چه کیلمک ایسته یوردی. بهرابه ر قاچمق ایچین بنی اوقدار اوقدار ۱۰ زورلادیکه... تعریف ایده مم. آه کهشکی قاچسایدم... نهایت بنی قاندیرامایاجغنی آکلاینجه مایوس اولدی. وداع ایچین صوگ دفعه اوینه گیتدیگم گون تمام بهش ساعت اوداسنده قاپاندق. و یاتاغنک ایچنده آغلادق، آغلادق. بن گه نجمد. آما او یاشلی باشلی ایدی. آریلاجمزه یاقین ایلله اوقشایارق:

۱۵ — آه سهوگیلم، بو بنم چوجوغم، فقط یازیکه گورمه یه جگم، دیدی، حیات مطلقا تأثر و گوز یاشی ایچین یاییامشدر. باری وعد ایت. بویودیگی وقت، هیچ اولازسا گورمک ایچین بگا گونده ره جکمیست؟ آغلایارق و یه مین ایده رک وعد ایتدم. بگا کووینک و چفتلگنک آدره سنی ویردی. ئولونجه یه قادار اورادن آریلامایاجغنی سویلو یوردی. امینم که حالا ۲۰ اوراده در. زیرا چوق حسلی و شاعر طبیعتلی ایدی. استانبوله بيله بو طبیعتک سوقیله گه لمشدی. بیرده یادکار اولق اوزره فوطوغراف بیراقدی... ینه گوزلرینی قاپادی. و آغلامغه باشلادی. حکایه سی و ماضینک تکراری زواللی یی چوق یورمشدی. هیچقیر یقلر ایچنده دوام ایتدی: — اووقندن بهری ییرمی بهش سنه گه چدی. بن هر زمان گیزی گیزی

بوفوطوغرافه باقارم. سن بويودك. تاميله اوڭا بهگزهڭك... ايسته بن
ئولويورم. ياصديغمك آتندهكى آناختارلى آل، شو قونصولى آچ. اوراده
ماوى بىر ظرفك ايچنده فوطوغرافى بولاجقسك. آقاسنده باباڭك، سهوگىلى
دوبوانك آدرسى يازيليدىر: گيت. اوفى بول. اڭر صاغ ايسه سويلهكه
صوڭ نفسمده اوفى خاطرلايلاق، اونك آدينى سويلهيهرك، اونكله كهچىر.
ديگمىز گوزل و طاتلى ساعتلى دوشونهرك ئولدم...

آغلايور و طيقانيوردى. ائلى ياصديغك آتته صوقدم. مور بىر قورده لايه
باغلى دورت آناختار واردى. اڭك بويوگيله ياتاڭك باشى اوچندهكى قونصولى
آچدم. ماوى ظرفى آلد. آللم تىزەيوردى. فوطوغرافه باقدم. بىردن:

۱۰ - اوخ...

ديدىم. بورسم تاميله بڭا بهگزهيوردى. صانكه تاميله بنم فوطوغرافم
ايدى. يالڭىز صاچلرڭ قىرلغى باشقا ايدى. آدرسى اوقودم. پارسك جوارنده
بىر كوى... حق كهچن سنه اورايه كهزمگه گيتمشدم. تكرر ظرفى قايدىم.
آنەمە دوندىم. هيچقىرماسى فلان كه سيامشىدى. ائنه دوقوندىم. دوشدى.
۱۵ باييامشىدى. آقشامه قادار آييامادى. گيجەده كندينه گەلمەدى. صباحلايىن
اويوديغىم قانايەدە گوزلرئىمى آچىنجه بوتون اوى بىر فرىاد قايلامش گوردىم. آنەم
ئولمشدى. جنازەدن اول بن اودن چىقتم. بابامە يۈرەگمك داياناماباچغىندىن
بخت ايتمش و قاندىرمشدم. ايلك تەرەنە آتالدىم. و پارسە ايندىم. ميراث ايشىنى
بابامە، پاردون... آنەمك تورك قوجاسنە بىراقىوردىم. وقت گەچىرمەدن
۲ موسيو دوبوواني بولدىم. آنەمە بىراقديغى آدرسەدە اوطورويوردى. كوچوك
و تەمىز بىر كوى اوى... ايلك گوروشمەن بىراز تيارومسى اولدى. او گەنجلك
فوطوغرافنى گورونجه هر شىئى خاطرلايدى. آنەمك صوڭ دقيقەلرئى
آڭلاتدىم.

— نە صداقت! نە صداقت!

دييور و تيره يوردى. بو بونامش، آق صاچلى و آق صاقالى يير اختياردى. بى آي بولدى. و سهودى. مگرسه اوده هيچ اولهنمه مش. بگا اسمنى و یرمه يي تکليف ايتدى. منونيتله قبول ايتدم: حاصلی اوزاتماييم، دینمی ده ده گیشدیردم. اسم بوگون پیه ر دوبوا ... بابامک پارسده چوق احباباری واردى. حقوقدن دیپلوماى آنجه يير تجارت بانقاسنده بگامهم يير مأموریت بولدى. شیمدی مصره مأمورى اولدوغم بانقانک يير ایشی ایچین گه لدم. ئه ی عزیزم، شیمدی خالص بر فرانسيز اولدوغمی آگلادگمی؟»

* *

گولوبور و مظفر يير طور ايله يوزمه باقييوردى. مه رمه ره دايالى دیرسه کرم اوشومش، آجیوردى. گهری چه کيلدم:

۱۰ — آگلادم، لاکين ذاتاً تورک ده گيلمشکزه ... پيچمشکز!

ديه رک آياغه قالدقم. او غالبا بدن تقدیر و حیرت به کله يوردى. صوردی:

— نه او؟ گيدييورميشکز؟ باری يير شی ایچه دیدیگز. قونوشوردق.

آرتیق عصييلگم، تورک قافام طومش، تورک حرمنک ایريشيمه ز ناموسی حقنده به سله دیگم ایمان، بو معصوم و مقدس خیال آرتیق قیريامش، آرتیق ۱۵ بریشان اولمشدی!

— موسیو پیه ر دوبوا ايله قونوشاجق يير شیم یوق.

دیدم. سلام و یرمه دن آیریلدم. سوقاغه کندیمی دار آتدم.

* *

اوتله ده، یاتاغمده او گیجه صباحه قادار همهن هیچ اویومادم. هپ احمد نهاده مکتبه کی طائسز بیچمسز، حاللرینی و صئوق ره وه رانسلرینی،

۲۰ غریب وضعیتلرینی دوشونویور و صوگرا استانبولده تورک لگی انکار ایدهن، تورک کلکدن نفرت ایدهن، تورک لگی حقیر گوروب بوتون وارلقاریله آوروپالیلار شغمه چالیشان اوزون طیرناقلی، صوگ مودا اثوابلی، ته ک گوزلکی زوپیه لری

خاطرلايور، اچمىدن: «عجبا بونلرۇدە ھېسى پېچىمى؟ ھېسنىڭ ئانەلرى بىك
 اوغلندەمى گەبە قالدى؟» دىيور؛ قورقۇنچ كابوسلار آراسندە يېرتىلمىش آل
 ۋ خراب ھالالار اچىندىن يوكسەلن طونچ ۋ آتەش رىنگندە بويوك، سىياھ
 ۋ قانلى خاچلار گورويوردىم.

◀◀ ضيا گوڭ آلپ ▶▶

◀◀ اسلام تربىەسنىڭ ماھىتى ▶▶

اسلام تربىەسى دىنلنچە اىكى فكر خاطره كلىر: برنجىسى اسلامىتك
 تربىەدە تطبيق ايتدىكى اصوللار، اىكنجىسى يتشدىرىلەجك چوجقلىك اسلام
 عقائدىنە كۆرە تربىە ايدىلىسى.

۱۰ اسلامىتك تربىە اصوللىرىنى تديق ايتىمك تربىە تارىخىنە عائىددر. بز بو
 مقاله تارىخىدن دكل بوكونكى حياتىدن بحث ايدەجىز؛ اسلامىتك؛ تربىە
 مفكۆرەلەرنىدن برىسى اولدىغى كۆستىرەجىز.

بر مکتب پروگرامنە كۆز كۆزدىردىكمز زمان چوجوقلارمىزە اوچ تورلو
 يىلكى اوكرىدىكمىزى كۆرورز. اولاملى لسان ۋ ادبىياتىمىزى، مىلى تارىخىمىزى
 ۱۵ اوكرەتپورزكە تۈرك دىلندىن ۋ ادبىياتىدىن، تۈرك تارىخىدىن باشقە بر شى
 دكللردىر.

ئائىيا قرآن كریم، تجوید، علم حال كې دىنى درسلىر واسلام تارىخى ایلە
 اسلام لسانلىرى اوقۇتپورز.

ئائىا رياضيات، طبيعيات كې علملىرى ۋ بو علملىرى اوكرىمكە يارايان
 ۲۰ اجنبى لسانلر ایلە ال ایشلىرى، ادمان كې ھنرلر اوكرەتپورز. بو قىصە كۆز

كز درمەدن آكلاشيليور كە تەبىيەدە تەقەيب ايتىدىكىمىز غايەلەر اوچدىر: توركلەك، اسلاملىق، معاصرلىق.

بىر تورك باباسى، چوجوغنىك توركچە قونۇشمەسەنە، توركچە اوقۇيۇپ يازمايسەنە، تورك تارىخىنى بىلمەيسەنە، رضا كۈستەرمەز؛ عىنى زەماندە اسلام ۵. اعتقاد و عبادەتلەرنى بىلمەيسەنە، اسلام تارىخىدىن بىخەبر قالمەيسەنە، تەسۋىب ايدەرمەز. بۇبابا چوجوغنىك تورك و اسلام اولەرق بۇيۇمەسەنە ايتىدىكى كەي معاصر بىر انسان اولەرق يەشمەيسەنە آرزو ايدىر. او حالدە بىزمەن اېچۇن تام بىر تەبىيە اوچ قىسمدىن مەركەبدر: تورك تەبىيەسى، اسلام تەبىيەسى، عصر تەبىيەسى.

۱۰. تەنظىماتىدىن اول چوجوقلۇرمەزە يالغىز اسلام تەبىيەسى وىرەلىيۇردى. تەنظىماتچىلەر مەملىكەتمەزە عصر تەبىيەسىنى سۇقۇغە چالغىدىلەر. بىدائىدە بۇ اىككى تەبىيە آرسەندە بۇيۇك چارەشمەلەر اولدى. يەكپەرىنىك يەرنە نەظام جەيدى اقامە ايتەك كەفر سايىلدى. اورۇيا كەسۋەسەنە تەقلىد ايتەك دىنەسزەك سۈرەتدە كۈرۈلدى. مەكتەبلەر رەسم، فرانسەزچە كەي دەرسلەر اىدخالنە اعتراضلەر ۱۵. ايدلدى.

ارضك كرويتى، كۈنەشك استەقرايى كەي كەملەر، نەقلە مەغايەردىر دىنلدى. تەجرىبە و عقلاً ثابت اولان بۇ حەقىقەتلەر تايىد اېچۇن نەقل دىلەلەر آرامغە احتىياج مەس ايتدى.

مەنە مەفەيە ياۋاش ياۋاش عصر تەبىيەسى بىرلەشمەكە، بىر طۇتقە باشلادى. ۲۰. فقط مەنە التأسف، او قىمەت بۇلۇغچە اسلام تەبىيەسى اھمىيەتنى غەيب ايتەكە يۈز طۇتدى. واقعا مەكتەب پروگراملەردە دىنى دەرسلەر يەنە مەھم بىر كەمەت تەشكىل ايدىيۇردى. فقط اسلام تەبىيەسەنەك ائىخطاطى كەمەت اعتبارىلە دەكل، كەيفىيەت جەھەتتە ايدى. دىنى دەرسلەر جانلى بىر سۈرەتدە اوقۇتۇلىيۇردى. دىن مەعلمەلرى عالمى حەقىقەتلەرە حالا بەدەت نەزەرىلە باقىيور، بۇ سۈرەتلە تەلبەنەك اعمادىنى

غائب ایدیوردی. بوندن باشقه دینی تربیهده علمی اصوللر تطبیقنهده هنوز باشلاماشدی.

ایشته بویله بر زمانده ایدی که تورک - اسلام عالمنک دوچار اولدیغی قاریشیقلر و بونلری تعقیب ایدن فلاکتلر (تورک ملیتی) و (اسلام بین الملیتی) ناملرله ایکی جانلی مفکوره نك تجلیسنه سبب اولدی. بوکون مصیبتلرک ضربه سیله اویانان کنج ذکالر هزیمتمزک مسئولیتنی تربیهده کی مفکوره سزلکمز عطف ایدیورلر. دیورلرکه: «بز کنجلمز نه ملی تربیه، نه ده دینی تربیه و یرمک ایسته مدک. حال بوکه فرداری مقدس غایه لر ایچون اولمکه سوق ایدن دو یغولر دین و ملیت حسلرندن عبارتدر. بز چوجوقلمز تورک و اسلام تربیه لری و یرمدیکمز کی عصر تربیه سی ده و یره مدک. چونکه عصر تربیه سنک غایه سی اک مترقی ملتلرک اعمال و استعمال ایتدکلری آلتلری بزده یاپه ییلمه مز و قوللانه ییلمه مزدر. حال بوکه بز اقتصاد عالمنده اولدیغی کی عسکرلک دنیا سنده ده عصرمزک آلتلرینی قوللانمقدن عاجز اولدیغیزی کوستردک. عامک معیاری عملدر. عملده کی موفقیت سزلکمزله عامده کی بهره سزلکمز ۱۵ اثبات ایتدک. او حالده نه متخصص متفننلر یتشدیرن عالی مکتبلریمز، نه ده وطنداشلر یتشدیرمکه چالیشان رشدی واعدادیلریمز هیچ بر فائده تأمین ایدمه مشلردر.»

(تصویر افکار) غزنه سی بوکی اساسلره استناد ایدهرک تنظیمات تربیه سنک افلاسنی اعلان ایتدی. شیمدی اوچ متفکر زمهره یکی تربیه مزک تمللرینی ۲۰ قورمغه چالیشیور. تورک تربیه جیلری یکی حیائنده ملی عنعنه لرک ناصل بر وظیفه ایفا ایده جکنی کوستررکن عصر تربیه جیلری ده عاملردن عملی و اقتصادی فائده لر تأمین ایچون تدریسده هانکی اصوللرک تطبیق ایدلسی لازم کلدیکنی ارائه یه غیرت ایدیور. بو مجاهده دورنده اسلام تربیه سنک استناد ایتدیکی اساسلری ده آراق اقتضا ایدر.

بو اوچ تريه برى برينك معاون ومكملى اولقله مكلفدرلر. حال بوكه صلاحيتلرينك دائرهلر وبو دائرهلرلر حدودلرلر معقول ومحق بر صورتده تعيين وتحدد ايدلنرسه يكدىكرينه معارض ومخاصمه اوله بيليرلر.

عصر تريهسى مادييات ساحه سنده قالميه رق معنويات عالمنه تجاوز ايتديكى
 ۵ دقيقه ده اسلام و تورك تريهلرلرلر حقوقنه تعرض ايتمش اولور. مى و دىنى
 تريهلرلرلر حدودلرلرلر تعيين ايتمك ايسه ده كوجدر. اسلام غننه لرلرلر
 هانكيلرلرلرلر طوغرى دن طوغرى يه اسلاميته، هانكيلرلرلرلر عرب، فرس،
 يا خود توركه عائد اولديغى كوسترمك عميق تدقيقلر محتاجدر.

بناءً عليه (اسلام تريهسى) اساس اعتباريله تورك و عصر تريهلرلرلر قبول
 ۱۰ ايتمكله برابر بونلر طرفلرلرلرلر كندى ساحه سنه وقوع بوله حق تجاوزلر ميدان
 ويرمه مكه چاليشه حق و عىنى زمانده حقيقى اسلام عقيدة و غننه لرلرلر
 هم بديتده عرب قوملرلرلرلر انتقال ايدن، همده بالاخره سائر قوملرلرلرلر استعاره
 اولونان عادت و بدعتلرلرلرلر تفرقه اقدام ايده جكدر.

اسماعيل مشتاق

موازنه سياسيه ده ديپلوماتلرلرلرلر وظيفهسى

۱۵

متمدن حكومتلرلرلرلرلر مناسباتى معاهده نامه، مقاوله نامه، ائتلاف نامه، بيانات
 رسميه، پروتوقول كى بر طاقم مقرراته تابعدركه بونلر «اوروپا حقوق
 عموميهسى» دىنلن مجموعه نك اساسلرلرلرلرلر تشكيل ايدرلر. بو مقرراتك قسم
 اعظمى صورت مصلحانه ده وعلاقه دارلرلرلرلرلرلر ائتلافكارانه لرلر نتيجه سنده
 ۲۰ عقد ايدلش اولمغله برابر بر قسمنى محاربات وجوده كتير مشدر. هر نه اولورسه

اولسون بونلر «حق» ناميله ياد اولونورلر و اختلافات دوليه نك حلنده
قاعده اتخاذايديلورلر.

كچن زمانلرك تاريخ سياسي سنى تدقيق ايدى جاك اولورسه ق كورورزكه «حق»
فكرى ترقيات مدنیه ومناسبات بشريه نك درجه سنه كوره دكشمشدر. وقتيله
۵. بر طاقم ايالتلر بعض حكمدار قيزلرينه جهاز اوله رق و يريلور و بوكا بر حق
نظريله باقيلردى؛ شيمدى ايسه ضعيف بر حكومتك اداره سى آتنده ك
ملكه اهالى سى استقلال داعيه سيله عصيان ايتدكلرى زمان بوكاده «حق»
دينليور. و او حقى مدافعه ايدى جاك دولتلر بولونور. شو حاله كوره «حق»
فكرينى «قوت» فكرندن آرماق، «قوت حقه غلبه ايدر» دستورى تاميله
۱۰ قبول اولونماسه بيله حقه ك دائما قوتدن متولد اولديغى هيچ اولمازسه حقه ك
قوتدن صوكره كلديكى تسليم ايتمك ضروريدر. ته كيم هر محاربه دن صوكره
عقد ايديلن معاهده طرفينك «حق» و «قوت» دستورلى دائره سنده
تمين ايدن قيمت و اهميت متقابله لرينه كوره بر موازنه تاسيس ايدر. داتا بو
حقيقت سببيله دركه معاهده لر دولتلرك قوت و قيمت لريله متناسب اولديغى مدتجه
۱۵. مرعى اولور. اقوامك طريق ترقيدى آتقمده اولدقلى آديلر يكدى كرنندن
فرقى، بر دولتك مرتبه تعالى سى دى كرنندن يوكسك، خلاصه هر هانكى
بر حكومتك سياسه تابع اولديغى شرائط او حكومتك بنیه سنده طويلانمش
قوتلرك هيئت مجموعه سندن نقصان اولورسه مناسبات بين الملله قاريشقلى و قوعى،
نهايت حربك ظهورى طبعيدر.

۲۰. بو اساسه بناء صورت عموميه ده دنيله بيليركه بر دولتك قوت و قيمت
حقيقيه سيله نفوذ خارجى آرسنده موازنه موجود اولديغى مدتجه او دولت
حال صلحه در ته كيم طبقات جويه متوازن بولوندقجه هوا ايدير. موازنه هوائيه
بوزولنجه تموجات و تحولات باشلار. بناء عليه اوروپا موازنه سى، بحرسيد
موازنه سى، آدرى اتق موازنه سى كى تعبيرلر بعض حريص و منفعت پرست

امللری ستر ایتمکدن باشقه بر شیئه یارامایان سوسلی سوزلردر. دولتر آره سنده
 ظاهرأ کوردیکمز موازنه یه صلح دنیامز چونکه دولتر آره سنده حقیقی بر
 موازنه یوقدر و اوله ماز. حالبوکه هر دولتک کندی قوتی ایله خارجه ده ک
 نفوذی آره سنده بر موازنه وارد و اوله بیلیر. صلحه نه قدر طرفدار اولورسه ق
 ۵ اوله لم، محاربه نك نه قدر علیه نده بولونورسه ق بولونه لم احوال ضروره دن متولد
 اولان حقیقتلره قارشى طوره مایز؛ بو حقیقتلره بزه کوستیریورکه بر دولت
 اوروپا حقوق عمومیه سنك، معاهدات و مقاولاتك کندیسنه چیزدیکی
 دأره دن فضله توسعه مستعد، قوای داخلیه سی مرقی و منکشف ایسه
 او دولت بو صیقى چنبری پارچه لامغه چالیشیر، ایجاب ایدرسه بونك
 ۱۰ ایچون محاربه یه ده قاتلانیر، اوکونه قدر غیر مساعد محیطلره صیقیشوب
 قالان قواعد ملیه یه سربست و راحت محرارل بولونجه یه قدر اوغراشیر
 طوریر.

ایشته موازنه سیاسیه نك اك طوغرو شکلی بودر؛ بو موازنه یی ادامه
 ایتمك، آچیق تعبیر ایله بر مملکتك حائر اولدیغی قوتلردن بحق استفاده و بو
 ۱۵ قوتلری ممالك سائریه قارشى او مملکتك منفعتنه استعمال ایله مك وظیفه سی
 دیپلوماسییه عائددر. دیپلوماتلر بو مهم وظیفه یی ایفا ایدرکن کرک کندی
 مملکتلرینك، کرک ممالك سائره نك منابع ثروت وقوتی لایقیله بیامکه مجبوردرلر.
 ثروت اقتصادی، درجه مدنیت، وضعیت مالیه، اسایش داخل، اردو ودونما،
 حتی افراد ملتده کی وطن پرورلك حسی بو منابعی وجوده کترین عناصردر.
 ۲۰ دیپلوماتلر بو عناصره واقف اولقله برابر بولنری موازنه نك ادامه سنده ماهرانه
 قوللانمغی ده بیاملیدرلر. بوده بر حساب، بر منطق! ایشیدر. مترنخک
 ده ای سیاسی ایله یاپیلان ۱۸۱۵ معاهداتی موازنه نك هر درلو شرائطی
 حائر اولمادیغی ایچوندرکه اوستریانك شوکت و اقبالی یاریم عصر دن فضله
 سورمدی؛ ناپولیونك خارقه موقیاتی حساب و منطقه صیغه حق، موازنه یی

لايقيله تأمين ايدمهيله جك صورتده وقوعه كلدیکی ایچوندرکه ادباری اقبالندن سریع اولدی؛ مترنخك وجوده کتیردیکی اوستریا ۱۸۱۵ معاهداتنك هابسبورغ خانداننه تأمین ایتدیکی حدود و حقوقی محافظه ایدمه جك قوته مالك دکلدی، ناپولیونك قبضه حکمرانیسنده طوتدیغی مملکتلر فرانسه نك تك باشنه مالك اولدیغی قوتلرله متوازن کله میه جك قدر واسع ایدی. بناءً علیه آوستریا و فرانسه نك حقیقی قوتلری خارجده کی نفوذلرله متوازن اوله مامغه باشلادیغی دقیقه دن اعتباراً صادوا، واترلو مغلوبیتلری تحقق ایتمشدی. روسیه نك قریم حربنده، تورکیه نك وقایع اخیره ده کی وضعیتلری عینی دستورك برر مثاللریدر.

۱. خلاصه موازنه تعبیری ایکی دولتك قوتلری آرسنده کی مقایسه دن متولد نتیجه یه دکل، هر دولتك کندی قوتیله کندی نفوذی آرسنده کی نسبته محمولدر. دیپلوماتلر بوقوتی وجوده کتیره مزلر. بر دولتك ثروت و قدرتی ایچون چالیشه. جق اولانلر دیپلوماتلر دکلدر. حکومتك اک یوکسك رجالندن افرادك اک اشاغی طبقه سنه قدر هرکس ثروت و قدرت ملیه نك برر عنصری، برر یاردیمچیسیدر. دیپلوماتلر مملکتلرینك قوه عمومیه سنه باقهرق نفوذ خارجیلرینی بوقوتله متناسب و متوازن بر حالده بولوندرمق وظیفه سیله مکلفدرلر. بویله علوی بر نقطه دن باقیله جق اولورسه دیپلوماسی دینلن شیئك اهمیتق تقدیر اولونور. دیپلوماسی آرتق حیله کارلق دکلدر؛ دیپلوماسیده طرز افاده نك بر قیور اقلغندن، مقصدك لاستیکلی بر صورتده تبلیغندن، خلاصه ۲. مخاطبانی بر صورتله آلداتمقندن استفاده ایدلدیکی زمانلر کچدی. بوکون دیپلوماسی مناسبات دولیه نك بر عنصر اصلیمی، دیپلوماتلر صلح و مسالمتك برر محافظ حقیقیسی اولمشلردر. اونك ایچوندرکه دیپلوماتلرده ساخته مهارتلردن، قارشیسنده کی احتیاطکارلغه سوق ایدمه جك قورنازلقلردن زیاده حقیقی بر وقوف و معلومات، فداکارلق، ناموس، صفوت و صمیمیت کی

مزیتلر آرائیر. بو کون ایچنده یاشامقده اولدیغمز عصر اوقدر واسع بر شبکه استطلاعیه اوزرینه اطورمشدرکه ایرکیچ هر شی میدانه چیقار؛ بناءً علیه غیر مشروع وسائله توسل ایدرک ملکتنه قوت و قیمت حقیقیه سندن فضله نفوذ قازاندرمق ایسته یین بر دیپلومات وطننه فنا بر خدمت ایتمش اولور، واقعا بویله کیچجی وحسابسز موفقیتلرک صوکنده موازنه حقیقیه یینه یرینی بولور، آنجق آرده او حکومت یا حقارت کورور، یا حرب ایدر.

شواله کوره دیپلوماتلرک موازنه سیاسیه ده اک الزم غایه لری صلح ومسالت اولسی ایجاب ایدر. صلحک انسانیت ایچون فائده لرینی، وظیفه ۱۰ مسالت پرورانه نك علویت واهمیتی تقدیر ایدن بر دیپلومات ممکن اولدیغی قدر فضله استفاده یی دکل، دیگر دولتلرک حقوق و منافع مشروعه سنه رعایت شرطیله، کندی مملکتنک قوت ومنفعی آره سنده موازنه تأمینى دوشوملیدر.

بوکون دولتلرک مناسباتی اوقدر مغلق، اوقدر معضلدرکه بعض مسائلده ۱۵ ایکی طرفک منافعنی تألیف ایتمک، یاخود بر اختلافه چاره بولق ایچون حقوق دول کتابلرینک قواعد مجردسی، فیلسوفلرک نظریاتی، حتی بین المل بر محکمه نك تقدیری کافی کلز؛ و اوقت دیپلوماسی امداده یتشمیلیدر. واقعا بعض مسئله لر واردرکه بولردن بر اختلاف، بر انقطاع مناسبات، بر حرب چیقمنسی منع ایتمک امکانسزدر. انجق دیپلوماسی بو احتماللری اهمیتلی ۲۰ صورتده تنقیص ایده بیلیر؛ زیرا هر دفعه صلحی تهدید ایدن بر مسئله ظهورنده علاقه دارلر سلاح قوتنه مراجعت ایتمه دن اول دیپلوماتلر ترقی اقوام ایله غیر متناسب، استعداد ملییه غیر کافی اولان حقوق دول قواعدینی بر طرفه براقه رق حقیقت بین نظرله، منطقی ومنصف بر ذهنیتله ترازینک بر کفه سنه مملکتلرینک قوت وقدرتی، دیگر کفه سنده کندیلرینه

تودیع ایدیلن مسئله یی و اومسئله ده کی منفعتی قویه جق اولورلرسه برچوق مسائل مشکله نك ائتلاف دائره سنده حلی، جمعیت بشریه نك برچوق قورقوردن و ضررلردن تخلیصی ممکن اولور.

خلاصه حکومتلر آره سنده وسیله اختلاف اوله ییله جك اسباب واقعا
 ۵. اکسیامیور، بالعکس یر یوزنده ساکن قوملرک کیتدکجه آرتان مناسبتلرینه رغماً
 اختلاف و مجادله تخملمری هرکون دها فضله یاییلیور، هنوز حیات بین المملله
 داخل اولماش قطعاتده منفعت و ثروت طویلامق حرصیله آچیلان جدال
 رقابت دولتلری بعض کره تهلیکه لی باروت فیچیلرینک اوکنده تماسه کتیریور،
 بوجهتلر انکار اولونماز؛ انجق دیپلوماتلر اقوامک شو نازک وضعیتلرینی؛
 ۱۰. بر مظفربقی تسهیل، یاخود بر تجاوزی تشویق ایچون تهلیکه لی بر آلت اوله رق
 دکل، ائتلافی و جرده کتیره جک مسامت پرور بر واسطه مقامنده قوللانه جق
 اولورلرسه بوتون ملتلرک هر صباح رعشه لره باقدقلری افاق استقبالده انسال
 آتیه نك فجر سکون و سلامتی پارلار. ذکاء بشرک بوقدر خارقه لرینه، بوقدر
 اعتنالرینه، بودرجه پایانسز فداکارلقلرینه مظهر اولان انسانیت اولیله بر
 ۱۵ خدمته لایقدر!

— آغا اوغلی احمد —

— ملی جریان —

ملی جریان آره مزده برشکل معین آلامادی، تبللر ایتمه دی، تلقیات
 و آکلایشلر مختلفدر. بوحال — غایت طبیعی اولمقله برابر — پک اوزون
 ۲۰ دوام ایده مز. ملی جریانک هیچ اولمازسه خطوط اساسیه سی تعین ایتلمیدر.
 ملت نه در؟

شو سؤاله يك مختلف صورتده جواب ويرمشلدر. فقط بز موضوعی غائب ایتمه مك ایچین ملت کله سنی، ملیت کله سیله قاریشدرمه مالی بز. شو ایکی کله آرسنده کی فرقی عملی بز صورتده کوستر مک ایچین دییه بیلیرز که الیوم بز تورک ملیتی واردر، فقط بز تورک ملتی هنوز تشکّل ایتمه مشدر. ۵ زیرا ملیت ایچین لازم اولان عناصر تورکلر ایچنده موجود اولدیغی حالده، شو عناصر هنوز ملتی تشکیل ایدمه جاک برشکل آلاماشدر.

بعضیلری ملیتی، عرقده آرامشلدر. شو نظریه بالخاصه یارم عصردن اول حاکمدی. فقط بالآخره بز چوق تدقیقات اثبات ایتدی که عرق یالکز باشنه ملیت دکلدر. بوکاده اڭ بازار دلیل اولارق، الیوم عین عرقه منسوب ۱۰ اولان وتماماً باشقه باشقه ملتلر حالنده یاشایان جماعتلری کوستره بیلیرز. دیکلری — ملیتی دینده آرامشلدر. شو نظریه ده اساسسدر. زیرا مشاهداتر اثبات ایدیور که عین دینه منسوب اولانلر باشقه باشقه ملتلر تشکیل ایدمه بیلورلر.

اوجنچی لرده — ملیتی لسانده آرامشلدر. واقعاً شو نظریه دیکر ایکی ۱۵ نظریه دن ده قوی در. فقط لسانک ده یالکز باشنه ملیت تشکیل ایدمه مدیکی بز حقیقتدر. زیرا عین لسانه منسوب جماعتلرک باشقه باشقه ملتلر حالنده یاشادیقلرینی کوریورز. مثال اولارق انکلتره ایله آمریقایی، فرانسه ایله قانادایی کوستره بیلیرز.

بزجه حقیقت، شو نظریه لرک آرسنده در. ملیتک اساسلرینی اول لسان ۲۰ ولسانک بوتون تجلیات مختلفه سی — ادبیات، صنایع، موسیقی والی آخره — ثانیاً دین و دینک تجلیات مختلفه سی وئالئاً عرقک براتش اولدیغی ایزلر تشکیل ایدرلر.

شو اوچ باشلیجه عواملک امتزاجندن در که ملیت تأسس ایدر. فقط ملیت nationalité هنوز ملت nation دکلدر. بو اوچ عنصرک موجود اولمانی بز.

ملیتی ملت حالته سوقاماز. ملیتدن ملت چیقمهسی ایچین عناصرک، ذکر
 اولونان عناصر تشکیلیه نك آهنگدار شعوری بر صورتده امتزاج ایتمه لری
 لازمدر. لسان ده، دین ده، عنعنه عرقیه ده شعور و وجدان ملیه
 یاشامدقجه ملت تأسس ایده مز. عملی بر مثال اوله رق ینه تورکلری آلام:
 ۵ الیوم مختلف یرلده بر چوق تورک کتله لری یاشایورلر. فقط بونلر بر چوق
 مختلف تورک لهجه لری قونوشدیقلری کی، طاشیدیقلری اسلام دینی ده
 وجدانلرینه مال اولماشدر. هنوز شو کتله لر آرسنده تحریری وادی بر
 لسان عمومی — اویله بر لسان عمومی که تجلیاتنده عمومی تورک حسیاتی،
 تورک افکارینی طاشیسین — تأسس ایتدی؛ ده دا دوعروس تورک ادبی
 ۱۰ لسانی کنیدیسی بیله تأسس ایتدی. کذا اسلام دینی و دینک طاشیدیگی
 حقایقی تورک کنیدیسنه مال ایدمه مشدر. تورک ده ایاپدیگی دعالرک معناسی
 بیله آکلایه میور. تورک دینی بحق آکلادیگی و دینی ایله حیاتی مزج
 ایده بیلدیکی آندن اعتباراً تورک وجدان ملیسی تأسس ایده جکدر. فصل که
 تورک وجدان لسانیسی ده، یالکز ادبی تورکجه لسانک تأسیسی و او لسانک
 ۱۵ طاشیدیگی ادبیات، موسیقی و سائر تجلیاتنک تورک قلبی، تورک حیاتی،
 تورک حسیاتی ترنم ایتدیکی آندن اعتباراً تأسس ایلیه جکدر.
 ایشته یالکز او زمان تورک ملیتی، ملت حالته کیره بیله جکدر. یعنی
 یالکز ادبی بر تورکجه نك تورک قلب و دماغنک محمولی اولارق بوتون تورک
 کتله لری آرسنده عین افکاری، عین حسیاتی، عین آمالی اویاندیردیگی
 ۲۰ کوندن واسلام دینی ده تورک حیاتی ایله مزج اولنه رق تورک حیاتنک
 احتیاجات مادیه و معنویه سنی تطمین ایده بیلدیکی آندن اعتباراً تورکلک، تورک
 ملتی تأسس ایتمش عد اولنه جقدر.

دیمک که شمیدیلک بزم وظیفه مز، برطرفدن لسان مزه وجدانی و شعوری بر
 شکل و یرمک و دیگر طرفدن دین مزه ملی بر استقامت تعین ایلمکدن عبارتدر.

فقط شو وظیفه پک بیوک، پک واسع و پک آغیردر. آتی اجرا ایتمک ایچین
 پک چوق چالشمق، پک چوق مساعی بذل ایتمک ایجاب ایلیه جکدر.
 از بردن هیچ برشی یاپیله مز. ملیت قائم بنفسه بر وجوددر. بو وجودی
 یاشاتدیرمق ایچین آنک روحی، جان یاطاغنی بیاملیدر. بو ایسه پک اوزون،
 پک دیکنلی بر یولدر. بز شو یولی یورورکن یورولماز وداثما ایلری یه طوغرو
 خطوه خطوه کیدرسه ک البته که برکون مقصدیمزه نائل اولورز: و بورادن
 آتایلره قدر حقیقتاً کندی بیلیر بر تورک ملتی تشکل ایدر.

— محمود صادق —

وجهه انسانیت ومدنیت

۱۰ دنیا یوزنده کی قوملرک، ملتلرک، حکومتلرک عادات و مشواری، دین و مذهبی،
 شکل اداره سی نه اولورسه او لسون البته کتله عمومیّه بشریه بر طرف دن کلش
 بر طرفه کیدیور... دور وحشت دن عصر حاضر مدنیته قدر انسانیت
 عمومیّه نك برمشی و حرکتی وار... تعقیب ایتدیکی بر یولی وار... نقطه
 ابتدادن، بو کونلک وصول ممکن اولش اولان نقطه معالی یه قدر، تاریخ
 ۱۵ انسانیت ومدنیت تدقیق اولونمق شرطیابه، کاه یوکسهلوب، کاه آچالان،
 اهترازی حرکتلری کوسترن، فقط دایما آچالمه سنه، یوکسهلمه سی غلبه
 ایدرهک، تعالی دن قالمایان خطوط منکسره ایله بر «شه ما»، بر جدول
 ترتیب اولونه بیلیر.

بر ملت ده افراد ملتک آیری آیری مسلک و مشربی، مذهبی، مشغله سی
 ۲۰ اوله بیلیر. هر بری بر درلوصنعت و تجارت ده کار و کسب ده بولنه بیلیر.

فقط هيئت عموميه نك بر غايه سي اولمق ، افراد بوغايه اطرافنده فكرياً ، قلباً ،
 بدناً طويلانمق لازم كه اوملت ، كرجك دن بر هيئت اجتماعيه شكلنده بولونه
 بيلسون ، موجوديتي ، قوتني ترقى و تكاملني تأمينه قابليت كسب ايتسون ...
 بر وجود بشر كي كه ، وجودي تشكيل ايدن عضولدن هر برى نك آيري
 ۵ بر وظيفه سي بولونديغي حالده جمله سي ده مشتركاً ادامه حياته ، آهنگ قوت
 وصحته خادم در .

بونك كي انسانيت عموميه نك ده بر غايه سي اولمق مدنيتك بر وجهه استقامتي
 بولونمق لازم در ، و واردر ، و وار اوله كلش در . وار اولسه يدي انسانيت ومدنيت
 عموميه نك بوكونكي درجه كمانه واصل اولمق قابل دكلدي . انسانلرك تشكيل
 ۱۰ ايتدكلري جمعيتار بني اسرائيلك صحراي تيه ده كي حالي كي بر حالده قالمش
 اولوردى . بلكه بشريت عموميه يي سوق و اداره ايدن قواي طبيعيه واجتماعيه
 هنوز هر كسك مدركاني ، ايكي ايكي درت ايدر كي قبول ايده چكي بر
 شكلده ، تدقيق و تحليل اولونه مامش در ؛ فقط ، بو ، او سائقك غير موجود
 اولديغنه دليل اوله ماز ...

۱۵ بو سائقي ، نره به باقسه ق كوره مزميز ؟ ... سياسيات ده ، جهانكبرلك ده ،
 ادبيات ده — فن ومعرفتي ذكر ايتميورز ؛ حمد اولسون فن ومعرفتك ملتي
 نوع بشر ، وطني روي زمين اولمش در . — سياسيلر ، فاتحيلر ، اديبلر منسوب
 اولدقلري هيئت اجتماعيه نك منافعي ، تعاليسي هدف اتخاذايتمشلدر ، آزچوق
 كندى احتراصلريني ، شهرتليريني ده كنديلرينه رهبر مقامنده طومشلر و
 ۲۰ بويله يورومشلدر . فقط دون ده ، بوكون ده ، يارين ده — انسانيت و مدنيتك
 شيمدي به قدركي سيورحركتندن استدلال ايديورز وقناعت كتيريورزكه —
 انسانيت ومدنيتك وجهه استقامتندن انحراف ايدن سياستلر ، استيلا لر
 و «ادبيات» لر ، موقت موفقيتلر كوسترسده ، جدى ثمرلر و برده ميه چك ،
 پايدار اثرلر بر اقاما ياجق در .

اگر ناپولیون سیاستی ناپولیون استیلاسی، انسانیت و مدنیتك وجهه استقامتندن تهالك استیلاجویانه، حرص شهرتله، انحراف ایتیمسیدی؛ یعنی بو وجهه استقامت بشریتك تذیلی دكل، آنجق اقوام انسانیهك بر درجه دها تعالی و تكاملی، استراحت و سعادتله نائلیتی اولدیغی هدف اساسیسی ۵. كوزهدلسهیدی، بالآخره كوستردیكى صفجهلر كورولیهجكدی، اوروپا اقوامی، اوروپا سیاسیات عمومیهسنی زیر و زبر ایدن بر مسللك، بر حركتك ثمراتی پایدار اوله مایه جغی اولدن آكلاشینله بیلهجك ایدی.

بوكونكى سیاستلر، استیلالر، حلول مصلحانهلر، حرص منفعت و شهرتله، مدنیت و انسانیتك غایه سندن انحراف ایتدكجه، هیئت عمومیهك منافع ۱۰. اصلیه سندن آغیری بر یوله صاپامش اوله جغی آچون، مدنیت و انسانیتك قوای عمومیه سیله، سائق قویسی ایله چاریدشه جق، بو مصادمات شدیدده موققیات موقتهسنی غائب ایدهجك... و كورولیوركه تمدن و ترقی ده اك ایلری ده بولونان ملتلر، ازان جمله، انكلیزلر، خیلی بر مدت در، سیاستلرنده مدنیت و انسانیتك وجهه استقامتنی، غایه و هدفنی تعقیب ایتمكه، انكلیز سیاست و منفعتنی ۱۵. بونكله تألیف ایله مكه ساعی درلر... آلمانیا و فرانسه كبی، آلمان و فرانسز قوتلرینك تفوق و اعتلاسنه حصرسیاست و نصب آمال ایتمش اولان برلرده بیله قوه حاكمهك منافع مخصوصه یی ترویج و تأمین خصوصنده، فرط غیرت و حس ملیت ایله، مدنیت و انسانیتك وجهه استقامتندن، کلی، جزوی انحرافاتله دوشمه سی حالنده، ینه اوملتلرك كتله متفكره سی، ابره سیاست و ادارهك ۲۰. بو انحرافاتله قارشى كلیور، مدنیت و انسانیت استقامت مقناطیسیه سنه، اونى تطبیق ایتدیرمك ایسته یور...

بر ملت، موجودیتنی ادامه، ترقی و تعالیسنی استحصال ایچون، كندینه بر غایه و هدف تعیین ایده بیلیر، بو غایه یه دوغرو، فرط غیرت كوستره بیلیر. اوملتك افرادی آره سنده كی فكر و اجتهاد، دین و مذهب، حتی عرق و قومیت

اعتباریله فرقلر، اختلافلر، تفاوتلر نه اولورسه اولسون، بوغایه ده، بوغیرته
اگر مدنیت و انسانیت وجهه استقامتندن منحرف ایسه مبارزات و مجادلا-
تده، موفقیتاته ایصال ایتمک ایسته دیکي مساعی و تشبثاتده، کرک
کندی آره سنده ظهور ایده جک، کرک مدنیت و انسانیت عالمنک هر طرفندن،
خارجدن کله جک جریانلره شدتلی مصادماته معروض قالیر و موفقیتائی مستحیل
اولور.

اوله که بوکون سیاست داخلیه و خارجیه دکل، ادبیات ملیه ده، مدنیت
و انسانیتک وجهه استقامتی کوزهدییور. فرانسه ادبیات حاضره سنک ثمالذی
حیاتی اوله رق، انکلتزه جمعیت ادبیه سی، «آتاتول فرانس» ی لوندویه دعوت
۱۰ ایتمش و انکلیزلرک مسافر خاصی عدايله مش، شرفی اعلا ایله انکلیز قدر
دانلغی کوسترمش ایدنی؛ او «آتاتول فرانس» که فرانسه ادبیات حاضره سنی،
اک زیاده انسانیت و مدنیتک وجهه استقامتنه سوق و ارجاع ایتمش اولان
بر ادیب محترم و برذات عالی در...

تمدن و تعالی ایچون سیاسیات کبی ادبیات ده، هر درلو مساعی اجماعیه ده،
۱۵ انسانیت و مدنیتک وجهه استقامتی ایله هر درلو هدف و غایه نك تألیفی
ضرورتی اونوتمالی...

— کوپرلی زاده محمد فؤاد —

عبدالحق حامد، مجدد

تورک لک رک شعرو صنعت اقلیمنه ایران سماندن دوکولن عصریده، ئولکون
۲۰ ضیالری دهاسنک پرخروش سیاله لریله سوندوره رک اوساحه نك علیل کولکه لره

بکزه‌ین زائرلرینی یکی بر فجرک انفلاقی قارشیسنده لال وایکم بر اقان بر خارقہ صنعت حقنده بن نه‌سویله‌بیلیرم؟ .. کلدن، سنبلدن، لاله‌دن بشقه برچیچکی، آهودن، بلبلدن بشقه بر زائر، عود ویندن بشقه ترنکاری اولمایان یکرنگ و دورادور بر ساحه فرض ایدیکز: بوغوجی بر آغیرقله ۵ آچاله آچاله عادتاً زمینله مشافهه‌کار بر وضعیت آلان و بوشقلرینه فجر آلود، رمادی بر ضیا نشرایدهن بر سما آتنده‌کی بوساحه‌ده حیات نه‌قدر آز، نه‌قدر نشئه‌سزدر! ایشته بزم اسکی ادبیات‌مزه‌ده بوجانسزلق، بوققرالدم واردی. عبدالحق حامد، یوکسک شاهقه‌لرک جکرلری قوت وصحتله دولدوران هواسنه شبیه نفس دهاسیله اوسمانک کشف، آچاق بولوطلرینی پارچالادی؛ ۱۰ و ساحه صنعتک هر طرفنه طبقی صور اسرافیل کبی ضیا و حیات نفخ ایتدی. فکروادیات سماسنده یوکسه‌لن کونشله برلکده، او صور دهانک اسرار- انکیز ندای دعوتنه هرشی اجابت ایدیور، هر گوشه‌دن بررنک، برضیا، برنغمه، برحیات فیشقیریوردی. بر طرفدن هندک یشیل طوطیلری ایله الهی برهنلری، ایران آتشدکلری و لوندره پارقلریله برابر منظور اولورکن، ۱۵ دیکر طرفدن مداین خرابه‌لرینک یاننده فاتح مناره‌لریله ورسای باغچه‌لری عادتاً بر بریله ممزوج برحاله نظرلری اوقشایوردی. ایشته، ایرانک افول ایتمش کونشلرندن ضیا و حیات آلفه چالیشان اسکی شعراحه‌سیله بویکی، برحیات، کونشلی صنعت اقلیمی آرسنده‌کی تخالف دوغروندن دوغرویه عبدالحق حامدک سحر دهاسیدر.

۲۰ حامدک عثمانلی ادبیاتنده و بالخاصه نظمده وجوده کتیردیکی تجددک درجه‌سنی آکلاتمق ایچین بویله مادی بر تمثاله مراجعت احتیاجنی حس ایتدم. چونکه صنعتده بوقدر بویوک تحولات یاپان بر شخصیتک فکر و ادبیات عالمنده‌کی تأثیراتی علمی و اصولی بر صورتده تدقیق ایتمک، مشکلات نسبتنده اوزون و برقاج مقاله‌نک دائره استیعابه کیره‌بیامکدن چوق فضله بر ایشدر. اولاً،

فضوللرک، باقىلرک، غالبلرک ائارندهكى عمومى خطوط فارقه يي تعيين و تثبيت ايتمك، صوكر ايكى ادبيات نامى التنده عاكف پاشا و شناسى ايله باشلايان مسللك فكرته حقى هاشمه كلنجه يه قدر كچيرديكى مختلف صفحه لرى تفريقه چاليشمق، و لسانده، افكارده، اشكالدده حامدك تاثيراتنى آرى آرى كوسترمك بر مقاله دن زياده بر كتاب موضوعى تشكيل ايدەر. بو واسع موضوعى اوراق بر مقاله ده تكيشفه چاليشمغله وضوحندن پك چوق شى غائب ايدە جكر.

عبدالحق حامد، زمانك بوتون بويوكلىرى كچى، ايكى محراب فكري يه مال كدى: اسلاملق و حريت پرورلك. ديكر معاصرلىرى كچى سياسياته دوغروندن ۱. دوغرويه قاريشماق له برابر، زمانك تلقيات ادبييه سنه اتباعاً «ادبياتك بر فائده اجتماعيه توليد ايتمه سى» فكري نه مجذوب اولان بو صنعتكار، اثرلرندە بو ايكى تمائلى اولدقجه واضح صورتده كوستردى. «اميل» مترجمى ضيا پاشا «روصو» نك اجتماعى اساسلرندن آلدیغى رحيق ذوقك مستيسيله خلق لسانه، خلق ادبياتنه عودتى توصيه ايدەر و زمانك بوتون ارباب تفكرى ۱۵ نامق كمالك آچدیغى «حریت و مشروطیت» بايراغى آلتنه طویلانیركن، طبعی حامد بوجریاندن خارج قالامازدی. ايشته مدحت پاشانك نفینى متعاقب یازناش اولان «لیبرته»، تمائلى شخصلرله، اووقعه يي تصوير ايدەر؛ صوكر ديكر بر چوق شعرلر، مرثیهلر واردركه صرف اومقصدله یازلمشدر. ظالم حكمدارلر، سرای انتريقه لرى، وكلائك خیانت و دنائتى حامدك تماشالرنده ۲. دائماً نظر دقنه چارپار؛ دینیله ییلیركه صنعتكار اونلری صرف بر مقصد مخصوص ايله جمع ايله مشدر.

حامدده كى حریت و مشروطیت فكرلى، اختلال كبر اساسلرينك محیط مزده اجرا ایتدیكى تاثيراتك نتیجه سیدر. مملكتده عصرلردن برى اجرای حكم ایدهن فنا، جاهل، كور بر سرای اداره سنى عبدالحمیدك نهایت اك قاراكلق

بر استبداد ايله تتويج ايتمه سی، اختلال کيرك او پارلاق اساسلرينه عادتاً قدسی بر ماهیت ویرمشدی. فقط بوتون بوقدسیته براه، اسلامیت محرابی حامده داها یوکسک و داها برنور کورونیوردی. «نزر» ده ملک عبدالرحمن ثالثک مفاخرینه مغرور بر ترجمان اولان، «نظیفه» ده اندلس عرب سلطنتک سقوطنه کوز یاشلرندن مرثیه یازان حامد، بالخاصه «طارق» نده دینک معبد مفاخرنده بر چوجوق قدر صمیمیتله چارپان قلبی کوسترییوردی. اسلامک یشیل هلالی قارشیسنده الهی وجد دقیقه لری یاشایان بومعتقد و تمیز روح ایچین، دین، بر محراب حسی اولمشدی. اساساً، مولانانک برشعریقنه منسوب بویوک بر اسلام — تورک عائله سنک چوجوغی ۱۰ سما — قرین حسلرینی طبیعی باشقا بر مهد رؤیاده اویوتامازدی. حیانتک ایلک ادراک دقیقه لرندن بری، مولوی درگاهلرینک معطر دورانخانه لرنده لاهوتی کوکرجینلرک رفرر پروازینی خاطراتان کریزان فی سسلرینی ایشیتمک، تره لرک، منارلرک، چشمه لرک دیندار کوزه لک لریله روحاً پیدای قرابت ایتمک، حامدک معنوی موجودیتنده زمانک و فکری قناعتلرک سیله میه جکی دهرین ۱۵ ایزلر برافشدی. «امیرنوروز» ی و «جلال الدین» ی یازان «نامق کمال» ده صاف برمعتقد، حقیقی برمسانندی؛ فقط «ابوالعلاء المعری» ی تلغین ایده جک قدر آلوده وهم وطنون اولان کمالک اعتقاد فکریسیله، «سافلک تسلیسی» فی و «مقبر» ی یازان، انجم زهرای محراب اتخاذ ایدهن حامدک دین حسیسی آرسنده کی کردابی اونوتاملیدر.

۲۰ طرزحیاتی اعتباریله مختلف اقلیملرک کوزه لک لردن ذوقیاب تحس اولان عبدالحق حامد، موضوعلرنده عین تنوعی، عین الوان و مناظری کوستره بیامشدر. بعضاً نینوا جوارینی، بعضاً اسکندرک مظفر اورجوسنی تعقیباً هندستانی، بعضاًه لوندره ی، پارسى، استانبولی یاخود اندلسی اثرلرینه بر ده قور اتخاذ ایدهن بو بویوک صنعتکار، زمانک و مکانک فوقنده یاشایان بوتون داهیلر کی بشریدر.

اونك هائله لرنده فلان دورك ويا فلان ملتك دكل بالعموم بشریتك حسیات
 و احتراصات مشتركه سی بر معكس بولور. «فتن»، «ریشار»، «اشبر»،
 «سومرو»، .. بونلر اوتیپلردندرکه انسانلغك هر دورهی امثالنی مطلقا کورمش
 و کوره جکدر؛ طبقی «سوفوقل» ك، «شکسپیرك» ك، «راسین» ك،
 «ایبسن» ك یاراتدقلری مخلوقات کی... و ایشته عبدالحق حامدك ابدیلکی
 اصل بوندن ایلری کلیور.

عبدالحق حامدك معنوی سیاسی عمومی خطرله چیزدکن صوکرا، فکر
 و ادبیات ساحه سنده نه درجهیه قدر اجرای نفوذ ایتدیکنی کوسترمک
 براز قولایلاشیر. فقط بونسی قولایلغك هر حالده بر چوق مشکلات ایله مالامال
 ۱۰ اولدیغنی اونوتاملیدر. عبدالحق حامد ناصل و نه درجهیه قدر بر مجددر؟
 ایشته صوک یاریم عصرلق تاریخ ادیمزك مهم و جانلی بر صفحه سی! ..
 عاکف و رشید پاشالرك، شناسینك، کمالك، ضیانك تأثیراتیله لسان نثرمز
 اسکی قیدلردن قورتولمش، یعنی مترجم عاصمك ویسی و ترکی زنجیرلردن
 تخلیص ایتدیکنی لسان تکامل طبیعینی تعقیب ایتمشدی؛ تکلم لسانه یاقلاشوق
 ۱۵ مقصدی، عربی و فارسینك اسکی افراطلرینه پك معقول برحد چکمش،
 جمله تشکیلاتی ده کیشمشدی. بناء علیه آرتق نثر ایله هرشی، هر فکر،
 هر موضوع افاده اولونیوردی. رشید پاشا لایحه لرینی، شناسی مقاله لرینی،
 نامق کال آتشین خطبه لرینی یکی لسان ایله یازیور، فکر و ذوق اعتباریله
 معاصرلرینه جداً فائق اولان ضیاپاشا ژان راق روصویی و مولیه ری عین
 ۲۰ لسان ایله ترجمه ایدیوردی. فقط نژده اشکالک بو مسعود تنوعنه رغماً،
 لسان نظم حالا اسکی قیود مضره سی محافظه ایدیور، فی و می و کل
 و محبوب مضمونلردن بشقه هیچ بر شی غزل دائره سنه کیره میوردی. نژده
 ناصل یکی فکرلر ایچین یکی شکللر بولونمشه، نظمده ده یکی موضوعلر

ایچین اشکال جدیدیه احتیاج واردی. غزل و قصیده کی هریتی مطلقاً
 عین قافیه ایله بیتن محدود شکلر، آنجاق محدود و عصریده مضمونلرک
 افاده سنه یاراردی. شیخ غالب کی بویوک برصنعتکار بیله، بوتون قابلیتیه
 رغماً اشکالک استبدادنن قورنولاماش و بالنتیجه پایدار برتجدد وجوده
 ۵ کتیره مه مشدی. ایشته شناسی و پیرولری ده نظم خصوصنده عین مشکلاته
 تصادف ایتمشلردی. شناسینک رشید پاشایه، ضیانک سلطان عبدالعزیزه
 تقدیم ایتدکلری قصیده لر نفعینک پک فنا بر تقلیدی اولقدن فضله بر یکیمک
 کوسترهمیور، کمالک غزللری اسکی مکتب ادبیاتک نشانه لرینی ارائه دن خالی
 قالمیوردی. قاعلریله ملتی ایقاظ ایچین چالیشان بو آدملر، نظم یازمق
 ۱۰ ایسته نیجه کهنه و ییرانمش مضمونلرک فوقه یوکسله میورلردی. اساساً طرز
 حیات و معیشت، عوفی بک، حکمت بک، غالب بک کی اشکال قدیمه ده جداً
 ماهر صنعتکارلرک هنوز موجود بولونماسی، نظمده اجراسی لازم کلن تعدیلات
 و اصلاحاته قوتلی برر مانع تشکیل ایتمشدی. عاکف پاشانک معروف
 مرثیه سی، سعدالله پاشانک، پرتو پاشانک، شناسینک محدود و مترجم بعض
 ۱۵ آثار منظومه لری نظمده یکی شکلره برر مثال اولقله برابر هیچ نظر اعتباره
 آلمیور، حتی اونلری یازانلریله اویولده دوام ایچین لازم کلن قوتی کنیدیلرنده
 حس ایتمیورلردی.

ایشته عبدالحق حامد اصل ده ای صنعتنی بوراده کوستردی؛ محیطک بوتون
 عدم مساعده سنه و طرز قدیم طرفدارلرینک اوقدر قوتلی بولونماسنه رغماً
 ۲۰ «دیوانه لکلم»، «صحرا»، «بونلر اودر» کی، اسکی شکللردن و زنجیرلردن
 تمامیه عاری شعر مجموعه لری نشرایتدی. پارسک بوتون شایان دقت لوحه لرینی
 مسیره لری، باغچه لری، تماشا کاهلری بویوک بر سربستی ایله تصویر ایدن
 «بلده»، روستائی حیاتک صاف و برشعر گوشه لرینی دهرین بر وضوح
 و صحتله یاشاتان «صحرا»، صوکر مجهول و پرزنک برقطعه نک محتم الوان

واجبارینی عکس ایتدیره‌ن هند احتساستی، بوتون بوشیلر اوزمانه قدر یازلش
نمونه‌لره هیچ بکزه‌میوردی. کرک شکل و کرک موضوع اعتباریله «ندیم»،
«نفعی»، «فضولی» کی اسکی استادلرک گلیاتنده اونلره بکزه‌ین هیچ،
هیچ برشی یوقدی. بوکنج شاعر جراثکار برحمله ایله اسکی غزل و مسمط
۵ طرزینی ییقمش، بیتک وحدت تشکیل ایتمسی قاعده اصلیه‌سنی پارچالامش،
قافیه‌لرک لطفی سامعه‌یه حصر ایتمش، خلاصه برکله ایله، صنعتکاره سربستیسنی
تأمین ایتمشدی. اسکیلرک عصریده قناعتلرینه تامیله مخالف اولقله برابر،
عبدالحق حامد میدان قویدیغی نمونه‌لره کوستریوردی که نظمک موضوعی یالکز
کل و بلبل، باده و ساقی دکل، بلکه بوتون حیات و بوتون کائنات اولایلیر.
۱۰ صوکر بونی موفقیتله ساحه فعله چیقاریلمک ایچین ابتدا اسکی قیود
مرعجه ایله اسکی شکللردن قورتولمق لازمدیر. یکی موضوعلر مطلقا یکی
شکللره مقتدر. حیاتک تنوعیله شکللرک بساطت و وحدتی آره‌سندگی
تضادی اکلامق، اوزون ملاحظه‌لره محتاج اولاماز. ایشته غرب محصولات
ادیبه‌سی میاننده کوردیکی نمونه‌لره، تورک شعرینی ساخته‌لکدن قورتارمق
۱۵ و حیات وطبیعتدن اقتباس فیض ایتمک لزومی ابتدا حامد آکلادی،
و ده‌های صنعتیله، آنجاق برقچ نسلک یاپه‌بیله‌جکی بر تجدیدی، تک باشنه
میدانه کتیردی.

صنعتکارک سربستی تامی، موضوعلرک مجهول اقلیملردن و تاریخک مظلم
دوره‌لرندن اقتباس ایدلسی، قیود و شرائط قدیمه‌نک ترکی کی نظریه‌لره فرا-
۲۰ نه‌ده‌کی رومانیزم جریانندن آز چوق ملهم اولدیغی کوستره‌ن عبدالحق
حامد، تورک شعرینه یکی رحیات، یکی برشکل، صمیمی برماهیت
ویرمکله اکتفا ایتمدی؛ سلفلرینک الندن آلیرکن هر درلو الاستیقیتدن
محروم، افکاری افاده و مناظر طبیعیه‌نی تصویر قابلیتندن پک بعید برحالده
بولدیغی لسان‌نظمه اولیله یکی برزنک ویردیکه آرتق اونکله هرشی،

حقى منظوم برهائله بيله وجوده كتيريله بيليردى. حامد «نظيفه» نى،
 «نر» نى، «اشبر» نى و بالخاصه «اشبر» نى يازورق آلتوز سنه لك
 ادبياتمزه ايلك اولمق اوزره نفيس برهائله ميدانه قويدى. يالكز ادبياتمزه
 دكل، ايكي بويوك منبعمز حكمنده اولان عرب و عجم ادبياتلارنده بو اك
 ۵ يوكسك، اك متكمل نوع ادبى موجود دكلدى. داستانلره، حكايله،
 ربابى شعرلره كرتله مالك اولان، حتى كمال و ضيانك همتيله منشور آنا تماشايه
 بيله نمونه لر كوستره بيلن تورك ادبياتى، حامدك منظوم هائله لريله مرتبه
 تكاملنه چيقمش، يكي بر نوع داها قزائش اوليوردي.

مقاله ده كوزه تدى كمز نسبتك ايجابات ضروريه سندن اولارق، حامدك منشور
 ۱۰ اثرلرندن، نثرده كوستردىكي خصوصيتلرندن، اجرا ايتدىكي تاثيرلرندن، صوكرا
 شعرلرندن، «مقبر» دن، «حجله» دن، «سفيله نك حسب حالى» نندن
 اوزون اوزادى يه بحث ايدمه جكز. فقط شو جهتى بالخاصه تصريح ايتمك
 ايجاب ايدىوركه «شناسى» دن «كمال» ۵ قدر كلنلرك نثرده ياپدقلىرندن
 چوق فضله سنى «حامد» نظمده تك باشنه ياپدى. حتى «نامق كمال» و آرقدا.
 ۱۵ شلرى، يكي شكللر آلتنده يازدقلىر منظومه لرى، حامدك اثرلرني كوردكن
 صوكرا، اوللرى تقليدأ وجوده كتيرديلر. «تخریب خرابات» مؤلف شېرى
 حامده كوندردىكي بر مكتوبده مجدلك شرفنك اوكا عائد اولديغنى منصفانه
 اعتراف ايدىوركه بو بر حقيقتدن زياده بر بداهتدر!

كائناتده كي هر بويوك تجدد مطلقا قهقهه و تزيف ايله قارشىلاير. انسانلغك
 ۲۰ طبعنده مركوز اولان بو حال اوقدر عمومى و لايزلدركه حامد كي داهيلر بيله
 اوندن خارج قالامز؛ و كين و غيظ ايله متقلص نيم - كشاده دوداقلر اوزرنده
 زهرلى شتوم كتله لرنيك تشكلنى مطلقا تماشا ايدمر.
 «اشبر» مبدعى ايچينده عين حال واقع اولدى. «پارسى كورسهرلر بيله

دنياده اځ بويوك شهرک اصفهان، امريقاي ايشيتسهلر بيله اځ اوزاق مملكتك
 قيروان اولدينه حكيم ايدن « اودور شاعلري، قصيده و غزل طرزيني يقان
 بو جرآنكار كنجي، جنت وخفته اتمام ايتديلر، قيزديلر، باغريدلر، حتی ...
 سوكديلر! محراب تقدیسی يقان، معبدینك ایشیقلرینی سوندورهن دشمنلره
 قارشى معتقد بر روح ناصل حسله متحسس اولورسه، او زمانك غزل و قصیده
 استادلری ده « دیوانه لکرم » شاعری حقنده عین حسی بسلیورلردی. فقط
 کائناتده کی هر شیئی ییقوب ازون، بی رحم اللره ایستدیکی شکله صوقان زمان،
 اولنرک آثارینه رماد نسیان، حامدک بدایع حسیه سنه ابدیت شعله لری دوکدی.
 بر آن ایچین اغفال ایدلسه بيله نهایت نوره و ضیایه قوشان کنجلك، استاد
 ۱۰ اکرمک قوی و صاریماز النده کی الهی هدایت مشعله سنک یارديميله حامده
 قوشدی، اونی تقدیس ایتدی، تقلید ایتدی، تعقیب ایتدی، یاشادی و یاشاتدی.
 زوالی عبدالحلیم ممدوحدن، علی فرخدن، نظیفه، فکرته، جنابه، فائقه،
 جلال ساهره، حتی بوکونک کنج « فجرآتی » نسلنه قدر امتداد ایدن
 بوتقدیس و حرمت یارینکی انساله بلکه داها قوتله، عادتا ادبی بر عقیده
 ۱۵ حالنده انتقال ایده جکدر. چونکه یالکر « فکرت — خالد ضیا » نسلی
 دکل، بزم نسازده اونک الهی مشعل دهاسنک کولکه لرینی تعقیب ایدیور.
 نه فکرت و نه هاشم بزه بر « اشبر »، بر « مقبر » هدیه ایده ییلدیلر! دهانک
 نه غریب بر مظهریتی: فکرت نسلنک بر چوق اثرلری بوکون آرتق اختیارلادیغی،
 آرتق اوقونامیاجق بر درجهیه کلدیکی حالدده حامدککیلر حالا یکیلکنی،
 ۲۰ بکارتنی محافظه ایدیور و ایده جک!

مقاله می یتیرمک ایچین حامده عائد بر خاطره نقل ایده جکم: بوندن
 برقچ آی مقدم، حامدک شرفنه ویریلن بر ضیافتده، سوکیلی استادی
 تبجیلاً نطقلر ایراد ایدیلیرکن، اسماعیل مشتاق بک بکا برکاغد اوزاتدی
 و « احتساستکی یاز، حامده بر خاطره اولق اوزره تقدیم ایده جکز! »

دیدى. باقدم: ضيافتك بى نهييه ارکانى آره سنده اوفاق بر اقلیت تشکیل ایدن ارباب قلم، حامد حقنده پرستشکار جمله لار یازمشلردى. موقعه مناسب بر قاچ کله ده بن یازمق ایچین، یازیلانلری دالغین دالغین کوزدن کچیریرکن، بلا اختیار، رضا توفیقك امضاسی اوستنده کی سطرلره توقف ایتدم. سوکیلی فیلسوف نه اینجه و نه معنیدار برشی یازمشدی:

حامد دیورسك! «بیلدکمی نه در او طفل اکبر؟..»

حامدک بویوکلکنی براز تشریح ایده بیلمک مقصدیله بو مقاله یی یازارکن، سامعه مده دائماً عین مصراعی ایشیتدم. حق شوسطرلرک اثنای تحریرنده صماخ عجزمده حالا عین سس، غریب بر ادای استهزا ایله، طنیندار اولیور:

۱۰ حامد دیورسك! «بیلدکمی نه در او طفل اکبر؟..»

— احمد رفیق —

استقلال گونلری

سنه لردن بری دوام ایدن مهاجرتلر، قایلرک متاتلرینه اصلا خلل کتیرمه مشدی. تورکستانک چیچکلی اووالرندن، مائی سمالرندن ایراق دوشن ۱۵ قهرمان ملت، قارشینسه چیقان هیچ برمانعدن ییلمایوردی؛ نهرلر کچیور، سردارلر غائب ایدیور، عائله سندن آریلیور، کندیسنه امین بریر آریوردی. تورکستاندن چیقان اوفاق بر عسیرت، ییزانس حیدودینه، بویوک برسلطنته طوغرو قوشیور ایدی.

آناطولینک تمیز ایرماقلرینی، یشیل طاغلرینی آشارق صاف بر وجدان، ۲۰ صارصیاماز برعزمه ایلریله بن بوأرلر قافله سی ایچنده یک یوکسک سردارلر

کورولیوردی: دوندار، ارطغرل! شرقده چنکیز فورتنهسی سکون بولدیغی
زمان بویوک توران عرقنک بونجیب زمرهسی (طومانچ) طاغلرینه، (سکود)
اووالرینه یرلشمش بولونیوردی.

ارطغرل عائلهسی آناتولییه یرلشدکلری زمان شرقده تورک عرقنک مهم
برشعبهسی، سلچوق سلطنتی انقراض بولیور. غربده یزانس، عشوکار برقادینک
صوک کونلرینی یاشایوردی. سلچوقیلر متصل تاتارلرله روملرک تعرضنه دوچار
اولیورلردی.

ارطغرل بکک یوکسهسهسی ایچون بو وضعیت، مساعد برزمین تشکیل
ایدیوردی. سلچوق سلطانی علاءالدین، ارطغرله اراضی ویرمش، قایی خان
۱۰ اولادینک کسکین قلیجی، فداکار سینهسیله سلطنتی محافظهیه قرار ویرمشدی.
فقط ارطغرل، پارلاق ظفرلری، سریع موفقیتلریله قلعهلر فتح ایلدیکی صرده،
سلچوق سرایلرنده سلطانلر زهرانیور، عصرلرک بریکدیردیکی اخلاقسزلقلر،
احتراصلر، نفسانی امللر تورک عرقنک بو مهم جزؤنیده اجتنابی غیر قابل
برانقراضه سوروکلیوردی. سرایک بو الیم حاللری ارطغرلی عزمنندن
۱۵ چویرمیوردی. علاءالدینک خلفی غیاثالدین کیخسرو، دلبر برکورجی قیزینک
سیاه کوزلری قارشیسنده حظوظندن سرمست اولورکن، ارطغرل وظیفهسنی ایفا
ایدیور، میال انقراض ایکی بویوک دولت اورتاسنده، فضیلتی ایله تمیز
ایلیوردی.

سلچوق سلطنتی داخلاً فساد، خارجاً تاتار مداخلاق یوزندن کوندن
۲۰ کونه دوچار ضعف اولیوردی. بکلر ایسته دکلری کبی حرکت ایدیورلر،
سلچوق حکمدارلری هالاکو خاندانک حمایهسنه کیریورلردی. سلچوق سلطنتنک
انقراضی، سلطان علاءالدینک متین نکاسی، صارصایق بیاهمین جسارتی ده
طوردرامیوردی. علاءالدین مملکتی قورتاراجق نکالر آریور، وطننک
رجالنده بولمادیغی فضیلتلری ارطغرلک نجیب عائلهسنده کوریوردی؛ او

زمان، بابا اوغل، ارطغرل ايله عثمان، انقراض بولان عرقداش لرینی سلاح لريله،
بوزولماش خصلت لريله دیر یلتمک ایسته یورلردی.

* * *

ارطغرل قهرمان اوغلی، اخلاق و اوصاف یله یالکز سلطان علاء الدینک
دکل، بوتون خلقک حرمت و توجهنی جلب ایدیوردی. عثمان بک اون یدی
باشنده (۶۷۳) کنج و جاذب بر سیایه مالکدی. سیاه صاچلری، موزون
اندامی، قاره و پارلاق کوزلری، مردانه تبسم لر یله هر کسی تسخیر ایدیوردی.
قلبیک علویت و نجابتی ناصیه سنده، پارلایور، تورک عرقنک بوتون خصلت لری،
مردلک، مسافر پرورلک، فداکارلق، قناعت، طوغرولق، عثمان غازیده
بوتون اوصافی ايله تجلی ایدیوردی.

۱۰ عثمان بک دیندار ایدی. دائماً علما ايله دوشوب قالدیور، دینک اخلاقه
علویت بخش ایدن، روحی فضیله سوق ایله یل احکامندن متلذذ اولیوردی.
اک زیاده شیخ ادبالینک یانته کیدیور، آناتولیده شانلی برسلطنت تأسیسی
ایله اوغرا شیرکن، کوکی شیخک قیزی مال خاتونک لطیف سیاسنه مسخور
اولیوردی. عثمان بک بوتون موجودیتنی تسخیر ایدن بوصاف عشقی یکیشهر
۱۵ حاکمک اوغلنه آچیور، شیخک راضی اولماماسی قلبنی یارالایوردی. او زمان
عشق، عثمان غازی ايله رقیبی بیننده عداوتلر تولید ایدیور، قانلر دوکولیوردی.
عثمان بک عشقک آجیلرینه، تھمسوز آیریلقلرینه عزم ايله، ثبات ايله کوکس
کرییوردی. النده قیلیج روحنده سونمز برعشق، آز برقوتله دشمنلرینی
پریشان ایدیور، بومدید و قانلی مجادله لردن پاک مظفر رناصیه ايله
۲۰ چیتیوردی.

عثمان بک اوچ سنه مال خاتونک عشقیله پریشان اولمشدی؛ فقط قلبیک
المنی کیمسه یه آچماماشدی، بوماجرا، لطیف بر افسانه طرزنده، اوکا سلطنتی ده
تبشیر ایتتمشدی. کنج عثمان، فکری مال خاتونک خیالی ايله مشغول، قلبی

پدريڻڪ اصراريله متأثر، ائيس روحنه نائليت اچون دعالر ايتمش، بر کيجه،
کنديسنه سعادت و سلطنت يوللريني کوسترن بررؤيا کورمشدي؛

«کوردی کیم طالع اولدی بر مه بدر

مطلعی صدر شیخ عالیقدر.

ناف عثمانه چونکه ایتدی ورود

برشجر بیتدی، شاحی نا معدود.

شویله اولمش بلند آنک ساقی

ظل اوراقی طومش آفاقی.

سایه کاهنده وار جبال وتلال

هرجبل دامننده ماء زلال.

بختوش دیده سی اولوب بیدار.

اده بالیدن ایتدی استعار.

دیدي کيما «ای جوان عالیخت!

اولدک اولدک ايله مالک تخت!

مژده اولسون که پادشاه اولدک؛

صاحب رایت و سپاه اولدک.

ليک دامادم اولدک ای فرزند...»

دیون ایتدی آنلری پیوند.»

آرتق عثمان غازينك اك كزیده املی حصوله کلمشدي. بو ازدواجدن
۲۰ (۶۷۳) علاءالدین ايله اورخان غازي دنيايه کلمش، عثمانلی سلطنتنه رونق
ويره جک ايکی پارلاق دکا دها يتشمشدي.

* * *

عثمان غازى حياتك بتون مسعوديتلرينى آكلايوردى. قهرمان باباسنك
 وفاتيله دلخون اولان كنج عثمان (۶۸۰) بتون خاندانى ايچنده عزى ايله،
 دكاسيله تميز ايدىيور، اختيار پديرينك وظيفه سنى شمدى كندى درعهده
 ايليوردى. كنج قهرمانك متانتى قارشيسنده ييزاسنك ضعيف قلعه لرى برر
 برر سقوط ايدىيور، سقاريه واديلرى تورك قهرمانلرينك قليچ پاريلتيلرى،
 آت شاقيرتيلريله بشقه برمنظره كسب ايليوردى. هر طرفده تورك حماسى،
 تورك ناملىرى ايشيدىليوردى: آقچه قوجه، قوگور آلپ، طورغود آلپ،
 آق باش، عبدالرحمن غازى، قره مرسل، قره اوغلان، قره تكه، صمصه
 چاوش، صالتوق آلپ، حسن آلپ، قره تكين، هربرى ييزاسنك
 ۱۰ بر كوشه سنده، كنج عثمانك دلنشين يوردينى بويولتمكه چالشيوردى. بو تاريخدن
 اعتباراً تورك ويزانس قانى بر برينه قاريشيور، ازدواجلر ومناسبتلر بر برينى
 ولى ايدىيوردى.

عثمان بك، تورك قهرمانلرى ايچنده علويت واصلتيله تميز ايدىيوردى.
 سلطان علاءالدين، كنج عثمانك سكود افقلىزنده پارلايان نجم شوكتى قارشيسنده
 ۱۵ متحير، آنى كنديسنه ظهير اتخاذا ايتمك املنه دوشمش، شرقدن سلچوق
 سلطنتنى خراب ايدن موغول استيلاسنه قارشى ده يكانه استنادى عىماى غازيده
 بولشدى. بوسره لرده توران، بويوك برغليان ايچنده ايدى:

آسيائى وسطاده چنكيزك مهيب سيماسى افول ايدىيور، تيمورك، پارلاق
 دكاسى ماوراءالنهر مدنيتنى تاسيس ايدىيور، هلاكو عراقده سلطنتلر تاراج
 ۲۰ ايليوردى. تورانك مسلسل غلبانلرى سكون بولديغى صرهده، غربده اوافق
 بردال، عثمان بكك زمره سى، تورك عرقى ياشاتاچق، عصرلجه پايدار ايليه جك
 برقوتله كوكله شيور، و يوكسه ليوردى.

* * *

عثمان بلك ايلك مظفريتى، (قرهجه حصار) ك ضبطى اولمشدى. علاءالدين، بومظفريتلردن ممنون، ارطغرلك فداكار اوغلنه حصارى تملك ايدىيور، بلكلك علامتى اولق اوزره «انواع توقير ايله سنجاق دولت مصير وكوس ونفير وكمر وخنجر وشمشير وزن زرين ايله اسب بى نظير» كوندرييوردى. اوزمان كنج قهرمانك نجم اقبالى پارلايور، قاي خاندانى ايچون مشعشع براستقبال حاضرلانيوردى (۶۷۸).

ارطغرلك جسور اوغلى بو سريع موفقيتلرله نفوذىنك آرتديغنى كورييور، هركون برظفرله موقعى تعالى ايدىيوردى. عثمان غازىنك بوتون قهرمانلرى، حقى كنج اورخان، بيزانس حدودلرنده قلعهلر ضبطى ايله مشغول اوليور، ۱۰ كوزل نيلوفر، برظفر چيچكى كى، آغوشنى زرين ايتمهسى توركلرله بيزانسيلير ييننده عرقى رابطهلر تاسيس ايدىيوردى. عثمان بك بوموفقيتلرى دورينانه برنظر، عادلانه بر فكر ايله اداره ايليوردى.

بوتون سلاح آرقداشلىرى كنج بلكلرينك بويوكلكنى تصديق ايدىيورلردى. دشمنلرى ييله كنديسنه حرمت ايدىيورلر، ايلك ملاقاتلرنده دينلرينى ديكشده ۱۵ يرهك كنديسندن آيرلق ايسته ميورلردى. عثمان غازى غايت ساده كينييور، سلاح آرقداشلىرينه آمر اولمقدن زياته آرقداش معاملهسى ايدىيور، فقط ايجابنده بوتون امرلرينى انفاذ ايليوردى. عثمان بك، قهرمان معيتى آرسنده تپهسى يورلاق قيرمزى سريوشى تاج خراسانى بى آكديران بياض صاريغى ايله تميز ايدىيور. بعضا كنيش، يقاسى و آستارى بررنكده ققتان كيوردى. ۲۰ بوتون ماملكى بر قاچ آتله كوزل بر سورويه انحصار ايدىيوردى. ثروته قطعياً اعتبار ايلمييور، محاربه لرده آلنان غنيتملىرى سلاح آرقداشلىرينه طاغي تيوردى. انسانلغه محبت، فقرايه دقت، نجيب قلبى دائماً مشغول ايدىيوردى. طول قادينلر، اوكسوز چوجقلر، كسمسه سز بيچاره لار لطفى ايله، صدقه سيله حياتلرينى تأمين ايليورلردى. قليجى ايله قلعهلر تسخير ايدن تورك

قهرمانی، بعضاً فقیر بر وطنداشك سفالته تحمل ایدهمیور، آرقه سندن ققتانی
چیقارارق کیدردیکی واقع اولیوردی. عثمان غازینك اوی بوتون ققرانك ملجائی
ایدی؛ تورانك فضیلتی اولادی فقیرلری سفره سنده بسله یور، اونلره یمکله
طاغیتور، عرقنك فداکار برخادمی اولدیغنی فعلاً اثبات ایدیوردی.

۵ کنج قهرمان، نفوذینه اصلاً مغرور اولمایوردی. جنکه کیده جکی زمان
سلاح آرقداش لرینی طوبالایور، آنلره مشاوره ایتمکدن کری طورمیوردی.
عثمان غازینك بوخصلتلری، معیتی قهرمانلرینی کندیسنه ابدی رابطه لرله
باغلا یور، بر دفعه دوستی اولانلر بردها امرندن آریلامیورلردی.

عثمان غازی بوفضیلتلریله، مسلمان وخرستیان هرکسک محبتی جلب
۱۰ ایدیوردی. برچوق شهرلر، فضیلتنه مفتون، بلا مقاومت تسلیم اولیورلردی.
کنج سردار اهالینك حقوقنی محافظه ایدیور، احواله مناسب نظاملر وضع
ایلیوردی.

* *

عثمان غازی، عدالتی وقهرمانلغی ایله پارلاق موفقیتلر احراز ایدرکن،
شرقدہ سلچوق سلطنتی موغوللرک متوالی ضربه لرله ییقیلیوردی. سلچوق
۱۵ سراینده علاءالدین ایله اوغلی غیاث الدین فجیع برصورنده اولدیریلیور، سلچوق
سلطانلرینك بنای سلطنتی قانلر ایچنده چوکیوردی، سلچوق خانداننك صوگ
عضوی، استقلال غیلانلرینه قارشى غصب ایدیلن میراثی استرداده جسارت
ایده میوردی. موغول خانلری وسطی آسیای احاطه ایدن واسع الکالرینی اداره دن
عاجز، دهها زیاده ایلرله مک ایسته میورلردی. اوزمان نیم مستقل بکله،
۲۰ فرصتن بالاستفاده، برر برر استقلاللرینی اعلانه چالیشمشر، آناتولی یی،
مختلف وضعیف، مستقل پارچه لره آیرمشرلردی.

آناتولیده بویوک برتحول پیدا ایدن بواستقلاللره قارشى عثمان بک، کوزل
بیزانسک حدودلری قارشیسنده، سلطان اوکی، قرهجه حصار ویکیشهره

صاحب، استقلالنی اعلان ایتمک ایسته میور، سلچوقیلردن کوردیکی اییلکلی کوزینک اوکنه کتیریوردی. فقط احوال سیاسیة، عثمانیلرک باشقه صورتله حرکتنه امکان برافمایوردی. شرقدن موغوللرک، غربدن یزانسلرک مداخله سی عثمان غازینک مملکتینده تهلکه یه معروض برافیوردی. اساساً سلچوقیلر، اولاً ارطغرللیره، سوکرا عثمانیلره سوک درجه امنیت ایتمشلر، خدمتلرینی تقدیر ایدرک بکلك ویرمشلردی. شمسی عثمان غازینک بوتون منسوبینی، عثمانیلر، بکلرینک استقلالنی آرزو ایدیورلر، آرتق سلچوق بکلرندن کیمسه قالمادیغنی، اوغوز رسمی موجبجه پادشاهلق کندیسنه عائد اولدیغنی سویلورلردی:

۱۰ — سر قای نسلندن سکر. بو، اوغوز خاندن صکره اوغوز بکلرینک آغاری خانلری ایدی. کون خان وصیتی و آغز توره سی موجبجه اوغوز نسلندن کیمسه اولیجق خانلق پادشاهلق قای وار ایکن، اوزکه بوی صوییه دوشمز. سلطان علاءالدین ده باباکزه و سرلره صفا نظر اولمشدر. بو اوچلره، سره اجازت و یروب اول بکامشدر. او یله ایسه سرخان اولق ۱۵ کرکسر. سرده سلطنته و خانلغه لیاقت وار. اتفاق دخی بولنسون. زیر سلطنت یا اتفاق ایله یا استحقاق ایله اولور. بز سرلره کرکی کبی مطیع و منقاد اولوز!

عثمان غازی بوتکلیف اوزرینه استقلالنی اعلانه راضی اولیوردی. آرتق عثمانیلر ایچون اک پارلاق، اک مبعل دقیقه لر حلول ایدیوردی، بوتون بکلر ۲۰ و کتخدالر، اوغوز طائفه سنک بوتون ارلری کنج پادشاهک اطرافنه طویلانمشلر، استقلال مراسمنه حاضرلانیورلردی. عثمان بک سویملی، لطیف سیاسیله، قهرمان معیتنک قارشیسنده طورمشدی. بکلر و کتخدالر (اوغوز رسمنجه) پادشاهلرینک اوکنده اوچ کره دیز چوکیورلر، بالردن یاپیلان شربتلی، سودلردن یاپیلان قیمزلی شوق و شادی ایله ایچیورلردی. کنج عثمان،

معيقي بکلرینه قيميز صونيور، بتون جمعيتک مطيعانه وبشوشانه نوش ايتدکلري کوروليوردی.

هرطرفه سرور و مسرت آوازه لری يوکسه ليوردی. برطرفدن عثمان غازی،
النده بر بارداق، اطرافنه مسعود و متبسم بر سيمايله عطف نظر ايدييور،
۵ ديکر طرفدن چاوشلرک:

— آب حياتلر، صحتلر، پادشاهلق مبارک اولسون!
دعالری يوکسک، کور، مرزانه عکسلرله آناطولینک طراوتدار افقلرینه
يوکسه ليوردی.

۱۰ بو آندن اعتباراً تورک دهاسی، محتشم و عسکر بردولتک ايلک اساسلرينی
حاضرلايوردی. عثمانلیق اوکوندن اعتباراً باشلايور، معظم بر سلطنتک تم
طاشلری اوکوندن اعتباراً آتيليوردی. تورانک سونمز، قارارماز، جوال نکالری
ايچون فياض و برکتلی برمنبع حاضرلايوردی، بومنبعدن جوشان اولان ظفر
ضیالری طونه نك برسکون صولرنده عکسلر براقاجق؛ فداکار مرادلر، عظمتلی
فاتحلر، قهرمان سلیملر يتشدیرن توران عرقی مختلف ملتلدن اردولرتشکیل
۱۵ ايلیه جک، هرسفرده برظفر، هرمرحله ده رائرله شانلی موجودیتنی کوستره جک،
قراللر نصب ایده جک، تاجلر توزیع ایلیه جک، کنج عثمانک نجیب و پاک
سلطنتی اطرافنه ازمنه قدیمه نك بوتون ایمراطورلقلرینی طویلاياجق، حجازک
مقدس شهرلرینی، مصرک خزینه لرینی، بابلک واسع الکالرینی، فنیکه نك
زنکین ساحللرینی، فلسطینک علوی معبدلرینی، یونان قدیمک آقروپولیسلرینی،
۲۰ قارطاجه نك اسکی بلده لرینی آتیلانک صوک مقرینی، ماجارستانک زنکین
مملکتلرینی یدضبطنه آلاجق، عربک اک بویوک حکمدارلرینی محبسدن خلاص
ایلیه جکدی.

محمد علی توفیق

قهر اولیان امید

کچنلرده بر لوحه کوردم. یتیم، متروک، مصیبتزده بر صحرا. بر کوشه ده وطن
اچون جان ویرمش قهرمانلری کیزلین تپه جکله، دها ایلروده ییقامش بنالر
مشهود؛ اوک طرفه دیکرلرندن دها بیوک، دها مشئوم بر چیقنتی، بر لحد
وار. ایلک بهارک آچدیغی چیچکله، بوماتی صحنه نك فجاعتیله مؤثر
بر تضاد تشکیل ایدیور. شمدی شکوفه لرله سوسلنن بویوک قبرک اوستنده
کنج و صاف بر قیز اوتوریور و اونک متحیر، معصوم جبهه سندن حیاته قارشى
بر انجذاب دوکولیور، دوداقلری تنفس ایتمک ذوقی ایله مشحون تبسملر
۱۰ صاچيور.

قورقونج بر حربك نهایتسز هزیمتلرندن، فلاکتلرندن صوکره وطنپرور بر
رسامک رعشه دار فیرچه سندن چیقان بو معنالی صنعت صحیفه سی خرابه لر
آراسنده «امید» ی، انسانلرده یشامق حسنك ئولومه غلبه سنی تمثیل
ایدیور. او یله ظن ایدیورم که بزم شودقیقه ده حالت روحیه مزى بوندن
۱۰ دها ائی کوستره جك بر تمثال بولنه ماز.

قرق کلیسا، لوله برغوس، قومانونه... یکدیگرینی تعقیب ایدن بومغلوبیتلرک
فرداسنده کوکسمز دارالدی، قلبمز دوردی، چکه لر یز کلیدلندی. ملتک
حساس، متفکر، هیجانلی کتله سی یورون، یاتان، قالقان، خلاصه
میخانیکی حرکتلرک هپسنى ایفا ایدن بر ئولو کبی شعورسز بر حیات
۲۰ کچیردی. فقط ایشته بوکون، کونشك منفاسنه گیتمزدن اول بذل ایتدیکی
صوکه تازه شعاعلر آلتنده دیرلدی کمزی حبس ایدیوروز. هر طرفزی احاطه
ایدن مقبرلر، خرابه لر اورته سنده خارقه نما بر چیچک آچيور، هویتمزک
صمیمنده فیضلی بر چارینتی باشلایور: امید!

سلاحلرمز مغلوب اولونجه، عسکرلرمز بتمز توکنمز قهرمانلق معجزه لارینه
 رغماً غدار طالع اوکنده تسلیمیت کوسترنجه بوتون دشمنلر عظیم، محشم برجنازه
 آلای حاضرلادیلر. قوجه برتابوتک آرقه سنی برایکی ریاکار مرثیه جی،
 ئولونک بر دها قالقماسنه امکان بر اقامق ایچون مزارینه برر پارچه ده
 قوم آتق نیتیه کلش بر چوق اشخاص تعقیب ایدیور. بوموک ماتم
 اوقدر مدبدب که ایکی آیدن بری باشلادیغی حالدده حالا ختام بولیور،
 حالا نقرات تشییع سماره یوکسلور، حالا میتک زواندن ممنون اولان
 واصیهلرده انبساط اثرلری پایدار.

بو قدر اوزون بر آلیله صوک قرارگاهنه ایصال ایدیلن ئولو، عجباً
 ۱۰ کیمدر؟ تورک ملتی!

سقوطمز قارشیسنده قدیدی بر تبسمله صیریتان آروپا، ایکی آیدن
 بری بزی مزاره کوتوریور.

جنازه مز اطرافنده یوکسلن سوننج آوازلرینی دویدقجه قهقهه لرله
 کولیورم. مجنون آروپا، بویله دیریلری کوممینی سکا کیم اوکزدی؟ بنم
 ۱۵ وقرشلرمک دامارلرمزده طاشمق احتیاجیله قودوران برقوتلی قان وار، عمانک
 آقیندیلمی قدر متهور، مانعهلر ییقجی بر حیات کوردادی موجودیتمزک هر
 ذره سنی دوکیور، سینیرلرمز بقا وتعالی حماسنی، احتراضنی هر دقیقه، هر
 ثانیه، هر آن عضلاتمزده افاضه ایدنجه کندمزده بیك سنه یاشامق قابلیتنی
 بولیورز. مجنون وغافل مزار قازیمجیسی، اوکنده کی تابوت یارین مطلق
 ۲۰ آچیله جق، ایچندن فیrlایان او «صاغ ئولو» سنک الکی قیره جق، بو
 غازیکی صیقه جق!

«تورک ئولش می؟» بوسئوال قارشیسنده تاجکرلرمدن برس کلییور،
 معظم، چیلغین بر «خیر!» محیطمی صارصیور!

خير! بز ئولو دكلز، بز دها دون دوغدىق. مفكوره نك آتشرين شرابنى كلرنك قدحلىردن دها دون ايچن دهانز بوكون طوپراقله دوله ماز!
 دون دوغمشدىق، بوكون مزارمى قازيورلر. حفر ايدن خان اللرى قيره جغز. عصرلرجه كوزياشى دوكهرك سجيهمزى، فطرتى ييقايه جغز،
 تصفيه ايدى جكز. كوزياشى، قان، آتش، دمير... تورك، كوش آتنده
 كندينه لايق اولدىغى موقعى تايمين ايچون بونلر هيسنى - قيزيل
 ايرماق كى - اقيته جق، هيسنى بابالرينه ياقيشه جق بر قهرمانلقه قوللانه.
 جقدر.

دماغمه فيرطنه لر ياراتان، وجودى الكترىقلىنىش بر جسم كى صارسان
 ۱. بو عاصى، عزىكار حسارى بوراده توقيف ايدىم.

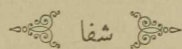
تورك ملتىك حياته استحقاق وقابلىتى، يالكز بوقبلرمرزده كى دويغولرله
 مثبت دكل. بوئى تايد ايدىه جك بر چوق مادى وثيقه لر وار.

ايتاليانك تجاوزىنى متعاقب استانبولده بر ئولو حياى باشلامشى. روم ايلي
 انهمانك انتاج ايتدىكى قوردن دها آغير بر ياس، كيجهنك قورشوندىن
 ۱۰ فراكلقلىرى كى بوتون بو محيطه چوكش، هيچ برچهرده نيكيينلىكه دلالت
 ايدىه جك بر انعكاس قالمامشى. چوق كچمدى، اميد، قهر و ملاز، داما
 مظفر اميد ايچمىزده ديرلدى. بزم جامد وارلغىمىز قيشك صوك كونلرنده
 طوپراقلىرى ايشلەين، اولرله ولوديت وىرن اسرار انكىزقوت كى بر حيات
 جريانى كچدى. آلتى عصرىن برى تورك عرقىك يامدىغى، يامىه نى تخطر
 ۲۰ ايتمه ديكى شيلره هپ، او اعجازكار هيچانك سوقى ايله، اوندىن صوكره تشبث
 ايدلدى. ايشته «تورك يوردى»، «تورك اوجاغى»، ايشته آقا كوندوزك
 ارلرى، ايشته دلفريب بر محويتله كوك آلبنامى آتنده صاقلانان بويوك قرداشمك
 داستانلى... ايشته «يكى لسان» فكرلىرى، م. نرمىك مىلى قرائت
 كىتابلىرى... بر يچق سنه لك بر زمانه عائد اولان بوملى تشبثلر كى بر چوغنى،

شو طاشقین حسارك دومانى ايچنده، اونوتيورم، برقمىده تعداددن واز
كچيورم. فقط بوسويلدكلرم، همشايان دقت برماهيت تمثيليهي حاز و همده
استخفاف ايديله ميه جاك قدر مبذول ومتنوعدر.

ملى غايه ناك الده ايدلسى ايچون دها عظمتلى بر فعاليت صرف ايدملك
لازم كليور. فقط صايدىغم ائرلر، ايشه باشلانديغنى اثبات ايتمى؟ متفق
صليبيونك تورك مفكوره سنه دولاييسيله ايدى جكى خدمت، ايتاليان تجاوزينك
نامامول نتيجه لرندن قات قات فضله اولمليدر واوله جقدر.

ايلك صدمه كچدى، شمدى تورك كنجلىرى تـكـرار ماصه باشنه،
حجره سعى وتفكره عودت ايدىيور. بن بويكى دوره فعاليتدن بر چوق شيلر
۱۰ بكلييورم، چونكه روحم و دماغم ضبطى امكانسز برسى آرزوسيله،
عشقيه يانيور. بزم بوندىن صوكره ابدى دستور حياتم: «وطنك ماتمى،
يكانه معشوقه م... چالشمق، مفيد اولمق، يكانه احتراصم...» جمله سنده
طويلا نمليدر.

۱۵ ادرنه فاجعه سى، تورك كنجلىرى مرحتسز برقورشون كى ووردى،
كوكسلىرى صيقىد و تنفسلىرى كسدى.

هر كون بر چوق حساس شخصيتلىر دمير رايلىرىنك اوستنده، نهرلك
و كوللرك عمقنده ئولدىن عشق هجرانلىرى ايله بزم اضطرابمز آره سنده فرق
يوقدى. ترك ياخود رد ايدىلن زوالى معاشقلىك حس ايتدىكى سياه
۲۰ و حكمران يأس بش اون دقيقه بزم قلمبىزه ده دولدىردى، بزده ادراكى
باروتله ياقه رق نيروانايه، يوقلغك فزاسنه التحاق ايتمك آرزوسنك غريب
وزهرلى سرخوشلغى التنده قالدق و ايچمزدن برى شفايى «سوبليمه»
شيشه سنده آرادى...

آلديغم مکتوبلری او قورکن تورک کنجلرينک جريجه سنی چيلاق و قانلی
وله رق کورييورم، هيچقرقلرينی ايشيدييورم وهپسندۀ اتحار عشقنه، بو غدار
هجراندن قورتالمق حماسه تصادف ايدييورم.

تورک کنجی، سوکيلي قرداشم! سنک اضطرابک، بيم اضطرابمدر.
روحينکی کندی روحم کي بيليرم. ئولک ايستديکک ايچون سنی تلعين
ايدۀ جک بن دکلم. فقط خود پرستلکک صوک مرحله سی اولان اتحاری
ناصل قبول ايدييورسک؟

اتحار، فرار... مفکوره بونلری ايکيز بر خيانت کي تلقی ايدر.
برچوقلری سياهلر کيمش تورک يوردندن قاچديلر وشمدي «لاجورد ساحل»
ده، نيل واديسندۀ هرشيئي اونوتديلر. قرداشم، سن اونلردن بيک کره اصيل
وجوانمردسک؛ فقط اتحارک دها قطعی وخجالت آور بر فرار اولديغی نه
ايچون دوشونميورسک؟

ادرنه دوشديکی کون بيم عضويم قهر اولدی:

کوزم قراکلغه معکس، قولاقلم دورغون،
ايچمده حس مات.

بن ئولشم، خبرم يوق، نيچون دکلم مدفون
بو بي نصيب حيات؟

قطعه سنده کوردیکک ئولو آدم کي بن بيلام قاچ ساعت بي حس وبی
شعور کزدم. فقط مفکوره بني ديرلندی!

چکديکک اضطراب نه قدر عظيم اولورسه اولسون طاشينميه جق قدر
آغير دکلدر. سن بو هجرانی تقدیس ایت، استقبال اوندن دوغۀ جقدر.
بندن تسلی ايسترسهک ايشته سکا بسيط واعجازکار بر شفا کوسترييورم:
«بويوک اضطرابلر چکيليرکن اک اي مدار تسلی، فعل يعنی ايشدر.»

قرداشم، پك حاذق برطبيك بوختصر «رچته» سى حافظه كده ير
طوتسون .

فعل يعنى ايش! كوكسكى تضيق ايدن اضطرايدن، حيثيت شكن
انتخاردن سنى يالكز بو قورتاره جقدر. بدبخت عرقك ايچون متين وپارلاق
۵ راستقبال حاضرلامق ايستين عاليجناب عمله زمړه سنه قاتيل؛ بوتون قوت
وقابليتكله ايش ياپ... درحال ئولش قلبكده بر زنده لك، تنفسلر كده بر
وسعت، روحكده بر انشراح دويه جقسك!

چالشيورم، مفيد اوليورم! كندى كنديكه سويليه جكك بوسوزلر،
لاهوڤى بر موسيقى كې سكا آلامكى اونونديره جق، عضويتكى محي بر كوثر
۱۰ كې جانلانديره جقدر .

«آنايوردنده كى شو كوچك كويده چوجقلىر حيوان كې «نشوونما» بوليورلدى،
بن اونلرى انسان ودها اى اوله رق عالي جناب وجوامرد بر تورك ياپدم!»
ايشته تسلى، ايشته شفا، ايشته سكا مفكوره نك شكرانى قزانديره جق
ايش!

۱۵ شمدى بندن بر استقامت، بر وجهه عزيمت ايسترميسك؟
كوزلرمك آچيلنجه ايلك اول كوردىكى مقدس آناطوپراغنده بن بر كوشه
بيليرم كه اوراسى، اى مدنيت ناشرى و توركلك مرشدى، سكا ك كوزل بر
التجلكاه اولور .

«هومر» ك ترنم ايتدىكى او يرلرك هر آووج طوپراغى، يونان اساطير
۲۰ و تاريخنده بر موقع صاحبيدر. آلتون يوركلى وچليك بازولى اجدادمز اوراده
«له نزم» ى تماميله خلع ايتمشلر. شمدى او يرلر صاف وعالى جناب توركلاره
مسكون بهشتى بر يورد اولمش. فقط هيهايات! اوراده انسانلق نامنه يالكز
قلى فضيلتلىر بولورسك. دماغلر هپ دميردن بر محفظه ايچنده، ادراك
و شعور متروك و بيوايه. او يورد، شنلنمك ايچون سنى بكليور!

دورمه، کیت! بابرک، اکبرک، اولغ بکک، عبدالحق حامدک عرقندن اولدقلرینی اثبات ایچون سنک فیضلی تلقیناتکه مترقب اولان یاورولرمزه عالی ومحاسنی تلقین ایت! او زمردین دیاردن جهلک قراکلغنی قالدیر! «ئولیس» و «آشیل» ک مناقبنه شاهد اولان وادیلرده جنکیزک، آقواق تیمورک، تورک ناپولیونی نادرشاهک، هند فاتحنک جنکاورلکلرینی یاورولره اوکرت و تهییج ایت، «هومر» ک مملکتی، سنک همت و قدرتکله تورک یوردی اولسون!

بوتشبنک نه قدر خسرانلری، انکسار خیاللری موجب اوله ییله جکنی سندن اول دوشونیورم. مادی، معنوی مشکلات... کیده جکک یرده احتمال که صوئوق برتلقی... مومیله شمش ققارک جنوارجه برشی عد ایده- جکی خیرلی تشبثلرک اطرافنده کفرلر، تلعینلر... شبهه ایدن، بدخواه نظرلر آئنده کچیره جکک جهنمی زمانلر... رقابتلر، حسدلر، خصومتلر، سنی برطرف ایتمک ایچون تدبیرلر... ایشته قایغیسزلقله تلقی ایدیله میه جک بوتون بر اضطراب قافله سی...

فقط، سوکیلی قرداشم، اونومه که سن بالخاصه قهرچکمک، فلاکت کورمک، اذیت طاتمق ایچون دنیا یه کلش بر نسلدن سک. سنک حیات سفره سنده کی موقعک اک کریده در! تلذذ پیاله سنه دوداقلریکی تماس ایتدیره ییله جکنه هیچ احتمال ویرمه.

اجنبی بر حجم، باق، شمدیکی تورک نسلنک وضعیتی و «مظهریت» فی نه قدر بلیغ ودوغری بر صورتده تصویر ایدیور:

«سز عینی زمانده ماضی یه راجع بوتون تأسفلرک و استقباله عائد بوتون اندیشه لرک تحت تأثیرنده اضطراب چکمکله مکلف بر مخلوق، کچمشله کله جک آره سنده صیقشمش قالمش بر نسل سکز... سز، بهار کونشنک ایلک شعاعلری آئنده آچیلان و صوکره بوتون انجمادلره ومارتک مسموم

روزگارلرینه معروض قالان طومورجقلره بکزرسکر. سزک دشمنه ایلک اول
هجوم ایدن، ایلک قورشونلره کوکس کرن و کرک کندی آرداشلری و کرک
دشمن طرفندن ایاقلر آلتنده چیکنه ن نفردن فرکز یوقدر.

۵ ایلک طومورجوقلر، ایلک هجوم ایدن نفر! قداشم، بونی خاطرکن
چیقارمه. بزانجمادله، مارتک متهور و انصافسز روزگارلرینه معروض. ایلک
قورشونلر بزم حصه مز، دوست و دشمنک آیاقلری آلتنده قالمق سرنوشتمز!
هر شیئه رغماً قلبمزه کی عالی جناب هیجانی نشر ایچون ایلک طومورجقلر
کی بلاتردد آچیلحق... تورککک بایراغنی المزه آلهرق ایلک اول قورقه دن
ایلروله مک... ایشته وظیفه مز، ایشته شرفز!

۱۰ سکا هپ خسرانلر، انهمزلر، مشقتلر کوستردم؛ فقط بدبین اوله.
ظفرده محتملدر.

یوقاریده صایدیغم سفالتلردن صکره نهایت برموفقیئت دوروسی کلیور.
آرتق اختیارلامشسک؛ فقط بوتون برخلق تابع ومنتدارک! اوچ دوت نسل
قارشکده حرمتله اکیلیور، او قوتدیغک چوجقلر اطرافکده تقدیسکار برموکب
۱۵ تشکیل ایدیور.

سکا: «فاسد فکرلی، دلی، یاراماز» دینلر بیله اسمکی «ولی نعمت»
بویوک خواجه» دییه یاد ایدیورلر. صوک سنه لریکی پایانسز برحرمت و محبتله
محاط اولهرق کچیریورسک، صوکره آرتق کندیکه معنوی مالکانه یاپیدیغک
کویده مؤبداً زیارتگاه اوله جق بر مزار براقیورسک!

۲۰ ایشته، تورک کنجی، عزیز قداشم! سنکله صمیمی بر حسب حال.
بویوک واقعه لر، ملی انقلابلر، خارق العاده داستانلر ایچون وضع
ایشیجیلر، اسمی تاریخه کچیمیه جک قهرمانلر لازم. سن بو رولی قبول ایت،
شفا بوله جقسک، مفکوره یه یاقلاشه جقک.

مظفر اولورسه ک بن کوز یاشلری دوکه جکم، مقدس وزنده برهیجانی نقل

ایتمکدن باشقه بر وظیفه سی اولیان قلم سنک ایچون برقصیده تقدیس
یازه جق.

ایلك طومورجوقلر کی صولارسهك، ایلك هجوم ایدن نفر کی چیکنه-
نیرسهك ملتک ایچون جان ویرمش اولق تسلیسی روحکی مؤبداً تعزیز
وتلطیف ایده جکدر. اوزمان ینه سنی سوه جکم، عالی جناب تشبثکه غبطه
ایده جکم ونامکی انسال آتیه یه قیمتدار بر خزینه کی تودیع ایله حیاتمک
اک بیوک بر غرورینی دویه جغم.

کوستره جکک فداکارلق ومفکوره یه مربوطیت مثالی، احفاد ایچون قیاس
قبول ایتمز بر درس تشکیل ایده جک؛ وئولدکن صکرده تورکلکک غیر
۱۰ مرثی فقط ذی اقتدار بر خادمی اوله جقسک!

خطا و صواب جدولی

صواب	خطا	سطر	صحیفه
زیاده	زیاده	۴	۴
براقفسزین	بر اققسزین	۱۰	۸
آله لریله	آله لریله	۲۲	۱۷
لقمه ده	لقمه ده	۳	۳۴
اوینا تدی	اوینا ندی	۳	۳۹
سورته رك	سورچه رك	۱۷	۱۲۴
دیشاری به	دیشای به	۱۵	۱۳۰
پنجه سنی	پنجه سی	۴	۱۳۲
کونی	کرنی	۱۸	۱۴۰
اوجا غکه	اوجا غنه	۱۷	۱۴۱
آتینک	ماضینک	۱۶	۱۴۴
الملل	المل	۱۶	۱۹۲
فقط	فقط	۱۵	۱۹۴
تمثال	ثمثال	۸	۱۹۹
«شکسیر» ك	«شکسیرك» ك	۴	۲۰۳
سطرلرده	سطرلره	۴	۲۰۸
شاخی	شاحی	۶	۲۱۱
کیم	کیما	۱۳	۲۱۱
عثمان	عثمای	۱۶	۲۱۲
کیمسه سز	کسمسه سز	۲۳	۲۱۳

صواب	خطا	سطر	صحیفه
قایی صویی	قایی	۱۲	۲۱۵
ماجارستانك	ماجارستانك	۲۰	۲۱۶
«اله نیزم»	«له نیزم»	۲۱	۲۲۲
یا قلاشه جقسك	یا قلاشه جقك	۲۳	۲۲۴

علاوه لړ

سطر	صحیفه
۱۳ ایله ۱۴ آره سنه : [هزج] —	۲۰
۱۱ « ۱۲ » : عبدالحق حامده مکتوب ❧	۲۱
۶ صوکنه : [هزج] —	۲۰۸
۱۸ ایله ۱۹ آره سنه : [خفيف] —	۲۱۱
۱۷ « ۱۸ » : [مجتث] —	۲۲۱
— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —	

اخطار

سطر	صحیفه
۲۰	۸۴
۷	۸۵
۲	۸۷
۹	۲۰۲
۱۰	۲۰۲
۲۱	۲۰۶

(—) اشارتی خط فصل (Trennungsstrich) اولیوب خط وصل
(Verbindungsstrich) در و طبعده بر آز اوزونجه دوشمشدر .